

HOTĂRÂRE

-proiect-

privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Consiliul Local al comunei Tămășeni, întrunit în ședință în data de,

Având în vedere:

- prevederile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, modificată și completată;
- prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu completările și modificările ulterioare
- prevederile Ordinului nr. 233 din 26 februarie 2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001

În conformitate cu prevederile art. 11 din Regulamentul (UE) nr. 2021/1058 privind FEDR și FC și ale art. 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060;

În baza Documentului Cadru de Implementare a Dezvoltării Urbane - Programul Regional Nord-Est 2021-2027 și a H.C.L. nr. 10 din 11.02.2025, pentru aprobarea Acordului de Asociere privind participarea la Zona Urbană Funcțională Roman (Z.U.F.R.) în vederea elaborării, implementării și monitorizării Strategiei Integrate de Dezvoltare pentru Zona Urbană Funcțională Roman

Luând act de :

- referatul de aprobare nr. 4939 din 10.07.2025, prezentat de către primarul comunei Tămășeni, încalitatea sa de initiator
- referatul compartimentului de specialitate nr. 4940 din 10.07.2025.
- rapoartele comisiilor de specialitate din cadrul consiliului local

În temeiul prevederilor art. 129, alin. (1), alin. (2), lit. b), lit. e), alin. (4), lit. e), alin. (9), lit. c), ale art. 139, alin. (1), ale art. 140, alin. (1) precum și cele ale art. 196, alin. (1), lit. a) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ;

HOTĂRĂȘTE:

ART. 1 Se aprobă Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030, conform anexei nr. 1, parte integrantă din prezenta hotărâre.

ART. 2 Cu punerea în aplicare și ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se împuternicește Primarul Comunei Tămășeni și structurile specializate din cadrul Primăriei comunei Tămășeni.

ART. 3 Hotărârea se va comunica potrivit legii, prin grija secretarului general al comunei Tămășeni, autorităților și persoanelor interesate.

INITIATOR
PRIMAR

Avizat pentru legalitate,
SECRETAR GENERAL.

REFERAT DE APROBARE

la proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În perioada de programare 2021–2027, Uniunea Europeană încurajează și sprijină asocierea între unitățile administrativ-teritoriale, în special în cadrul inițiativelor regionale și locale care vizează dezvoltarea durabilă, coeziunea teritorială și o utilizare eficientă a fondurilor europene.

Zona Urbană Funcțională Roman (Z.U.F.R.) este rezultatul colaborării dintre Municipiul Roman și comunele Horia, Gâdinți, Cordun, Sagna și Tămășeni. Această asociere are ca scop dezvoltarea integrată a zonei prin inițierea de proiecte comune, oferind o platformă de cooperare interinstituțională, esențială pentru consolidarea serviciilor publice și atragerea finanțărilor externe, în special a celor europene.

Conform Documentului Cadru de Implementare a Dezvoltării Urbane în Regiunea Nord-Est, finanțarea proiectelor urbane se bazează pe instrumente de planificare strategică teritorială. Acestea urmăresc corelarea dezvoltării spațiale cu nevoile actuale și viitoare ale comunității, stabilirea unor politici locale pe termen mediu și lung, precum și identificarea resurselor și mecanismelor de implementare, monitorizare și evaluare a progresului către o dezvoltare urbană coerentă.

În acest context, Strategia de Dezvoltare Teritorială (SDT), în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1060, oferă cadrul strategic și operațional pentru promovarea dezvoltării teritoriale integrate, cu accent pe zonele urbane funcționale. SDT abordează în mod integrat și multilateral provocările locale și regionale, adaptând soluțiile la specificul fiecărei comunități.

Viziunea strategică propusă pentru anul 2030 este aceea a unei comunități interconectate, în care progresul economic și bunăstarea socială se susțin reciproc, consolidând rolul Municipiului Roman ca centru urban de referință. Aceasta presupune o dezvoltare echilibrată, sustenabilă și orientată spre îmbunătățirea calității vieții, prin integrarea dimensiunilor economice, sociale și de mediu într-un cadru coerent.

Misiunea propusă constă în construirea unei comunități prospere și dinamice, care valorifică tehnologia și inovația pentru a genera oportunități egale pentru toți locuitorii, în paralel cu protejarea mediului și sporirea calității vieții urbane.

Strategia a fost elaborată printr-un proces participativ, aliniindu-se la așteptările comunității, ale instituțiilor publice și ale partenerilor regionali. Această abordare integrată permite dezvoltarea unui ecosistem urban funcțional, rezilient și competitiv.

Direcțiile strategice prioritare includ:

- Consolidarea Municipiului Roman ca pol urban capabil să genereze locuri de muncă și servicii publice de calitate pentru întreaga zonă funcțională;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport și mobilitate, pentru creșterea conectivității între localitățile componente și centrul urban;
- Valorificarea potențialului economic prin susținerea antreprenoriatului, atragerea investițiilor și dezvoltarea sectoarelor economice strategice;
- Modernizarea infrastructurii edilitare și sociale, pentru a spori atractivitatea zonei și a asigura acces echitabil la servicii;
- Protejarea mediului și creșterea calității spațiului urban, prin extinderea spațiilor verzi, utilizarea energiilor regenerabile și promovarea regenerării urbane.

Strategia urmărește transformarea Zonei Urbane Funcționale Roman într-un teritoriu modern, bine conectat și atractiv pentru locuire, muncă și investiții, bazându-se pe patru piloni

fundamentali: sustenabilitate și reziliență, competitivitate economică, incluziune socială și guvernare eficientă.

Obiectivul general este construirea unui sistem teritorial coerent, în care Municipiul Roman acționează ca motor de dezvoltare economică și socială, iar comunele componente sunt integrate funcțional în această dinamică, prin proiecte de mobilitate, infrastructură și dezvoltare locală.

Prin implementarea acestei strategii, Z.U.F. Roman are potențialul de a deveni un centru regional competitiv, capabil să atragă investiții, să ofere un mediu de viață de calitate și să stimuleze inovația și creșterea durabilă.

Proiectul privind Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030 a parcurs pașii legali, la Agenția Națională pentru Mediu și Aree Protejate, în vederea încadrării pentru etapa de mediu și a fost urmată procedura de consultare publică, în conformitate cu Legea nr. 52/2003 R privind transparența decizională în administrația publică, documentul fiind publicat în data de 4.06.2025 pe site-ul Municipiului Roman - www.primariaroman.ro, la rubrica Consultări/ dezbateri publice.

Având în vedere cele prezentate, susținem aprobarea proiectului de hotărâre privind Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025–2030.

**PRIMAR,
LUCACI ȘTEFAN**



RAPORT DE SPECIALITATE
la proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei
Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analizând referatul de aprobare nr. 4939 din 10.07.2025 și proiectul de hotărâre înaintate de domnul Lucaci Ștefan, Primarul Comunei Tămășeni, am constatat că acestea îndeplinesc condițiile de oportunitate și legalitate.

Din punct de vedere al oportunității:

Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030 este oportună și necesară din următoarele considerente:

- Strategia promovează o colaborare consolidată între Municipiul Roman și comunele Horia, Gâdiniți, Cordun, Sagna și Tămășeni, facilitând o abordare unitară și integrată în dezvoltarea teritorială. Aceasta contribuie la eficientizarea utilizării resurselor și la valorificarea potențialului comun al zonei.
- Documentul strategic oferă cadrul necesar pentru pregătirea și implementarea proiectelor care pot fi finanțate prin programele operaționale regionale și naționale. Aprobarea strategiei sporește șansele de absorbție a fondurilor nerambursabile, esențiale pentru realizarea investițiilor în infrastructură, servicii publice și dezvoltare economică.
- Strategia asigură o dezvoltare echilibrată și sustenabilă a întregii Zone Urbane Funcționale, reducând disparitățile sociale și economice între municipiu și comunele limitrofe.
- Prin identificarea și valorificarea potențialului economic specific zonei, strategia facilitează crearea unui mediu favorabil antreprenoriatului și investițiilor, contribuind la diversificarea activităților economice și la generarea de noi locuri de muncă.
- Strategia este în concordanță cu obiectivele stabilite la nivel național și european privind dezvoltarea teritorială, coeziunea socială și creșterea competitivității.
- Printr-un plan bine structurat și susținut de un parteneriat consolidat, Zona Urbană Funcțională Roman poate deveni un pol de dezvoltare regională, cu o identitate puternică, capabil să atragă noi investitori.

Din punct de vedere al legalității:

Susținerea din punct de vedere legal a proiectului de hotărâre, este fundamentată pe prevederile următoarelor acte normative:

- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu completările și modificările ulterioare;
- Ordinul nr. 233 din 26 februarie 2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;
- Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, modificată și completată;
- Prevederile art. 129, alin. (1), alin. (2), lit. b), lit. e), alin. (4), lit. e), alin. (9), lit. c), ale art. 139, alin. (1), ale art. 140, alin. (1) precum și cele ale art. 196, alin. (1), lit. a) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ; prevederile art. 29, alin. 1 din Regulamentul (UE) 2021/1060.

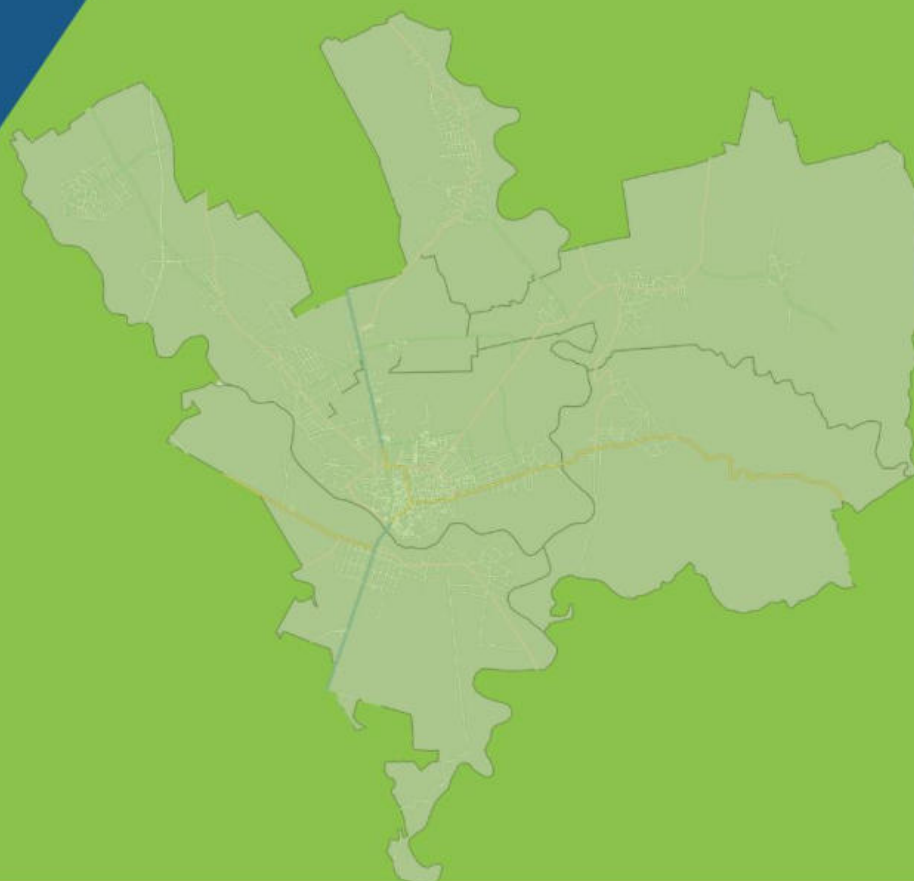
Proiectul privind Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030 a parcurs pașii legali, la Agenția Națională pentru Mediu și Aree Protejate, în vederea încadrării pentru etapa de mediu și a fost urmată procedura de consultare publică, în conformitate cu Legea nr. 52/2003 R privind transparența decizională în administrația publică, documentul fiind publicat în data de 4.06.2025 pe site-ul Municipiului Roman - www.primăriaroman.ro, la rubrica Consultări/ dezbateri publice.

Considerăm că, proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030, întrunește condițiile de fond, formă, necesitate, oportunitate, motiv pentru care recomandăm adoptarea acestuia.

Întocmit,
ing. Chihalău Ioan



STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ZONEI URBADE FUNȚIONALE ROMAN



**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

INDICATORUL EDIȚIILOR ȘI AL REVIZIILOR

Ediție	Revizie	Data:
1	0	21.03.2025

Cuprins

1. Context Strategic	8
1.1 Rolul strategiei de dezvoltare	8
1.1.1 Contextul realizării Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale	8
1.1.2 Metodologia de elaborare a strategiei	10
1.2 Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale	12
1.2.1 Contextul internațional	12
1.2.2 Contextul european	13
1.3 Strategii relevante la nivel național, regional și local	13
1.3.1 Strategii relevante la nivel național	13
1.3.2 Strategii relevante la nivel regional	20
1.3.4 Contextul la nivelul județului	23
1.3.5 Strategii relevante la nivel local	24
1.4 Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați	28
1.4.1 Consultarea comunității zonale	29
1.4.2 Consultarea mediului de afaceri	38
1.4.3 Consultări tematice	41
2. Configurarea și delimitarea Zonei Urbane Funcționale Roman	47
3. Analiza situației actuale și contextul urban	51
3.1 Profil socio-demografic	51
3.1.1 Cadru general	51
3.1.2 Scurt istoric	52
3.1.3 Așezare geografică și relief	56
3.1.4 Condiții climatice	58
3.1.5 Resurse naturale	60
3.1.6 Flora și fauna	61
3.1.7 Rețeaua Hidrografică	63
3.1.8 Structura demografică	64
3.2 Profil economic	71
3.2.1 Agricultură, silvicultură și pescuit	78
3.2.2 Industrie și construcții	82
3.2.3 Comerț și servicii	84
3.2.4 Turism	87
3.2.5 Forța de muncă, ocupare și șomaj	93
3.3 Profil spațial și funcțional	101
3.3.1 Condițiile de locuire	101
3.3.2 Situația spațiilor verzi	107
3.3.3 Siguranță și ordine publică și infrastructura pentru situații de urgență	109
3.3.4 Zone urbane marginalizate	110
3.4 Infrastructura de transport și mobilitate	112
3.4.1 Infrastructura rutieră	112
3.4.2 Infrastructura feroviară	115
3.4.3 Transport alternativ	116
3.4.4 Transport public și relații de navetism	117

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

3.5	Echiparea tehnico-edilitară	122
3.5.1	Alimentarea cu apă și canalizare.....	122
3.5.2	Alimentare cu energie electrică și gaze	128
3.5.3	Iluminat public	131
3.6	Servicii publice.....	135
3.6.1	Educație	135
3.6.2	Sănătate	148
3.6.3	Asistență socială.....	152
3.6.4	Infrastructura de petrecere a timpului liber, culturală și de sport	159
3.7	Mediu și schimbări climatice	171
3.7.1	Factori și probleme de mediu	171
3.7.2	Energie și resurse naturale	181
3.7.3	Sistemul de management al deșeurilor	183
3.8	Profil și capacitate administrativă	193
3.8.1	Mediu asociativ	194
3.8.2	Bugetare participativă	197
3.9	Intervenții Smart City	198
4.	VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE.....	203
4.1	Fundamentarea formulării viziunii și direcțiilor de dezvoltare	203
4.2	Principii de planificare integrată	204
4.3	Conceptul de dezvoltare strategică	205
4.4	Viziunea 2030	207
4.5	Direcții și obiective strategice de dezvoltare	209
5.	PORTOFOLIUL DE PROIECTE	225
5.1	Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)	226
5.2	Mecanismul de prioritizare	226
5.3	Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare	231
6.	IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	231
6.1	Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei	231
6.2	Sistemul de monitorizare și evaluare	233
6.3	Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei	235
Anexa nr. 1	Lista intervențiilor propuse pentru ZUF Roman.....	237

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

LISTĂ FIGURI

Figură 1 Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României	14
Figură 2 Zona Urbană Funcțională Roman	50
Figură 3 Variația anuală a temperaturii, ZUF Roman	59
Figură 4 Variația anuală a precipitațiilor, ZUF Roman	60
Figură 5 Evoluția populației după domiciliu, localități Zona Urbană Funcțională Roman	64
Figură 6 Piramida vârstelor populației - Municipiul Roman și ZUF Roman-rural	65
Figură 7 Evoluția PIB-ului pentru județele din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, 2014-2022	72
Figură 8 Evoluția întreprinderilor active, 2014-2023	72
Figură 9 Structura pe sectoare de activitate după numărul de întreprinderi în ZUF Roman	73
Figură 10 Distribuția cifrei de afaceri pe sectoare de activitate, Județul Neamț și ZUF Roman	75
Figură 11 Evoluția cifrei de afaceri, Județul Neamț și ZUF Roman	76
Figură 12 Evoluția numărului de angajați, Municipiul Roman și ZUF Roman	77
Figură 13 Fondul funciar după modul de folosință, ZUF Roman	79
Figură 14 Evoluția firmele active din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023	80
Figură 15 Evoluția cifrei de afaceri din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023	80
Figură 16 Evoluția numărului de angajați din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023	81
Figură 17 Evoluția firmelor active din domeniile industriei și construcțiilor, județul Neamț și ZUF Roman...	82
Figură 18 Evoluția numărului de angajați din sectorul industrie și construcții, 2014-2023	83
Figură 19 Evoluția cifrei de afaceri din domeniile industriei și construcțiilor, județul Neamț și ZUF Roman .	83
Figură 20 Evoluția cifrei de afaceri din domeniul comerțului, județul Neamț și ZUF Roman	85
Figură 21 Evoluția cifrei de afaceri din domeniul comerțului, județul Neamț și ZUF Roman	86
Figură 22 Evoluția numărului de angajați din domeniul comerțului și serviciilor, județul Neamț și ZUF Roman	86
Figură 23 Evoluția structurilor de primire turistică, ZUF Roman	89
Figură 24 Evoluția sosirilor turiștilor în structurile de cazare, Zona Urbană Funcțională Roman	92
Figură 25 Evoluția numărului mediu de salariați, ZUF Roman	95
Figură 26 Evoluția numărului de șomeri (persoane), 2014-2024	97
Figură 27 Profil teritorial - spațiu urban construit	102
Figură 28 Evoluția numărului de locuințe, ZUF Roman	103
Figură 29 Evoluția suprafeței locuibile, ZUF Roman	105
Figură 30 Expansiune urbană, municipiul Roman, anul 2013	105
Figură 31 Expansiune urbană, municipiul Roman, anul 2023	106
Figură 32 Structuri ISU	109
Figură 33 Zona Urbană Funcțională Roman - clasificarea rețelei rutiere	113
Figură 34 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei, Județul Neamț, ZUF Roman, 2014-2023	124
Figură 35 Cantitatea de apă distribuită consumatorilor, ZUF Roman	125
Figură 36 Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, județul Neamț și ZUF Roman, 2014-2023	129
Figură 37 Cantitatea de gaze distribuită către consumatori, ZUF Roman	130
Figură 38 Evoluția numărului de unități școlare, Județul Neamț, ZUF Roman, 2014-2023	137
Figură 39 Evoluția populației școlare, Județul Neamț, ZUF Roman , 2014-2023	142
Figură 40 Evoluția personalului didactic, Județul Neamț, ZUF Roman	143
Figură 41 Evoluția numărului de absolvenți, județul Neamț și ZUF Roman, 2014-2022	146
Figură 42 Evoluția personalului sanitar (proprietate publică și privată), ZUF Roman, 2014-2023	152
Figură 43 Stații de calitate a aerului, ZUF Roman, 2024	172
Figură 44 Harta risc inundații	177
Figură 45 Harta alunecărilor de teren	178
Figură 46 Situri Natura 2000	181
Figură 47 Zone de colectare a deșeurilor din județul Neamț	186
Figură 48 Situația colectării pe fracții a deșeurilor în fiecare localitate - județul Neamț, iunie 2021	187
Figură 49 Schema logică de elaborare a conceptului de dezvoltare spațială	206
Figură 50 Abordarea PDCA	232

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

LISTĂ TABELE

Tabel 1	Modalitatea de respectare a art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021 privind elaborarea	9
Tabel 2	Metodologia de elaborare a Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman	10
Tabel 3	PNIESC 2021-2030.....	17
Tabel 4	Sporul natural și soldul schimbărilor de domiciliu, ZUF Roman, 2014-2023	67
Tabel 5	Tipologia întreprinderilor și structura mediului de afaceri din Zona Urbană Funcțională Roman	73
Tabel 6	Tipologia întreprinderilor și structura mediului de afaceri din municipiul Roman	74
Tabel 7	Top 5 întreprinderi după cifra de afaceri, Zona Urbană Funcțională Roman.....	76
Tabel 8	Suprafața fondului funciar în ZUF Roman	79
Tabel 9	Vârsta de muncă la nivel național, 1990-2024.....	93
Tabel 10	Unități de învățământ profesionale, ZUF Roman.....	146
Tabel 11	Rețeaua unităților sanitare pe categorii de unități și forme de proprietate, ZUF Roman, anul 2023	148
Tabel 12	Personalul medico-sanitar, ZUF Roman, 2023	152
Tabel 13	Furnizorii de servicii sociale, ZUF Roman	155
Tabel 14	Servicii sociale licențiate, ZUF Roman, anul 2024	155
Tabel 15	Servicii sociale necesare a fi înființate la nivelul Zonei urbane funcționale Roman	157

Listă Abrevieri

ADI	Asociație de Dezvoltare Intercomunitară
ADR	Agencia pentru Dezvoltare Regională
AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AJOFM	Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
APM	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
CAF	Common Assessment Framework
CES	Cerințe educaționale speciale
CIAPAD	Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități
CJ	Consiliul Județean
CJAP	Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
CNI	Compania Națională de Investiții
COV	Compuși organici volatili
CSM	Clubul Sportiv Municipal
db	Decibeli
DESI	Indicele economiei și societății digitale
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț
DJ	Drum Județean
DN	Drum Național
E	Drum European
EC	Economia Circulară
GAL	Grup de Acțiune Locală
HG	Hotărâre de Guvern
IMM	Întreprinderile mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
ITI	Investițiile teritoriale integrate

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

kWh	Kilowatt-oră
LED	light-emitting diode
mc	Metri cubi
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
nZEB	Nearly Zero Energy Building
O ₃	Ozon
OS	Obiectiv Strategic
PDCA	Plan – Do – Check – Act
PIB	Produsul intern brut
PIDS	Programul Incluziune și Demnitate Socială
PM10	Particule în suspensie ≤10 micrometri
PMUD	Plan de Mobilitate Urbană Durabilă
PNIESC	Planul Național Integrat Energie și Schimbări Climatice
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PDD	Programul Dezvoltare Durabilă
P	Prioritate
PR	Program Regional
PSI	Planul Strategic Instituțional
S.M.I.D	Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor
SDL	Strategie de Dezvoltare Locală
SDT	Strategia de dezvoltare teritorială
SDTR	Strategia de dezvoltare teritorială a României
SIDU	Strategic Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
SMURD	Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare
SO ₂	Dioxid de sulf
SPAU	Stații de pompare ape uzate
SWOT	strengths, weaknesses, opportunities, and threats
TEN-T	Trans-European Transport Network
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
U.A.T	Unitate Administrativă Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
ZUF	Zonă Urbană Funcțională

1. Context Strategic

1.1 Rolul strategiei de dezvoltare

1.1.1 Contextul realizării Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale

Prezentul proiect are ca scop elaborarea **Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030**. Strategia de dezvoltare teritorială (SDT), conform Regulamentului (UE) 2021/1060, este un cadru politic și de implementare care promovează dezvoltarea integrată a teritoriilor la nivel local și regional. SDT se concentrează pe abordări integrate și multilaterale pentru a răspunde nevoilor specifice ale diferitelor regiuni, inclusiv orașe, zone rurale și zone funcționale urbane.

Conform articolelor 29 și 32 din Regulamentul (UE) 2021/1060, SDT permite autorităților locale și regionale să elaboreze și să implementeze planuri strategice bazate pe nevoile și caracteristicile specifice ale comunităților lor, având capacitatea de a integra fonduri și resurse, prioritizând proiecte care corespund nevoilor locale și regionale. Aceasta implică planificare strategică, consultare publică și cooperare între diverse sectoare și actori pentru a crea o viziune comună pentru viitorul unei regiuni.

Dezvoltarea Urbană Durabilă, pe de altă parte, este un concept care ghidează modul în care orașele ar trebui să se dezvolte pentru a răspunde eficient la nevoile actuale și viitoare ale locuitorilor, fără a compromite resursele pentru generațiile viitoare. Acest concept se concentrează pe aspecte precum eficiența energetică, mobilitatea sustenabilă, accesibilitatea serviciilor, protecția mediului și coeziunea socială în cadrul zonelor urbane. SDT poate servi ca un vehicul pentru implementarea principiilor de dezvoltare urbană durabilă în cadrul planificării regionale și locale, asigurând că dezvoltarea urbană este gestionată într-un mod care promovează sustenabilitatea și calitatea vieții pentru toți locuitorii.

Teritoriul acoperit de prezentul document strategic se referă la teritoriul Municipiului Roman și al Zonei Urbane Funcționale Roman, formată din comunele: Cordon, Gâdinti, Horia, Sagna și Tămășeni, teritoriul fiind justificat în *Cap. 1.5 Configurarea și delimitarea Zonei Urbane Funcționale Roman*.

Elaborarea strategiei teritoriale de dezvoltare a ținut cont de recomandările Comisei pentru politica de coeziune teritorială și bugetul UE privind elaborarea cu succes a strategiilor de dezvoltare regională după 2030, astfel:

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ❖ Recomandarea 1: Planificarea strategică la nivel regional ca punct de plecare pentru o dezvoltare cu succes;
- ❖ Recomandarea 2: Obiectivele de dezvoltare durabilă ca bază pentru strategiile pe termen lung ale orașelor și regiunilor;
- ❖ Recomandarea 3: Strategiile de dezvoltare regională ale orașelor și regiunilor trebuie să fie bazate pe o evaluare prospectivă precisă;
- ❖ Recomandarea 4: Investițiile în consolidarea capacității instituționale și administrative ca o condiție pentru eficacitatea cheltuielilor publice;
- ❖ Recomandarea 5: Promovarea sinergiilor între fonduri și entități;
- ❖ Recomandarea 6: Cooperarea teritorială în zonele funcționale;
- ❖ Recomandarea 7: Proiecte de colaborare între programele ESI din statele sau regiunilor învecinate;
- ❖ Recomandarea 8: Promovarea abordării teritoriale prin valorificarea deplină a potențialului instrumentelor integrate precum dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității și investițiile teritoriale integrate (ITI).

În contextul Documentului Cadru de implementare a dezvoltării urbane elaborat de ADR Nord Est și în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1060, strategia de dezvoltare teritorială este echivalentul documentului strategic Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU). În vederea respectării art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021, în elaborarea strategiei integrate s-a luat în considerare integrarea următoarele elemente:

Tabel 1 Modalitatea de respectare a art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021 privind elaborarea

Cerințe pentru elaborarea strategiilor teritoriale	Modalitatea de îndeplinire a cerinței
(a) zona geografică vizată de strategie	Cap. 1 Context strategic
(b) o analiză a nevoilor de dezvoltare a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu;	Cap. 2 Analiza situației actuale și contextul urban
(c) o descriere a unei abordări integrate care răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și potențialului zonei	Cap. 3 Viziunea și obiectivele de dezvoltare
(d) o descriere a implicării partenerilor, în conformitate cu articolul 8 din același Regulament, în pregătirea și implementarea strategiei	Cap. 1.2 Procesul consultativ și de implicare a factorilor interesați

Sursa: Prelucrarea consultantului

Astfel, Strategia de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman reprezintă cadrul care orientează procesul de identificare a direcțiilor strategice de intervenție și de alegere a ordinii obiectivelor pentru care vor fi alocate resurse, cu scopul determinării progresului comunității urbane. Acest proces conține planificarea operațională care furnizează o structură a: programelor, proiectelor, acțiunilor, măsurilor, care vor fi luate

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

într-un interval de timp stabilit, a resurselor necesare, a rezultatelor așteptate, precum și a responsabilităților care trebuie asumate.

Având rolul de document de planificare strategică, **Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman, sintetizează direcțiile prioritare de intervenție pentru orizontul de timp 2025-2030**, urmărind utilizarea optimă și responsabilă a resurselor disponibile pentru a asigura o planificare urbană integrată.

1.1.2 Metodologia de elaborare a strategiei

Elaborarea unei strategii de dezvoltare teritorială pentru o Zonă Urbană Funcțională (ZUF) este un proces complex, structurat în mai multe etape esențiale, fiecare cu rolul său specific în asigurarea unei abordări eficiente și orientate către nevoile comunității.

Acest proces presupune trecerea de la analiză, diagnoză și identificare a nevoilor și așteptărilor unei comunități, până la prezentarea unor modalități de acțiune determinate în timp, integrate cu strategiile și politicile sectoriale existente, relevante (la nivel local, regional și național), modalități de acțiuni ale căror rezultate sunt previzionate, având permanent în vedere un set bine stabilit de obiective și principii.

Metodologia aplicată pentru elaborarea Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale se bazează pe implementarea a trei etape (de fundamentare, de derulare a procesului de activare a planificării, de finalizare și livrare a strategiei) și aplicarea unor metode de lucru adecvate. Una dintre cele mai importante etape ale acestui proces este etapa de fundamentare, care include și configurarea și delimitarea Zonei Urbane Funcționale. Această etapă este vitală pentru stabilirea bazei pe care se va construi întreaga strategie.

Tabel 2 Metodologia de elaborare a Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman

Etapa de elaborare	Metode de lucru	Activități
Etapa de fundamentare	Cercetarea de birou; Analiza documentară	Consultarea rapoartelor, revizuirea studiilor de caz și a literaturii consolidate, analiza spațială, analiza datelor statistice;
	Cercetarea pe teren	Solicitarea de informații prin corespondență scrisă, interviuri cu actorii relevanți și beneficiarii politicilor urbane, schimb de experiență cu planificatorii locali;
	Analize operaționale prin intermediul evenimentelor participative	Organizarea de grupuri de lucru și sesiuni de consultare prin aplicarea de chestionare, în scopul de a identifica și discuta problemele urbane locale și a identifica soluții;

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Etapă de elaborare	Metode de lucru	Activități
	Configurarea și delimitarea Zonei Urbane Funcționale	Analiza delimitării ZUF conform Anexei 6 la Ghidul pentru elaborarea strategiilor integrate de dezvoltare urbană – Componenta zonelor urbane funcționale Analiza și diagnoza situației actuale în vederea actualizării configurării și delimitării ZUF
Etapă de derulare a procesului de activare a planificării	Observație; Interviu; Anchetă	Stabilirea și organizarea actorilor locali în cadrul unui proces de planificare locală care structurează proiectarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială; Organizarea de grupuri de lucru și sesiuni de interogare prin aplicarea de chestionare, în scopul de a identifica și discuta problemele urbane locale și a identifica soluții;
Etapă de finalizare și livrare SIDU	Formularea strategiei	Finalizarea SDT, prin evaluarea rezultatelor primelor două etape, definirea scenariilor de planificare, prioritizarea proiectelor selectate și proiectarea unui plan de acțiune.

Sursa: Prelucrarea consultantului

Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare este profund consultativ și participativ, implicând activ partenerii și comunitatea locală. Consultările includ întâlniri cu grupuri de lucru formate din diverse persoane interesate, cum ar fi experți din diferite domenii, membri ai autorităților locale, reprezentanți ai organizațiilor și asociațiilor, jurnaliști și membri ai comunității. Aceste grupuri joacă un rol esențial, participând activ în toate etapele dezvoltării strategiei.

Este esențial să se recunoască că strategia de dezvoltare nu aparține doar administrației publice sau unei singure entități, ci întregii comunități locale. Acest fapt subliniază importanța unui efort continuu de informare și consultare a opiniei publice, precum și de identificare a obiectivelor și intereselor comune ale diverselor grupuri sociale și profesionale. Participarea tuturor acestor actori este crucială atât în faza de consultare, cât și în cea de implementare a strategiei, creând un cadru de colaborare pentru toți cei implicați în dezvoltarea comunității.

1.2 Concepte cheie și tendințe internaționale, naționale, regionale și locale

Implementarea unei strategii de dezvoltare este direct influențată de principalele documente de planificare elaborate la nivel european, național, regional și județean.

1.2.1 Contextul internațional

În contextul global actual, caracterizat de schimbări rapide și provocări semnificative, România își consolidează integrarea în mai multe domenii cheie la nivel internațional. Aceste eforturi sunt îndreptate spre consolidarea relațiilor internaționale și întărirea poziției României pe scena globală, cu un accent special pe regiunea Mării Negre și integrarea în structurile UE.

Pentru Municipiul Roman, care este un municipiu important din regiunea Moldovei, diverse aspecte ale contextului global actual pot avea implicații semnificative, incluzând:

- ❖ **Schimbările climatice și sustenabilitatea:** Strategii de adaptare la schimbările climatice și implementarea de proiecte ecologice pot fi esențiale. Acest lucru poate include dezvoltarea infrastructurii verzi, promovarea eficienței energetice și gestionarea sustenabilă a resurselor.
- ❖ **Globalizarea economică:** Impactul globalizării pe piața locală, cu oportunități de export pentru produsele locale și atragerea de investiții străine directe care pot stimula economia locală.
- ❖ **Digitalizarea și tehnologia:** Accelerarea digitalizării serviciilor publice și a afacerilor locale, inclusiv îmbunătățirea conectivității broadband și implementarea tehnologiilor smart city pentru a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor.
- ❖ **Politici ale Uniunii Europene:** Afectarea directă prin fondurile structurale și de coeziune ale UE, care pot fi utilizate pentru modernizarea infrastructurii urbane, educație, sănătate și alte proiecte de dezvoltare.
- ❖ **Demografie și migrație:** Adaptarea la tendințele demografice, cum ar fi îmbătrânirea populației sau migrația tinerilor, și dezvoltarea de strategii pentru a atrage și reține tinerii în oraș.
- ❖ **Securitate și stabilitate regională:** Având în vedere proximitatea geografică față de granițele estice ale NATO și UE, aspectele de securitate regională pot influența direct politicile locale și stabilitatea economică.

Înțelegerea și integrarea acestor aspecte în planificarea strategică locală ar putea ajuta Municipiul Roman să navigheze mai eficient provocările și oportunitățile oferite de contextul global actual.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

1.2.2 Contextul european

În cadrul exercițiului financiar 2021-2027, Politica de Coeziune a Uniunii Europene, principala politică de investiții a UE propune **5 obiective/ priorități investiționale**:

- ❖ **O Europă mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;
- ❖ **O Europă mai verde**, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor;
- ❖ **O Europă mai conectată**, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale;
- ❖ **O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- ❖ **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale.

În procesul de programare, fiecare țară își va defini propriile obiective și priorități naționale prin programe de finanțare gestionate de autoritățile competente. Aceste programe vor sprijini proiecte de investiții care contribuie la realizarea obiectivelor specifice, ținând cont de documentele strategice la nivel european și național.

1.3 Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.3.1 Strategii relevante la nivel național

Pe plan național, **Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030** este structurată pe trei piloni (echitate socială, creștere economică și mediu) și include 17 obiective de dezvoltare durabilă, care transpun obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă asumată de statele membre ONU, cu ținte aferente.

Agenda 2030 pentru dezvoltare sustenabilă, lansată în 2015, este un plan de acțiune global care urmărește echilibrul între dimensiunile economică, socială și de mediu ale dezvoltării. Obiective de dezvoltare durabilă transpuse în Agendă vizează eliminarea sărăciei extreme, reducerea inegalităților și protejarea mediului până în anul 2030.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat. Se urmărește realizarea unui echilibru între aspirațiile individuale, nevoile societății și un mediu propice dezvoltării personale.

Figură 1 Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României



Sursa: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Modernizarea României este planificată a se realiza prin intermediul unui proiect național, cu ajutorul **Mecanismului de Redresare și Reziliență**, care va aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală. Astfel, **Planul Național de Redresare și Reziliență** este conceput astfel încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al **PNRR** este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este acela de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

Strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil teritorial, se fundamentează pe **Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR)**, așa cum este prevăzut în Legea 350/2001 cu completările ulterioare. Strategia poartă subtitlul

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

România policentrică 2035 și reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului național, pentru orizontul de timp 2035.

Municipiul Roman este inclus în cadrul zonelor care se confruntă cu declin industrial, ca urmare a restructurării industriei în regiunea Nord Est, dar este menționat ca având potențial de creștere economică în industria prelucrătoare, în special industria alimentară.

Acțiunile propuse în cadrul SDTR care vizează și municipiul Roman, sunt:

- Îmbunătățirea conectivității la nivelul teritoriului național, prin consolidarea conexiunilor fizice cu Zona Urbană Funcțională cea mai importantă din țară, București. Totodată, este necesară luarea în considerare a necesității modernizării legăturii rutiere între București și Regiunea de Dezvoltare Nord-Est României în vederea asigurării accesului rapid către frontiera cu Ucraina, ca proiect major ce contribuie la dinamizarea zonei la nivelul teritoriului național.
- Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și Zonele Urbane Funcționale la servicii de calitate:
 - Reabilitarea structurală și creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora, cu precădere în orașele cu peste 50% din locuințe situate în blocuri.
- Reabilitarea patrimoniului urban construit și punerea în valoare a identității arhitecturale:
 - Realizarea operațiunilor de restaurare și reabilitare a patrimoniului urban construit (monumente și ansambluri de arhitectură, arheologie etc.), cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO și a celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național, conform Legii nr. 5/2000.
- Asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general:
 - Reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor publice din mediul urban, inclusiv a unităților de primire a urgențelor, cu precădere a celor din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- Construcția, reabilitarea, modernizarea și echiparea creșelor, cu precădere în orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori care nu dispun de astfel de unități.
- Sprijinirea dezvoltării aglomerărilor economice de tip cluster
 - Construcția/extinderea de parcuri industriale
 - Înființarea de sisteme regionale de marketing și de piețe de gross/burse pentru produse agroalimentare.

Politica Urbană a României, elaborată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației cu sprijinul Băncii Mondiale, urmărește să stabilească prioritățile naționale și să îndrume autoritățile urbane locale pentru ca orașele să devină sustenabile.

Politica urbană națională are un dublu rol în conturarea dezvoltării urbane, respectiv: un rol vizionar în formularea unui set de obiective clare care să ghideze dezvoltarea către calea sustenabilității, dar și un rol de coordonare în consolidarea capacității instituționale și a instrumentelor politice disponibile pentru a avansa dezvoltarea durabilă. Politica Urbană Națională pentru România vizează ca orașele să devină: ecologice și reziliente, echitabile și incluzive, competitive și productive și bine guvernate.

Tot în contextul elaborării Politicii Urbane a României, Banca Mondială a elaborat **Ghidul de elaborare SIDU** care se adresează în principal administrațiilor locale, în vederea sprijinirii eforturilor de planificare urbană integrată. Ghidul oferă o serie de instrumente practice, utile în procesul de planificare (ex. platforma citadini.ro), astfel încât energiile și eforturile de la nivel local să poată fi canalizate cât mai eficient, către creșterea nivelului de participare publică și identificarea proiectelor cu impact major pentru următoarea perioadă de programare. De asemenea, ghidul are și rolul de a sprijini orașele din România în alinierea cu direcțiile și obiectivele Politicii Urbane a României și transpunerea lor în practică, devenind astfel orașe verzi și reziliente, competitive și productive, juste și incluzive și bine guvernate.

Strategia Națională a Locuirii 2022-2050 are ca scop asigurarea cadrului instituțional de reglementare și finanțare pentru susținerea locuirii incluzive și îmbunătățirea accesului la locuințe și condiții de locuire adecvate, sigure, durabile și la prețuri accesibile pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2050. Mai mult, intervențiile promovate prin Strategia Națională a Locuirii vor fi corelate cu cele stabilite prin **Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung**, ambele contribuind la îmbunătățirea condițiilor de locuire și a accesului tuturor la locuire adecvată, precum și la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă în termeni de creștere a performanței energetice în sectorul rezidențial și reducerea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

amprenteii de carbon. Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung a fost elaborată pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și de carbonat având același orizont de timp 2050.

În contextul legislativ european privind combaterea schimbărilor climatice și tranziția energetică se are în vedere creșterea nivelului de implicare pentru reducerea emisiilor, creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, a măsurilor de eficiență energetică și a nivelului de interconectivitate a rețelelor electrice. În aprilie 2020 a fost lansat **Planul Național Integrat Energie și Schimbări Climatice (PNIESC)** care constituie o obligație a statelor membre, conform Regulamentului privind Guvernanța Uniunii Energetice, prin care acestea își elaborează strategii de politici energie-climă pe 10 ani, începând cu perioada 2021-2030.

PNIESC 2021-2030 stabilește obiective naționale pe următoarele 5 dimensiuni:

Tabel 3 PNIESC 2021-2030

Dimensiune/Pilon	Politici. Măsur. Componente
Dimensiunea 1. Decarbonare	Vizează implementarea de politici și măsuri pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de creștere a cantității de energie din surse regenerabile;
	1.1 Emisiile și absorbțiile GES;
	1.2 Energia din surse regenerabile.
Dimensiunea 2. Eficiență Energetică	Vizează implementarea celor 11 programe naționale de eficiență energetică.
Dimensiunea 3. Securitate Energetică	Vizează aplicarea măsurilor privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a sistemului electroenergetic național.
Dimensiunea 4. Piață internă a energiei	Vizează implementarea de politici și măsuri privind piața internă a energiei;
	4.1 Interconectivitatea rețelelor electrice;
	4.2 Infrastructura de transport a energiei;
	4.3 Integrarea piețelor;
	4.4 Sărăcia energetică.
Dimensiunea 5. Cercetare, inovare și competitivitate	Vizează implementarea programelor aferente sectorului energetic.

Sursa: Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050

Strategia fundamentează poziționarea României în raport cu propunerile de reformă a pieței europene de energie, urmărind întărirea, siguranța și stabilitatea sistemului energetic național prin valorificarea resurselor energetice existente și a mixului energetic echilibrat și diversificat care caracterizează România. Obiectivele Strategiei Energetice sunt:

- ✧ Energie curată și eficiență energetică;
- ✧ Asigurarea accesului la energie electrică și termică pentru toți consumatorii;
- ✧ Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice;
- ✧ Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;
- ✧ Modernizarea sistemului de guvernanță energetică;
- ✧ Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane;
- ✧ România, furnizor regional de securitate energetică;
- ✧ Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin valorificarea resurselor energetice primare naționale.

Strategia Națională privind Economia Circulară

Tranziția către economia circulară provoacă autoritățile, întreprinderile și consumatorii să regândească modelele de producție și de consum și să redefinească termenul de „creștere”, transformându-l într-unul care să cuprindă beneficii sociale și de mediu dincolo de profitul economic. EC urmărește decuplarea activității economice de utilizarea resurselor naturale, circulând în siguranță materialele pentru tehnosferă și biosferă, eliminând din sistem externalitățile negative, deșeurile și poluarea.

Strategia oferă instrumente necesare pentru implementarea de decizii în ceea ce privește reducerea deșeurilor generale, a dependenței de resursele primare și a emisiilor nocive, modificând în același timp modelul economic și creând, totodată, premisele pentru creșterea numărului de noi locuri de muncă.

Strategia Națională privind Protejarea Monumentelor Istorice 2022-2032

Patrimoniul cultural este un reper fundamental al civilizației umane, al identității naționale, regionale și locale, integrat în realitatea cotidiană a societății, recunoscut ca resursă pentru dezvoltarea durabilă, generator de beneficii socio-economice, catalizator al investițiilor în comunități și facilitator pentru creșterea calității vieții. Strategia Națională

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

privind Protejarea Monumentelor Istorice 2022- 2032 pornește de la premisa că patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazate pe incluziune socială și participativitate, o resursă strategică ce trebuie să adauge comunității plusvaloare economică, socială și culturală, printr-o gestionare modernă și eficientă.

Master Planul pentru dezvoltarea Turismului Național al României

Obiectivul Master Planului pentru Dezvoltarea Turismului Național a constatat în identificarea slăbiciunilor și explorarea oportunităților de a concura eficient pe piețele internaționale. Cele mai multe dintre aspectele semnalate în Master Plan ca necesitând îmbunătățiri, cu 10 ani în urmă, rămân valabile și în prezent. Multe dintre măsuri nu au fost finalizate din cauza schimbărilor de la nivelul structurii guvernamentale și a autorităților, din lipsă de finanțare și, în parte, din lipsa unei asumări a acțiunilor necesare.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027 aprobată prin HG nr. 440/2022 continuă direcțiile de acțiune identificate pentru perioada 2015 – 2020 și stabilește reducerea cu cel puțin 7% față de anul 2020 a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială, până în anul 2027.

Având în vedere că, pe plan național, serviciile sociale care ar contribui la prevenirea separării copilului de familie precum și sprijinirea reintegrării copilului în familie sunt încă insuficient dezvoltate, ca rezultat al lipsei personalului de specialitate la nivel local. În acest context, **strategia "Copii protejați, România sigură" 2022-2027**, aflată în curs de promovare, are ca scop asigurarea, cu implicarea copiilor, a realizării efective a drepturilor lor, inclusiv a celor mai vulnerabili, în toate domeniile vieții, prin asigurarea deplină a accesului la servicii publice de calitate.

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități - O Românie echitabilă 2022-2027 vizează opt domenii prioritare: accesibilitate și mobilitate; protecția efectivă; ocupare; protecție socială, inclusiv abilitare/reabilitare; viață independentă și integrare în comunitate; educație; sănătate și participare politică și publică.

Strategia națională pentru egalitatea de gen 2021-2027, aflată în curs de aprobare, oferă noul cadru strategic național în domeniul egalității de gen și este elaborată pe structura celor doi piloni principali ai Strategiei 2018-2021 vizând egalitatea de gen

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

(educație, sănătate, ocuparea forței de muncă și piața muncii, echilibrul între viața profesională și viața personală, participarea la luarea deciziilor) și combaterea violenței de gen și violenței domestice.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027 se axează pe instituirea unei abordări orientate către obținerea de rezultate durabile în timp referitoare la incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome, prin ajustarea rezilientă, particularizată a măsurilor de sprijin, de îndrumare și de motivare.

1.3.2 Strategii relevante la nivel regional

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027 realizat de către ADR Nord-Est, este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național, în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective.

În conformitate cu Planul de Dezvoltare Regională pentru Regiunea Nord-Est, viziunea pentru anul 2030 este definită astfel: „Regiunea Nord-Est va reprezenta un spațiu competitiv, sustenabil și incluziv, unde oamenii vor dori să trăiască, să muncească și să investească.”

Obiectiv general este asigurarea unei dezvoltări echilibrate în regiune printr-un proces de creștere economică sustenabilă, care să sprijine incluziunea socială, contribuind astfel la îmbunătățirea nivelului de trai și la reducerea disparităților de dezvoltare, atât în interiorul regiunii, cât și în raport cu alte regiuni.

Prioritatea 1: Consolidarea unei economii competitive

- **1.1 Stimularea inovării și cercetării și facilitarea adoptării tehnologiilor avansate**
 - 1.1.1 Sprijinirea procesului de inovare și promovarea transferului tehnologic
 - 1.1.2 Susținerea cercetării, atât în sectorul public, cât și în cel privat, pentru dezvoltarea și aplicarea unor soluții integrate
- **1.2 Încurajarea apariției de întreprinderi noi, competitive și viabile, adaptate nevoilor locale și regionale**

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- 1.2.1 Facilitarea accesului tinerilor antreprenori la servicii moderne și de calitate
- **1.3 Creșterea competitivității economice prin stimularea productivității în sectoarele cu valoare adăugată ridicată**
 - 1.3.1 Dezvoltarea sectoarelor economice strategice și internaționalizarea acestora
- **1.4 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile digitale pentru sporirea competitivității**
 - 1.4.1 Integrarea soluțiilor digitale în economie
- **1.5 Dezvoltarea și promovarea industriilor creative și culturale**
 - 1.5.1 Sprijinirea inițiativelor din domeniul industriilor culturale și creative
- **1.6 Creșterea performanței economice în mediul rural**
 - 1.6.1 Stimularea inițiativelor economice alternative în zonele rurale
- **1.7 Valorificarea potențialului turistic al regiunii**
 - 1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii turistice și de agrement, alături de promovarea resurselor turistice locale

Prioritatea 2: Dezvoltarea capitalului uman

- **2.1 Stimularea integrării pe piața muncii a tinerilor și a grupurilor vulnerabile**
 - 2.1.1 Facilitarea accesului acestora la oportunități de angajare
- **2.2 Creșterea accesibilității și a calității educației și formării profesionale**
 - 2.2.1 Adaptarea sistemului educațional la cerințele pieței muncii și modernizarea infrastructurii școlare
- **2.3 Asigurarea accesului la servicii medicale moderne și eficiente**
 - 2.3.1 Dezvoltarea și diversificarea serviciilor medicale prin investiții în infrastructură
- **2.4 Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale**
 - 2.4.1 Sprijinirea comunităților vulnerabile prin pachete integrate de servicii

Prioritatea 3: Protejarea mediului și gestionarea sustenabilă a resurselor

- **3.1 Creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile**
 - 3.1.1 Implementarea măsurilor de eficiență energetică în sectorul rezidențial, infrastructura publică și mediul de afaceri

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- **3.2 Management sustenabil al resurselor de apă**
 - 3.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și gestionare a apelor uzate
- **3.3 Trecerea către o economie circulară**
 - 3.3.1 Optimizarea gestionării deșeurilor și promovarea economiei circulare
- **3.4 Adaptarea la schimbările climatice și reducerea riscurilor de mediu**
 - 3.4.1 Implementarea măsurilor de prevenire a riscurilor climatice și combaterea poluării
- **3.5 Conservarea biodiversității și protecția mediului**
 - 3.5.1 Dezvoltarea infrastructurii verzi și protejarea ecosistemelor naturale

Prioritatea 4: Modernizarea și extinderea infrastructurii

- **4.1 Îmbunătățirea conectivității și siguranței infrastructurii de transport**
 - 4.1.1 Dezvoltarea infrastructurii rutiere, feroviare și aeriene
- **4.2 Extinderea accesului la rețele de comunicații de mare viteză**
- **4.3 Reducerea emisiilor poluante prin implementarea strategiilor de mobilitate urbană**
 - 4.3.1 Dezvoltarea unor soluții de transport urban durabil
- **4.4 Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea urbană prin investiții în infrastructura locală**
 - 4.4.1 Stimularea dezvoltării orașelor prin proiecte durabile
 - 4.4.2 Revitalizarea orașelor mici și mijlocii cu funcțiuni economice reduse
- **4.5 Sprijinirea dezvoltării rurale prin investiții în infrastructura locală**
 - 4.5.1 Integrarea spațiului rural cu zonele urbane și modernizarea acestuia

Prioritățile Programului Operațional Regional Nord-Est 2021-2027

- **O regiune digitalizată**
 - Valorificarea beneficiilor digitalizării pentru cetățeni, mediul de afaceri, instituțiile de cercetare și administrația publică
- **O regiune verde și sustenabilă**
 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
 - Protejarea biodiversității și extinderea infrastructurii verzi
- **O regiune cu mobilitate urbană durabilă**
 - Stimularea soluțiilor de transport multimodal și ecologic

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- **O regiune accesibilă**

- Dezvoltarea mobilității la nivel național, regional și local prin soluții reziliente și intermodale

- **O regiune educată**

- Îmbunătățirea accesului la educație de calitate, inclusiv prin dezvoltarea infrastructurii și promovarea învățării online

- **O regiune atractivă**

- Dezvoltarea integrată a componentelor economice, sociale și culturale, inclusiv a turismului și a patrimoniului natural

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Nord-Est 2021-2027 creează și transpune în practică inovația de o manieră sistematică, în principal în șase domenii de specializare inteligentă: Agroalimentar, Biotehnologii, IT&C, Mediu, Textile și Turism. Aceste domenii de specializare inteligentă: transformă resurse locale în produse cu valoare adăugată ridicată, au efecte de antrenare și multiplicare asupra celorlalte ramuri ale economiei regionale, sunt înalt competitive pe plan mondial și asigură un profil sustenabil economiei regionale.

1.3.4 Contextul la nivelul județului

În ceea ce privește planificarea strategică la nivel județean pentru perioada 2022-2030, **Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț**¹ urmărește să asigure o dezvoltare echilibrată și sustenabilă a județului, prin valorificarea resurselor locale, stimularea investițiilor și îmbunătățirea calității vieții pentru locuitori. Strategia este aliniată la obiectivele europene și naționale și pune accent pe creșterea competitivității economice, dezvoltarea infrastructurii, protecția mediului, digitalizare și incluziune socială. Domeniile prioritare abordate în strategie includ:

- **Infrastructură și mobilitate:** modernizarea drumurilor, extinderea rețelelor de utilități și promovarea transportului durabil.
- **Economie și ocuparea forței de muncă:** sprijinirea IMM-urilor, atragerea investițiilor și dezvoltarea turismului.
- **Educație și sănătate:** îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și modernizarea infrastructurii educaționale și medicale.

¹ Sursa: https://cjneamt.ro/wp-content/uploads/2022/11/Strategia-de-Dezvoltare-a-Judetului-Neamt_anexa-la-HCJ-179_2022.pdf

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- **Mediu și energie:** promovarea energiei regenerabile, eficienței energetice și protejarea biodiversității.
- **Guvernanță și digitalizare:** creșterea eficienței administrației publice prin soluții digitale și participare civică.

Această strategie reprezintă un cadru esențial pentru implementarea proiectelor finanțate prin fonduri europene și naționale, contribuind la dezvoltarea sustenabilă a județului Neamț în perioada 2021-2027.

Strategia Județeană privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice² are scopul de a asigura extinderea, modernizarea și eficientizarea serviciilor esențiale pentru populație, precum alimentarea cu apă, canalizarea, salubritatea, iluminatul public, transportul local și alimentarea cu energie. Strategia urmărește îmbunătățirea infrastructurii, creșterea calității serviciilor și alinierea acestora la standardele europene, în conformitate cu legislația națională și angajamentele României.

Strategia de transformare digitală a U.A.T. Județul Neamț³ are rolul de a implementa și integra soluții digitale în administrarea publică locală, pentru a eficientiza procesele administrative și a îmbunătăți accesul cetățenilor la servicii publice. Scopul este de a moderniza infrastructura tehnologică a instituțiilor publice, de a sprijini dezvoltarea de servicii online și de a facilita interacțiunea dintre autoritățile locale și cetățeni, contribuind astfel la creșterea transparenței, eficienței și calității serviciilor publice.

1.3.5 Strategii relevante la nivel local

Planul Strategic Instituțional al Primăriei Municipiului Roman pentru perioada 2021-2023 are ca scop îmbunătățirea dezvoltării comunității romășcane prin implementarea unor proiecte, concentrându-se în mod deosebit pe sectoarele de sănătate și educație. Viziunea pentru această perioadă este de a contribui la prosperitatea localității prin proiecte care adresează nevoile cetățenilor. În acest context, viziunea de dezvoltare se fundamentează pe următoarele principii fundamentale:

- Implicarea activă a societății civile în procesul de formulare a politicilor publice;
- Digitalizarea administrației publice locale pentru a optimiza timpii de răspuns în gestionarea problemelor de interes local, prin implementarea unor aplicații pentru

² Sursa: <https://cjneamt.ro/wp-content/uploads/2023/07/strategie-utilitati.pdf>

³ Sursa: <https://cjneamt.ro/wp-content/uploads/2023/05/Consiliul-Județean-Neamt-HCJ-nr.-112-din-30-mai-2023.pdf>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

monitorizarea în timp real a documentelor administrative și prin arhivarea electronică a acestora;

- Promovarea unui oraș modern, sustenabil și atractiv, susținut de o administrație publică matură, care promovează birocrăția simplificată și pune în prim-plan interesele locale și ale locuitorilor, oferind o administrație accesibilă și prietenoasă cu cetățeanul. PSI se centrează pe trei componente esențiale:
- Managementul instituțional;
- Bugetul local;
- Implementarea, monitorizarea și raportarea activităților.

Planul de acțiuni pentru îmbunătățirea cadrului comun de autoevaluare (CAF) 2019-2021 al UAT Municipiul Roman urmărește realizarea unor îmbunătățiri specifice în mai multe domenii, incluzând:

- Creșterea calității managementului instituțional;
- Îmbunătățirea procesului de planificare strategică;
- Optimizarea managementului resurselor umane;
- Dezvoltarea parteneriatelor externe;
- Modernizarea infrastructurii instituționale.

Strategia Anticorupție a Municipiului Roman are drept obiective generale prevenirea corupției, creșterea educației anticorupție, combaterea actelor de corupție prin măsuri administrative și îmbunătățirea implementării și monitorizării măsurilor incluse în planul de acțiune al strategiei.

Strategia Integrată de Dezvoltare a Municipiului Roman pentru perioada 2022-2030 se concentrează pe dezvoltarea durabilă a orașului, având ca viziune crearea unui municipiu competitiv și accesibil, cu un sistem de transport integrat și sustenabil care sprijină dezvoltarea economică și asigură o calitate ridicată a vieții pentru locuitori. În acest sens, se urmăresc cinci obiective strategice: accesibilitatea, siguranța și securitatea, reducerea poluării, eficiența economică și îmbunătățirea calității mediului urban.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) pentru Municipiul Roman (2021-2027) subliniază importanța creării unui sistem de transport durabil, care să răspundă nevoilor de mobilitate și accesibilitate ale cetățenilor și să contribuie la un mediu urban sănătos și prietenos cu mediul. Acesta are ca obiective principale: îmbunătățirea accesibilității, siguranței, reducerea poluării și creșterea eficienței economice.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Scopul **Programului de Îmbunătățire a Eficienței Energetice** la nivel local este de a contribui la creșterea siguranței energetice și de a susține dezvoltarea economică durabilă prin îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării surselor regenerabile de energie. Programul vizează reducerea sărăciei energetice, crearea de locuri de muncă în sectorul energetic local și implementarea de măsuri care să reducă consumul de energie în sectorul public și în gospodării, având în vedere rolurile multiple ale autorităților locale, atât ca consumatori, producători, cât și reglementatori în domeniul energiei.

Strategia Locală pentru dezvoltarea și funcționarea Serviciului de Salubritate (2015-2025) urmărește îmbunătățirea calității mediului, protecția sănătății populației, sprijinirea cercetării în domeniul gestionării deșeurilor, promovarea investițiilor verzi, eficiența utilizării resurselor și gestionarea durabilă a deșeurilor, în acord cu politicile de combatere a schimbărilor climatice.

Planul Local de Măsuri al Municipiului Roman pentru implementarea Strategiei de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome (2015-2020) urmărește îmbunătățirea accesului romilor la educație, sănătate, ocupare și locuințe, promovând totodată o participare activă în procesul decizional și consolidând coeziunea socială în comunitate.

Strategia de Dezvoltare Economico-Socială Durabilă 2021–2027 a Comunei Cordun, are scopul de a asigura un dezvoltare echilibrată și sustenabilă a comunei, prin implementarea unor măsuri care să sprijine atât creșterea economică, cât și îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor. Strategia vizează promovarea unui mediu economico-social stabil, diversificat și competitiv, în concordanță cu principiile dezvoltării durabile, și se concentrează pe identificarea și valorificarea oportunităților de dezvoltare locală, respectând totodată nevoile și prioritățile comunității pe termen mediu și lung.

Strategia de Dezvoltare Economico-Socială Durabilă 2021-2027 a Comunei Gădinti, are ca obiectiv principal dezvoltarea echilibrată și armonioasă a localității prin crearea și prin susținerea unui mediu economico-social competitiv, stabil, sănătos și diversificat, care să asigure creșterea economică continuă și calitatea vieții cetățenilor comunei.

Scopul principal al Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Horia este asigurarea unei dezvoltări echilibrate și durabile a comunității, prin identificarea nevoilor reale ale acesteia și stabilirea unor direcții de acțiune pentru perioada 2021-2027. Strategia

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

vizează crearea unui mediu economic și social stabil, competitiv și diversificat, care să sprijine creșterea economică și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, cu un accent deosebit pe integrarea tuturor actorilor locali în procesul decizional și implementarea proiectelor prioritare.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Sagna 2021-2027 urmărește stabilirea unui cadru pentru creșterea sustenabilă a capacității economico-sociale a comunei, aliniindu-se la principiile dezvoltării durabile și la politicile europene. Obiectivul principal este îmbunătățirea calității vieții și creșterea veniturilor populației prin implicarea comunității și atragerea de fonduri externe. Aceasta include identificarea resurselor, stabilirea obiectivelor clare și crearea unui plan de acțiune pentru dezvoltarea locală.

Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 a Comunei Tămășeni are ca scop identificarea nevoilor de dezvoltare ale comunei și stabilirea unor priorități clare pentru perioada 2021-2027, axându-se pe crearea unui mediu economico-social echilibrat, stabil și diversificat. Obiectivul principal este asigurarea unei dezvoltări armonioase care să sprijine creșterea economică continuă și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, cu un accent special pe canalizarea nevoilor tineretului spre direcții de dezvoltare durabilă dincolo de infrastructura de bază.

Analizând documentele de strategie pentru fiecare din comunele limitrofe municipiului Romanul și Strategia integrată de dezvoltare durabilă a Municipiului Roman, se desprind o serie de obiective comune și priorități specifice care ar putea fi integrate în viziunea generală pentru Zona Urbană Funcțională Roman. Astfel conform strategiilor de dezvoltare locală, comuna Cordon își propune ca priorități: dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea calității vieții, sprijinirea educației și promovarea durabilității economice și ecologice. Comuna Gâdinti urmărește cu prioritate consolidarea infrastructurii educaționale și sociale, dezvoltarea serviciilor comunitare și sprijin pentru activități agricole și antreprenoriale. Comuna Horia se centrează pe modernizarea infrastructurii, dezvoltarea economică prin stimularea inițiativelor locale și îmbunătățirea accesului la servicii sociale. Comuna Sagna vizează în următoarea perioadă îmbunătățirea infrastructurii de bază, promovarea turismului și a culturii locale, și dezvoltarea economiei prin valorificarea resurselor naturale și agricole. Comuna Tămășeni își propune ca priorități: dezvoltarea infrastructurii și serviciilor publice, sprijin pentru educație și sănătate, și promovarea unui mediu curat și sustenabil.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Municipiul Roman, prin Strategia Integrată de Dezvoltare 2022-2030 urmărește focalizarea pe modernizarea urbană, dezvoltare economică diversificată, îmbunătățirea calității vieții, acces la educație de calitate și servicii sociale, și promovarea unui mediu sustenabil.

Accentul pe dezvoltare durabilă, educație, infrastructură și economie locală este un element comun în toate strategiile. În plus, integrarea acestor obiective într-o strategie unică și cuprinzătoare pentru întreaga Zonă Urbană Funcțională poate ajuta la maximizarea resurselor și la atingerea unor sinergii importante între diferitele unități administrativ-teritoriale. Elaborarea unei astfel de strategii comune, pot include specificarea unor proiecte comune care să aducă valoare adăugată regiunii, cum ar fi dezvoltarea de clustere economice intercomunale sau programe integrate de gestionare a resurselor naturale și culturale. Aceasta ar armoniza și mai mult viziunea și ar asigura o implementare eficientă a strategiei de dezvoltare a Zonei Urbane Funcționale Roman.

1.4 Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

La baza elaborării, implementării, monitorizării și evaluării Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman a stat un sistem coordonat de informare și comunicare ce a respectat principiile europene și naționale aplicate în dezvoltarea regiunilor și au fost implicate consultări/ discuții formale și informale cu reprezentanți ai autorităților competente, ai autorităților publice locale cu organizații ale societății civile, cu parteneri economici și sociali, avându-se în vedere inclusiv promovarea egalității și nediscriminării.

În perioada întocmirii și documentului strategic s-a urmărit în permanență îmbunătățirea activității de lucru în parteneriat cu toți participanții relevanți astfel încât principiile de funcționare și aplicabile ale documentului să conducă la creșterea, maximizarea și obținerea cu succes a viziunii angajate și aplicabile.

Astfel, procesul de elaborare a strategiei a fost coordonat de Compartimentul Control, Strategii și Marketing Instituțional din cadrul Primăriei Municipiului Roman care a asigurat, împreună cu prestatorul de servicii de elaborare a strategiei:

- ✳ Identificarea, cooptarea și colaborarea cu factorii de interes local care au putut furniza informații necesare în procesul de analiză diagnostic și au putut formula propuneri de dezvoltare strategică a Zonei Urbane Funcționale Roman;

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ※ Diseminarea activității de elaborare a strategiei de dezvoltare teritorială;
- ※ Dezvoltare la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman în vederea colectării propunerilor și observațiilor din partea factorilor interesați relevanți.



În perioada elaborării Strategiei de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman au fost derulate procese de consultare care au implicat diverse structuri și actori locali interesați de procesul de planificare strategică, avându-se în vedere crearea unei viziuni comune, omogenizarea modului de funcționare a acestora și creșterea capacității operaționale a proiectelor pentru generarea de rezultate cu impact asupra viziunii strategice propuse.

1.4.1 Consultarea comunității zonale

Între procesele consultative derulate pentru elaborarea strategiei integrate, pe lângă constituirea cadrului partenerial care să permită implicarea experților, s-a avut în vedere valorificarea rezultatelor obținute din **procese de consultare online a comunității zonale**.

Sondajul de opinie a reprezentat demersul științific de analiză și interpretare a datelor obținute prin derularea unei anchete pe bază de chestionar, realizată la nivelul municipiului Roman și a localităților învecinate, în perioada 13 februarie – 6 martie 2025, la care au răspuns 518 persoane.

Sondajele pentru identificarea opiniilor cetățenilor s-au desfășurat prin intermediul a două formulare configurate pe platforma SurveyMonkey și au fost distribuite în mediul online. Populația de referință este compusă din cetățenii Zonei Urbane Funcționale Roman



Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

și a mediului de afaceri din ZUF Roman. Participanților li s-a făcut instructajul privind modul corespunzător de completare a chestionarelor în descrierea formularului, unde li s-a prezentat și scopul cercetării. De asemenea, aceștia au fost informați cu privire la asigurarea confidențialității și la natura voluntară a participării la studiu.

Respondenții provin din municipiul Roman și localitățile învecinate, cu o concentrație semnificativă în Municipiul Roman, urmat de localitățile Cordun și Sagna. Majoritatea respondenților sunt femei (61,24%), cu vârste preponderent între 26 și 45 de ani (53,73%), reflectând o populație activă din punct de vedere profesional, majoritar angajată (65,37%), cu un nivel educațional înalt, incluzând studii universitare (37,37%) și postuniversitare (23,20%). Această structură demografică și educațională sugerează o comunitate dinamică, implicată și cu o capacitate considerabilă de contribuție economică și socială la nivel local. În ceea ce privește domiciliul, o proporție mare a respondenților a ales să nu declare localitatea specifică (31,83%), ceea ce ar putea indica o reticență în a divulga aceste informații.

Municipiul Roman este localitatea cu cea mai mare pondere a respondenților, 29,47% indicând că locuiesc aici. De asemenea, cea mai mare parte a deplasărilor pentru muncă sunt concentrate în Roman, sugerând că municipiul servește ca un centru major pentru zona respectivă, atrăgând o populație semnificativă datorită oportunităților de muncă, educaționale și de servicii.

Majoritatea respondenților (37,37%) au studii universitare, urmați de cei cu studii liceale (35,31%) și cei cu studii postuniversitare, master, MBA sau EMBA (23,20%), ceea ce indică un nivel relativ înalt de educație în rândul respondenților. Doar o mică fracțiune a participanților are educație la nivel gimnazial sau mai puțin.

Grupul predominant de vârstă este cel dintre 26 și 45 de ani, reprezentând 53,73% din totalul respondenților, ceea ce arată că majoritatea respondenților sunt în plină activitate profesională. Următoarea cea mai mare categorie de vârstă este 46-55 de ani (24,42%), indicând că o proporție semnificativă a populației este aproape de vârsta de pensionare sau în cea de-a doua jumătate a carierei lor profesionale.

Respondenții sunt în majoritate femei (61,24%), comparativ cu bărbații care reprezintă 38,76%, aspect care poate fi explicat printr-o mai mare disponibilitate sau interes din partea femeilor de a participa la sondaje, având în vedere că nu reflectă structura demografică a zonei.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Cea mai mare parte a respondenților sunt angajați (65,37%), ceea ce corespunde cu grupul de vârstă dominant de 26-45 de ani, implicând un nivel înalt de activitate pe piața muncii. Antreprenorii reprezintă 9,30%, ceea ce arată o prezență moderată a spiritului antreprenorial. Există de asemenea un procent de 10,59% de persoane fără ocupație și un procent similar (8,53%) de pensionari, reflectând diversitatea situațiilor economice și de viață.

În privința nivelului de mulțumire al locuitorilor față de viața lor, aproape jumătate din respondenți au o atitudine pozitivă față de viața lor în localitate. O proporție semnificativă din populație nu este nici mulțumită, nici nemulțumită, ceea ce reflectă o acceptare rezervată a condițiilor actuale sau o incertitudine în evaluarea calității vieții. 22,13% din populația sondată este oarecum nemulțumită de condițiile de viață din localitatea lor.

Respondenții consideră că principalele direcții de intervenție ar trebui să vizeze infrastructura tehnico-edilă (58,28%), infrastructura de sănătate (55,09%) și infrastructura educațională (50,10%). Îmbunătățirea infrastructurii rutiere este o prioritate pentru 40,12% dintre respondenți, iar sprijinirea dezvoltării infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber este indicată de 39,12%. Alte domenii relevante includ dezvoltarea mediului de afaceri (36,53%), revitalizarea spațiilor publice (30,54%) și digitalizarea serviciilor publice (25,35%). În schimb, valorificarea patrimoniului natural și construit (13,97%) și utilizarea resurselor alternative de energie (21,76%) sunt percepute ca având o importanță mai redusă.

Dezvoltarea economică a localităților este percepută ca fiind insuficientă de către majoritatea respondenților. Astfel, 25,81% dintre aceștia consideră că economia este „puțin dezvoltată”, iar 19,35% o percep ca fiind „foarte puțin dezvoltată”, evidențiind dificultăți în creșterea oportunităților economice. O proporție de 30,24% dintre participanți consideră că nivelul de dezvoltare economică este „relativ dezvoltat”, ceea ce sugerează existența unor progrese, dar insuficiente pentru a satisface așteptările comunității. În contrast, doar 19,15% dintre respondenți consideră că economia locală este „bine dezvoltată”, iar un procent redus (2,82%) o apreciază ca fiind „foarte dezvoltată”.

Majoritatea respondenților nu iau în considerare mutarea domiciliului în următorii trei ani, 65,10% dintre aceștia declarând că nu intenționează să plece din localitate. 12,38% dintre respondenți iau, totuși, în considerare mutarea într-o altă localitate din același județ. De asemenea, 9,41% și-au exprimat dorința de a se muta într-un alt județ, ceea ce poate

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

fi influențat de factori economici, educaționali sau sociali. Un procent de 13,12% dintre respondenți și-au manifestat interesul de a pleca din țară.

Rezultatele arată că, deși majoritatea locuitorilor sunt stabili în localitate, există o proporție semnificativă de persoane care analizează posibilitatea relocării, atât la nivel național, cât și internațional, ceea ce poate reprezenta un indicator al nevoii de îmbunătățire a condițiilor economice și sociale din zonă.

Respondenții au fost invitați să își exprime opinia cu privire la infrastructura fizică a zonei în care locuiesc, oferind o evaluare asupra principalelor facilități care influențează calitatea vieții cotidiene. Percepțiile locuitorilor sunt variate, reflectând atât aspecte care necesită îmbunătățiri semnificative, cât și domenii în care infrastructura este apreciată pozitiv.

Calitatea rețelelor de utilități este evaluată drept problematică de o proporție considerabilă a populației, 40,76% dintre respondenți considerând-o slabă sau foarte slabă. Într-o notă similară, starea drumurilor publice și a trotuarelor este percepută ca nesatisfăcătoare de 38,23% dintre participanți, în timp ce 34,81% o consideră acceptabilă.

Una dintre cele mai criticate facilități este infrastructura pentru bicicliști, unde 72,12% dintre respondenți o consideră slabă sau foarte slabă. În ceea ce privește transportul public, părerea generală este moderată, 38,99% dintre locuitori considerându-l acceptabil, însă 32,73% îl evaluează negativ, ceea ce poate reflecta probleme legate de frecvența curselor, acoperirea rețelei sau condițiile de transport.

Traficul rutier este perceput ca fiind în general acceptabil, dar există o proporție semnificativă de respondenți care îl consideră problematic. În contrast, iluminatul public este una dintre cele mai apreciate facilități, 57,34% dintre participanți evaluându-l drept bun sau foarte bun.

În ceea ce privește liniștea și siguranța publică, opiniile sunt împărțite. Aproximativ 41,62% dintre respondenți consideră că nivelul de siguranță este bun sau foarte bun, în timp ce 25,66% îl evaluează negativ. Curățenia și salubritatea zonei sunt percepute într-un mod echilibrat, cu 34,88% dintre respondenți apreciind-o drept acceptabilă și 38,31% considerând-o bună sau foarte bună. Totuși, un sfert dintre participanți o evaluează negativ, ceea ce indică existența unor deficiențe în gestionarea deșeurilor sau în menținerea ordinii în spațiile publice.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Respondenții au oferit o imagine detaliată asupra calității serviciilor comunitare și a facilităților din zona în care locuiesc, evidențiind atât aspecte pozitive, cât și domenii care necesită îmbunătățiri semnificative.

Liniștea și siguranța publică sunt percepute în mod echilibrat, cu 36,09% dintre respondenți considerându-le „acceptabile”, iar 37,50% evaluându-le drept „bune” sau „foarte bune”. Totuși, 25,20% dintre participanți le consideră „slabe” sau „foarte slabe”. Aprovizionarea cu produse agroalimentare este una dintre facilitățile mai bine apreciate, 47,99% dintre respondenți evaluând-o ca „bună” sau „foarte bună”. Doar 18,35% o consideră „slabă” sau „foarte slabă”. Într-o notă similară, accesul la unități comerciale este perceput pozitiv, 48,58% dintre participanți apreciindu-l drept „bun” sau „foarte bun”, în timp ce doar 19,43% îl consideră nesatisfăcător.

Curățenia și salubritatea zonei sunt evaluate moderat, cu 38,51% dintre respondenți plasându-le în categoria „acceptabil”, iar 37,91% considerându-le „bune” sau „foarte bune”. Cu toate acestea, 22,98% le percep drept deficitare, ceea ce indică necesitatea unor măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea serviciilor de salubritate.

Accesul la parcuri, spații verzi și locuri de joacă este un aspect asupra căruia părerile sunt împărțite. În timp ce 28,23% dintre respondenți îl consideră „bun” sau „foarte bun”, o proporție de 43,55% îl evaluează drept „slab” sau „foarte slab”. Situația este și mai problematică în ceea ce privește terenurile și facilitățile sportive, unde 55,26% dintre respondenți le consideră nesatisfăcătoare. Mobilierul urban este, de asemenea, semnalat de 43,84% dintre respondenți care îl consideră „slab” sau „foarte slab”.

Cea mai mare nemulțumire este legată de opțiunile pentru petrecerea timpului liber, în special activitățile culturale și evenimentele, unde 68,29% dintre respondenți consideră oferta actuală ca fiind „slabă” sau „foarte slabă” pentru UAT-urile din ZUF. Acest rezultat evidențiază o nevoie majoră de diversificare a activităților recreative și culturale, care să răspundă mai bine așteptărilor comunității.

Majoritatea respondenților din ZUF Roman sunt implicați în colectarea selectivă a deșeurilor, 56,08% dintre aceștia declarând că sortează toate categoriile de deșeuri reciclabile. Un procent semnificativ, de 36,97%, afirmă că realizează colectarea selectivă doar pentru anumite tipuri de deșeuri. Pe de altă parte, 6,70% dintre participanți declară că nu practică deloc colectarea selectivă, în timp ce un procent nesemnificativ (0,25%) nu este familiarizat cu acest concept.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În continuare, respondenții au oferit o imagine detaliată asupra nivelului de satisfacție în ceea ce privește serviciile esențiale din comunitate, evidențiind atât aspectele pozitive, cât și domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri.

În ceea ce privește **sistemul de învățământ**, distanța față de unitățile școlare este aspectul cel mai apreciat, 48,14% dintre participanți considerând-o „bună” sau „foarte bună”. Capacitatea unităților de învățământ este, de asemenea, bine evaluată, 41,30% dintre respondenți considerând că numărul de locuri disponibile este satisfăcător. Starea fizică a unităților de învățământ și accesul la utilități sunt percepute într-un mod echilibrat, 36,97% dintre respondenți evaluându-le pozitiv, în timp ce 20,10% le consideră nesatisfăcătoare. Dotările din unitățile școlare sunt apreciate în proporție de 36,56%, dar 19,65% dintre participanți le consideră insuficiente. Privitor la calitatea educației, 34,75% dintre respondenți o evaluează ca fiind „mulțumitoare” sau „foarte bună”.

În ceea ce privește **serviciile medicale**, medicii de familie sunt cel mai apreciat aspect, 35,83% dintre participanți considerând serviciile acestora „bune” sau „foarte bune”. Serviciul de ambulanță beneficiază, de asemenea, de o percepție favorabilă, fiind evaluat pozitiv de 34,17% dintre respondenți. Spitalul Municipal Roman este perceput într-un mod echilibrat, cu 37,84% dintre respondenți plasându-l în categoria „acceptabil”, în timp ce 31,33% îl consideră nesatisfăcător. Cabinetul de medicină de specialitate primește evaluări mai puțin favorabile, 36,69% dintre respondenți declarându-se „nemulțumiți” sau „foarte nemulțumiți”, ceea ce indică o posibilă problemă de accesibilitate sau de calitate a serviciilor oferite. Cele mai puțin apreciate sunt cabinetele medicale școlare, doar 16,79% dintre respondenți oferindu-le o evaluare pozitivă.

În ceea ce privește **sistemul de asistență socială**, serviciile dedicate copiilor și familiilor sunt cel mai bine evaluate, 28% dintre respondenți considerându-le „acceptabile”, iar 16,50% oferindu-le o evaluare pozitivă. Totuși, serviciile pentru adulți, vârstnici și persoane vulnerabile sunt evaluate în mod preponderent negativ, între 37% și 41% dintre respondenți declarându-se „nemulțumiți” sau „foarte nemulțumiți”. Alocațiile și indemnizațiile pentru creșterea copilului sunt, de asemenea, percepute negativ, doar 13,25% dintre respondenți fiind mulțumiți de aceste servicii.

Respondenții au evaluat **interacțiunea cu administrația publică locală** ca fiind predominant acceptabilă, fiind și persoane nemulțumite de modul în care autoritățile relaționează cu cetățenii. Astfel, 37,97% dintre participanți consideră această interacțiune

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

„acceptabilă”, în timp ce 36,47% o evaluează ca fiind „slabă” sau „foarte slabă”. 25,55% dintre respondenți sunt „mulțumiți” sau „foarte mulțumiți” de acest aspect.

În ceea ce privește **serviciile digitale oferite de administrația publică**, posibilitatea efectuării de plăți electronice este relativ bine apreciată, 39,65% dintre respondenți considerând-o „acceptabilă”, iar 39,65% evaluând-o ca „bună” sau „foarte bună”. De asemenea, depunerea online a declarațiilor și solicitărilor este percepută în mod similar, 43,75% dintre participanți considerând-o „acceptabilă”, iar 28,75% evaluând-o ca fiind „bună” sau „foarte bună”.

Un aspect mai puțin apreciat este consultarea publică privind finanțarea proiectelor, unde 47,23% dintre respondenți consideră că implicarea autorităților este „slabă” sau „foarte slabă”. Cu privire la implicarea autorităților locale în rezolvarea problemelor comunității, 45,05% dintre participanți o consideră „slabă” sau „foarte slabă”, în timp ce 26,98% o evaluează drept „satisfăcătoare”. 27,97% dintre respondenți consideră că administrația are o implicare „bună” sau „foarte bună”.

Respondenții au evidențiat o serie de aspecte pozitive în ceea ce privește dezvoltarea localității, dar și o serie de deficiențe care necesită intervenții din partea administrației publice locale.

În ceea ce privește punctele forte ale zonei analizate, mulți participanți apreciază infrastructura existentă, în special iluminatul public, curățenia și accesul la utilități precum apă, canalizare și gaze. Spațiile verzi reprezintă, de asemenea, un element important, Parcul Municipal fiind frecvent menționat ca un aspect pozitiv al orașului. Siguranța și liniștea publică sunt apreciate de un număr semnificativ de respondenți, ceea ce indică faptul că localitatea oferă un climat general stabil și confortabil pentru locuitori.

Pe de altă parte, printre principalele deficiențe semnalate se numără infrastructura tehnico-edilitară, în special în ceea ce privește extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare. De asemenea, starea drumurilor publice și a infrastructurii pietonale reprezintă o preocupare constantă, fiind menționată de numeroși participanți ca un domeniu care necesită îmbunătățiri urgente.

În ceea ce privește serviciile publice, un număr semnificativ de respondenți consideră că administrația locală ar trebui să investească mai mult în infrastructura educațională, atât în ceea ce privește dotările școlilor, cât și facilitățile de transport pentru elevi. Serviciile de sănătate și accesul la cabinete medicale specializate sunt, de asemenea, aspecte asupra cărora există nemulțumiri.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În plan economic, o parte dintre locuitori subliniază nevoia de stimulare a mediului de afaceri și de atragere a investițiilor, considerând că dezvoltarea economică a localității este încă insuficientă.

Respondenții au identificat mai multe domenii esențiale în care sunt necesare intervenții pentru dezvoltarea localității. Cele mai frecvente sugestii includ îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare, atragerea de investitori și crearea de locuri de muncă, extinderea și modernizarea spațiilor verzi, dezvoltarea educației și a infrastructurii școlare, precum și creșterea siguranței și ordinii publice.

În domeniul infrastructurii rutiere, participanții au subliniat nevoia de asfaltare a străzilor, modernizarea trotuarelor și crearea unor piste pentru bicicliști. De asemenea, s-a menționat necesitatea fluidizării traficului prin crearea de noi drumuri și parări, precum și îmbunătățirea transportului public.

În ceea ce privește dezvoltarea economică, respondenții consideră esențială atragerea de investitori și sprijinirea mediului de afaceri, crearea unor parcuri industriale, dar și implementarea unor politici de sprijin pentru producătorii locali. De asemenea, s-a evidențiat nevoia de locuri de muncă mai bine plătite, în special pentru tineri.

Infrastructura tehnico-edilitară este un alt domeniu prioritar, locuitorii subliniind necesitatea extinderii și modernizării rețelelor de apă, canalizare și gaze. De asemenea, a fost menționată importanța rețelelor electrice și a iluminatului public pentru creșterea siguranței.

Referitor la spațiile verzi și locurile de joacă, participanții consideră necesară amenajarea și întreținerea parcurilor, crearea mai multor locuri de joacă moderne pentru copii, precum și dezvoltarea unor zone dedicate sportului și agrementului.

În ceea ce privește educația și infrastructura școlară, s-au evidențiat cerințe legate de modernizarea școlilor și grădinițelor, creșterea numărului de locuri disponibile și dotarea corespunzătoare a unităților de învățământ. De asemenea, s-a menționat nevoia de creșe și after-school-uri pentru a sprijini familiile cu copii.

La capitolul siguranță și ordine publică, locuitorii solicită patrulare de poliție mai frecvente, supraveghere video în locurile publice și sancțiuni mai dure pentru nerespectarea legii.

În ceea ce privește cultura, sportul și turismul, s-a evidențiat nevoia de activități pentru petrecerea timpului liber, inclusiv cinematografe, teatre și evenimente culturale. De

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

asemenea, s-a menționat necesitatea investițiilor în infrastructura sportivă, precum terenuri de fotbal, baze sportive și săli de sport.

Analizând profilul și nevoile populației din Zona Urbană Funcțională Roman, direcțiile de dezvoltare ar trebui să fie orientate pe următoarele aspecte:

- Infrastructura și mobilitate urbană, abordând:
 - Modernizarea infrastructurii rutiere: Având în vedere concentrarea deplasărilor pentru muncă în Roman, este esențială îmbunătățirea infrastructurii rutiere pentru a facilita mobilitatea și a reduce timpul de transport.
 - Dezvoltarea transportului public: Investiții în extinderea și modernizarea rețelei de transport public pentru a oferi alternative eficiente și ecologice la transportul individual.
 - Creșterea accesibilității pentru bicicliști: Dezvoltarea infrastructurii pentru bicicliști pentru a promova un mod de viață sănătos și pentru a reduce aglomerația urbană.
- Educație și formare profesională, ceea ce ar presupune:
 - Îmbunătățirea facilităților educaționale prin modernizarea unităților de învățământ pentru a oferi un mediu de învățare mai bun și pentru a sprijini nivelul înalt de educație al populației.
 - Programe de formare și recalificare, respectiv crearea de programe care să răspundă nevoilor pieței de muncă locale și să faciliteze integrarea tinerilor și a adulților în sectorul muncii.
- Sănătate și servicii sociale, respectiv:
 - Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate: Investiții în spitale și clinici pentru a îmbunătăți accesul la servicii medicale de calitate.
 - Programe de sănătate publică: Inițiative care să promoveze stiluri de viață sănătoase și să prevină bolile cronice în rândul populației.
- Dezvoltare economică și sprijin pentru antreprenariat prin atragerea investițiilor (ex. politici de stimulare a investițiilor în sectoare cheie pentru a crea locuri de muncă și pentru a diversifica economia locală) și suport pentru IMM-uri și start-up-uri (ex. crearea de incubatoare de afaceri și facilități de co-working pentru a sprijini inițiativele locale și pentru a încuraja inovația).
- Cultură, Recreere și Turism

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- Dezvoltarea infrastructurii culturale și de timp liber prin investiții în centre culturale, parcuri, și facilități de recreere pentru a îmbunătăți calitatea vieții și pentru a atrage turiști.
- Promovarea patrimoniului local aplicând strategii de valorificare a patrimoniului cultural și natural al regiunii pentru a încuraja turismul și pentru a consolida identitatea locală.
- Sustenabilitate și Mediu, prin inițiative de sustenabilitate de tipul programelor de reciclare, utilizarea energiilor regenerabile și politici de reducere a emisiilor de carbon pentru a asigura un viitor durabil pentru zona Roman.

1.4.2 Consultarea mediului de afaceri

În perioada de elaborare a analizei care stă la baza prezentului document strategic, pe lângă chestionarul adresat locuitorilor Zonei Urbane Funcționale Roman, a fost aplicat și un chestionar în rândul operatorilor economici. Chestionarul a fost conceput pentru a oferi oportunitatea agenților economici de a își exprima opinia și preocupările legate de aspectele de dezvoltare economică din cadrul ZUF Roman și pentru a proba legăturile de tip navetism la nivelul ZUF. Sondajul a fost derulat în perioada 24 februarie – 4 martie 2025, perioadă în care au fost primite 25 răspunsuri la chestionarul adresat mediului de afaceri.

Majoritatea agenților economici care au participat sunt întreprinderi mici, având până la 9 angajați (64%). Această categorie este reprezentativă pentru peisajul economic local, indicând o economie bazată pe microîntreprinderi și afaceri de dimensiuni reduse. Următoarea categorie, companiile cu 10-49 angajați, reprezintă 20% dintre firme participante la consultare, în timp ce întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) și marile companii (peste 250 angajați) sunt mult mai puțin reprezentate, fiecare având o pondere de doar 8%.

Cu privire la domeniile de activitate ale respondenților, comerțul se remarcă prin cea mai consistentă reprezentare, fiind urmat de sectorul industrial, construcțiile și activitățile profesionale, științifice și tehnice. Într-o măsură mai redusă, este reprezentat și HoReCa - hoteluri, restaurante și turism. De asemenea, domenii precum agricultura, silvicultura și



Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

pescuitul, alături de producția și distribuția de energie electrică și termică, sunt prezente, dar cu o pondere mai mică în rândul respondenților.

Majoritatea agenților economici respondenți au realizat investiții în ultimii ani, cu un accent deosebit pe achiziția de echipamente, scule și utilaje. Acestea au reprezentat cea mai frecventă categorie de investiții, indicând dorința firmelor de a-și îmbunătăți eficiența și capacitatea de producție. Alte domenii de investiții relevante au inclus tehnologii noi, modernizarea echipamentelor existente și formarea profesională a angajaților, ceea ce sugerează o tendință către inovare și optimizare a proceselor interne.

Pentru următorii ani, 53,57% dintre respondenți intenționează să își extindă capacitatea de producție sau furnizare de servicii, în timp ce 32,14% doresc să își diversifice activitatea, explorând noi segmente de piață. Pe de altă parte, 14,29% dintre firme nu prevăd investiții majore, ceea ce poate indica fie o lipsă de resurse, fie incertitudine economică.

În ceea ce privește perspectivele de dezvoltare, 47,83% dintre respondenți estimează că volumul activității va crește, ceea ce sugerează un climat economic favorabil expansiunii, conform percepției respondenților. Cu toate acestea, un procent semnificativ, 30,43% dintre firme, nu au o estimare clară privind evoluția economică, ceea ce poate reflecta incertitudini legate de factori externi, cum ar fi reglementările economice, evoluțiile pieței muncii sau condițiile macroeconomice.

Procesul de recrutare a personalului calificat reprezintă o provocare majoră pentru agenții economici din ZUF Roman. Astfel, 72% dintre respondenți consideră că găsirea angajaților potriviți este dificilă sau foarte dificilă, indicând o lipsă semnificativă de forță de muncă specializată. Mai exact, 36% dintre angajatori clasifică acest proces drept dificil, iar alți 36% îl consideră extrem de dificil, ceea ce sugerează întârzieri frecvente în ocuparea posturilor vacante.

Pe de altă parte, 24% dintre respondenți percep procesul ca având un grad moderat de dificultate, reușind să acopere necesarul de personal, însă cu eforturi considerabile. Doar 4% dintre angajatori afirmă că găsesc rapid angajați calificați și cu experiență, ceea ce indică o disponibilitate limitată de candidați potriviți pentru posturile oferite.

Forța de muncă angajată de agenții economici din ZUF Roman provine preponderent din Municipiul Roman, însă un număr semnificativ de angajați sunt recrutați și din localitățile învecinate, în special cele limitrofe municipiului Roman precum Cordun, Sagna, Horia, Gâdinți, Tămășeni, dar și din comune precum Ion Creangă, Trifești sau Dulcești, Stănița,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Secuieni, Icușești sau Valea Ursului. Acest lucru evidențiază faptul că Municipiul Roman funcționează ca un centru economic și de ocupare a forței de muncă pentru întreaga zonă. Analiza datelor arată că există și angajați care provin din județele Iași, Bacău, Suceava, Vaslui, Galați, Vrancea, Ilfov și Cluj, ceea ce sugerează o mobilitate semnificativă a forței de muncă, în special pentru anumite domenii economice care necesită personal specializat.

Majoritatea agenților economici respondenți nu au parteneriate active cu instituțiile de învățământ sau alte organizații locale, declarând că nu colaborează în niciun fel cu astfel de entități.

În ceea ce privește angajatorii care au stabilit parteneriate, doar un număr redus de firme declară că au colaborări pentru recrutarea forței de muncă.

În zona analizată, conform răspunsurilor oferite de respondenți, dezvoltarea afacerilor întâmpină numeroase obstacole, iar agenții economici resimt din plin dificultatea de a găsi forță de muncă calificată. Pe lângă această problemă, costurile ridicate ale energiei și materiilor prime pun o presiune suplimentară asupra companiilor, limitând capacitatea de investiție și afectând competitivitatea pe piață. În plus, nivelul taxelor și schimbările frecvente ale legislației fiscale creează un climat economic instabil, îngreunând planificarea și descurajând inițiativele de dezvoltare.

Birocrația excesivă și procedurile complicate pentru obținerea avizelor și autorizațiilor necesare funcționării sunt percepute ca o barieră majoră, prelungind termenele de implementare a proiectelor și generând costuri suplimentare. În același timp, sprijinul insuficient din partea autorităților este un aspect des menționat de antreprenori, care consideră că nu beneficiază de suficiente facilități pentru dezvoltare sau măsuri concrete care să susțină mediul economic local. Infrastructura inadecvată pentru transport, comunicații și utilități creează dificultăți suplimentare, afectând aprovizionarea și distribuția mărfurilor, iar lipsa unei colaborări reale între companiile locale împiedică inovarea și crearea unor parteneriate strategice care ar putea stimula dezvoltarea economică a regiunii.

Interpretând răspunsurile primite la întrebarea despre îmbunătățirea mediului de afaceri și corelând concluziile desprinse din răspunsurile la restul întrebărilor, se pot formula următoarele propuneri pentru administrația publică locală, grupate pe domenii de intervenție:

- ↳ Modernizarea administrației publice locale prin simplificarea procedurilor de autorizare, de ex. prin reducerea birocrăției în procesul de obținere a autorizațiilor de funcționare și digitalizarea procesului unde este posibil, dar și prin implementarea proiectelor propuse

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

(aquapark, stadion, cinema, faleză, învățământ dual, parc industrial), care sunt esențiale pentru creșterea competitivității locale și îmbunătățirea calității vieții.

- ↪ Modernizarea infrastructurii: Investiții în modernizarea infrastructurii rutiere, îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, pentru a sprijini dezvoltarea economică și a crește atractivitatea zonei pentru noi investiții.
- ↪ Stimularea dezvoltării industriale și a întreprinderilor prin amenajarea de noi fabrici în zonele neutilizate precum Chimiei sau prin crearea de zone de afaceri noi, hub-uri și parcuri industriale pentru a atrage tinerii să se întoarcă și să înceapă afaceri acasă. De asemenea, s-a punctat necesitatea sprijinirii sectorului HORECA, prin organizarea mai multor evenimente pentru a stimula sectorul HORECA și reducerea taxelor.
- ↪ Dezvoltarea spațiilor de recreere și cultură prin intervenții de tipul: realizare aquapark, amenajarea zonelor verzi, facilități de alimentație și activități culturale, cum ar fi seri de film sau evenimente festive; construirea de noi săli de spectacol și utilizarea multifuncțională a spațiilor existente (ex. Centrul Unirea) pentru a găzdui diverse acte culturale și de divertisment.
- ↪ Îmbunătățirea serviciilor pentru familii prin creșterea numărului de grădinițe și creșe pentru a susține familiile cu copii mici.
- ↪ Revitalizarea vieții culturale și promovarea activităților de weekend prin extinderea programelor culturale până după ora 22:00 pentru a dinamiza viața nocturnă sau organizarea de activități sportive, culturale și de divertisment în weekend-uri pentru a îmbunătăți oferta de timp liber și a crește calitatea vieții cetățenilor.

1.4.3 Consultări tematice

În perioada de elaborării strategiei au fost desfășurate, în format fizic, o serie de discuții focusate, la care au fost invitați și participe experți din cadrul primăriilor din Zona Urbană Funcțională Roman, reprezentanți ai instituției publice, ai sectorului privat și a organizațiilor non-profit.

Consultările au avut loc atât în perioada de elaborare a analizei situației existente la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman, cât și în perioada de consultare pe marginea conceptului de dezvoltare strategică. În cadrul consultărilor, reprezentanții entităților participante s-au implicat activ în dezbateri, exprimând idei, sugestii și propuneri.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În etapa de fundamentare au fost aplicate o serie de chestionare în vederea solicitării de date și pentru a identifica problemele urbane locale și potențialele soluții. Au fost transmise solicitări de informații, iar entitățile care au contribuit prin furnizarea de date și formularea punctelor de vedere au fost următoarele:

Mediul Public	Sector Privat	Mediul Educațional
Inspectoratul Teritorial De Munca Neamț	Camera de Comerț și Industrie Neamț	Inspectoratul Școlar Județean Neamț
Primăria Comunei Cordon		Colegiul Național Roman-Vodă
Primăria Comunei Gâdiniți	OPERATORI DE SERVICII	Școala De Artă „Sergiu Celibidache” Roman
Primăria Comunei Horia	Apavital SA	Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”
Primăria Comunei Sagna	ApaServ SA	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza”
Primăria Comunei Tămășeni	Rossal SRL	Școala Gimnazială „Calistrat Hogas” Roman
Primăria Municipiului Roman		Colegiul Tehnic „Danubiana” Roman
		Liceul cu Program Sportiv
		Colegiului Tehnic „Miron Costin” Roman
		Liceul Tehnologic „Vasile Sav” Roman
		Liceul Teologic „Episcop Melchisedec” Roman
		Liceul Teologic Romano-Catolic „Sfântul Francisc de Assisi”

În procesul de consultare au participat la grupurile tehnice de lucru și au format puncte de vedere care au contribuit la fundamentarea conceptului de dezvoltare strategică următoarele instituții:

Consultare tematică „Administrație publică”	GL 1 “Infrastructură locală. Dezvoltare economică. Administrație publică	GL 2 Sănătate. Educație. Social. Mediu. Cultură & Culte
Primăria Comunei Cordon	ODLO România SRL	Colegiul Național Roman-Vodă
Primăria Comunei Gâdiniți	GENESIS BIOTECH SRL	Primăria Comunei Gâdiniți
Primăria Comunei Horia	AJOFM Neamț	Inspectoratul Școlar Județean
Primăria Comunei Sagna	Primăria Comunei Gâdiniți	Arhiepiscopia Romanului și Bacăului
Primăria Comunei Tămășeni	Primăria Comunei Horia	Liceul Teologic Episcop Melchisedec Roman
Primăria Municipiului Roman	Primăria Comunei Sagna	Liceul cu Program Sportiv Roman
	Primăria Municipiului Roman	Colegiul Tehnic „Miron Costin” Roman
	Primăria Comunei Cordon	Colegiul Tehnic „Petru Poni” Roman
	SC. LexMraveBussines SRL	Fundația Umanitară „Pacea”
	Camera de Comerț și Industrie Neamț	Colegiul Tehnic „Danubiana”
	ROSSAL SRL	Spitalul Municipal de Urgență Roman
	A82.CON.SRL	Direcția de Asistență Socială
	BYTRANS UNIVERS SRL	Primăria Comunei Horia
	ROMAN SYSTEM MANAGEMENT	Primăria Municipiului Roman
	Initect 3d SRL	Biblioteca Municipală G. R. Melidon
	Pristyl SRL	
	DOLINEX SRL	

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În urma discuțiilor purtate în cadrul grupurilor de lucru, s-au desprins următoarele concluzii:

Consultare tematică „Administrație publică”

Întâlnirea consultativă între reprezentanți ai administrației publice din unitățile administrativ teritoriale de la nivel zonal s-a desfășurat în format fizic, în sala de ședințe a Primăriei Municipiului Roman, în data de 11 februarie 2025. Întâlnirea a avut ca obiectiv principal inițierea cadrului de colaborare pentru dezvoltarea teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman, având în vedere oportunitățile și provocările specifice regiunii.

Pornind de la necesitățile actuale ale comunității, au fost conturate următoarele posibile direcții de acțiune pentru perioada următoare:

- Implementarea unui **sistem de transport public** care să deservească întreaga ZUF, facilitând mobilitatea rezidenților din localitățile limitrofe către municipiul Roman.
- Crearea unui **sistem de voluntariat pentru situații de urgență**, bazat pe integrarea structurilor existente în localități precum Tămășeni și Gădintși, care s-au confruntat cu inundații în perioada 2010-2012.
- Realizarea unei Strategii comune de Dezvoltare, pentru gestionarea serviciilor comunitare, având în vedere că legislația actuală nu permite municipiului Roman să sprijine direct alte UAT-uri fără un cadru de asociere formală.



Întâlnirea a întărit ideea că dezvoltarea economică a ZUF Roman reprezintă o prioritate majoră, care poate fi abordată prin crearea unor zone industriale și hub-uri economice care să atragă investiții și să stimuleze revenirea diasporei românești.

Participanții au concluzionat că elaborarea unei strategii de dezvoltare teritorială a ZUF Roman este esențială pentru atragerea finanțărilor și implementarea unor proiecte integrate, care să susțină creșterea economică și îmbunătățirea calității vieții în regiune. Următorii pași vor include constituirea unui grup de lucru și definirea obiectivelor specifice pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

Consultare tematică "Infrastructură locală. Dezvoltare economică. Administrație publică



Consultarea tematică, desfășurată în format fizic în data de 18 martie 2025 în intervalul 11.00 – 12.30, în sala de evenimente a Primăriei Municipiului Roman, a avut ca obiectiv principal analiza oportunităților de dezvoltare economică și sustenabilă a Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman, cu accent pe integrarea tinerilor pe piața muncii,

valorificarea resurselor locale și promovarea economiei circulare.

Întâlnirea de consultare pe teme de infrastructură locală, dezvoltare economică și administrație publică a condus la conturarea unor idei de proiecte care ar putea fi implementate în Zona Urbană Funcțională Roman pentru a sprijini obiectivele identificate.

Una din ideile dezbătute a fost legată de promovarea programelor derulate de AJOFM, de susținere a uceniciei, la nivelul agenților economici care au nevoie de forță de muncă calificată. Programul ar putea include subvenții pentru angajatori și stimulente financiare pentru ucenici furnizate prin AJOFM, sprijinind dezvoltarea competențelor necesare în sectoare cheie ale economiei locale.

A fost conturată ideea unui proiect zonal pentru colectarea deșeurilor biodegradabile și transformarea lor în biogaz, în parteneriat cu una din companiile localizate în comuna Cordun și alte entități locale interesate. Acest proiect ar putea include dezvoltarea infrastructurii necesare și campanii de conștientizare pentru promovarea separării deșeurilor la sursă. De asemenea, s-a discutat despre dezvoltarea unui parteneriat local de colectare și procesare a deșeurilor vegetale, care să ofere tocăre și transformare gratuită a acestora, în colaborare cu firme existente în regiune. Aceasta ar reduce costurile de gestionare a deșeurilor și ar îmbunătăți eficiența serviciilor publice.

De asemenea, reprezentantul unuia dintre operatorii zonali de infrastructură tehnico-edilitară a exprimat deschiderea operatorului de a sprijini proiectele locale, atât cele inițiate de administrația publică locală, cât și cele inițiate de operatorii privați. S-a adus astfel în

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

discuție oportunitatea realizării unui parc industrial care să sprijine inițiativele locale și să faciliteze dezvoltarea zonală.

Prin implementarea acestor proiecte, Zona Urbană Funcțională Roman ar putea atinge obiectivele de dezvoltare economică sustenabilă, îmbunătățirea calității vieții și integrarea eficientă a tinerilor în economia locală.

Dezbaterea publică 2 Sănătate. Educație. Social. Mediu. Cultură & Culte

Întrevederea consultativă, desfășurată în format fizic, în sala de ședințe a Primăriei Municipiului Roman, în data de 18 martie 2025, interval 12.30 – 15.00, a avut ca obiectiv principal analiza provocărilor și oportunităților din domeniul serviciilor publice destinate populației la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman.



Discuțiile au vizat oportunitățile de îmbunătățire a accesului la servicii medicale prin dotarea centrelor de permanență, optimizarea sistemului de transport al elevilor, dezvoltarea unui hub de practică pentru unitățile de învățământ liceal și promovarea educației sanitare și a voluntariatului în rândul tinerilor.

În cadrul întâlnirii, s-a discutat despre importanța educației sanitare și a prevenției, în special în rândul elevilor, prin extinderea și la nivelul școlilor generale a programelor pe care Spitalul de Urgență la derulează deja cu liceele din Roman, prin care sunt organizate caravane de informare axate pe prevenirea bolilor cu transmitere sexuală și reducerea consumului de alcool și droguri.

Cu toate acestea, reprezentanții liceelor au semnalat faptul că reticența părinților care îngreunează implementarea acestor inițiative. Reprezentanții instituțiilor de învățământ liceal au evidențiat faptul că 80% dintre elevi sunt navetiști, iar actualul program de transport le îngreunează accesul la orele de început și final de program. În acest context, s-a propus dezvoltarea unui sistem de transport public integrat la nivel de ZUF, adaptat nevoilor elevilor.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Primarul municipiului Roman a menționat că operatorii de transport au întâmpinat dificultăți în adaptarea programului, dar Zona Urbană Funcțională oferă o platformă de colaborare pentru implementarea unor soluții eficiente.

A mai fost discutată ideea de dezvoltare a parteneriatelor între licee și școli generale, prin care liceele să ghideze și să promoveze specializări relevante pentru elevii de gimnaziu, facilitând astfel o tranziție educațională mai clară. Această inițiativă vizează crearea unei zone educaționale integrate, care să răspundă mai bine nevoilor elevilor și cerințelor pieței muncii.

Totodată, s-a punctat importanța promovării voluntariatului în rândul tinerilor, atât prin școli, cât și prin biserică, fiind subliniat faptul că la nivel local există un regulament care oferă facilități voluntarilor. O altă propunere importantă a vizat înființarea unui spital complementar, destinat oferirii de servicii conexe actului medical, care să sprijine recuperarea pacienților și să extindă gama de servicii de sănătate disponibile la nivel local.

Întâlnirea a evidențiat necesitatea unei abordări integrate, care să implice administrația publică, instituțiile de învățământ și mediul economic în procesul de îmbunătățire a serviciilor medicale și educaționale.

Prin implementarea acestor măsuri, se urmărește creșterea calității vieții la nivel de ZUF, consolidarea sistemului de sănătate și îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională.

2. Configurarea și delimitarea Zonei Urbane Funcționale Roman

Zona Urbană Funcțională reprezintă acea zonă formată dintr-unul sau mai multe centre urbane cu caracter polarizator din punct de vedere socio-economic și localitățile înconjurătoare, între care există cel puțin o relație bazată pe migrație și navetism, care împărtășesc una sau mai multe specializări funcționale și/sau caracteristici cultural-istorice și care însumează o populație de cel puțin 250.000 locuitori. O Zonă Urbană Funcțională este formată dintr-un oraș nucleu și localitățile limitrofe de unde cel puțin 15% din forța de muncă face naveta către respectivul centru urban, fiind o zonă care funcționează ca un sistem unitar din punct de vedere social și/sau economic.

Zona Urbană Funcțională este definită prin sistemul intern de interacțiuni și relații și acoperă, în întregime sau parțial, teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale ce cooperează și sunt legate/unite prin intermediul activităților economice, de comunicații, de transport s.a., fiind acel teritoriu unde se regăsesc caracteristici comune și relații de interdependență ce determină coeziune, care le deosebesc față de alte teritorii.

Delimitarea Zonelor Urbane Funcționale conform metodologiei CE-OECD (2019), s-a realizat prin utilizarea unui prag minim de 15% pentru identificarea unităților administrativ-teritoriale de bază (LAU2) cu fluxuri de navetism orientate spre centrele urbane. În ceea ce privește centrele urbane ca bază de raportare, s-au folosit două abordări distincte:

1. determinarea Zonelor Urbane Funcționale pentru municipiile reședință de județ;
2. determinarea Zonelor Urbane Funcționale pentru toate unitățile teritoriale cu statut urban (orașe și municipii).

În conformitate cu metodologia CE-OECD, după definirea componentei Zonelor Urbane Funcționale pe baza pragului minim de 15%, s-au realizat o serie de intervenții manuale care au prevăzut adăugarea enclavelor și eliminarea exclavelor, definindu-se astfel configurațiile finale zonelor.

În 2020, conform Ghidului pentru elaborarea SIDU (MDLPA & Banca Mondială, 2020) era identificată o Zonă Urbană Funcțională Roman formată din UAT-urile Cordon, Gâdini, Horia, Sagna, Tămășeni, Ion Creangă și Trifești.

Fiind un concept dinamic, Zona Urbană Funcțională Roman necesită actualizări periodice ale datelor pentru a capta modificările socio-economice, demografice și

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

infrastructurale. Aceste actualizări sunt cruciale pentru menținerea relevanței planificărilor urbane și pentru asigurarea coerenței strategiilor de dezvoltare la nivel local și regional. Aceste modificări pot fi determinate de factori precum dezvoltarea urbană și extinderea infrastructurii, schimbări în configurația economică, evoluții demografice, actualizări în infrastructura de transport sau implementarea de noi politici publice.

În cadrul elaborării strategiei de dezvoltare a Zonei Urbane Funcționale Roman, s-a avut în vedere analiza relațiilor economice și sociale, în special cele legate de navetismul școlar și profesional, între localitățile componente ale zonei și orașul Roman. Conform Ghidului pentru elaborarea SIDU (MDLPA & Banca Mondială, 2020), Zona Urbană Funcțională trebuie să reflecte o interconectare puternică și frecventă între localitățile componente și centrul urban, atât din punct de vedere al fluxurilor de populație, cât și al relațiilor economice și de infrastructură.

Analiza a vizat următorii factori care ar fi putut influența dinamica la nivelul Zonei Urbane Funcționale:

- ↳ Schimbări economice: Modificările în structura economică, cum ar fi închiderea industriilor majore sau apariția de noi sectoare economice, pot afecta fluxurile de navetism și relațiile economice dintre orașul nucleu și localitățile limitrofe. În acest sens, sondajul realizat la nivelul mediului de afaceri, alături de analiza datelor economice și a rapoartelor de ocupare a forței de muncă, sunt surse de date care indică schimbări în pattern-urile de navetism.
- ↳ Modificări în infrastructura de transport: Îmbunătățirile sau deteriorările în infrastructura de transport (străzi, transport public) influențează accesibilitatea și eficiența navetismului, putând schimba relațiile funcționale dintre localități. În acest sens au fost analizate datele provenite din sondajul realizat la nivelul locuitorilor dar și documentele strategice legate de mobilitate (ex. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă realizat în 2021)
- ↳ Schimbări demografice: Migrația internă sau internațională, îmbătrânirea populației sau alte schimbări demografice pot afecta structura de vârstă și forța de muncă disponibilă în Zona Urbană Funcțională. Monitorizarea statisticilor de migrație și demografice este importantă iar recensămintele și sondajele demografice pot oferi date actualizate care să ajute la ajustarea politicilor și planurilor de dezvoltare urbană.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ↳ Impactul politicilor publice și nivelul de colaborare la nivelul unităților din Zona Urbană Funcțională: Noile politici sau reglementări, la nivel local sau național, pot influența dezvoltarea urbană, economică și socială a unei zone. Colaborarea eficientă între diferitele unități administrativ-teritoriale, precum orașe, municipii și comune, facilitează schimbul de informații și resurse, ceea ce este esențial pentru monitorizarea și adaptarea la schimbările dinamicilor urbane. Prin colaborare, unitățile pot implementa politici comune, pot îmbunătăți sistemele de transport și comunicații și pot răspunde mai eficient la nevoile locuitorilor. În plus, o colaborare strânsă ajută la realizarea unei imagini de ansamblu asupra nevoilor și oportunităților regionale, creând premisele pentru decizii informate și sustenabile la nivelul Zonei Urbane Funcționale.

Analiza efectuată prin cele consultări realizate la nivelul locuitorilor și la nivelul mediului de afaceri, precum și consultările tematice care au avut loc în cadrul grupurilor de lucru:

- ↳ Confirmă caracterul de centru polarizator al municipiului Roman care atrage forță de muncă în special din comunele Cordun, Gâdinți, Horia, Sagna și Tămășeni;
- ↳ Arată că agenții economici din zonă atrag forța de muncă atât din municipiul Roman, dar și din comunele din apropiere, fiind menționate: Cordun, Gâdinți, Horia, Sagna, Tămășeni;
- ↳ Punctează caracterul polarizator al Spitalului Municipal de Urgență arondat Municipiului Roman cât și unui număr de aprox. 30 UAT-uri din județele Neamț, Bacău, Iași sau Vaslui;
- ↳ Confirmă relațiile de navetism cu scopul de a studia între Municipiul Roman și în special din comunele Cordun, Horia, Sagna, Gâdinți, Tămășeni dar și alte 24 de comune din județ.

Analiza realizată a relevat că legăturile economice, sociale, de infrastructură și colaborare la nivel administrativ sunt mai prezente între Municipiul Roman și comunele Cordun, Gâdinți, Horia, Sagna și Tămășeni, care manifestă fluxuri semnificative de navetism școlar și profesional, precum și interacțiuni economice și sociale susținute.

Strategia de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman este fundamentată pe o analiză amănunțită a relațiilor economice și sociale, în special ale celor legate de navetism. Colaborarea între unitățile administrativ-teritoriale contribuie la alinierea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

și sincronizarea planurilor de dezvoltare, asigurând o implementare eficientă a politicilor publice și o utilizare optimă a resurselor.

Prin înțelegerea profundă a legăturilor existente și prin colaborarea strânsă între Municipiul Roman și comunele limitrofe, Zona Urbană Funcțională Roman vizează dezvoltarea unui model de coeziune și interacțiune regională, care sprijină o dezvoltare sustenabilă și inclusivă a întregii regiuni.

Zona Urbană Funcțională Roman cuprinde Municipiul Roman și comunele Cordun, Gâdinti, Horia, Sagna și Tămășeni.

Constituirea unui parteneriat între Municipiul Roman și comunele învecinate, precum Cordun, Gâdinti, Horia, Sagna și Tămășeni, reprezintă un pas esențial pentru coordonarea și implementarea eficientă a măsurilor de dezvoltare regională. La nivel zonal au fost conturate o serie de interese comune, cu privire la dezvoltarea infrastructurii tehnico – edilitare, a identificării unor soluții pentru transportul în comun, a gestionării deșeurilor etc, care ar putea fi adresate în cadrul acestui parteneriat. Aceste măsuri permit o dezvoltare mai coerentă și mai eficientă a Zonei Urbane Funcționale Roman, având în vedere obiectivele pe termen scurt și mediu stabilite prin strategiile de dezvoltare locală și abordate integrat într-o strategie unitară la nivel zonal.

Figură 2 Zona Urbană Funcțională Roman



Sursa: Prelucrarea consultantului

3. Analiza situației actuale și contextul urban

3.1 Profil socio-demografic

3.1.1 Cadru general

Municipiul Roman (46°55' lat. N, 26°55' long. E) este situat în partea centrală a regiunii istorice Moldova, la aproximativ 46 km est de Piatra-Neamț și la 82 km vest de Iași.

Primele mențiuni documentare despre municipiul Roman datează de peste șase secole, însă conform relatărilor lui Dimitrie Cantemir, orașul ar avea origini mult mai vechi, fiind atribuit chiar perioadei stăpânirii romane sub împăratul Traian. De-a lungul timpului, municipiul a fost un important centru cultural, statut pe care și-l păstrează și în prezent datorită patrimoniului său istoric și arhitectural. Pe lângă dimensiunea sa culturală, Romanul s-a impus și ca un pol industrial semnificativ, în special prin activitatea fostei Uzine de Țevi, inaugurată în 1957, care a devenit ulterior Petrotub S.A., reprezentând la acea vreme cel mai mare laminor de profil din România.

Din punct de vedere al infrastructurii rutiere, municipiul este traversat de drumul național DN2 (E85), care asigură legături directe cu Suceava la nord și cu Bacău, Focșani, Buzău și București la sud. De asemenea, în Roman se intersectează DN15D, ce facilitează conexiunea cu Piatra-Neamț spre vest și cu Vaslui spre est, conferind orașului un rol important în rețeaua de transport a Moldovei.

Municipiul Roman este încadrat conform Legii 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități în rândul celor 81 de localități urbane de rang II, cu o populație de peste 30.000 locuitori.

Comuna Cordun, situată la nord de Roman, include satele Cordun, Pildești și Simionești. Datorită poziției sale, beneficiază de acces facil la DN2 (E85), facilitând legăturile economice cu principalele orașe ale regiunii. Economia locală îmbină agricultura cu activități industriale, dezvoltate în contextul apropierii de Roman.

Comuna Tămășeni, aflată la nord-est de Roman, comuna este formată din satele Tămășeni și Adjudeni. Caracterizată printr-o economie agricolă predominantă, zona păstrează influențe culturale și religioase puternice, reflectate în patrimoniul local. Poziționarea strategică asigură conexiuni rapide cu municipiul și alte localități din județ.

Comuna Sagna, situată la sud de Roman, pe malul stâng al Siretului, comuna include satele Sagna, Luțca și Vulpășești. Agricultura este principala activitate economică,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

beneficiind de fertilitatea solului. Modernizarea infrastructurii a îmbunătățit accesibilitatea, facilitând mobilitatea populației și dezvoltarea locală.

Comuna Horia, localizată la vest de Roman, comuna Horia (cu satele Horia, Cotu Vameș) dispune de o infrastructură favorabilă dezvoltării economice. Agricultură este complementată de activități meșteșugărești și comerciale. Patrimoniul cultural și investițiile în infrastructură contribuie la creșterea calității vieții.

Comuna Gâdinți, situată la est de Roman, pe malul drept al Siretului, comuna are o economie bazată pe agricultură și activități conexe. Deși cu o densitate a populației mai redusă, beneficiază de acces rapid la Roman, facilitând schimburile comerciale și mobilitatea forței de muncă.

Aceste UAT-uri formează împreună o zonă de influență a municipiului Roman, având legături economice și sociale strânse, susținute de infrastructura modernizată și de potențialul agricol și industrial al regiunii.

3.1.2 Scurt istoric

Prima mențiune documentară a așezării Roman este consemnată în *Letopisețul Novgorodului*, un document extern datat între anii 1387-1392. În ceea ce privește sursele interne, localitatea apare pentru prima dată în anul 1392, în cadrul unui hrisov de danie adresat lui Ionaș Viteazul, ceea ce atestă faptul că la acel moment Romanul era deja un important centru medieval al Moldovei, cu o economie bazată pe meșteșuguri și comerț.

În secolul al XV-lea, ascensiunea orașului este marcată de înființarea Arhiepiscopiei Romanului, cu rol de mitropolie a Romanului și a Țării de Jos a Moldovei, cel mai probabil în perioada de început a domniei lui Alexandru cel Bun (între 1408 și 1413). Pe parcursul secolelor următoare, Romanul își consolidează poziția economică, contribuind la dezvoltarea schimburilor comerciale în întreaga regiune.

Originea numelui orașului este subiect de dezbatere istorică. Unii cercetători consideră că acesta provine de la Roman I Mușat (domn al Moldovei între 1392 și 1394), în timp ce alte teorii sugerează că denumirea ar putea fi anterioară acestei perioade, fiind legată de domnia lui Petru I Mușatinul (1375-1391).

În perioada modernă, orașul devine un centru strategic și militar. În timpul Războiului de Independență (1877-1878), soldații romașcani au jucat un rol esențial în luptele de la

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Nicopole și Plevna, fiind implicați și în bătălia de la Grivița I. Pe lângă contribuția directă pe câmpul de luptă, locuitorii orașului au susținut efortul de război prin donații, muncă voluntară și organizarea a trei spitale militare.

Secolul XX marchează începutul industrializării locale, dar și sacrificiul locuitorilor în timpul Primului Război Mondial. Regimentele 14 Infanterie și 4 Artilerie Grea din Roman au participat activ la campaniile desfășurate în Transilvania, Muntenia și Moldova. Al Doilea Război Mondial a avut un impact devastator asupra orașului, acesta devenind un teatru de război care a generat distrugerii semnificative.

Perioada postbelică coincide cu procese ample de reconstrucție și dezvoltare industrială. În anii 1950, la Roman a fost construit cel mai mare laminor de țevi nesudate din România, contribuind la creșterea importanței economice a orașului. Tot în această perioadă, Romanul a fost desemnat oraș regional și a devenit reședința raionului Roman din regiunea Bacău (între 1952-1956, parte a regiunii Iași).

Caracterizat de o diversitate etnică și culturală semnificativă, cu o puternică comunitate catolică și o economie activă, Romanul s-a afirmat încă din epoca medievală ca un important nod comercial și meșteșugăresc. Aceste elemente i-au conferit un caracter cosmopolit și i-au consolidat poziția de oraș-reper în regiunea Moldovei.

Comuna Cordon

- **Secolul al XV-lea** – Primele mențiuni despre așezările care formează astăzi comuna Cordon apar în documentele medievale moldovenești, legate de moșiile boierești din apropierea Romanului.
- **1774** – Într-un recensământ realizat în perioada dominației habsburgice asupra Bucovinei, satul Cordon este consemnat ca făcând parte din structurile economice și sociale ale Principatului Moldovei.
- **1821** – Răscoala lui Tudor Vladimirescu influențează indirect zona, unii răsculați traversând teritoriul actualei comune în drumul lor spre Țara Românească.
- **1877-1878** – Locuitorii comunei participă la Războiul de Independență, alături de trupele române, contribuind la eforturile logistice și umanitare ale frontului.
- **1916-1918** – Cordonul se află pe rutele strategice ale Primului Război Mondial, având un rol în susținerea aprovizionării trupelor române din Moldova.
- **1944** – Luptele dintre trupele sovietice și cele germane din timpul celui de-al Doilea Război Mondial afectează semnificativ zona, multe gospodării fiind distruse.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Comuna Horia

- **Secolul al XV-lea** – Primele mențiuni indirecte ale satului apar în documente care fac referire la moșiile din zona Romanului, atribuite unor mari familii boierești moldovenești.
- **1599-1600** – În timpul campaniei lui Mihai Viteazul în Moldova, locuitorii zonei sunt implicați în sprijinirea logistică a armatelor domnitorului muntean.
- **1711** – În contextul războiului ruso-turc, armata țaristă traversează zona, iar localnicii sunt obligați să asigure hrană și adăpost pentru trupele aliate cu domnitorul Dimitrie Cantemir.
- **1848** – Revoluția pașoptistă are ecouri și în comuna Horia, unde unii boieri locali sprijină revendicările legate de modernizarea statului.
- **1916-1918** – În timpul Primului Război Mondial, satul Horia este folosit ca punct de trecere pentru trupele ce apărau Moldova de înaintarea armatelor germane.
- **1944** – În timpul retragerii trupelor germane din Moldova, comuna suferă pierderi materiale importante.

Comuna Gâdinți

- **1415** – Prima atestare documentară a satului Gâdinți apare într-un hrisov al lui Alexandru cel Bun, care îl dăruiește Mănăstirii Bistrița împreună cu alte sate și moșii.
- **1500** – Ștefan cel Mare solicită schimbul a cinci sate, inclusiv Gâdinți, pentru a extinde zona de apărare din jurul Cetății Noi, construită de el în 1466 pe malul stâng al Siretului.
- **Secolul al XVII-lea** – Satul Gâdinți rămâne în preajma Cetății Noi a Romanului, una dintre cele mai puternice fortificații ale Moldovei medievale.
- **Sfârșitul secolului al XIX-lea** – Gâdinți este parte a plăsii Siretul de Sus din județul Roman, având două biserici, o școală și peste 1.000 de locuitori.
- **1925** – Satul este menționat în Anuarul Socec, având 1.250 de locuitori alături de satul Poenița.
- **1931** – Comuna Gâdinți este desființată administrativ, iar satul este integrat comunei Sagna.
- **2004** – Comuna Gâdinți este reînființată, devenind din nou unitate administrativă de sine stătătoare.
-

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Comuna Sagna

- **1428** – Prima atestare documentară a satului Sagna apare în actele cancelariei domnești a lui Alexandru cel Bun.
- **1529** – În timpul domniei lui Petru Rareș, Sagna este menționată ca parte a unui domeniu boieresc ce avea obligații față de domnie.
- **1775** – Ca urmare a creșterii influenței austriece în nordul Moldovei, mulți locuitori ai comunei Sagna migrează temporar spre alte regiuni ale Moldovei pentru a scăpa de noile presiuni fiscale.
- **1829** – Epidemia de ciumă din Moldova afectează și Sagna, ducând la o scădere drastică a populației.
- **1877** – În timpul Războiului de Independență, mai mulți locuitori din Sagna sunt recrutați în armata română și participă la luptele de la Plevna.
- **1944** – Localitatea devine teatru de război în timpul ofensivei sovietice împotriva trupelor germane, suferind distrugeri majore.

Comuna Tămășeni

- **Secolul al XIV-lea** – Existența unei comunități stabile este atestată indirect prin documentele medievale moldovenești care fac referire la moșiile din apropierea Romanului.
- **1448** – Primele mențiuni scrise clare despre sat apar în documente legate de daniile domnitorului Petru Aron către biserici și boieri locali.
- **1716-1718** – În contextul războiului austro-turc, Tămășeniul este afectat de trecerea trupelor habsburgice prin Moldova, populația fiind supusă rechizițiilor și dărilor impuse de armată.
- **1848** – Unii locuitori ai comunei participă la mișcările revoluționare din Moldova, susținând idealurile de reformă socială și administrativă.
- **1917** – În timpul Primului Război Mondial, Tămășeni se află în apropierea liniei frontului stabilit pe Siret, având un rol în sprijinirea unităților sanitare și logistice ale armatei române.
- **1944** – Retragerea trupelor germane din Moldova afectează grav comunitatea, multe case fiind devastate în timpul luptelor.

3.1.3 Așezare geografică și relief

Municipiul Roman se află pe malul stâng al râului Moldova, în apropierea confluenței acestuia cu râul Siret. Poziția sa strategică a determinat dezvoltarea orașului ca un important nod comercial și de transport încă din perioada medievală. Conexiunile rutiere și feroviare din zonă facilitează accesul către principalele orașe din Moldova, consolidând importanța economică și administrativă a Romanului în cadrul regiunii.

Unitățile administrativ-teritoriale din jurul Romanului, cum ar fi Cordun, Tămășeni, Sagna, Horia și Gâdinți, sunt situate într-o zonă adiacentă municipiului și beneficiază de aceleași avantaje geografice, fiind legate direct de rețeaua de drumuri naționale și județene. Aceste localități au o legătură strânsă cu municipiul Roman, atât prin infrastructura de transport, cât și prin activitățile economice comune, cum ar fi agricultura, comerțul și industria de procesare a produselor locale.

Relieful Zonei Urbane Funcționale Roman este caracterizat printr-o combinație de câmpii, terase fluviatile și dealuri, cu o altitudine medie de aproximativ 200 de metri. Această diversitate geomorfologică oferă condiții excelente pentru agricultură și dezvoltare urbană.

Zona centrală a Romanului și a localităților învecinate se află în Câmpia Moldovei, o unitate de câmpie joasă, cu o altitudine variabilă între 150 și 250 metri. Acesta este un teren plat, ușor accesibil, favorabil activităților agricole, în special pentru cultura cerealelor și legumelor. Câmpiile sunt traversate de râuri și afluenți, cum ar fi Moldova și Siret, care au modelat peisajul și au creat o rețea hidrografică densă, cu multiple lunci și bălți care contribuie la biodiversitatea zonei.

Terasele fluviatile ale râurilor Moldova și Siret sunt formate prin depunerile aduse de râuri și sunt specifice pentru zonele aflate în apropierea albiilor. Acestea sunt mai înalte decât câmpiile din jur și au o utilizare intensă pentru agricultură, dar și pentru construcții urbane. Terasele superioare și inferioare ale râurilor contribuie la formarea unui cadru natural diversificat, ce influențează atât activitățile economice, cât și viața cotidiană a locuitorilor.

În partea sudică a zonei, teritoriul este străbătut de dealuri și coline care fac parte din Subcarpații Moldovei. Acestea se ridică treptat de la câmpie și oferă o altitudine de aproximativ 300-400 metri. Dealurile sunt acoperite cu păduri de fag și stejar, iar pe versanții acestora se regăsesc suprafețe agricole folosite pentru creșterea animalelor și culturi de viță de vie, dar și pentru construirea unor locuințe și facilități turistice.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Comuna Cordun – este amplasată în partea estică a județului Neamț, la nord-vest de municipiul Roman și la est de reședința de județ, Piatra Neamț. Relieful acestei unități administrativ-teritoriale face parte din Podișul Moldovei, având o altitudine medie de aproximativ 203 metri. Teritoriul comunei este traversat de râul Moldova și de afluentul său, Ciurlac, factori naturali ce creează condiții favorabile dezvoltării activităților agricole și a potențialului de dezvoltare rurală sustenabilă. Prezența acestor cursuri de apă contribuie la diversificarea ecosistemului local și la crearea unor condiții propice pentru utilizarea resurselor naturale în beneficiul comunității.

Comuna Sagna – situată în partea de sud-est a județului Neamț, comuna Sagna se află în imediata vecinătate a municipiului Roman. Teritoriul comunei este traversat de drumul județean DJ 207A, care leagă Romanul de Iași, facilitând accesul la principalele axe de transport ale regiunii. Relieful este caracterizat de câmpii și lunci, cu o rețea hidrografică densă, favorabilă agriculturii.

Comuna Horia – este localizată în partea de est a județului Neamț, la confluența râurilor Moldova și Siret, la o distanță de aproximativ 2 km de municipiul Roman și la 48 km de Piatra Neamț. Relieful comunei face parte din Platforma Moldovenească, având un teren predominant plat, favorabil activităților agricole.

Comuna Gâdinți - situată în partea de sud-est a județului Neamț, comuna Gâdinți se află în imediata vecinătate a municipiului Roman. Teritoriul comunei este traversat de drumul național DN 15D, facilitând legătura cu alte localități din județ. Relieful este caracterizat de câmpii și lunci, cu o rețea hidrografică densă, favorabilă agriculturii.

Comuna Tămășeni – este amplasată în partea de sud-est a județului Neamț, în imediata vecinătate vestică a municipiului Roman, de care este separată de râul Siret. Comuna este traversată de drumul național DN2 (E85), una dintre cele mai importante artere rutiere ale regiunii, care asigură conectivitatea cu marile centre urbane din Moldova. Relieful comunei este specific Câmpiei Siretului, cu altitudini joase și terenuri fertile, propice agriculturii intensive. Teritoriul comunei este străbătut de râul Siret și de pâraul Borcana, fiind integrat în bazinul hidrografic mijlociu al Siretului. Solurile de tip cernoziom, climatul temperat-continental și apropierea de zonele urbane transformă comuna Tămășeni într-un spațiu rural cu potențial agricol ridicat și cu perspective de valorificare a resurselor naturale în beneficiul comunității.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Așezarea geografică și relieful ZUF Roman constituie elemente cheie în strategia de dezvoltare teritorială, oferind un cadru natural propice atât pentru activități economice tradiționale, cât și pentru noi direcții de dezvoltare, precum turismul și conservarea mediului.

3.1.4 Condiții climatice

Acordul de la Paris din 2015 stabilește o inițiativă globală pentru a limita încălzirea globală sub 2°C, de preferință la 1,5°C, comparativ cu nivelurile preindustriale. Pentru a atinge acest obiectiv, țările urmăresc reducerea creșterii emisiilor de gaze cu efect de seră cât mai curând posibil și ulterior, reduceri mai rapide bazate pe cele mai bune date științifice disponibile și a fezabilității economice și sociale.

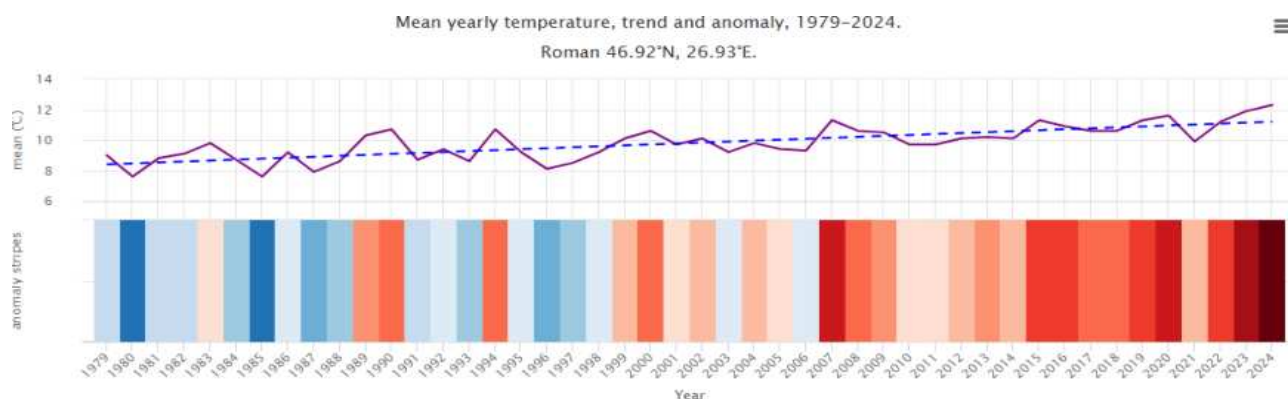
Efectele schimbărilor climatice sunt deja bine vizibile prin creșterea temperaturii aerului, topirea ghețarilor și diminuarea calotelor polare, creșterea nivelului mării, creșterea deșertificării, precum prin fenomene meteorologice extreme mai frecvente, cum ar fi valurile de căldură, seceta, inundațiile și furtunile. Schimbările climatice nu sunt uniforme la nivel global și afectează unele regiuni mai mult decât altele.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice (2013-2020) prevede reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă, printre intervențiile posibile numărându-se acțiuni de eficientizare energetică a clădirilor rezidențiale, instituțiilor publice sau sistemelor de iluminat public sau de creștere a gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile nepoluante, pentru asigurarea tranziției către un sistem energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și măsuri ce vizează adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin creșterea rezilienței localităților față de riscurile naturale prognozate. Măsurile includ atât măsuri de protecție împotriva riscurilor naturale, cât și de creștere a suprafețelor ocupate cu arbori (spații verzi plantate, păduri) pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

În următoarea diagramă se pot observa schimbările climatice în perimetrul municipiului Roman, în ultimii 40 de ani.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 3 Variația anuală a temperaturii, ZUF Roman



Sursa: MeteoBlue

Graficul de sus arată o estimare a temperaturii medii anuale pentru regiunea Roman. Linia albastră punctată reprezintă tendința liniară a schimbărilor climatice. Dacă linia de tendință este ascendentă de la stânga la dreapta, tendința temperaturii este pozitivă și se încălzește în Roman din cauza schimbărilor climatice. Dacă este orizontală, nu se observă nicio tendință clară, iar dacă este descendentă, condițiile din Roman se răcesc în timp.

În partea de jos, graficul arată așa-numitele dungi de încălzire. Fiecare bandă colorată reprezintă temperatura medie pentru un an - albastru pentru anii mai reci și roșu pentru anii mai calzi.

Zona Romanului, incluzând celelalte UAT-uri din zonă, beneficiază de un climat temperat continental, cu veri calde și ierni reci. Precipitațiile sunt moderate, cu o distribuție destul de uniformă pe parcursul anului, favorizând astfel dezvoltarea agriculturii. Temperaturile medii anuale se situează între 9 și 10 grade Celsius, iar verile sunt caracterizate prin temperaturi de aproximativ 30 de grade Celsius, în timp ce iernile pot aduce temperaturi scăzute, chiar sub -10 grade Celsius.

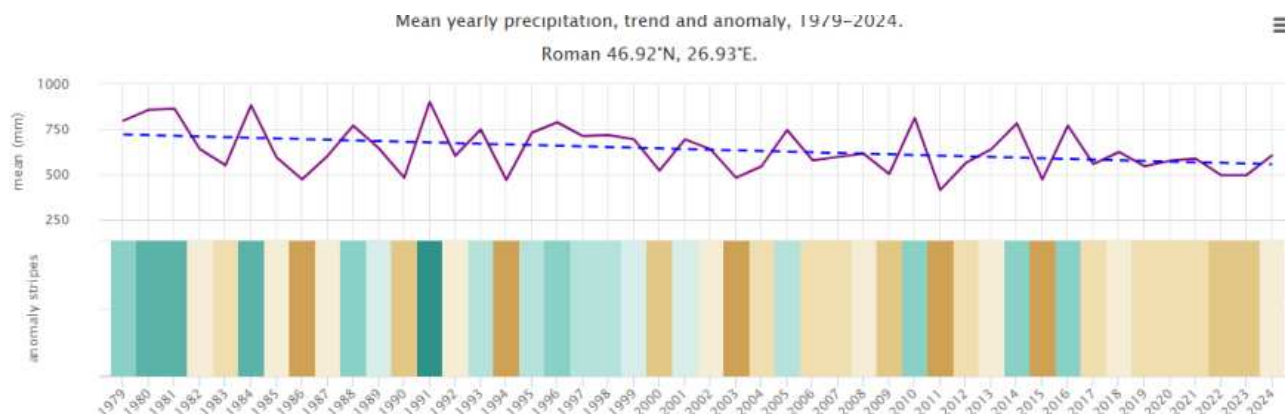
Această climă favorabilă agriculturii a determinat dezvoltarea unui sector agricol puternic, având ca produse principale cereale, legume, dar și creșterea animalelor, activități ce sunt esențiale pentru economia zonei. Totodată, condițiile meteorologice influențează și dezvoltarea infrastructurii, având în vedere necesitatea de a adapta construcțiile la diferențele de temperatură și precipitații din diferite perioade ale anului. Precipitațiile medii anuale în această regiune sunt de aproximativ 532,3 mm, situându-se sub media națională.

Distribuția precipitațiilor pe parcursul anului evidențiază o concentrație semnificativă în sezonul cald, în special în lunile mai și iunie, când se înregistrează aproximativ 4,0 mm și 5,1 mm de precipitații, respectiv. Această perioadă este urmată de o scădere a precipitațiilor

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În lunile de vară, iulie și august, cu valori de 2,4 mm și 1,3 mm, respectiv. În lunile de toamnă și iarnă, precipitațiile sunt mai reduse, atingând valori de 2,6 mm în octombrie și 1,8 mm în decembrie

Figură 4 Variația anuală a precipitațiilor, ZUF Roman



Sursa: MeteoBlue

Graficul anterior⁴ evidențiază o estimare a precipitațiilor totale medii pentru regiunea Roman. Linia albastră punctată reprezintă tendința liniară a schimbărilor climatice. Dacă linia de tendință este ascendentă de la stânga la dreapta, tendința precipitațiilor este pozitivă și umiditatea crește din ce în ce mai mult în Roman din cauza schimbărilor climatice. Dacă linia este orizontală, nu se observă nici o tendință clară, iar dacă este descendentă, condițiile devin mai uscate în Roman de-a lungul timpului.

În partea de jos, graficul indică așa-numitele benzi de precipitații. Fiecare bandă colorată reprezintă precipitațiile totale ale unui an - verde pentru anii cu precipitații ridicate și maro pentru anii mai secetoși.

3.1.5 Resurse naturale

Resursele naturale reprezintă totalitatea zăcămintelor de minerale și de minereuri, a terenurilor cultivabile și utilizabile, a apelor și a pădurilor de care dispune o regiune. Acestea pot fi clasificate în două categorii:

- Resurse naturale neregenerabile: minerale și combustibili fosili;
- Resurse naturale regenerabile: apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile - energia solară, eoliană, geotermală și a valurilor.

⁴ Sursa: https://www.meteoblue.com/ro/climate-change/roman_rom%c3%a2nia_668732

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Zona Urbană Funcțională Roman beneficiază de o locație geologică favorabilă pentru anumite resurse ale subsolului, deși nu se remarcă printr-o diversitate largă de resurse minerale comparativ cu alte zone ale României. Totuși, regiunea este cunoscută pentru câteva resurse naturale care pot fi valorificate în scopuri economice și industriale.

Gaz natural: Zona Romanului face parte din bazinul hidrocarburilor din estul României, iar existența unor rezerve de gaz natural în județul Neamț a fost documentată. Aceste rezerve pot reprezenta o sursă importantă de energie, cu potențial economic semnificativ, însă exploatarea acestora este reglementată și poate fi limitată de factori tehnici și economici.

Argilă și calcar: Zona este, de asemenea, cunoscută pentru resurse de argilă și calcar, folosite în industria construcțiilor și în producția de materiale de construcție, precum cărămizi sau ciment. Aceste resurse sunt esențiale pentru dezvoltarea infrastructurală locală și regională.

Apă subterană: Ca și în multe alte zone ale României, în subsolul ZUF se regăsesc și resurse de apă subterană. Acestea sunt utilizate atât pentru aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor, cât și pentru scopuri agricole și industriale.

În teritoriul Zonei urbane funcționale Roman **nu sunt** în vigoare licențe de exploatare a resurselor minerale.

3.1.6 Flora și fauna

Zona Urbană Funcțională Roman se află într-o regiune caracterizată printr-un climat temperat continental, cu veri calde și ierni reci, care susține o vegetație diversificată, în funcție de tipul de habitat și de intervențiile umane.

Vegetație forestieră: Regiunea este predominant acoperită de păduri de foioase, cu specii de arbori precum stejarul (*Quercus robur*), frasinul (*Fraxinus excelsior*), plopul (*Populus* spp.), ulmul (*Ulmus* spp.) și carpenul (*Carpinus betulus*). Aceste păduri se întâlnesc în special în zonele colinare și montane, mai ales în apropierea cursurilor de apă. În pădurile de câmpie și de deal, predomină și specii de arbori cu valoare economică și ecologică.

Vegetație de câmpie: În zona de câmpie, pe terenurile agricole și în apropierea drumurilor, se întâlnesc ierburi și plante perene tipice, cum ar fi: iarba de câmp (*Poa* spp.), brândușe (*Crocus* spp.), pajiștile naturale cu specii de *Trifolium*, *Festuca*, și alte plante erbacee, care sunt esențiale pentru pășunat.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Specii protejate: În anumite zone, se pot regăsi specii protejate prin legislație națională și europeană, în special în zonele de pădure și zonele umede. Acestea pot include plante rare și periclitare, cum ar fi specii de orhidee (Orchidaceae) sau plante acvatice, cum ar fi nufărul (*Nymphaea* spp.) în zonele de ape stagnante.

Vegetație agricolă: În zonele agricole din cadrul UAT-urilor; Cordun, Tămășeni, Sagna, Horia și Gâdinti, vegetația este dominată de culturi agricole, în special cereale (grâu, porumb), plante legumicole și plante perene, cum ar fi vița de vie (*Vitis vinifera*) și arbori fructiferi. Aceste culturi influențează semnificativ biodiversitatea și structura ecosistemelor din zonă.

Fauna din această regiune este diversificată, incluzând specii tipice pentru zonele de câmpie și pădure din România, cu o abundență de animale terestre, păsări și insecte.

Mamifere: În pădurile și zonele împădurite, se regăsesc specii de mamifere de dimensiuni medii și mari, cum ar fi cerbul (*Cervus elaphus*), mistrețul (*Sus scrofa*), căprioara (*Capreolus capreolus*) și vulpea (*Vulpes vulpes*). De asemenea, sunt prezente și specii de mamifere mai mici, cum ar fi iepurele (*Lepus europaeus*) și bursucul (*Meles meles*). În zonele agricole și deschise, se întâlnesc șoareci, jderi și alte mici mamifere.

Păsări: Zona urbană și rurală este favorabilă pentru numeroase specii de păsări, atât migratoare cât și sedentare. Printre acestea se numără stiltul mare (*Himantopus himantopus*), coțofana (*Pica pica*), cucul (*Cuculus canorus*), dar și specii de păsări de pradă, precum uliul (*Accipiter gentilis*). În zonele de pădure și pajiști, se pot observa și specii de păsări cântătoare, cum ar fi țarca (*Lanius collurio*) sau privighetoarea (*Luscinia megarhynchos*).

Reptile și amfibieni: În regiunile mai umede, se regăsesc specii de reptile și amfibieni, cum ar fi șarpele de apă (*Natrix natrix*), țestoasa de baltă (*Emys orbicularis*), broasca râioasă (*Bufo bufo*) și alte specii de broaște și salamandre. Acestea sunt esențiale pentru menținerea echilibrului ecologic, având un rol important în controlul populațiilor de insecte și în protecția vegetației.

În întreaga zonă a municipiului Roman și UAT-urilor învecinate, există reglementări legale care protejează anumite specii de floră și faună, în cadrul rețelei Natura 2000 și al altor reglementări naționale și internaționale. De exemplu, în pădurile din jurul Romanului

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

și în zonele de apă, pot fi întâlnite specii de plante și animale incluse în legislația de protecție a biodiversității, fiind esențiale pentru menținerea echilibrului ecologic al regiunii.

Flora și fauna din municipiul Roman și UAT-urile adiacente reprezintă un patrimoniu natural valoros, cu o diversitate semnificativă de specii vegetale și animale adaptate la condițiile climatice și geologice ale zonei. Menținerea acestei biodiversități este crucială pentru dezvoltarea durabilă a regiunii și pentru protejarea mediului înconjurător. Gestionarea resurselor naturale și protejarea habitatelor critice trebuie să fie o prioritate, pentru a asigura echilibrul ecologic și pentru a sprijini dezvoltarea economică pe termen lung.

3.1.7 Rețeaua Hidrografică

Zona Urbană Funcțională Roman este traversată de mai multe râuri și pârauri, care fac parte din sistemul hidrografic al râului Siret. Aceste cursuri de apă sunt esențiale pentru aprovizionarea cu apă, irigații, protecția împotriva inundațiilor, dar și pentru menținerea biodiversității locale.

Râul Siret este cel mai important curs de apă care traversează zona, având un impact semnificativ asupra regiunii. Acest râu, care este unul dintre afluenții principali ai Dunării, străbate zona de sud-est a municipiului Roman și constituie o arteră vitală pentru transportul apei și pentru fertilizarea terenurilor agricole din regiune. Siretul are un debit semnificativ, iar în apropierea Romanului se află și unele infrastructuri hidrotehnice (diguri, baraje) pentru protecția localităților împotriva inundațiilor.

Râul Moldova: Acesta este unul dintre afluenții importanți ai Siretului, care se intersectează cu râul Siret în apropierea orașului Roman. Râul Moldova are un debit moderat și este folosit în scopuri de irigații și alimentare cu apă potabilă.

În apropierea rețelei hidrografice, se pot regăsi și lacuri mici și bălți formate natural sau din activități antropice, cum ar fi bălțile formate în urma exploatării terenurilor pentru agricultură sau piscicultură. Aceste ape stătătoare joacă un rol în menținerea biodiversității acvatice și în regimul hidric al regiunii. De asemenea, ele pot fi utilizate pentru pescuit sau pentru alte activități recreative și de turism.

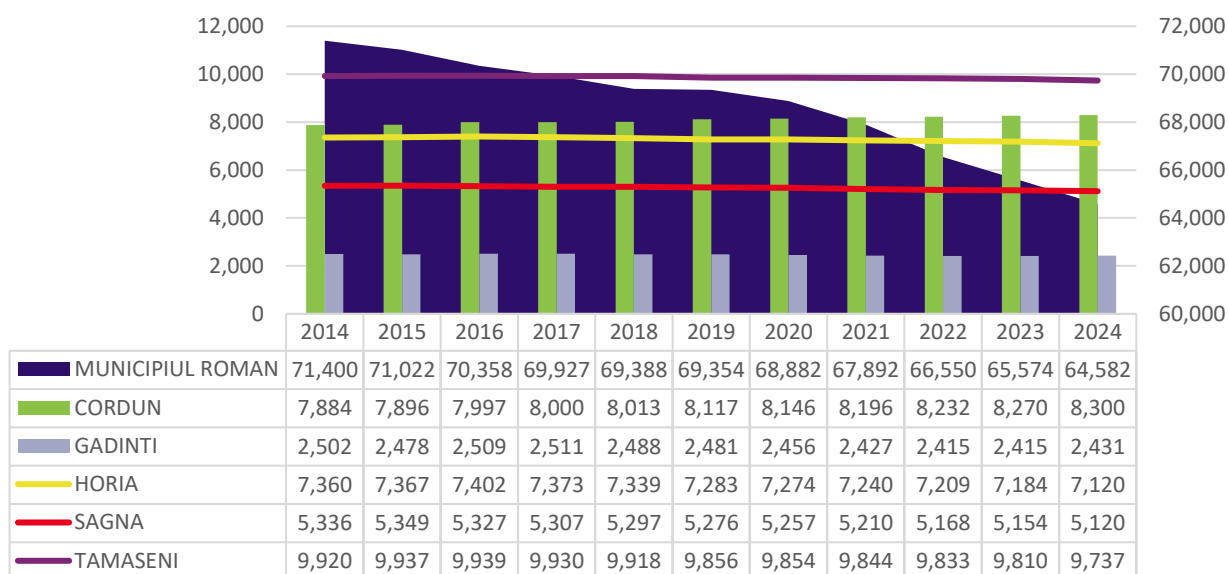
3.1.8 Structura demografică

Factorul demografic este unul dintre factorii de influență cu impact direct asupra evoluției Zonei Urbane Funcționale Roman. Evoluția factorului demografic, sub aspect general, se află într-o continuă scădere la nivelul întregii țări ca urmare a lipsei acute a unor politici sectoriale coerente la nivel național. Numărul de acțiuni pro natalitate a scăzut față de nivelul la care erau implementate înainte de 1989, ceea ce a generat o scădere în mod natural a populației. Actualele acțiuni de politică demografică implementate la nivel național privind sporirea natalității sunt perturbate de dificultățile financiare cu care se confruntă o pătură semnificativă din populație.

În ceea ce privește **populația stabilă** la nivelul municipiului Roman, valorile demografice indică un număr de 64.582 de locuitori, după domiciliu (1 iulie 2024). Populația stabilă la 1 iulie 2024 în ZUF Roman era de 97.290 de locuitori (17,84% din populația totală a județului), iar la nivelul județului Neamț este de 545.365 de locuitori.

Populația stabilă din ZUF Roman este într-un proces de ușoară, dar continuă scădere. În cazul municipiului Roman populația a scăzut cu 9,55% în 2024, față de nivelul anului 2014, iar populația rurală a Zonei Urbane Funcționale Roman, în perioada analizată, a scăzut cu 0,89%.

Figură 5 Evoluția populației după domiciliu, localități Zona Urbană Funcțională Roman



Sursa: INS (POP108D)

La nivelul municipiului Roman, în anul 2024, distribuția pe sexe a populației se află într-un ușor dezechilibru, populația feminină reprezentând 52,94%, iar populația masculină

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

46,14%. Acest dezechilibru se conturează de la an la an, populația feminină crescând ușor în detrimentul celei masculine.

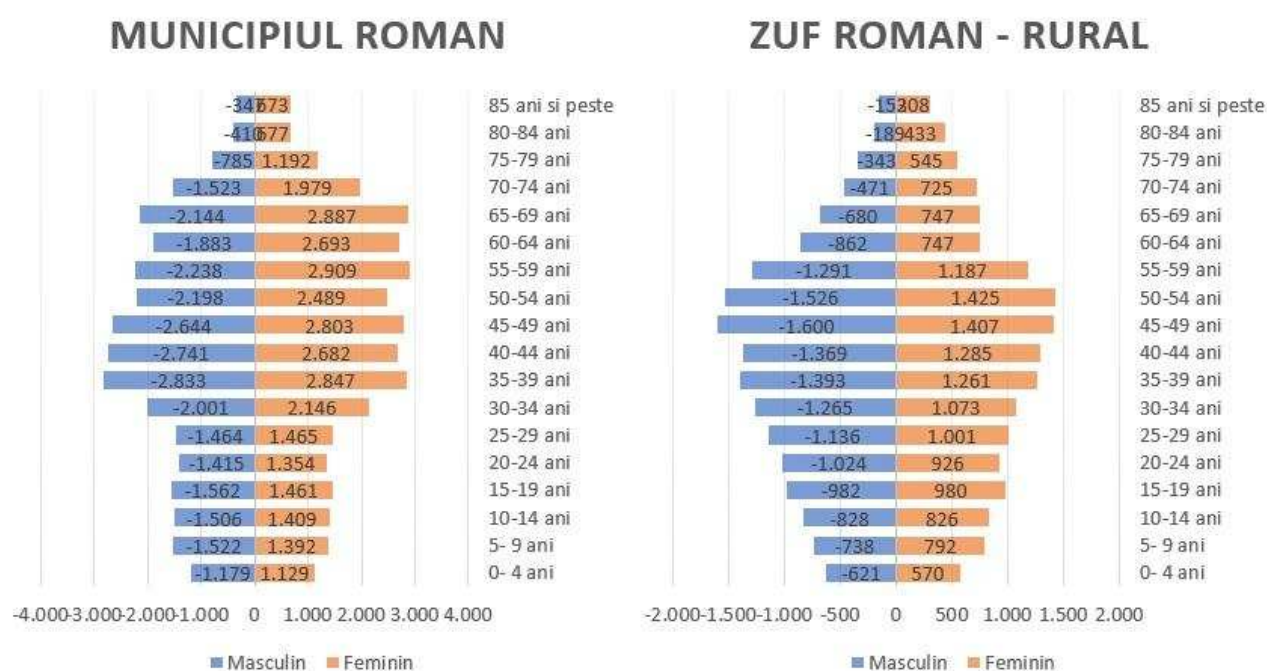
La nivelul mediului rural al Zonei Urbane Funcționale, se remarcă faptul că situația este mai echilibrată, diferența dintre cele două categorii de populație fiind de 0,71%, tot în favoarea populației masculine, care constituie 50,35%.

În ceea ce privește distribuția populației pe categorii de vârstă, la nivelul municipiului Roman, în anul 2024, datele statistice arată că 12,80% din populație are vârste cuprinse între 0-14 ani, 64,20% din populație are vârste cuprinse între 15-64 ani, iar 18,25% din populație depășește vârsta de 65 ani.

În mediul rural din Zona Urbană Funcțională Roman, categoria de vârstă formată din tineri are o pondere 13,57%, 67,53% din populație are vârste cuprinse între 15-64 ani, iar 12,82% din populație depășește vârsta de 65 ani.

Piramida vârstelor populației relevă accentuarea procesului de maturizare și îmbătrânire a populației, forma amorfă a acestora fiind specifică populației cu tendință demografică regresivă.

Figură 6 Piramida vârstelor populației - Municipiul Roman și ZUF Roman-rural



Sursa: INS (POP108D)

În ceea ce privește **durata medie de viață**, la nivelul județului Neamț, datele statistice indică pentru anul 2022, o speranță de viață de până la 75,1 de ani. Datele statistice indică o diferență destul de mare între durata medie de viață din sexe. Pentru

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

persoanele de sex feminin, durata medie a vieții la nivelul județului Neamț, în anul 2023, este de 79,25 de ani, iar pentru persoanele de sex masculin este de 71,18 ani.

Acest indicator surprinde o diferență de 8,07 ani în ceea ce privește comparația duratei medii de viață între sexe. Cu toate acestea este important de subliniat faptul că evoluția duratei medii de viață este în scădere în ultimii 8 ani la nivelul județului Neamț (în anul 2014, durata medie a vieții a fost de 75,27 de ani). La nivelul anului 2022 durata medie de viață de la nivel Regiunii de Dezvoltare Nord-Est era de 75,35 de ani, iar la nivel național era de 75,52 de ani.

Evoluția fenomenelor demografice

Mișcarea naturală a populației reprezintă unul dintre elementele determinate ale evoluției demografice și a numărului total al locuitorilor. Mișcarea naturală cuprinde natalitatea, mortalitatea și sporul natural.

În ceea ce privește **numărul născuților vii**, la nivelul municipiului Roman, în anul 2023, s-a înregistrat un număr de 368 de copii, tendința fiind de scădere (-33,33% față de anul 2014). O tendință asemănătoare, dar cu fluctuații se observă și la nivelul mediului rural al ZUF Roman, în perioada 2014-2023, numărul născuților vii (181 de copii născuți în anul 2023) fiind cu 36,93% mai mic față de anul 2014.

Numărul de persoane decedate la nivelul municipiului Roman, în anul 2023 a ajuns la 653 de persoane, în creștere cu 14,16% față de anul 2014. Aceeași tendință de întălneste și la nivelul mediului rural al ZUF Roman, numărul deceselor ridicându-se la 367 de persoane (în creștere cu 4,56% față de anul 2014).

Sporul natural (diferența dintre rata natalității și rata mortalității), în perioada 2014-2021, are o valoare negativă, ceea ce indică tendința de descreștere a populației.

Numărul căsătoriilor de la nivelul Municipiului Roman, la finalul anului 2023, era în scădere față de anul 2014 (-45,51%). La nivelul mediului rural ZUF Roman situația era puțin diferită, în UAT-urile Cordun, Gădintși și Horia numărul acestora era în creștere, în Sagna și Tămășeni era în scădere. Per total, numărul căsătoriilor din ZUF Roman – mediul rural era în scădere cu 1,34%.

Numărul de divorțuri din Municipiul Roman a fost în scădere cu 55,46% în anul 2023, față de anul 2014, iar la nivelul mediului rural ZUF Roman situația este asemănătoare, acestea scăzând cu 33,33% mai mult față de anul 2014.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Numărul stabilirilor de reședință, în perioada 2014-2023, este un indicator ce se află într-o permanentă creștere, atât la nivelul la nivelul municipiului Roman (+94,23%), cât și la nivelul mediului rural al ZUF Roman (+262,07%). În privința **plecărilor cu reședința**, la nivelul municipiului Roman au luat decizia de a pleca 574 de persoane (-42,31% mai puține persoane față de anul 2014), iar la nivelul mediului rural al ZUF Roman au plecat 292 persoane (-18,66% mai puține persoane față de anul 2014). Comparând acești doi indicatori, în ultimii 2 ani aceștia au o valoare pozitivă.

Tabel 4 Sporul natural și soldul schimbărilor de domiciliu, ZUF Roman, 2014-2023

	Natalitate	Mortalitate	Spor Natural	Nupțialitate	Divorțialitate	Stabiliri cu reședința	Plecări cu reședința	Soldul schimbărilor de domiciliu
2014	839	923	-84	530	146	289	1354	-1065
2015	841	1009	-168	560	138	427	1198	-771
2016	893	916	-23	596	165	687	1217	-530
2017	884	1039	-155	626	260	823	1161	-338
2018	891	1105	-214	546	201	753	1075	-322
2019	918	1112	-194	496	162	743	1145	-402
2020	860	1177	-317	309	70	673	912	-239
2021	749	1394	-645	484	58	527	769	-242
2022	670	1129	-459	419	121	525	859	-334
2023	549	1020	-471	355	71	610	866	-256

Sursa: INS (POP201, POP210, POP206, POP212B, POP304B, POP305B)

Indicele de îmbătrânire demografic al populației stabilește persoanele vârstnice (de peste 65 de ani) ce revin la 1.000 de persoane tinere (copii cu vârste cuprinse între 0-14 ani). Astfel, la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman, gradul de îmbătrânire a populației este de 1.257,19‰ (1.257 persoane vârstnice la 1.000 persoane tinere).

Raportul de dependență demografică calculat ca raport dintre persoanele considerate dependente (categorie din care fac parte persoanele cu vârste cuprinse între 0-14 ani și cele de peste 65 ani) și persoanele considerate apte de muncă (persoanele cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani) exprimat la 1.000 de persoane, a ajuns în ZUF Roman, la nivelul anului 2023, la 417,87‰. Astfel, în cazul ZUF Roman, la 1.000 de persoane apte de muncă, revin 418 de persoane dependente.

Indicatorul ratei de înlocuire a forței de muncă reprezintă raportul dintre numărul total al populației tinere (0-14 ani) și o treime din populația cu vârste cuprinse între 15-64 ani de ani, exprimat la 1.000 locuitori. Pentru ZUF Roman, în anul 2024, rata înlocuirii forței de muncă era de 555,5‰. Astfel, în cazul ZUF Roman, la momentul ieșirii din câmpul muncii la 1.000 de persoane, acestea vor fi înlocuite cu 555,5 persoane apte de muncă.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Dacă rata de înlocuire a forței de muncă va înregistra scăderi continue, în timp, în ZUF Roman se va crea un deficit al forței de muncă, aspect critic în lipsa utilizării unor soluții tehnologice inovatoare care, odată cu trecere timpului, ar putea înlocui treptat forța de muncă umană.

Concluzii privind profilul socio-demografic

Municipiul Roman reprezintă un pol urban și economic deosebit de important în regiunea istorică Moldova, având o poziție strategică, consolidată prin integrarea în rețeaua națională de transport. Aceasta asigură legături eficiente cu principalele centre regionale, facilitând schimburile comerciale și mobilitatea. Dezvoltarea sa, marcată de o istorie industrială semnificativă, începând cu înființarea Uzinei de Țevi, a contribuit la configurarea identității economice și la consolidarea rolului său ca nod comercial în regiune. Poziționarea sa pe axele rutiere și feroviare principale a fost esențială în menținerea unui flux constant de bunuri și persoane, iar această caracteristică continuă să sprijine dinamica economică a municipiului și a zonei înconjurătoare.

Zona Urbană Funcțională (ZUF) Roman, care include comunele învecinate Cordon, Tămășeni, Sagna, Horia și Gâdinti, joacă un rol esențial în dezvoltarea zonală. Aceste unități administrativ-teritoriale contribuie semnificativ la activitățile agricole și industriale, având în vedere modernizarea infrastructurii rutiere care facilitează schimburile comerciale și mobilitatea forțată. Legăturile strânse între municipiu și comunele limitrofe, atât din punct de vedere economic, cât și cultural, formează o zonă coezivă, cu un potențial considerabil pentru dezvoltarea integrată a regiunii.

Din punct de vedere geografic, municipiul Roman beneficiază de un relief variat, incluzând câmpii fertile, terase fluviatile și dealuri subcarpatice, ce permit atât activități agricole, cât și dezvoltare urbană. Resursele naturale ale regiunii, de la gaz natural și argilă până la apă subterană, sunt valorificate în diverse domenii, deși licențele de exploatare nu sunt în prezent active. Clima regiunii și resursele naturale oferă oportunități de dezvoltare sustenabilă, aliniată la obiectivele Acordului de la Paris privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și promovarea surselor regenerabile de energie.

În ceea ce privește structura demografică, municipiul Roman și întreaga zonă funcțională se confruntă cu o scădere continuă a populației, un fenomen extensiv la nivel național, determinat de factori economici și sociali. Această scădere este însoțită de o

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

îmbătrânire a populației, evidențiată printr-un indice ridicat de îmbătrânire și o pondere semnificativă a persoanelor vârstnice. De asemenea, migrarea internă a înregistrat o creștere semnificativă în ultimii ani, ceea ce sugerează un interes mai mare pentru locuirea în municipiu și în zonele limitrofe, în ciuda declinului demografic general. Aceste dinamici demografice subliniază necesitatea implementării unor politici adaptate pentru a contracara efectele scăderii populației și îmbătrânirii acesteia.

În concluzie, municipiul Roman și Zona Urbană Funcțională Roman prezintă un potențial semnificativ pentru dezvoltare economică și socială, dar și provocări demografice care trebuie abordate prin soluții inovative. Modernizarea infrastructurii, dezvoltarea unor politici pro-natalitate eficiente, și stimularea economiei regionale prin tehnologii moderne și surse de energie regenerabilă sunt esențiale pentru asigurarea unui viitor sustenabil.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Profil socio - demografic

Puncte Forte	Puncte Slabe
Municipiul Roman reprezintă un pol urban și economic zonal, asigurând locuri de muncă, servicii și infrastructură bine dezvoltate pentru întreaga ZUF.	Scăderea populației în Municipiul Roman (-9,55% în ultimii 10 ani) și în comunele din ZUF (-0,89%)
Poziție geografică strategică, la intersecția unor importante axe rutiere și feroviare	Natalitatea în scădere accentuată (-33,33% în Roman și -36,93% în ZUF rural în ultimii 10 ani), generând o diminuare a populației tinere.
Rețea de servicii publice bine dezvoltată în Municipiul Roman, incluzând educație, sănătate, cultură și administrație publică.	Disparități în accesul la servicii publice între Municipiul Roman și comunele din ZUF, în special în domeniile sănătății, educației și infrastructurii edilitare.
Grad ridicat de urbanizare în Municipiul Roman	Creșterea migrării interne și internaționale, în special în rândul tinerilor și persoanelor active
Terenuri agricole fertile și resurse naturale disponibile	Oportunități economice limitate în zonă
Pondere relativ echilibrată a populației feminine și masculine în mediul rural al ZUF (50,35% bărbați, 49,65% femei), ceea ce indică stabilitate socială.	Diferențe în dezvoltarea infrastructurii rutiere și edilitare între Municipiul Roman și comunele ZUF
Tendință pozitivă a stabilirilor cu reședința în Municipiul Roman și în ZUF (+94,23% în municipiu și +262,07% în comunele rurale)	Dezechilibru demografic în Municipiul Roman (52,94% femei, 46,14% bărbați)
Creșterea ușoară a numărului de căsătorii în unele comune din ZUF (Cordun, Gâdiniți, Horia)	Deficit de locuințe moderne și infrastructură edilitară adecvată în comunele din ZUF
	Numărul căsătoriilor este în scădere în Municipiul Roman (-45,51%) și în alte comune din ZUF (Sagna, Tămășeni)
Oportunități	Amenințări
Acces la fonduri europene și guvernamentale pentru proiecte de dezvoltare urbană și rurală, inclusiv pentru infrastructură, servicii publice și locuințe.	Îmbătrânirea populației, cu un indice de îmbătrânire demografică ridicat (1257‰), care exercită presiuni asupra sistemului de pensii și asistenței sociale.
Modernizarea infrastructurii de transport în Municipiul Roman și comunele ZUF pentru a sprijini mobilitatea internă și accesul facil la servicii.	Dezvoltarea inegală între Municipiul Roman și comunele ZUF poate accentua dependența acestora de serviciile municipale și migrarea forței de muncă spre oraș.
Extinderea serviciilor publice digitale și dezvoltarea soluțiilor smart city, pentru a îmbunătăți accesul la servicii în întreaga ZUF.	Riscul scăderii calității serviciilor publice, în special în sănătate și educație, din cauza creșterii raportului de dependență demografică (417,87‰).
Implementarea de politici locale pentru atragerea și retenția tinerilor, inclusiv facilități locative, acces la educație și locuri de muncă.	Exodul tinerilor afectă negativ competitivitatea pieței muncii și crește riscul de depopulare a comunelor din ZUF.
Dezvoltarea programelor de sprijin pentru agricultura modernă și pentru IMM-uri în comunele ZUF, stimulând economia locală.	Declinul demografic poate reduce forța de muncă disponibilă pentru agricultură și industriile conexe, afectând sustenabilitatea economică a ZUF rural.
Sprijinirea antreprenoriatului feminin și a inițiativelor economice locale pentru a echilibra participarea pe piața muncii.	Riscul creșterii numărului de familii monoparentale și al îmbătrânirii populației feminine, ceea ce poate afecta dinamica socială și cererea pentru servicii sociale.
Construirea de locuințe pentru tineri și profesioniști pentru a stimula migrația pozitivă și dezvoltarea economică a întregii ZUF.	Dacă investițiile în locuințe și infrastructură nu sunt realizate, creșterea stabilirilor cu reședința poate fi temporară, urmată de un nou val de migrație.
Implementarea unor măsuri de sprijin pentru familii prin facilități fiscale, creșterea numărului de creșe și stimulente pentru natalitate.	Scăderea numărului de căsătorii poate duce la reducerea natalității și la o îmbătrânire accelerată a populației, cu impact pe termen lung asupra dezvoltării economice.

3.2 Profil economic

Analiza profilului economic al teritoriului Zonei Urbane Funcționale Roman are scopul de a fundamenta procesul de luare a deciziilor strategice în ceea ce privește dezvoltarea economică locală, folosind interpretarea unui set de indicatori economici, cu scopul de a realiza transformarea către o economie solidă și rezilientă.

Analiza vizează atât tendințele înregistrate în principalele sectoare economice (agricultura – silvicultura - pescuit, industria și construcțiile, comerțul și serviciile, turismul), cât și forța de muncă disponibilă.

Nivelul Produsului Intern Brut

Produsul intern brut (PIB) reprezintă indicatorul macroeconomic care reflectă suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor din toate ramurile economice destinate consumului final, produse în interiorul unei țări în decurs de un an.

Conform datelor disponibile, în 2022, România a contribuit la bugetul Uniunii Europene cu 12,878 miliarde lei, iar în 2023, contribuția a fost estimată la 13,126 miliarde lei. În ceea ce privește PIB-ul, în 2022, România a înregistrat o valoare de aproximativ 300,5 miliarde euro, conform datelor Băncii Mondiale. Având în vedere că PIB-ul Uniunii Europene în 2022 a fost de aproximativ 17.000 miliarde USD, contribuția României la PIB-ul UE a fost de aproximativ 1,77%.

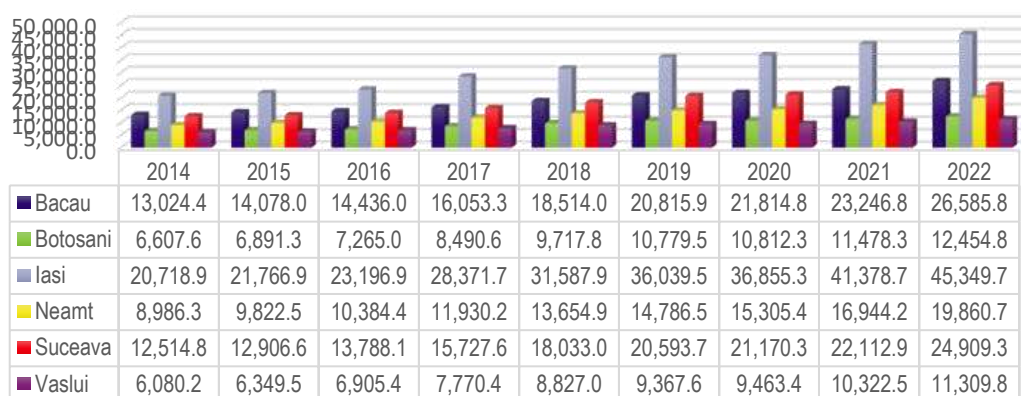
Aceste date reflectă o ușoară creștere a contribuției României la PIB-ul Uniunii Europene comparativ cu anul 2020, când contribuția era de aproximativ 1,6%.

La PIB-ul național, Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, din care face parte județul Neamț, contribuie cu 10,11% la nivelul anului 2022 (PIB-ul a crescut cu 106,78%). În perioada 2014-2022 PIB-ul la nivel de regiune a fost într-o continuă creștere. Acest fapt este privit în contextul evoluției celor opt regiuni de dezvoltare din România. Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, în clasamentul regiunilor, este poziționată în primele 5 locuri, imediat după Regiunea de Dezvoltare Centru.

Comparativ cu restul județelor din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, județul Neamț este situat pe locul 4 din punct de vedere al PIB-ului, înregistrând o creștere susținută în perioada 2014-2022. În perioada 2014-2022, PIB-ul județului Neamț a cunoscut o creștere de 121,01%.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 7 Evoluția PIB-ului pentru județele din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, 2014-2022



Sursa: INS (CON103I)

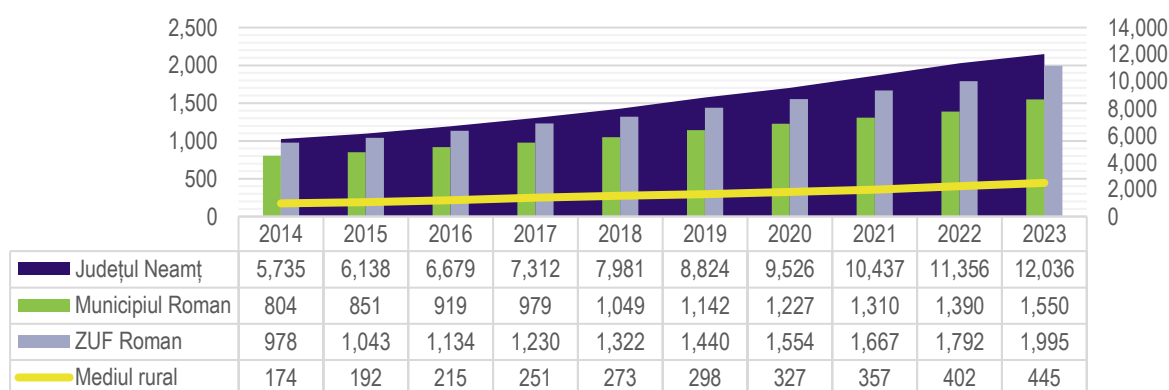
Evoluția PIB-ului este influențată de o serie de factori, printre care și investițiile în capital (atât fizic cât și uman), structura economiei pe sectoare de activitate, disponibilitatea unei structuri adecvate, capacitatea de inovare și activitățile de cercetare – dezvoltare, antreprenariat, politici publice etc, aspecte care trebuie luate în considerare în perspectiva fundamentării unei strategii de dezvoltare.

Structura mediului de afaceri pe sectoare după contribuția la cifra de afaceri

La nivelul anului 2023, județul Neamț concentra 12.036 întreprinderi active, iar Zona Urbană Funcțională Roman avea 1.995 de întreprinderi active (1.550 întreprinderi în municipiul Roman) totalul întreprinderilor în ZUF Roman reprezenta 16,58% din totalul întreprinderilor active de la nivel județean.

În anul 2023 au fost înregistrate creșteri ale numărului de întreprinderi active, atât la nivel județean (109,87%), zonal (103,99%), municipal (92,79%) și rural (155,75%).

Figură 8 Evoluția întreprinderilor active, 2014-2023

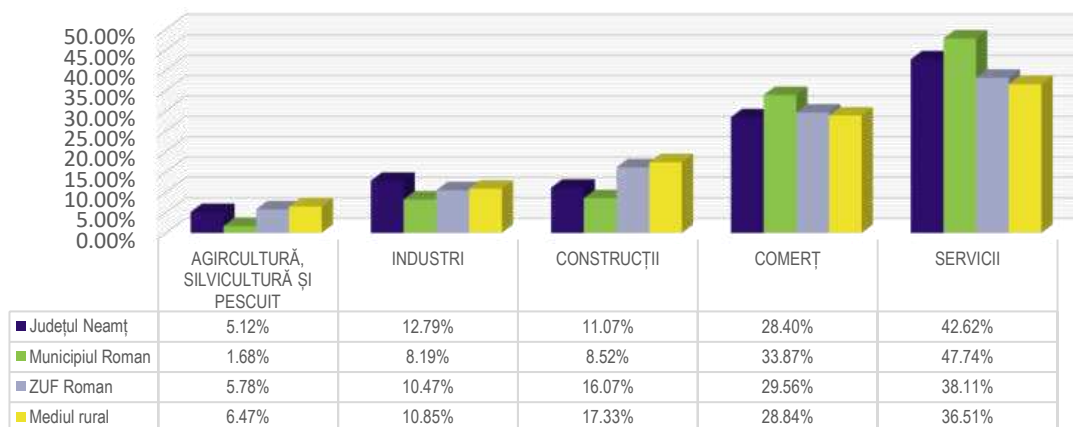


Sursa: listafirme.ro

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Din punct de vedere al sectoarelor economice în care și-au desfășurat activitatea unitățile existente, la nivelul județului Roman, sectoarele predominante după numărul de întreprinderi au fost: servicii (42,62%), comerț (28,40%) și industrii (12,79%). Această structură se remarcă atât la nivelul ZUF Roman, cât și la nivelul mediul urban și rural Roman.

Figură 9 Structura pe sectoare de activitate după numărul de întreprinderi în ZUF Roman



Sursa: *listafirme.ro*

Ca tipologie a întreprinderilor, mediul de afaceri din ZUF Roman prezintă următoarele caracteristici:

- 91,13% dintre societățile comerciale active sunt microîntreprinderi (0-9 angajați), generând 17,64% din cifra de afaceri locală și asigurând 24,45% din totalul locurilor de muncă;
- Întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezintă 7,40% din totalul întreprinderilor, contribuind cu 22,07% la cifra de afaceri locală și cu 26,22% din numărul total de angajați;
- Întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) însumează 1,22% din totalul întreprinderilor, cu o contribuție de 17,91% la cifra de afaceri și oferind 20,34% din locurile de muncă;
- Întreprinderile mari (peste 250 angajați), deși reprezintă doar 0,25% din numărul total de întreprinderi, generează cea mai mare parte a cifrei de afaceri locale (42,38%) și concentrează 28,99% din locurile de muncă.

Această distribuție evidențiază o economie locală dominată numeric de microîntreprinderi, dar cu un aport economic semnificativ din partea întreprinderilor mari, care contribuie decisiv la cifra de afaceri și la ocuparea forței de muncă.

Tabel 5 Tipologia întreprinderilor și structura mediului de afaceri din Zona Urbană Funcțională Roman

Tipul întreprinderii	Total întreprinderi	% număr firme	% cifra de afaceri	% număr angajați
Microîntreprinderi (0-9 angajați)	1.799	91,13%	17,64%	24,45%
Întreprinderi mici (10-49 angajați)	146	7,40%	22,07%	26,22%

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Tipul întreprinderii	Total întreprinderi	% număr firme	% cifra de afaceri	% număr angajați
Întreprinderi mijlocii (50-249 angajați)	24	1,22%	17,91%	20,34%
Întreprinderi mari (250 angajați și peste)	5	0,25%	42,38%	28,99%

Sursa: listafirme.ro

Ca tipologie a întreprinderilor, mediul de afaceri din Municipiul Roman prezintă următoarele caracteristici:

- ✎ 91,33% dintre societățile comerciale active sunt microîntreprinderi (0-9 angajați), generând 19,45% din cifra de afaceri locală și asigurând 23,26% din totalul locurilor de muncă;
- ✎ Întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezintă 7,06% din totalul întreprinderilor, contribuind cu 22,53% la cifra de afaceri locală și cu 24,75% din numărul total de angajați;
- ✎ Întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) însumează 1,42% din totalul întreprinderilor, cu o contribuție de 22,25% la cifra de afaceri și oferind 23,76% din locurile de muncă;
- ✎ Întreprinderile mari (peste 250 angajați), deși reprezintă doar 0,19% din numărul total de întreprinderi, generează cea mai mare parte a cifrei de afaceri locale (35,77%) și concentrează 28,23% din locurile de muncă.

Această distribuție reflectă o economie locală caracterizată numeric de predominanța microîntreprinderilor, însă cu o pondere majoritară a cifrei de afaceri și a ocupării forței de muncă deținută de întreprinderile mari, evidențiind rolul esențial al acestora în dinamica economică locală.

Tabel 6 Tipologia întreprinderilor și structura mediului de afaceri din municipiul Roman

Tipul întreprinderii	Total întreprinderi	% număr firme	% cifra de afaceri	% număr angajați
Microîntreprinderi (0-9 angajați)	1.411	91,33%	19,45%	23,26%
Întreprinderi mici (10-49 angajați)	109	7,06%	22,53%	24,75%
Întreprinderi mijlocii (50-249 angajați)	22	1,42%	22,25%	23,76%
Întreprinderi mari (250 angajați și peste)	3	0,19%	35,77%	28,23%

Sursa: listafirme.ro

În ceea ce privește densitatea întreprinderilor, nivelul atins este de **18,49 întreprinderi la 1.000 de locuitori** (calculat pentru un total de 1.799 de întreprinderi și 97.290 de locuitori).

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Cifra de afaceri

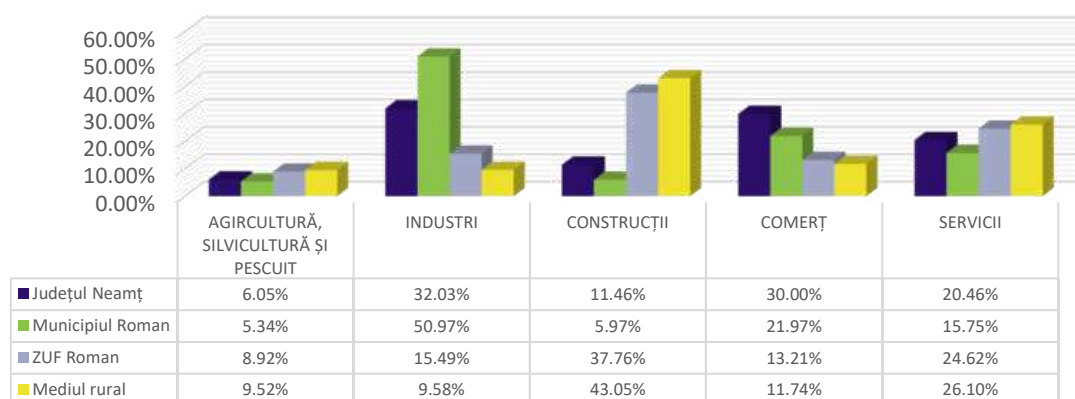
Sectoarele de activitate de la nivelul Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman cu cea mai mare pondere a cifrei de afaceri generate în anul 2022 sunt „construcții” (37,76%), „servicii” (24,62%) și „industrie” (15,49%).

În mediul rural al Zonei Urbane Funcționale Roman, cea mai mare pondere a cifrei de afaceri generate în 2022 a fost în sectoarele „construcții” (43,05%), „servicii” (26,10%) și „industrie” (9,58%). La nivelul Județului Neamț, cele mai importante sectoare după ponderea cifrei de afaceri în 2022 sunt „industrie” (32,03%), „comerț” (30,00%) și „servicii” (20,46%). În Municipiul Roman, în 2022, sectoarele cu cea mai mare contribuție la cifra de afaceri sunt „industrie” (50,97%), „comerț” (21,97%) și „servicii” (15,75%).

Analiza distribuției cifrei de afaceri pe sectoare economice în anul 2023 evidențiază diferențe semnificative între Județul Neamț, Municipiul Roman, ZUF Roman mediul rural:

- **Municipiul Roman** are un profil industrial pronunțat, cu peste jumătate din cifra de afaceri generată de sectorul industrial (50,97%), reflectând prezența unor întreprinderi mari și a unei economii locale orientate spre producție.
- **Mediul rural** din ZUF Roman are o economie concentrată pe construcții (43,05%) și servicii (26,10%), ceea ce sugerează dezvoltarea activităților de construcții rezidențiale și comerciale, precum și a serviciilor locale.
- **Județul Neamț** prezintă o economie echilibrată, cu o pondere aproape egală între industrie (32,03%) și comerț (30,00%), reflectând diversitatea activităților economice din întreaga regiune.

Figură 10 Distribuția cifrei de afaceri pe sectoare de activitate, Județul Neamț și ZUF Roman



Sursa: *listafirme.ro*

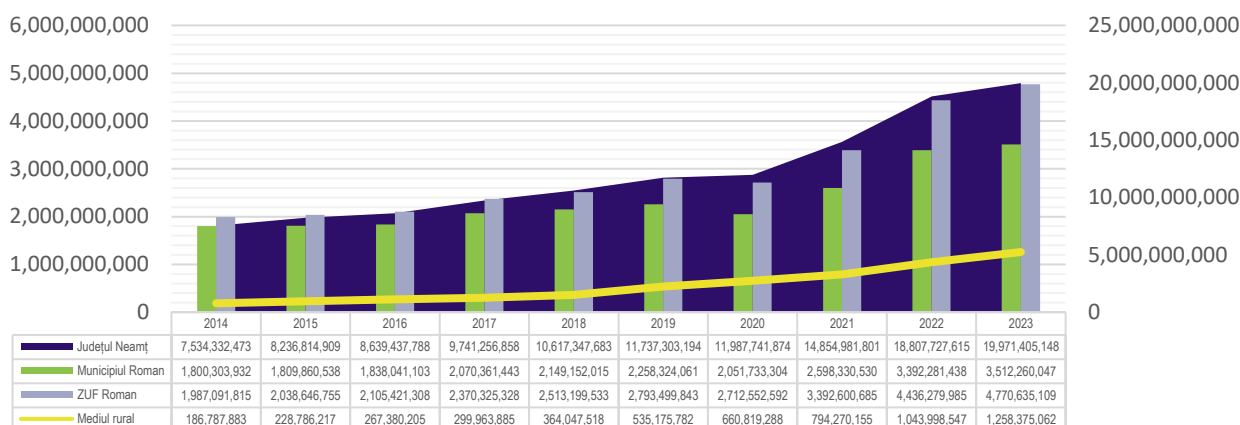
Cifra de afaceri de la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman a înregistrat o creștere de 140,08% în anul 2023 comparativ cu anul 2014. La nivelul municipiului Roman a existat

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

o creștere de 95,09%, la nivelul mediului rural al ZUF Roman a existat o creștere de 573,69%. În anul 2023 municipiul Roman a generat 73,62% din totalul cifrei de afaceri de la nivelul ZUF Roman.

Cifra de afaceri generată de ZUF Roman reprezintă 23,89% din cifra de afaceri de la nivelul județului Neamț.

Figură 11 Evoluția cifrei de afaceri, Județul Neamț și ZUF Roman



Sursa: listaфирme.ro

Primele 5 întreprinderi, în funcție de cifra de afaceri înregistrată la nivelul anului fiscal 2023, de la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman, sunt:

Tabel 7 Top 5 întreprinderi după cifra de afaceri, Zona Urbană Funcțională Roman

Întreprindere	UAT	Angajați	Cifra de afaceri (lei)	cod CAEN
ARCELORMITTAL TUBULAR PRODUCTS ROMAN SA	Roman	335	538.052.840	2420 - Producția de tuburi, țevi, profile tubulare si accesorii pentru acestea, din otel
TRW AIRBAG SYSTEMS SRL	Roman	1.651	532.412.020	2932 - Fabricarea altor piese si accesorii pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule (Rev2)
DANLIN XXL SRL	Horia	389	392.838.306	4211 - Lucrări de construcții a drumurilor si autostrăzilor (Rev2)
MITHRAS BUILD SRL	Cordun	288	360.255.375	4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale si nerezidențiale
MARSAT SA	Roman	22	196.533.134	5210 - Depozitari (Rev2)

Sursa: listaфирme.ro

Structura mediului de afaceri după numărul de angajați

La nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman, în anul 2023, erau înregistrați 10.845 de angajați, cei mai mulți activând în sectorul construcții (33,88%), urmat de servicii (28,68%), iar cei mai puțini în sectorul agricultură, silvicultură și pescuit (5,99%).

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În anul 2022, Municipiul Roman număra 9.269 angajați, reprezentând 81,32% din totalul înregistrat la nivelul ZUF Roman și 18,65% din totalul înregistrat la nivelul județului Neamț. Sectorul dominant în municipiu a fost industria (59,27%), cu mult peste celelalte domenii, cum ar fi construcțiile (17,70%) și serviciile (16,88%).

Numărul de angajați de la nivelul **ZUF Roman** a înregistrat o creștere de **25,78%** în anul 2023 comparativ cu anul 2014, în timp ce:

- ✱ Municipiul Roman a înregistrat o creștere de 13,20%;
- ✱ Mediul rural din ZUF Roman a înregistrat cea mai mare creștere, de 143,59%;
- ✱ Județul Neamț, în ansamblu, a înregistrat o creștere de 30,31%.

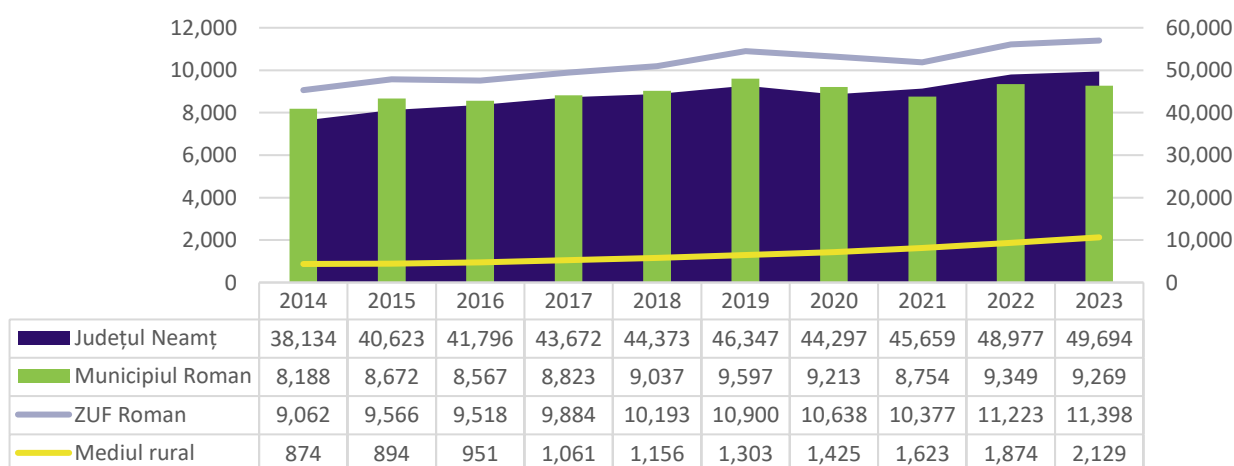
Datele evidențiază o economie cu profil diferit între municipiu și zona periurbană. Municipiul Roman are o economie puternic industrializată, ceea ce explică ponderea ridicată a angajaților în acest sector.

În schimb, ZUF Roman – mediul rural se caracterizează printr-o orientare către construcții și servicii, indicând dezvoltarea sectorului imobiliar și a serviciilor locale.

Județul Neamț, în ansamblu, prezintă un profil economic diversificat, cu o distribuție relativ echilibrată între industrie (34,67%), servicii (26,63%) și comerț (20,35%).

Creșterile semnificative ale numărului de angajați în mediul rural al ZUF Roman subliniază efectele dezvoltării periurbane și extinderea activităților economice în zonele limitrofe municipiului.

Figură 12 Evoluția numărului de angajați, Municipiul Roman și ZUF Roman



Sursa: listafirme.ro

Parcurile industriale și incubatoarele de afaceri

În Zona Urbană Funcțională Roman nu au fost dezvoltate structuri de sprijin ale mediului de afaceri de tipul parcurilor industriale și/ sau incubatoare de afaceri.

3.2.1 Agricultură, silvicultură și pescuit

Solul reprezintă, pentru dezvoltarea plantelor, sursa principală de alimentare cu elemente nutritive, datorită compoziției minerale și organice, fiind în acest fel asigurată continuitatea florei și faunei în aproape toate lanțurile trofice. Unul dintre cei mai importanți factori de producție agricolă este reprezentat de calitatea solului.

Fondul funciar

Suprafața fondului funciar a Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman este de 23.386 ha, municipiul Roman deținând 12,76%, iar mediul rural 87,24%.

Din totalul suprafeței, terenurile agricole însumează 14.459 ha, reprezentând 61,82%. Acestea sunt formate în principal din terenuri arabile (12.053 ha, 83,36%), urmate de pășuni (1.949 ha, 13,48%), fânețe (397 ha, 2,75%), vii și pepiniere (50 ha, 0,35%) și livezi cu pepiniere pomicole (10 ha, 0,07%).

Terenurile neagricole ocupă 8.927 ha (38,18% din suprafață), dintre care pădurile și vegetația forestieră dețin cea mai mare pondere, cu 5.097 ha (57,09%). Restul sunt reprezentate de terenuri ocupate cu ape și bălți (758 ha, 8,49%), construcții (2.021 ha, 22,63%), căi de comunicații și ferate (568 ha, 6,36%), precum și terenuri degradate și neproductive (483 ha, 5,41%).

În municipiul Roman, terenurile neagricole reprezintă 52,24% din suprafață (1.558 ha). Cele mai extinse sunt terenurile ocupate de construcții (1.039 ha, 66,69%), urmate de căi de comunicații și ferate (167 ha, 10,72%), suprafețe acoperite de ape și bălți (188 ha, 12,07%), păduri și vegetație forestieră (85 ha, 5,46%), iar terenurile degradate totalizează 79 ha (5,07%).

În mediul rural al ZUF Roman, terenurile neagricole se întind pe 7.369 ha (36,13%). Majoritatea sunt păduri și vegetație forestieră (5.012 ha, 68,01%), în timp ce terenurile ocupate de construcții se întind pe 982 ha (13,33%). Suprafețele cu ape și bălți ocupă 570 ha (7,74%), căile de comunicații și ferate însumează 401 ha (5,44%), iar terenurile degradate și neproductive reprezintă 404 ha (5,48%).

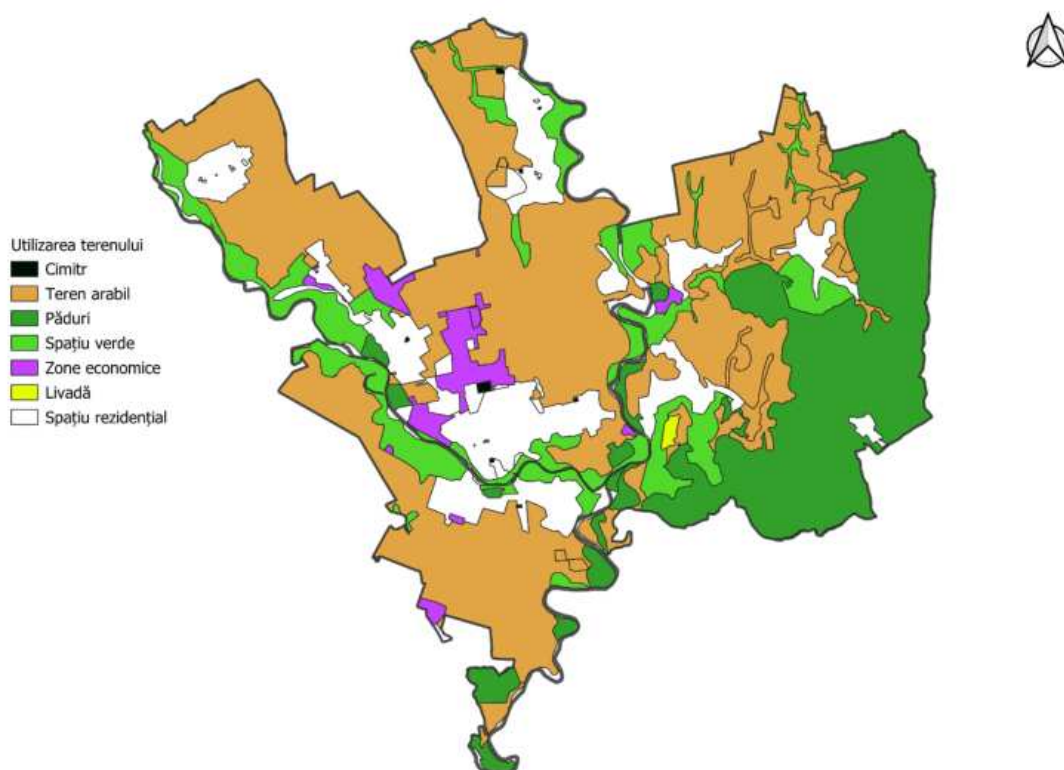
Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Tabel 8 Suprafața fondului funciar în ZUF Roman

	Municipiul Roman	Procent suprafață	Meidul rural - ZUF	Procent suprafață	ZUF Roman
Suprafață Agricolă total	1.425		13.034		14.459
Arabilă	1.264	88,70%	10.789	82,78%	12.053
Pășuni	152	10,67%	1.797	13,79%	1.949
Fânețe	0	0,00%	397	3,05%	397
Vii și pepiniere	7	0,49%	43	0,33%	50
Livezi și pepiniere pomicole	2	0,14%	8	0,06%	10
Terenuri neagricole total	1.558		7.369		8.927
Păduri și altă vegetație forestieră	85	5,46%	5.012	68,01%	5.097
Ocupată cu ape, bălți	188	12,07%	570	7,74%	758
Ocupată cu construcții	1.039	66,69%	982	13,33%	2.021
Căi de comunicații și căi ferate	167	10,72%	401	5,44%	568
Terenuri degradate și neproductive	79	5,07%	404	5,48%	483

Sursa: INS (AGR101B)

Figură 13 Fondul funciar după modul de folosință, ZUF Roman



Sursa: Prelucrarea consultantului

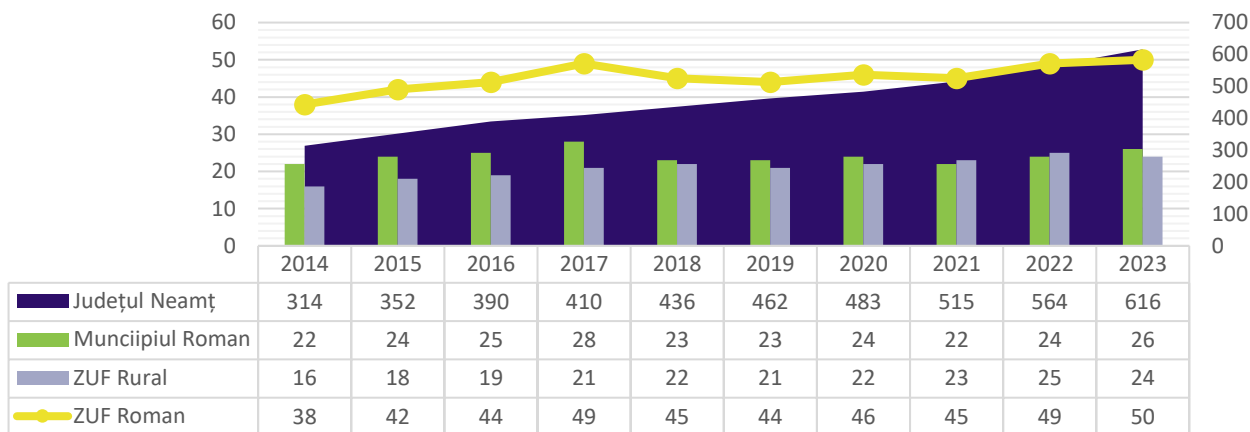
Activitatea economică în sectorul agro-zootehnic

Referitor la activitatea desfășurată în ZUF Roman pe ramuri ale sectorului economic primar, la nivelul anului 2023 erau active 50 de firme în domeniul agricol. Din care 26 în municipiul Roman. Evoluția numărului de firme pentru perioada 2014-2023 prezintă un trend

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

ascendent, atât la nivelul municipiului Roman (+18,18%), cât și la nivelul rural al ZUF Roman (50%) și județul Neamț (+96,18%).

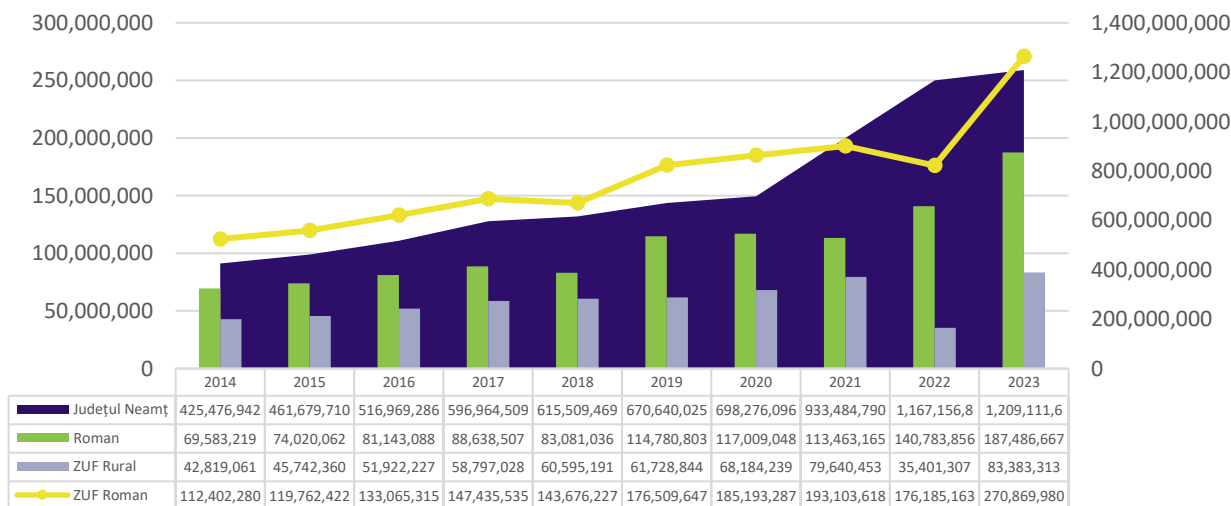
Figură 14 Evoluția firmele active din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023



Sursa: listafirme.ro

În ceea ce privește cifra de afaceri generată de sectorul „Agricultură, silvicultură și pescuit” la nivelul ZUF Roman, în anul 2023, a existat o creștere de 140,98%, la nivelul municipiului Roman a existat o creștere de 169,44%, iar la nivel județean a crescut cu 184,18%.

Figură 15 Evoluția cifrei de afaceri din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023

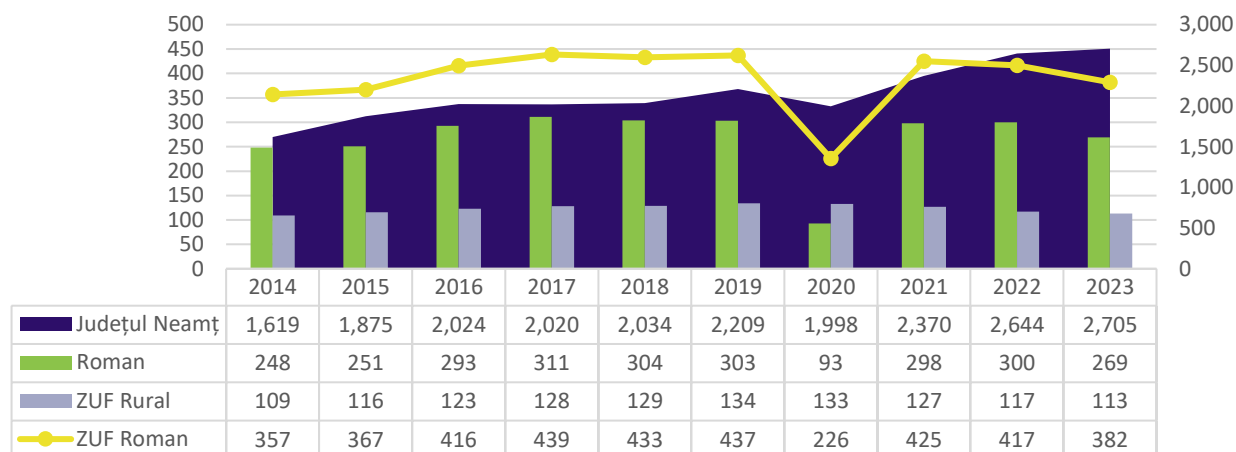


Sursa: listafirme.ro

De asemenea, numărul de angajați din ZUF Roman, în perioada 2014-2023, a cunoscut o creștere 7%, ajungând la un număr de 382 de persoane. La nivelul județului Neamț, numărul de angajați din agricultură a crescut cu 67,08%, ajungând la un număr de 2.705 de persoane.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 16 Evoluția numărului de angajați din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 2014-2023



Sursa: listafirme.ro

Agricultura ecologică

Solul reprezintă un factor ecologic esențial, el fiind cea mai importantă resursă naturală și fundamentul esențial al activităților agricole. Prin agricultura ecologică este promovată cultura agrară multifuncțională cu rezultat durabil, materializat prin:

- Producție continuă de produse alimentare și agricole pe termen lung, prin conectarea ofertei cu cererea de produse alimentare și agricole, introducerea în circuitul pieței a celor interesate de produsele alimentare ecologice, cât și colaborarea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor alimentare ecologice;
- Producție agricolă ce asigură micșorarea impactului agriculturii asupra factorilor de mediu (aer, apă, sol), refacerea și îmbunătățirea gradului de fertilitate al solului și conservarea biodiversității biologice;
- Producție agricolă cu rezultate economice și sociale numeroase: scăderea consumului de energie neregenerabilă, a cheltuielilor de transport, înființarea de noi locuri de muncă, majorarea veniturilor fermierilor, amplificarea dorinței de inovare și cooperare, desconcentrarea administrației publice, micșorarea cheltuielilor destinate sănătății.

Comisia Europeană stimulează promovarea producției și consumului de produse ecologice și atingerea unui procent de 25% de terenuri agricole folosite pentru agricultura ecologică până în anul 2030, dar și dezvoltarea acvaculturii ecologice.

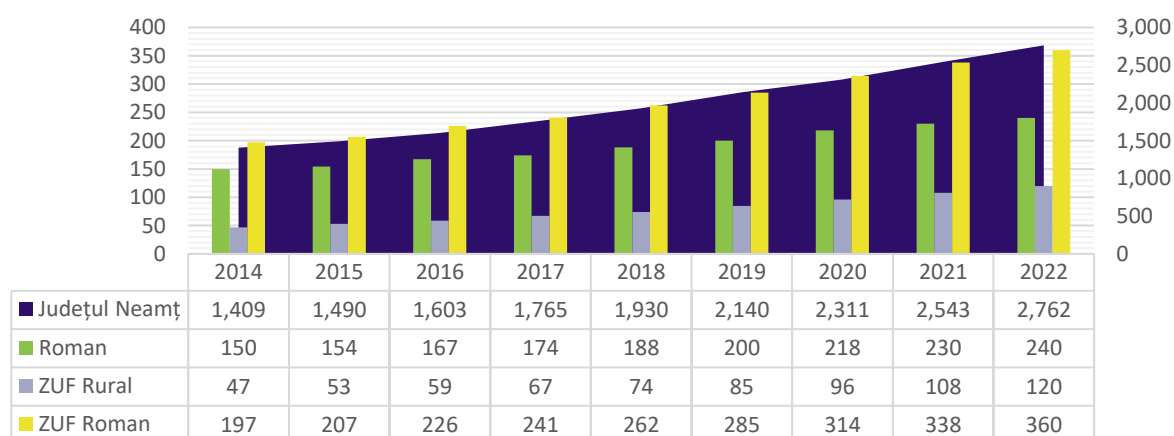
3.2.2 Industrie și construcții

Infrastructura dezvoltată cât și forța de muncă disponibilă în diferite ramuri de activitate reprezintă factori favorizați ai dezvoltării economice, de la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman.

Industria și construcțiile reprezintă principalii generatori ai cifrei de afaceri în Zona Urbană Funcțională Roman, contribuind semnificativ la dezvoltarea economică a județului Neamț. În anul 2023, acest sector a înregistrat o creștere considerabilă, atât în ceea ce privește numărul de firme active, cât și în ceea ce privește cifra de afaceri și numărul de angajați.

În perioada 2014-2023, numărul firmelor din sectorul „Industria și Construcții” a înregistrat o evoluție pozitivă la nivelul județului Neamț, crescând de la 1.409 firme în 2014 la 2.872 firme în 2023, ceea ce reprezintă o creștere de 103,83%. La nivelul municipiului Roman, numărul firmelor din acest sector a crescut cu 72,67%, de la 150 firme în 2014 la 259 în 2023. În mediul rural al ZUF Roman, creșterea a fost de 191,49%, numărul firmelor ajungând la 137 în 2023, față de 47 în 2014. Localitățile cu cea mai mare creștere procentuală sunt Sagna (+1100,00%), Horia (+287,50%) și Tămășeni (+185,71%).

Figură 17 Evoluția firmelor active din domeniile industriei și construcțiilor, județul Neamț și ZUF Roman



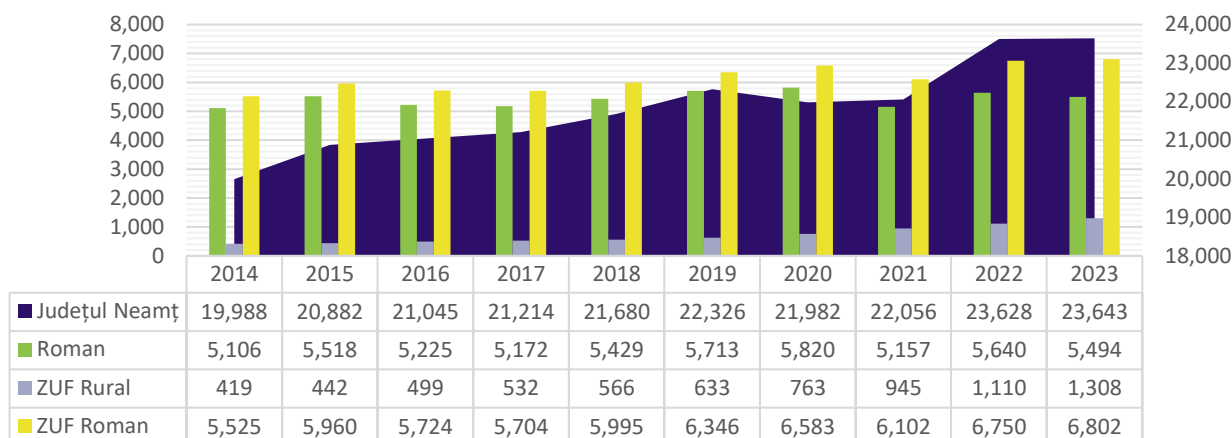
Sursa: *listafirme.ro*

Evoluția numărului de angajați în sectorul industrie și construcții a reflectat tendințele de dezvoltare economică din județul Neamț. În perioada 2014-2023, numărul salariaților a crescut cu 18,29% la nivelul județului, ajungând la 23.643 în 2023. Municipiul Roman a înregistrat o creștere de 7,60%, iar mediul rural al ZUF Roman a consemnat o creștere

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

semnificativă de 212,17%. Cele mai mari creșteri ale numărului de salariați s-au înregistrat în comunele Sagna (+1300,00%), Horia (+224,66%) și Cordun (+176,43%).

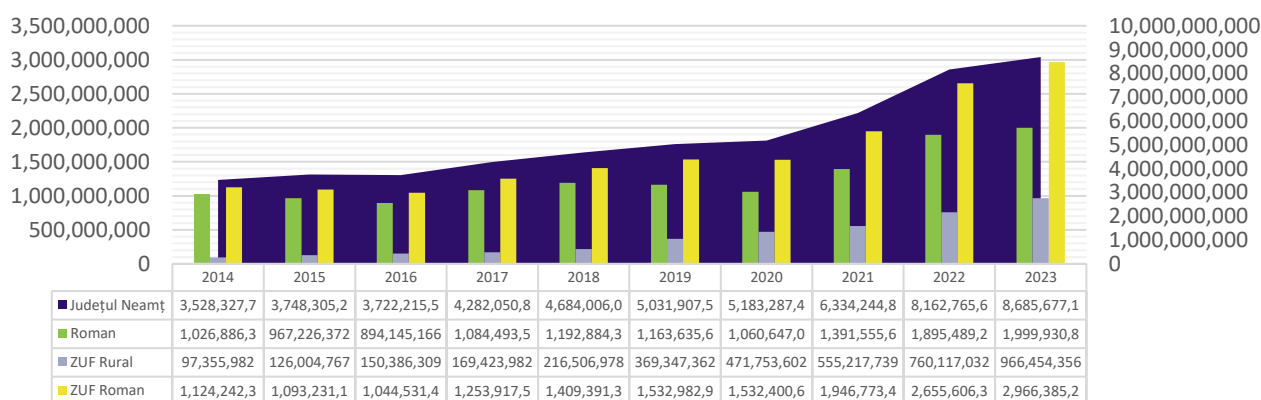
Figură 18 Evoluția numărului de angajați din sectorul industrie și construcții, 2014-2023



Sursa: listafirme.ro

Cifra de afaceri generată de sectorul industrie și construcții a cunoscut o creștere de 146,17% la nivelul județului Neamț în perioada 2014-2023, ajungând la 8,68 miliarde lei în 2023. Municipiul Roman a înregistrat o creștere de 94,76%, atingând o cifră de afaceri de 1,99 miliarde lei. Mediul rural al ZUF Roman a avut o evoluție impresionantă, cu o creștere de 892,70%, iar localitățile cu cele mai mari creșteri procentuale au fost Gâdinți (+2481,56%), Horia (+737,18%) și Sagna (+840,73%).

Figură 19 Evoluția cifrei de afaceri din domeniile industriei și construcțiilor, județul Neamț și ZUF Roman



Sursa: listafirme.ro

În 2023, cele mai active domenii economice din industrie și construcții, în funcție de numărul unităților locale, au fost: lucrările de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, lucrările de instalații electrice și fabricarea de utilaje pentru extracție și construcții. Ramurile cu cea mai mare contribuție la realizarea cifrei de afaceri în sectorul industrie și construcții au fost: fabricarea utilajelor pentru extracție și construcții, fabricarea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

construcțiilor metalice și părților componente ale structurilor metalice, precum și fabricarea cărămizilor și a altor produse din argilă arsă pentru construcții.

Dezvoltarea sectorului industrie și construcții în județul Neamț și în ZUF Roman reflectă atât investițiile realizate în infrastructură, cât și interesul crescut pentru dezvoltarea activităților economice în această regiune. Creșterea numărului de firme, a angajaților și a cifrei de afaceri indică o dinamică pozitivă a mediului economic, cu perspective favorabile pentru anii următori.

3.2.3 Comerț și servicii

Sectorul comerțului și serviciilor joacă un rol esențial în economia locală și regională, având o contribuție semnificativă la crearea de locuri de muncă și la dinamizarea mediului de afaceri. Evoluția acestui sector în județul Neamț și în Zona Urbană Funcțională (ZUF) Roman reflectă transformările economice și tendințele de dezvoltare care au avut loc în ultimul deceniu. Analiza indicatorilor privind numărul unităților active, cifra de afaceri și ocuparea forței de muncă evidențiază creșteri importante, ceea ce indică un climat economic favorabil și o extindere continuă a acestui domeniu.

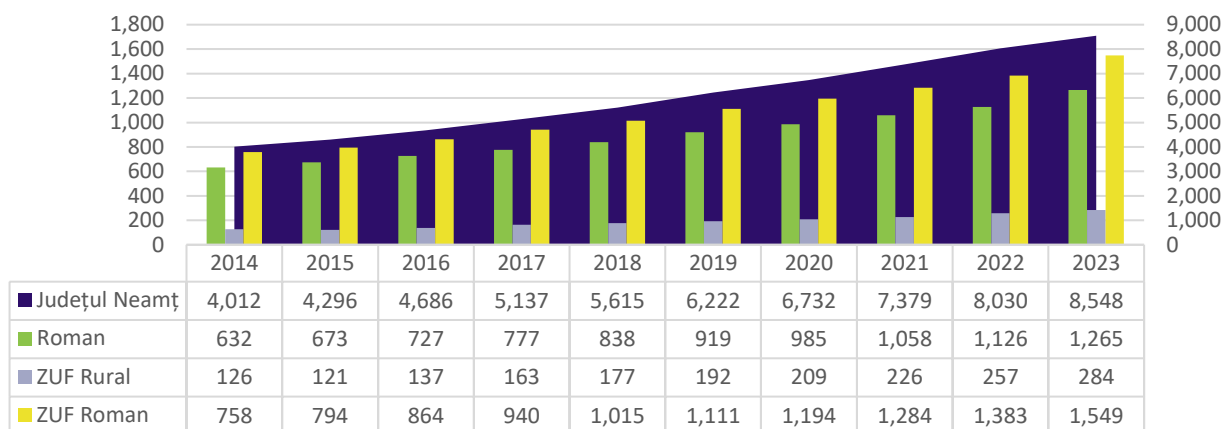
În anul 2023, la nivelul județului Neamț, erau active 8.548 de unități economice în domeniul comerțului și serviciilor, înregistrând o creștere de 113,15% comparativ cu anul 2014. Această expansiune evidențiază o tendință de diversificare a ofertei economice și o creștere a interesului antreprenorial pentru aceste sectoare.

În Municipiul Roman, numărul unităților economice active a ajuns la 1.265, ceea ce reprezintă o creștere de 100,32% față de anul 2014. Această evoluție indică o dezvoltare economică accelerată a municipiului, susținută de factori precum infrastructura modernizată, accesul facil la piețele de desfacere și investițiile în dezvoltarea urbană.

În mediul rural al ZUF Roman, dinamica sectorului a fost și mai accentuată, cu o creștere de 125,40% a numărului de unități economice, ajungând la 284 unități active în 2023. Această creștere semnificativă reflectă o tendință de dezvoltare a activităților economice în localitățile rurale adiacente municipiului Roman, ceea ce contribuie la echilibrarea pieței forței de muncă și la stimularea economiei locale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 20 Evoluția cifrei de afaceri din domeniul comerțului, județul Neamț și ZUF Roman



Sursa: listafirme.ro

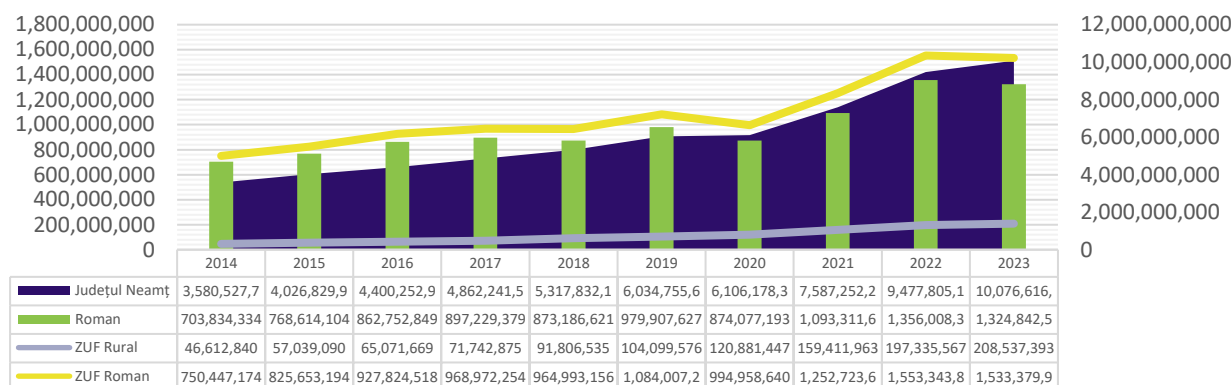
Creșterea activităților economice din sectorul comerțului și serviciilor este susținută și de evoluția cifrei de afaceri. La nivelul județului Neamț, cifra de afaceri a sectorului a ajuns la 10.076.616.342 lei în 2023, înregistrând o creștere de 181,48% față de anul 2014. Această expansiune demonstrează o consolidare a mediului de afaceri și o creștere a cererii pentru bunuri și servicii.

În Municipiul Roman, cifra de afaceri a atins valoarea de 1.324.842.514 lei, ceea ce reprezintă o creștere de 88,24% față de 2014 și indică o dezvoltare economică susținută. Municipiul Roman continuă să fie un pol de atracție economică, având o rețea diversificată de unități comerciale și de servicii care deservește atât populația locală, cât și pe cea din localitățile limitrofe.

În mediul rural al ZUF Roman, cifra de afaceri a înregistrat cea mai mare creștere procentuală, ajungând la 208.537.393 lei, ceea ce reprezintă o evoluție spectaculoasă de 347,18% comparativ cu 2014. Această tendință arată că localitățile rurale din proximitatea municipiului Roman devin din ce în ce mai atractive pentru investiții, beneficiind de proximitatea față de un centru urban dezvoltat și de îmbunătățirea infrastructurii locale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 21 Evoluția cifrei de afaceri din domeniul comerțului, județul Neamț și ZUF Roman



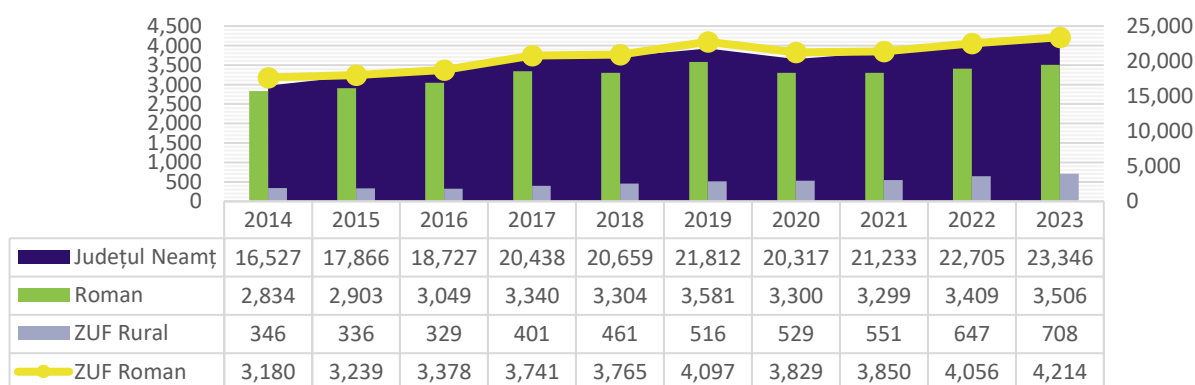
Sursa: listafirme.ro

Sectorul comerțului și serviciilor a generat un număr considerabil de locuri de muncă, contribuind la reducerea șomajului și la creșterea stabilității economice. În județul Neamț, numărul angajaților din acest sector a ajuns la 23.346 în 2023, înregistrând o creștere de 41,21% față de anul 2014. Această evoluție demonstrează că expansiunea economică a sectorului a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a oportunităților de angajare.

În Municipiul Roman, numărul angajaților din comerț și servicii a crescut cu 23,69%, ajungând la 3.506 persoane în 2023. Această creștere indică o dezvoltare moderată a pieței muncii, în contextul unei diversificări a activităților economice și a unei creșteri a cererii pentru forță de muncă calificată.

În mediul rural al ZUF Roman, creșterea a fost mult mai accentuată, cu un avans de 104,35% al numărului de angajați, atingând 708 persoane în 2023. Această evoluție sugerează o redistribuire a activităților economice în zonele rurale, ceea ce contribuie la dezvoltarea echilibrată a regiunii și la reducerea migrației forței de muncă către municipiul Roman sau alte centre urbane mai mari.

Figură 22 Evoluția numărului de angajați din domeniul comerțului și serviciilor, județul Neamț și ZUF Roman



Sursa: listafirme.ro

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza datelor statistice din perioada 2014-2023 evidențiază o evoluție pozitivă a sectorului comerțului și serviciilor în județul Neamț și în ZUF Roman. Creșterile semnificative ale numărului de unități economice, ale cifrei de afaceri și ale ocupării forței de muncă demonstrează o consolidare a acestui sector și un climat favorabil pentru investiții și dezvoltare economică.

Pentru perioada următoare, se preconizează că această tendință ascendentă va continua, fiind susținută de modernizarea infrastructurii locale, de digitalizarea proceselor economice și de îmbunătățirea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii. De asemenea, extinderea comerțului online și adoptarea unor modele de afaceri inovatoare vor influența dinamica pieței și vor crea noi oportunități de creștere pentru operatorii economici din regiune.

3.2.4 Turism

Pentru multe dintre orașele europene, turismul reprezintă o contribuție cheie la structura economică și socială, întrucât acest sector de activitate oferă locuri de muncă și venituri vitale concentrate în regiuni care nu au alte surse de ocupare a forței de muncă și implicând lucrători cu un nivel scăzut de calificare.

În anul 2024, în județul Neamț erau înregistrate 397 de primire turistică, reprezentând 25,06% din totalul unităților de cazare din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est. Din acest punct de vedere, județul Neam ocupă locul 2 la nivel regional, imediat după județul Suceava ce avea 831 de locuri de cazare.

În anul 2023 la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman există 9 structuri de primire turistică, din care: 3 hoteluri, 3 apartamente și camere de hotel și 2 pensiuni turistice în municipiul Roman și un motel în comuna Horia.

Hotelurile din Municipiul Roman au cunoscut o perioadă de stabilitate între anii 2014 și 2018, menținând o valoare constantă de 3. Începând cu 2019, se observă o reducere la 2, care persistă până în 2021, urmată de o revenire la nivelul inițial în anii 2022-2024. Această fluctuație poate indica o scădere temporară a capacității hoteliere, fie din cauza unor restructurări economice, fie pe fondul unor schimbări în cererea turistică. Redresarea ulterioară sugerează fie reintegrarea unor unități hoteliere în circuitul turistic, fie reorientarea activităților acestora către standardele inițiale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Apartamentele și camerele de închiriat nu sunt raportate până în anul 2021, indicând fie inexistența acestor unități în oferta locală de cazare, fie o lipsă a înregistrării acestora în sistemele oficiale. În 2021, această categorie este consemnată pentru prima dată cu o valoare de 1, urmată de o creștere rapidă la 3 în anii următori. Acest fenomen reflectă o tendință generalizată la nivel global, în care se remarcă o creștere a preferinței turiștilor pentru opțiuni de cazare flexibile, în detrimentul structurilor hoteliere tradiționale. Ascensiunea acestui sector poate fi corelată cu dezvoltarea platformelor digitale de închiriere pe termen scurt, precum și cu schimbările comportamentale ale consumatorilor de servicii turistice.

Motelurile din localitatea Horia mențin o valoare constantă de 1 pe întreaga perioadă analizată, ceea ce indică o stagnare a acestui segment, fără expansiuni sau restructurări semnificative. Această stabilitate poate sugera fie lipsa unor investiții noi în acest tip de unități de cazare, fie un echilibru între cererea existentă și oferta disponibilă.

Bungalourile din Municipiul Roman prezintă o evoluție mai dinamică. În perioada 2014-2017, acestea sunt consemnate cu o valoare de 1, urmată de o creștere abruptă la 6 în anii 2018 și 2019. Această creștere semnificativă poate reflecta o investiție punctuală în acest tip de structură turistică, posibil ca parte a unui proiect de dezvoltare sau de diversificare a ofertei de cazare. Începând cu anul 2020, această categorie dispare complet din tabel, indicând fie închiderea unităților existente, fie reconversia acestora în alte tipuri de structuri de cazare.

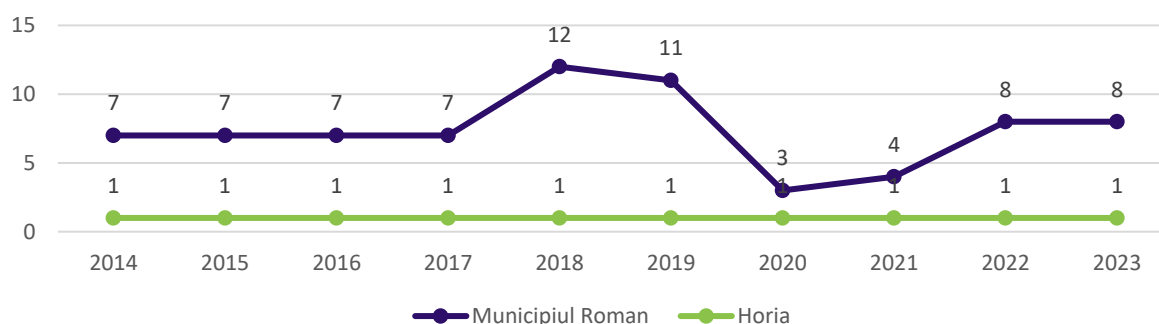
Pensiunile turistice din Municipiul Roman au menținut o valoare constantă de 3 între 2014 și 2019, ceea ce sugerează o ofertă stabilă în acest sector. În anul 2020, se înregistrează însă o scădere bruscă la 1, care poate fi atribuită impactului pandemiei COVID-19 asupra industriei turistice, moment în care multe unități de cazare au fost nevoite să își reducă sau să își întrerupă activitatea. În anii următori, se remarcă o ușoară redresare, cu o valoare de 2 în 2022-2024, ceea ce poate indica fie o revenire treptată a acestui sector, fie adaptarea acestuia la noile condiții economice și de consum turistic.

Analizând aceste tendințe, se poate concluziona că infrastructura turistică din Municipiul Roman și localitatea Horia a trecut printr-o serie de transformări semnificative, marcate de perioade de stabilitate, creștere sau declin. Impactul crizelor economice și al pandemiei COVID-19 este vizibil în scăderea bruscă a unor categorii de structuri de cazare, în timp ce creșterea apartamentelor și camerelor de închiriat reflectă o adaptare la noile

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

cerințe ale pieței turistice. Dispariția unor unități, cum este cazul bungalourilor după 2019, subliniază volatilitatea unor segmente și necesitatea unei analize suplimentare pentru a înțelege cauzele acestor modificări. În acest context, o evaluare mai detaliată a factorilor economici, a politicilor locale și a tendințelor turistice ar putea oferi o imagine mai clară asupra dinamicii acestor structuri de cazare.

Figură 23 Evoluția structurilor de primire turistică, ZUF Roman



Sursa: INS (TUR104E)

Sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică

Regiunea de Dezvoltare Nord-Est a captat în anul 2023, 13.910.956 de turiști, dintre care 19,11% au vizitat județul Neamț, acesta clasându-se pe locul 2 dintre cele 6 județe componente ale regiunii. În același an, în ZUF Roman, au fost înregistrați 25.225 de turiști, reprezentând 8,51% din totalul sosirilor din județul Neamț. În municipiul Roman au fost înregistrați 22.386 de turiști, iar în comuna Horia 2.839 de turiști. Din sosirile înregistrate în municipiul Roman, 72,06% au fost în structuri de primire turistică de tip hoteluri, 24,58% în structuri de tip apartamente și camere de închiriat și 3,36% în pensiuni turistice.

Capacitatea de cazare

Analiza capacității de cazare turistică în județul Neamț evidențiază evoluția infrastructurii turistice în contextul regional al Regiunii Nord-Est. La nivelul județului Neamț, capacitatea de cazare turistică a înregistrat o tendință de creștere pe parcursul perioadei analizate, trecând de la 1.797.278 locuri-zile în 2014 la 2.409.134 locuri-zile în 2023, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 22,92%. Această evoluție plasează județul Neamț printre cele mai dinamice din regiune, având o contribuție semnificativă la capacitatea totală a Regiunii Nord-Est.

Regiunea Nord-Est, în ansamblu, a înregistrat o creștere constantă a capacității de cazare, de la 7.731.502 locuri-zile în 2014 la 10.509.319 locuri-zile în 2023, ceea ce indică o majorare de aproximativ 36%. Cea mai mare contribuție la această creștere o are județul

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Suceava, care a înregistrat o evoluție de peste 38%, consolidându-și poziția ca principal pol turistic al regiunii. În acest context, județul Neamț, cu o creștere de aproape 23%, se situează pe o traiectorie ascendentă, fiind al doilea județ ca dinamică în regiune, după Suceava.

Datele indică o tendință fluctuantă în cazul municipiului Roman, unde capacitatea de cazare a scăzut între 2014 și 2020, atingând un minim de 74.560 locuri-zile în anul 2020. Ulterior, s-a înregistrat o creștere semnificativă, ajungând la 130.910 locuri-zile în 2022, iar în 2023 s-a menținut la un nivel similar, de 129.401 locuri-zile. Această revenire poate fi explicată prin investiții în modernizarea unităților de cazare, adaptarea la cerințele pieței și relansarea turismului post-pandemie.

În cazul localității Horia, capacitatea de cazare s-a menținut relativ constantă până în anul 2020, cu mici variații, urmată de o creștere considerabilă după 2021. În 2023, numărul locurilor-zile a ajuns la 14.316, înregistrând o creștere de peste 35% față de anul 2014. Această evoluție pozitivă sugerează o consolidare a ofertei turistice locale, posibil prin extinderea capacității existente sau apariția unor noi unități de cazare.

Comparând cele două localități, se remarcă o dinamică mai accentuată în municipiul Roman, unde variațiile au fost mai mari, reflectând influența unor factori economici și contextuali mai pronunțați. Pe de altă parte, comuna Horia a prezentat o evoluție mai stabilă, dar cu un avans semnificativ în ultimii ani. Aceste date subliniază necesitatea unor politici locale care să sprijine dezvoltarea infrastructurii turistice, asigurând astfel o creștere sustenabilă a sectorului.

Înnoptări în structurile de primire turistică

În perioada 2014-2023, Regiunea Nord-Est a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de înnoptări în structurile de primire turistică, reflectând atât o intensificare a activităților turistice, cât și o diversificare a ofertei de cazare. Dacă în anul 2014 numărul total al înnoptărilor în regiune era de 1.710.437, acesta a crescut constant, atingând 2.917.101 în 2023, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 70%.

La nivel județean, cele mai multe înnoptări s-au înregistrat în Suceava, cu 1.179.356 în 2023, ceea ce reprezintă 40,43% din totalul regional, urmat de Iași (662.533, 22,71%) și Neamț (531.222, 18,21%). Aceste județe beneficiază de o infrastructură turistică mai

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

dezvoltată, atrăgând atât turiști români, cât și străini, datorită patrimoniului cultural, turismului ecumenic și stațiunilor montane.

Județul Bacău a avut o evoluție constantă, atingând 397.525 înnoptări în 2023 (13,63% din total regional), fiind urmat de Vaslui (75.456) și Botoșani (71.009), județe care au înregistrat valori mai reduse, cu o pondere de 2,59% și respectiv 2,43% din totalul regional.

Pe segmentul turiștilor români, înnoptările au crescut de la 1.499.108 în 2014 la 2.676.496 în 2023, ceea ce confirmă o creștere semnificativă a cererii interne. Județele Suceava, Iași și Neamț au fost principalele destinații pentru turiștii români.

În cazul turiștilor străini, numărul de înnoptări a înregistrat fluctuații, de la 211.329 în 2014 la un minim de 60.927 în 2020, urmat de o revenire la 240.605 în 2023. Cei mai mulți turiști străini au preferat Iașul (96.034 înnoptări), Suceava (80.842) și Bacău (33.360), evidențiind interesul crescut pentru centrele urbane și pentru obiectivele culturale și religioase.

Focalizând analiza asupra județului Neamț, municipiul Roman și comuna Horia sunt două dintre localitățile monitorizate pentru evoluția înnoptărilor.

În **municipiul Roman**, numărul total de înnoptări a crescut la 35.795 în 2023, cu o variație semnificativă în perioada pandemiei (15.178 în 2020).

- **Hotelurile** rămân principala opțiune de cazare, cu 72,34% din totalul înnoptărilor în 2023;
- **Apartamentele și camerele de închiriat**, o categorie recent monitorizată, au atins 8.311 înnoptări în 2023 (23,22% din total);
- **Pensiunile turistice** au avut o scădere semnificativă, de la 4.274 înnoptări în 2014 la doar 1.591 în 2023.

În comuna **Horia**, înnoptările au fost exclusiv în moteluri, atingând 4.244 în 2023, indicând o preferință pentru această categorie de cazare în localitățile mai mici.

Această analiză subliniază creșterea generală a activității turistice în Regiunea Nord-Est, cu o consolidare a județelor cu potențial turistic ridicat, dar și cu diferențe semnificative între localități și tipuri de structuri de cazare.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Sezonalitate

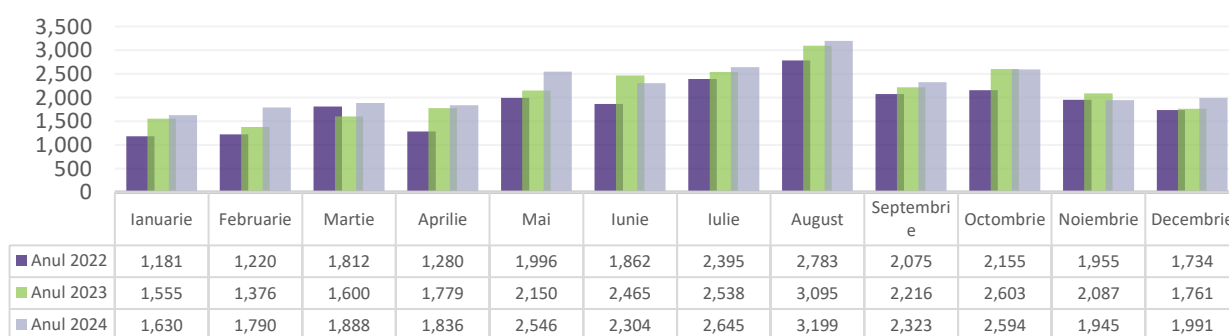
Analiza sezonality pentru Zona Urbană Funcțională (ZUF) Roman între anii 2022 și 2024 evidențiază un model recurent al fluxului turistic, cu vârfuri în lunile de vară și scăderi în perioada de iarnă. Datele indică o tendință de creștere a numărului de sosiri turistice de la an la an, reflectând o posibilă îmbunătățire a atractivității zonei sau o creștere generală a mobilității turistice.

În fiecare an, lunile iulie și august sunt cele mai active, cu un număr maxim de sosiri, atingând 2.783 în august 2022, 3.095 în august 2023 și 3.199 în august 2024. Această creștere constantă poate indica o consolidare a fluxurilor turistice sezoniere, determinate de vacanțele estivale, evenimente locale sau condițiile climatice favorabile. În contrast, lunile de iarnă înregistrează cele mai scăzute valori, cu un minim de 1.181 în ianuarie 2022, care crește progresiv până la 1.630 în ianuarie 2024, sugerând o ușoară îmbunătățire a atractivității turistice și în afara sezonului de vârf.

Primăvara și toamna prezintă valori intermediare, cu o tendință de creștere în fiecare an. De exemplu, luna mai a crescut de la 1.996 sosiri în 2022 la 2.546 în anul 2024, ceea ce poate indica o diversificare a ofertei turistice sau o mai bună promovare a destinației în această perioadă. Octombrie și noiembrie înregistrează o ușoară creștere a numărului de sosiri în anul 2023 față de 2022, dar o stagnare în anul 2024, ceea ce poate fi influențat de factori economici, condiții meteorologice sau schimbări în comportamentul turiștilor.

Per total, evoluția sugerează o consolidare a turismului în ZUF Roman, cu o creștere mai accelerată în lunile de vară, dar și cu o tendință pozitivă în restul anului. Acest model poate fi valorificat pentru dezvoltarea unor strategii de extindere a sezonului turistic, prin evenimente culturale, oferte speciale în extrasezon sau diversificarea activităților turistice.

Figură 24 Evoluția sosirilor turiștilor în structurile de cazare, Zona Urbană Funcțională Roman



Sursa: INS Tempo Online - TUR104H

3.2.5 Forța de muncă, ocupare și șomaj

Forța de muncă și ocupare

Resursele de muncă reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă într-una dintre activitățile economice naționale. Resursele de muncă cuprind populația aptă de muncă, în vârstă de muncă, însă nu sunt excluse nici persoanele sub sau peste vârsta de muncă aflate în activitate.

Tabel 9 Vârsta de muncă la nivel național, 1990-2024

	1990-2000	2001-2009	2010	2011-2015	2016-2019	2020-2024
Femei	16-54 ani	16-57 ani	16-58 ani	16-59 ani	16-60 ani	16-61 ani
Bărbați	16-59 ani	16-62 ani	16-63 ani	16-64 ani	16-65 ani	16-65 ani

Sursa: INS Tempo Online

Limita superioară a vârstei maxime de muncă a crescut în timp (în anul 2023 fiind cu 7 ani mai mare în cazul bărbaților și cu 6 ani mai mare în cazul femeilor).

În urma analizei evoluției resurselor de muncă în perioada 2014-2023, se observă o scădere a acestora, atât la nivelul județului Neamț (-1,21%), cât și la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est (-1,30%).

Scăderea cunoaște o accentuare începând cu anul 2014, o posibilă explicație fiind faptul că de la 1 ianuarie 2014 a fost liberalizat accesul pe piața muncii pentru cetățenii români în toate statele membre.

Populația Activă

Populația activă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând populația activă civilă și șomeri înregistrați. La nivelul anului 2023, în județul Neamț existau 151,8 mii persoane, reprezentând populația activă civilă, respectiv 14,74% din disponibilul regional și 1,90% din disponibilul național. În ceea ce privește repartizarea acestora în funcție de gen, se observă o pondere mai ridicată a bărbaților (55,73%) față de populația activă de gen feminin (45,13%).

Analiza evoluția populației active în dinamica ultimilor 9 ani, ca și în cazul resurselor de muncă, se observă o scădere a numărului de persoane, la nivel județean fiind de -23,14%, la nivel regional de 18,47% și -10,51% la nivel național.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Rata de activitate a resurselor de muncă reprezintă raportul dintre populația activă civilă și totalul resurselor de muncă. Din punctul de vedere al ratei de activitate a resurselor de muncă, la nivel național a fost înregistrat o scădere de 4,33%, -30,64% la nivel regional și -20,88% la nivel județean.

Populația ocupată

Populația ocupată civilă cuprinde toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit, în una dintre activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent, cu scopul obținerii unor venituri.

În anul 2023, județul Neamț avea o populație ocupată civilă de 144,8 mii persoane, respectiv 14,68% din totalul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est și 1,87% din totalul național. De asemenea, totalul populației ocupate la nivelul județului în anul 2023 este cu 21,90% mai mic față de valoarea înregistrată în 2014.

Salariați

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2023, în Regiunea de Dezvoltare Nord Est a fost înregistrat un număr total de 87.043 salariați (cu 17,86% mai mulți față de anul 2014)⁵. În Zona Urbană Funcțională Roman, numărul de salariați a fost de 18.204, ceea ce reprezintă o creștere față de 2021, când se înregistrau 17.529 salariați. În municipiul Roman, numărul de salariați a fost de 16.338, în creștere cu 12,34% față de anul 2014, iar în mediul rural al ZUF Roman s-au înregistrat 1.866 salariați, marcând o evoluție pozitivă de 18,24% comparativ cu 2014.

Repartizarea salariaților pe activități ale economiei naționale arată că, la nivelul anului 2023, în județul Neamț, numărul mediu de salariați cel mai mare a fost concentrat în activitatea economică „industrie”, cu un procent de 34,37%.

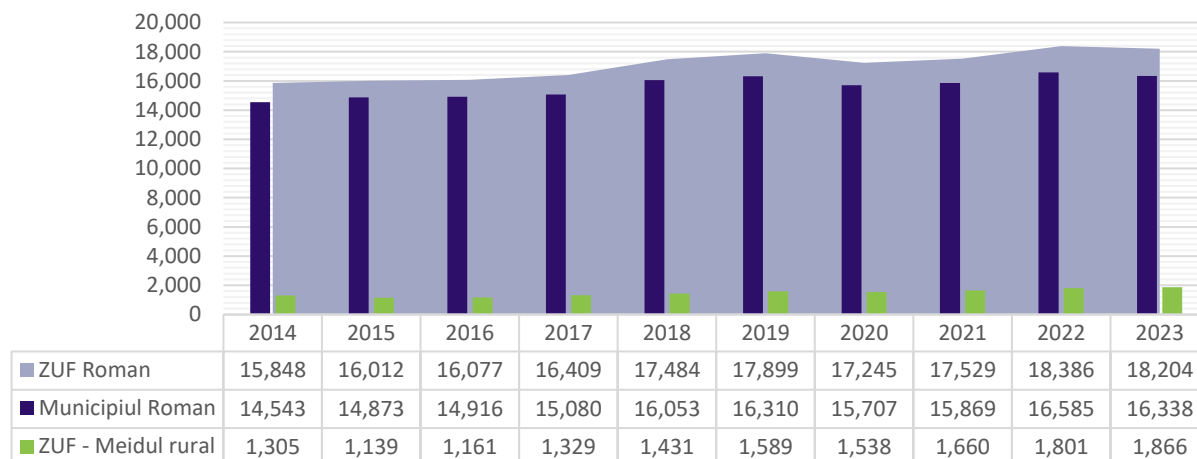
În ceea ce privește câștigul net lunar, în medie, la nivelul anului 2023, în județul Neamț acesta a fost de 3.542 lei, în creștere cu 30,56% față de anul 2021 și cu 178,02% mai mare față de cel din anul 2014. Pentru perioada analizată, se remarcă o creștere susținută a câștigului salarial net lunar, atât la nivel județean, cât și la nivel regional

⁵ Sursa: INS - FOM104F - Numarul mediu al salariatilor pe activitati ale economiei nationale (sectiuni si diviziuni) CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

(+172,37%) și național (+159,99%). Comparativ, valoarea atinsă în 2023 în județul Neamț este cu 870 lei mai mică față de media națională și cu 372 lei mai mică față de media regională.

Figură 25 Evoluția numărului mediu de salariați, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online, FOM104D

Activitățile principale ale economiei naționale care au înregistrat în anul 2023, la nivelul județului Neamț, cel mai mare câștig salarial mediu net lunar sunt reprezentate de:

↳ „*Activități și servicii anexe extracției*” – 8.718 lei, cu 5.365 lei mai mare față de media județeană;

↳ „*Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)*” – 6.342 lei, cu 3.077 lei mai mare față de media județeană;

↳ „*Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*” – 6.342 lei, cu 2.989 lei mai mare față de media județeană;

La polul opus, cu cele mai mici câștiguri medii lunare, regăsim următoarele categorii:

↳ „*Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice*” – 1.811 lei, cu 1.542 de lei mai puțin față de media județeană;

↳ „*Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală; Activități de difuzare și transmitere de programe*” – 1.919 lei, cu 1.434 de lei mai puțin față de media județeană;

↳ „*Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului*” – 2.033 lei, cu 1.320 de lei mai puțin față de media județeană.

Evoluția șomajului

Conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2024, în județul Neamț au fost înregistrați 8.487 de șomeri, din care 740 în Zona Urbana Funcțională Roman.

Datele privind numărul de șomeri în județul Neamț, Municipiul Roman și ZUF rural în perioada 2014-2024, indică o tendință generală de scădere a șomajului în toate aceste zone. Județul Neamț, în ansamblu, a înregistrat o reducere semnificativă a șomajului, de aproape 30% în această perioadă, scăzând de la 12.114 șomeri în 2014 la 8.487 în 2024. Această scădere indică o ameliorare a pieței muncii în județ, ce poate fi atribuită atât măsurilor de stimulare economică și de reconversie profesională, cât și creșterii diversității economice în regiune. De asemenea, acest fenomen ar putea reflecta o stabilizare a pieței muncii și o îmbunătățire a condițiilor economice generale.

În ceea ce privește Municipiul Roman, scăderea șomajului este mult mai pronunțată, cu o reducere de aproximativ 52,69% din 2014 până în 2024, de la 799 șomeri la 378. Acest lucru sugerează o schimbare mai rapidă și mai semnificativă în condițiile economice ale orașului, posibil datorită dezvoltării unor noi sectoare economice, înființării de locuri de muncă, sau a unor politici mai eficiente de sprijin pentru integrarea în câmpul muncii a populației active. Aceasta reflectă o evoluție pozitivă a economiei urbane, care a condus la o scădere considerabilă a ratei șomajului.

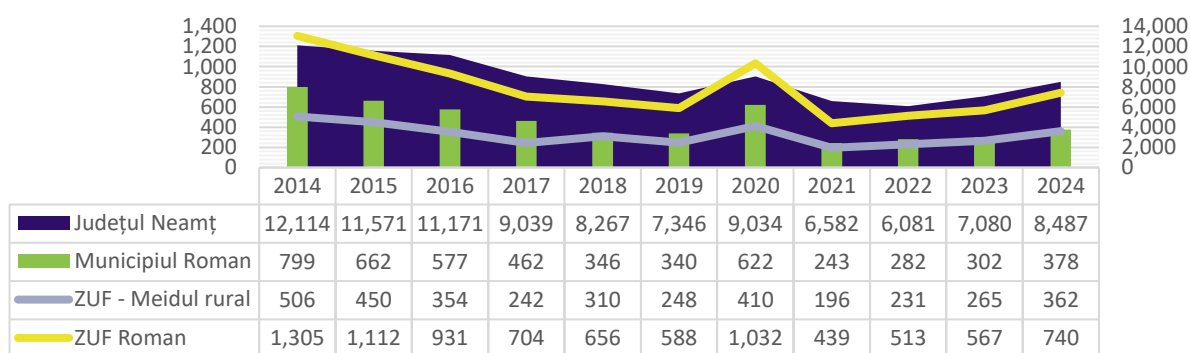
În mediul rural ZUF, deși a înregistrat o scădere a șomajului de 28,46%, această reducere este mai moderată în comparație cu zonele urbane. În 2014, se înregistrau 506 șomeri, iar în 2024 numărul acestora a scăzut la 362. Această tendință poate fi explicată prin dificultățile economice specifice mediului rural, unde diversificarea economiei și accesul la locuri de muncă sunt mai limitate decât în zonele urbane. Totodată, migrarea populației rurale către orașe în căutarea unor oportunități mai bune de muncă poate contribui la această scădere relativ moderată a șomajului în zonele rurale.

În contrast, ZUF Roman, zona urbană specifică, a înregistrat o scădere a șomajului de 43,30%, de la 1.305 șomeri în 2014 la 740 în 2024. Acest lucru reflectă, la fel ca în cazul Municipiului Roman, o îmbunătățire semnificativă a pieței muncii locale, cu o reducere considerabilă a numărului de șomeri, ceea ce sugerează că au avut loc schimbări economice pozitive, inclusiv crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea accesului la oportunitățile economice în această zonă urbană.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În ansamblu, datele arată o tendință generală de scădere a șomajului în județul Neamț, cu o reducere semnificativă în zonele urbane, în special în Municipiul Roman și ZUF Roman, unde procesul de restructurare economică și crearea de locuri de muncă au fost mai vizibile. În schimb, în mediul rural, deși există o scădere, aceasta este mai puțin semnificativă, ceea ce sugerează că provocările economice și lipsa diversificării economice în aceste zone continuă să reprezinte obstacole în reducerea ratei șomajului. Această tendință poate fi atribuită atât măsurilor politice și economice implementate, cât și migrației forțate din zonele rurale către mediul urban, unde șansele de angajare sunt mai mari.

Figură 26 Evoluția numărului de șomeri (persoane), 2014-2024



Sursa: INS Tempo Online - SOM101A

Din totalul șomerilor înregistrați în Municipiul Roman din anul 2024, procentul cel mai mare revine persoanelor de sex feminin (60,32%). Situația este opusă în mediul rural ZUF, persoanele de sex masculin având cel mai mare procent, adică 61,88%.

Formarea profesională

Activitatea de formare profesională este definitorie pentru completarea profilului profesional al oricărei persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. Astfel, prin asigurarea creșterii și diversificării competențelor profesionale ale șomerilor, se ating două obiective importante: satisfacerea cererilor imediate pe piața muncii și creșterea șanselor de ocupare în muncă a șomerilor.

Programele de formare profesională asigură, conform legii, inițierea, calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, iar formele prin care se realizează acestea sunt reprezentate de: cursuri, stagii de practică și specializare, precum și alte forme, în condițiile legii.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț asigură implementarea la nivel județean a măsurilor de prevenire a șomajului, protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, organizează și coordonează activitatea de ocupare și de formare profesională a forței de muncă.

În ceea ce privește **locurile de muncă vacante**, acestea sunt postate regulat de către AJOFM. În luna februarie 2025, AJOFM Neamț avea postat 102 locuri de muncă.

Concluzii

Analiza profilului economic al Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman subliniază aspectele esențiale ale dezvoltării economice și ale diversității activităților care definesc această regiune. Un prim indicator semnificativ al evoluției economice la nivelul regiunii îl reprezintă PIB-ul, care a înregistrat o creștere continuă, sugerând o expansiune economică robustă a județului Neamț și o poziționare favorabilă a acestuia în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est. Creșterea PIB-ului județului Neamț subliniază consolidarea acestuia în cadrul economiei regionale, ceea ce constituie un fundament solid pentru dezvoltarea ZUF Roman, având în vedere că județul contribuie substanțial la economia națională.

De asemenea, analiza structurii mediului de afaceri relevă o predominanță a microîntreprinderilor, deși aceste întreprinderi generează o pondere mai mică din cifra de afaceri comparativ cu întreprinderile mari. Aceasta sugerează că economia locală se află într-o etapă de consolidare și diversificare, iar tranziția către o structură de afaceri mai complexă, în care întreprinderile mari joacă un rol mai important, poate reprezenta un obiectiv de viitor. În același timp, o creștere semnificativă a numărului de firme active în sectoarele industrial și de construcții indică un impuls economic local, în special în municipiul Roman, unde **industria** joacă un rol esențial.

Agricultura, un sector tradițional în această regiune, a înregistrat o expansiune remarcabilă, ceea ce reflectă o transformare pozitivă, sprijinită de creșterea cererii pentru produse agricole și în special pentru agricultură ecologică. Aceste tendințe se aliniază cu obiectivele europene de sustenabilitate, aducând beneficii economice și ecologice în zonă. De asemenea, creșterea semnificativă a numărului de firme în sectorul agricol în ZUF Roman denotă un potențial de dezvoltare continuă în acest domeniu.

În sectorul **turismului**, ZUF Roman beneficiază de o infrastructură în dezvoltare, care include structuri de cazare, dar și de fluctuații ce sunt cauzate de factori economici și

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

de schimbările în comportamentele turistice. Creșterea capacității de cazare și a numărului de turiști relevă un sector turistic aflat într-o fază de adaptare și diversificare, cu un impact pozitiv asupra economiei locale. În acest context, turismul poate contribui semnificativ la atragerea de venituri suplimentare și la crearea de locuri de muncă.

Resursele de muncă din ZUF Roman, cu o scădere semnificativă a populației active în perioada 2014-2023, reflectă o tendință regională de migrație către centre urbane mai mari, dar și o schimbare în structura ocupațională, cu o accentuare a migrației interne. Deși rata șomajului a scăzut în zonele urbane datorită dezvoltării economice, în mediul rural această tendință nu a fost la fel de pronunțată, ceea ce sugerează nevoia de diversificare economică suplimentară și de strategii de dezvoltare locală.

În concluzie, ZUF Roman se prezintă ca o zonă cu un potențial economic semnificativ, caracterizată de o diversificare a sectorului de afaceri și de o creștere constantă în sectoare esențiale precum industria, construcțiile și agricultura. În ciuda progreselor notabile, rămân provocări legate de adaptarea forței de muncă și diversificarea activităților economice, în special în mediul rural. Strategiile de dezvoltare viitoare ar trebui să pună accent pe stimularea inovației și pe integrarea mai eficientă a sectoarelor economice pentru a consolida sustenabilitatea pe termen lung a regiunii.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Profil economic

Puncte Forte	Puncte Slabe
Zona Urbană Funcțională (ZUF) Roman a înregistrat o creștere economică semnificativă, reflectată prin creșterea PIB-ului județului Neamț cu 121,01% între 2014-2022.	ZUF Roman depinde economic de dinamica regiunii Nord-Est.
Creștere semnificativă a numărului de firme active în ZUF Roman (+103,99% între 2014-2023), indicând o economie în dezvoltare.	Structură economică dominată de microîntreprinderi (91,13% dintre firme au sub 9 angajați)
Industria este sectorul economic principal în Municipiul Roman, contribuind cu 50,97% la cifra de afaceri locală.	Dependenta ridicată a Romanului de un număr restrâns de mari angajatori industriali
Creștere accelerată a sectorului construcțiilor în mediul rural din ZUF (+573,69% cifra de afaceri între 2014-2023), indicând dezvoltare periurbană.	Pondere redusă a sectorului IT și a serviciilor de înaltă tehnologie
Agricultura reprezintă un sector economic important în mediul rural al ZUF, cu 61,82% din suprafața ocupată de terenuri agricole.	Sectorul agricol este încă dominat de exploatații mici și cu productivitate scăzută, care nu beneficiază de tehnologii moderne.
Cifra de afaceri din sectorul comerțului și serviciilor a crescut semnificativ în mediul rural ZUF (+347,18% între 2014-2023), indicând o creștere a activităților economice locale.	Mediul rural din ZUF are încă un număr redus de unități economice active comparativ cu Municipiul Roman.
Turismul în Municipiul Roman și mediul rural ZUF este în creștere, cu o majorare a capacității de cazare și a numărului de turiști (+8,51% din totalul județean).	Oferta turistică este limitată ca diversitate, fiind concentrată pe cazare și mai puțin pe experiențe turistice complexe.
Forța de muncă din Municipiul Roman este majoritar activă în sectorul industrial (59,27%), indicând o economie cu o bază solidă de angajați calificați.	Rata de activitate a populației este în scădere (-20,88% în județul Neamț)
Rata șomajului a scăzut semnificativ în Municipiul Roman (-52,69% între 2014-2024), indicând o piață a muncii activă.	Mediul rural din ZUF încă are o rată relativ ridicată a șomajului, iar oportunitățile de angajare sunt mai limitate.
Creșterea salariilor medii nete la nivel județean (+133,50% între 2014-2023), ceea ce contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai.	Diferențe semnificative între salariile medii din diverse sectoare economice, cu salarii mici în industria textilă și HoReCa.
Oportunități	Amenințări
Valorificarea poziției strategice a Romanului ca nod economic și logistic în județul Neamț pentru atragerea de investiții.	Posibilitatea ca alte centre economice regionale (ex. Iași, Suceava) să atragă investițiile și forța de muncă, reducând atractivitatea ZUF Roman.
Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii prin facilități fiscale și acces la finanțare europeană.	Fragilitatea microîntreprinderilor în fața crizelor economice, ceea ce poate duce la o volatilitate ridicată pe piața muncii.
Diversificarea bazei industriale și stimularea IMM-urilor din sectorul tehnologic și manufacturier.	Risc de relocare a companiilor mari în alte zone cu avantaje fiscale mai mari sau costuri mai reduse ale forței de muncă.
Atragerea de investiții în infrastructură inteligentă și digitalizare pentru a stimula noi sectoare economice.	Inflația și creșterea costului vieții pot anula beneficiile creșterilor salariale, afectând puterea de cumpărare a populației.
Extinderea agriculturii ecologice și dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare pentru a crește valoarea adăugată a produselor locale.	Schimbările climatice și fluctuațiile piețelor globale pot afecta semnificativ producția agricolă.
Extinderea infrastructurii comerciale și atragerea de lanțuri mari de retail pentru a susține dezvoltarea economică rurală.	Migrarea populației tinere către orașe sau alte regiuni poate afecta cererea locală de bunuri și servicii.
Dezvoltarea de produse turistice integrate (turism cultural, ecoturism, turism de aventură) pentru a atrage mai mulți vizitatori.	Sezonalitatea ridicată a turismului, cu fluxuri de turiști concentrate în lunile de vară, poate limita dezvoltarea acestui sector pe termen lung.
Programe de formare profesională și recalificare pentru a stimula integrarea în muncă a categoriilor vulnerabile.	Îmbătrânirea populației și migrația forței de muncă tinere către alte orașe sau în afara țării pot duce la un deficit de specialiști în viitor.
Stimularea antreprenoriatului local prin facilități fiscale și sprijin pentru startup-uri.	Creșterea cerințelor tehnologice pe piața muncii poate accentua excluziunea persoanelor cu competențe reduse.
Dezvoltarea unor politici de sprijin pentru creșterea competitivității salariilor în sectoarele slab remunerate.	

3.3 Profil spațial și funcțional

Zona Urbană Funcțională Roman a fost identificată pe baza relațiilor de navetism și altor relații economice. ZUF Roman, prin strânsa legătura cu localitățile înconjurătoare, contribuie la dezvoltarea urbanistică și demografică, atât la nivelul municipiului Roman, cât și la nivelul comunelor din ZUF.

Analiza calitativă a spațiului urban vizează componentele și caracteristicile sale, respectiv: configurația spațială, principalele zone funcționale ale teritoriului intravilan și relația dintre acestea, identificarea tendințelor de dezvoltare, relația dintre municipiul Roman și comunele din ZUF Roman, analiza tipologiei locuirii și calitatea acesteia, configurația spațiilor publice, inclusiv a spațiilor verzi.

3.3.1 Condițiile de locuire

Suprafața fondului funciar al municipiului Roman este de 2.983 de hectare (din care 70,77% proprietate privată), iar suprafața mediului rural ZUF Roman este de 20.403 hectare, ZUF Roman având un total de 23.386 de hectare. Forma de proprietate a terenurilor din ZUF este împărțită în felul următor:

- ↳ Comuna Cordun – 4.233 de hectare (91,07% proprietate privată), formată din satele Simionești, Pildești și Cordun;
- ↳ Comuna Gădiniți – 4.329 de hectare (24,79% proprietate privată), formată doar din satul de reședință Gădiniți;
- ↳ Comuna Horia – 4.017 hectare (76,45% proprietate privată), format din satele Cotu Vameș și Horia;
- ↳ Comuna Sagna – 3.009 hectare (55,22% proprietate privată), formată din satele Luțca, Vulpășești și Sagna;
- ↳ Comuna Tămășeni – 2.262 hectare (95,24% proprietate privată), format din satele Adjudei și Tămășeni.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 27 Profil teritorial - spațiu urban construit



Sursa: Prelucrarea consultantului

În Zona Urbană Funcțională Roman, sunt zone funcționale dominate de locuire, cu precădere individuală, cu regim mic de înălțime, singurele zone dominate de locuire colectivă se regăsesc în Municipiul Roman.

Analiza evoluției numărului de locuințe din ZUF Roman, pe diferite forme de proprietate și localități, relevă o tendință de creștere continuă a fondului locativ între anii 2014 și 2023. Această creștere este observabilă atât în mediul urban, cât și în cel rural, iar principala sursă a extinderii este sectorul privat, care domină de departe fondul locativ.

În cazul Municipiului Roman, se constată o creștere relativ constantă a numărului total de locuințe, de la 26.527 în 2014 la 26.774 în 2023. Cea mai mare parte a acestora se află în proprietate privată, cu un spor de aproximativ 227 de unități pe parcursul perioadei analizate. În schimb, locuințele aflate în proprietatea publică au rămas constante la 702 unități până în 2022, cu o ușoară creștere la 722 în 2023. Acest aspect subliniază un interes redus pentru dezvoltarea fondului locativ public în localitate.

Tendențe similare pot fi observate și în cazul celorlalte localități analizate, precum Cordun, Gâdinti, Horia, Sagna și Tămășeni. De exemplu, în Cordun se observă o creștere semnificativă a locuințelor în proprietate privată, de la 2.487 în 2014 la 3.338 în 2023, ceea ce poate indica fie o dezvoltare rezidențială activă, fie o îmbunătățire a evidenței cadastrale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

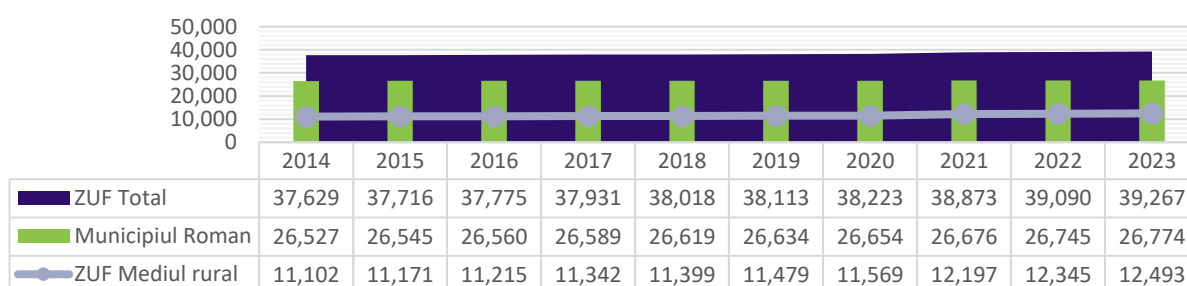
Horia și Tămășeni prezintă, de asemenea, creșteri constante, ceea ce confirmă expansiunea sectorului locativ privat.

Analizând situația la nivelul mediului rural, se remarcă o dinamică similară. Fondul locativ total a crescut de la 11.102 în 2014 la 12.493 în 2023, ceea ce indică o dezvoltare constantă a infrastructurii rezidențiale. Cu toate acestea, sectorul public are o pondere extrem de redusă, menținându-se la doar 12 unități pe tot parcursul perioadei analizate. Această stagnare a fondului locativ public sugerează că investițiile în locuințele sociale sau în infrastructura locativă gestionată de autorități sunt minime, lăsând dezvoltarea acestui sector exclusiv în sarcina proprietarilor privați.

În ceea ce privește situația generală a ZUF Roman, totalul locuințelor existente a crescut de la 37.629 în 2014 la 39.267 în 2023. Creșterea se datorează aproape exclusiv locuințelor private, care au înregistrat un avans de peste 1.600 de unități, în timp ce fondul locativ public a rămas aproape neschimbat, oscilând ușor între 714 și 734 unități.

Această evoluție reflectă o tendință națională mai amplă, în care dezvoltarea locuințelor este stimulată de inițiative private, în timp ce intervențiile publice sunt limitate. Creșterea continuă a numărului de locuințe sugerează o cerere constantă pentru spații rezidențiale, fie din cauza expansiunii demografice, fie ca urmare a îmbunătățirii condițiilor economice și a accesibilității creditelor ipotecare. Totuși, lipsa unei politici coerente privind locuințele publice ar putea accentua inegalitățile sociale, lăsând anumite categorii vulnerabile fără acces la locuințe adecvate.

Figură 28 Evoluția numărului de locuințe, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online - LOC1018

Analiza evoluției suprafeței locuibile existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate și localități relevă o creștere constantă a fondului locativ în Municipiul Roman și în zonele înconjurătoare, atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Municipiul Roman prezintă o creștere progresivă a suprafeței locuibile, de la 1.058.821 metri pătrați în 2014 la 1.078.349 metri pătrați în 2023. Majoritatea acestei creșteri este atribuită proprietății private, care reprezintă aproape integral suprafața locuibilă a municipiului. Proprietatea publică rămâne relativ constantă, situându-se la aproximativ 18.143 metri pătrați pe parcursul întregii perioade analizate, cu o ușoară creștere în 2023.

În ceea ce privește localitățile învecinate, Cordon (+42,98%) și Horia (+16,77%) se remarcă printr-o creștere semnificativă a suprafeței locuibile, în special între anii 2016 și 2023. Cordon înregistrează o creștere notabilă între 2019 și 2020, de la 132.975 metri pătrați la 162.467 metri pătrați, iar Horia manifestă un trend ascendent constant, ajungând la 134.887 metri pătrați în 2023. De asemenea, Tămășeni prezintă o creștere constantă a suprafeței locuibile, atingând 178.029 metri pătrați în 2023. Pe de altă parte, în localitățile Gădinți și Sagna, deși se observă o creștere, aceasta este mai moderată comparativ cu alte zone.

În mediul rural, suprafața locuibilă totală a crescut de la 531.872 metri pătrați în 2014 la 633.312 metri pătrați în 2023, ceea ce indică o dezvoltare constantă a fondului locativ în aceste zone. Proprietatea publică în mediul rural rămâne neschimbată pe toată perioada analizată, la 482 metri pătrați, ceea ce subliniază că expansiunea locuințelor se face aproape exclusiv prin proprietate privată. Acest fapt reflectă o tendință generală de dezvoltare imobiliară în zonele rurale, posibil stimulată de migrația urban-rural și de noile investiții în infrastructura locativă.

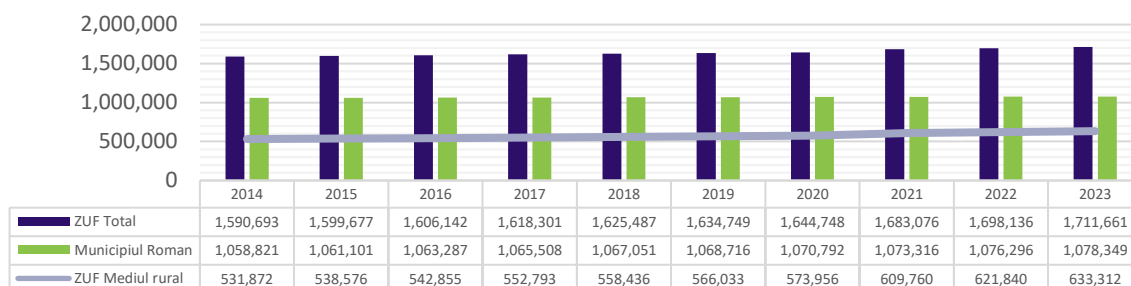
Analizând agregat situația suprafeței locuibile pentru întreaga Zonă Urbană Funcțională, se observă că aceasta a crescut de la 1.590.693 metri pătrați în 2014 la 1.711.661 metri pătrați în 2023. Proprietatea privată domină clar structura fondului locativ, înregistrând o creștere constantă, în timp ce proprietatea publică rămâne relativ constantă, cu o ușoară creștere spre finalul perioadei analizate.

În concluzie, datele indică o tendință generală de creștere a suprafeței locuibile, cu o expansiune majoritară a proprietății private. Aceasta sugerează un dinamism ridicat al sectorului rezidențial, atât în Municipiul Roman, cât și în localitățile învecinate, cu o dezvoltare mai accentuată în unele zone, cum ar fi Cordon și Horia. Stagnarea proprietății publice sugerează fie o lipsă de investiții în locuințe publice, fie o concentrare a dezvoltării locative în sectorul privat. Această evoluție poate fi corelată cu factori economici, politici și

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

demografici, care ar merita o analiză mai detaliată în contextul dezvoltării regionale și al politicilor de urbanism.

Figură 29 Evoluția suprafeței locuibile, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online (LOC103B)

Extinderea orașelor impune un consum mai mare de energie, necesită o infrastructură suplimentară de transport și necesită zone mai mari de teren. Toate acestea afectează mediul natural și conduc la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, care, la rândul lor, produc atât modificări climatice, cât și valori crescute de poluare atmosferică și fonică.

Expansiunea urbană se produce atunci când rata conversiei de utilizare a teritoriului depășește rata de creștere a populației. Astfel, expansiunea urbană este mai degrabă reflectarea unui nou stil de viață și a unor noi metode de consum decât reflectarea unei populații în creștere. Cererile mai mari de locuințe, resurse alimentare, transport și turism se reflectă într-o nevoie crescută de teritoriu.

Figură 30 Expansiune urbană, municipiul Roman, anul 2013



Sursa: Prelucrarea consultantului, GoogleEarth.com

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 31 Expansiune urbană, municipiul Roman, anul 2023



Sursa: Prelucrarea consultantului, GoogleEarth.com

Din perspectiva expansiunii urbane, limitele intravilanului municipiului Roman au suferit anumite modificări, însă acestea au fost controlate, fără a interfera cu zone naturale sau a altera caracterul urban al orașului. Dezvoltările realizate de-a lungul timpului au fost planificate astfel încât să valorifice spațiile disponibile din interiorul orașului și din imediata sa vecinătate, asigurând o creștere armonioasă și echilibrată

În localitățile din mediul rural al Zonei Urbane Funcționale Roman nu au existat modificări semnificative din perspectiva expansiunii urbane.

Rețea comercială – Locuitorii municipiului Roman își pot face cumpărăturile alimentare și nealimentare din piețele și supermarketurile – Kaufland, LIDL, Penny Market, Carrefour Market, Profi, Bazar Roman.

Principalele centre comerciale din mediul rural al ZUF Roman, sunt: La doi Pași, Profi Loco, magazine de colț și piețe locale.

Rețeaua bancară – În municipiul Roman se află sucursale și agenții ale principalelor bănci de pe piața națională, precum: BRD, ALPHA BANK, Raiffeisen Bank, Banca Transilvania, CEC Bank ș.a.

În mediul rural al ZUF Roman, există doar ATM-uri.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Telecomunicații – Din punctul de vedere al acoperii rețelei de **telefonie mobilă**, în municipiul Roman sunt întâlnite aproape toate tipurile de rețele, respectiv: 3G, 4G, 4G+ și 5G.

Serviciile de telefonie mobilă sunt asigurate de operatori precum: Digi România, Orange România, Telekom România și Vodafone România.

Infrastructura serviciilor poștale – În anul 2024, Zona Urbană Funcțională Roman se întâlnesc următoarele servicii poștale: Oficiul Poștal Roman, Serviciile private de curierat sunt asigurate de companii precum: FAN Curier, Urgent Cargus, Oficiul DPD Pickup, Ok Curier, Rom Curier, TEAM Courier și Best Courier.

3.3.2 Situația spațiilor verzi

Componentele importante ale structurilor spațiale, cu rol important în definirea imaginii urbane, în creșterea calității locuirii, în asigurarea unui cadru de desfășurare a activităților recreative și culturale în aer liber și suport al relațiilor sociale și de protecție a mediului sunt: sistemul de spații publice și rețeaua de spații verzi, ca parte integrată a sistemului de spații publice.

Spațiile verzi din municipiul Roman sunt grupate pe următoarele categorii:

- ✧ Spații verzi amenajate, respectiv 227,61 ha;
- ✧ Spații verzi aferente cimitirelor, respectiv 19,814 ha;
- ✧ Spații neamenajate/ degradate, respectiv 2,4774 ha.

Având în vedere că suprafața totală a spațiilor verzi este de 249,90 hectare, echivalentul a 2.499.014 metri pătrați, iar populația municipiului este de 64.582 locuitori, rezultă o medie de aproximativ 38,70 metri pătrați de spațiu verde per locuitor.

Această valoare se situează peste pragul minim recomandat de Organizația Mondială a Sănătății, care sugerează un nivel de cel puțin 26 metri pătrați per locuitor pentru asigurarea unui mediu urban sănătos și echilibrat din punct de vedere ecologic. Insuficiența spațiilor verzi poate avea implicații semnificative asupra calității vieții urbane, afectând atât aspecte legate de sănătatea populației, cât și de adaptabilitatea orașului la schimbările climatice. În acest context, se impune necesitatea unor intervenții strategice menite să extindă suprafețele verzi disponibile, fie prin reabilitarea și optimizarea celor existente, fie prin integrarea unor proiecte de regenerare urbană axate pe creșterea ponderii zonelor verzi în cadrul infrastructurii municipale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Parcul Municipal Roman, cunoscut anterior sub denumirea de Grădina Mare, este situat pe strada Ștefan cel Mare. Inaugurat în anul 1906, parcul se întinde pe o suprafață de 13,3 hectare și reprezintă o zonă de agrement deosebită, provenind din fosta pădure Teiuș.

O atracție centrală a parcului este lacul artificial, dotat cu un debarcader și ambarcațiuni pentru plimbări de agrement disponibile în sezonul cald, între 1 mai și 30 septembrie. Lacul este împodobit cu un jet de apă de aproximativ 10 metri înălțime, inspirat de cel de la lacul Lemman din Geneva. Pe suprafața lacului se află trei insule tematice:

- ✎ Insula „Brâncuși”, accesibilă printr-un pod, găzduiește reproduceri ale operelor marelui sculptor român Constantin Brâncuși, precum „Masa Tăcerii” și „Coloana fără Sfârșit”, iluminate nocturn pentru a crea o atmosferă deosebită.
- ✎ Insula „Planeta Verde”, accesul publicului este interzis, fiind un habitat pentru diverse specii de păsări și animale mici, precum lebede, păuni și veverițe, contribuind la crearea unui mini-ecosistem natural.
- ✎ Insula „Cascada”, legată de mal printr-un pod, această insulă dispune de o cascadă artificială și un observator care oferă priveliști asupra întregului parc.

În centrul parcului se află „Rotonda Personalităților”, unde sunt expuse busturile a zece personalități marcante ale culturii românești: Miron Costin, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Alexandru Vlahuță, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Ion Creangă, Mihai Eminescu și George Enescu.

Parcul oferă și alte facilități, precum un loc de joacă modern pentru copii, un teren de fotbal cu nocturnă și un foisor unde, în anumite zile de sărbătoare, au loc reprezentații muzicale. De asemenea, în parc se află Muzeul de Științe ale Naturii, relocat într-o clădire special construită în incinta parcului la data de 26 iulie 2011.



Parcul Municipal Roman reprezintă o oază de verdeață și relaxare pentru locuitorii orașului și turiști, oferind multiple oportunități de recreere și activități culturale.

3.3.3 Siguranță și ordine publică și infrastructura pentru situații de urgență

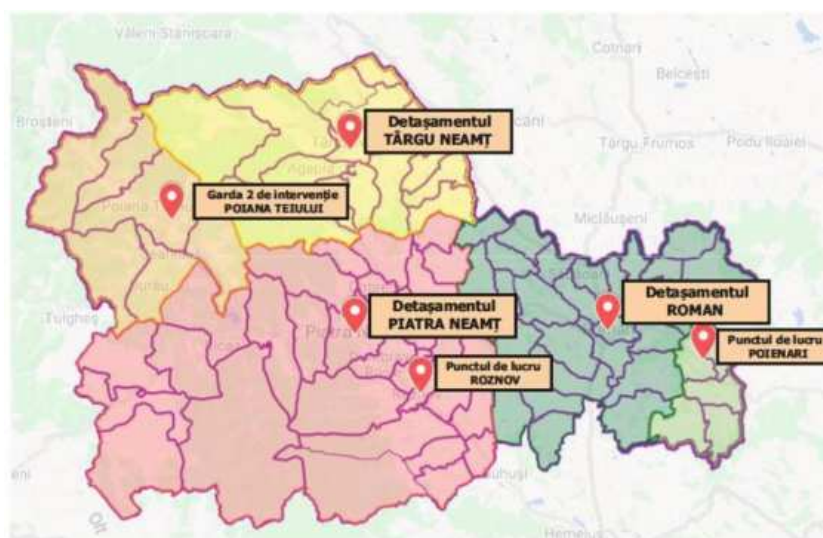
Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Petrodava” din județul Neamț joacă un rol vital în menținerea siguranței publice, ocupându-se de prevenția și intervenția în diverse situații de urgență. Acesta efectuează inspecții și controale pentru a asigura conformitatea cu legile, evaluarea riscurilor și implementarea măsurilor de prevenire. De asemenea, organizează acțiuni operative pentru protecția populației și a proprietăților și coordonează exerciții de pregătire pentru autorități și cetățeni.

Activitățile operative includ alarmarea publicului, evacuarea, căutarea și salvarea persoanelor, primul ajutor, stingerea incendiilor și intervenția în caz de dezastre chimice, biologice sau nucleare. Inspectoratul monitorizează și controlează structurile subordonate, investighează cauzele incendiilor și coordonează răspunsurile la urgențe. În plus, găzduiește unități SMURD care contribuie esențial la eforturile de salvare și asistență medicală de urgență, colaborând strâns cu alte instituții și autorități locale.

Organizarea teritoriului județului Neamț pentru intervenție constă în împărțirea teritoriului județului, în raioane și sectoare de intervenție, ce sunt repartizate subunităților și punctelor de lucru:

- ↳ Garda 2 de intervenție – Poiana Teiului;
- ↳ Detașamentul Târgu Neamț;
- ↳ Detașamentul Piatra Neamț;
- ↳ Punctul de lucru Roznov;
- ↳ Detașamentul Roman;
- ↳ Punctul de lucru Poienari.

Figură 32 Structuri ISU



Sursa: isunt.igsu.ro

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Detașamentul de Pompieri Roman și Punctul de lucru Poienari au repartizate un raion de intervenție/sector de intervenție cu o suprafață de 154.467 ha, care cuprinde 1 municipiu, 29 de comune din județul Neamț, cu 123 sate și 4 comune din județul Iași cu 18 sate (plan de intervenție comună), cu un total de 68.580 gospodării cetățenești și locuințe și o populație de 206.241 locuitori.

3.3.4 Zone urbane marginalizate

Atlasul zonelor urbane marginalizate din România definește zonele urbane marginalizate ca fiind acele teritorii intraurbane caracterizate prin sărăcie, izolare socială și o puternică excluziune socială, unde se înregistrează o concentrare semnificativă a persoanelor cu un nivel redus de capital uman, o rată scăzută de ocupare în sectorul formal și condiții de locuire precare.

În Municipiul Roman, analiza distribuției populației în raport cu aceste criterii evidențiază faptul că 59,91% dintre locuitori trăiesc în zone considerate nedezavantajate, în timp ce 4,51% se află în zone dezavantajate din perspectiva condițiilor de locuire, 16,38% sunt afectați de dezavantaje legate de ocupare, iar 13,90% întâmpină dificultăți semnificative în ceea ce privește capitalul uman. Ponderea populației încadrată în categoria zonelor marginalizate este de 4,42%, iar 0,88% dintre locuitori trăiesc în zone cu instituții sau în comunități foarte mici, sub 50 de persoane.

Atlasul zonelor rurale marginalizate din România abordează dimensiunea excluziunii sociale în mediul rural, unde sărăcia este profundă și multidimensională. În acest context, Zona Urbană Funcțională Roman include și Comuna Sagna, care prezintă o rată a marginalizării cuprinsă între 0,1% și 6,1%, fiind încadrată în categoria marginalizării sub medie. De asemenea, în această comună, ponderea populației de etnie romă raportată la totalul populației este de 0,08%.

Aceste date reflectă distribuția inegalităților sociale și economice la nivel urban și rural, evidențiind necesitatea unor intervenții strategice pentru reducerea excluziunii sociale, îmbunătățirea accesului la educație și integrarea durabilă a grupurilor vulnerabile pe piața muncii.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Profil spațial și funcțional

Puncte Forte	Puncte Slabe
Zona beneficiază de legături puternice între municipiul Roman și comunele învecinate, ceea ce stimulează creșterea urbanistică și demografică în întreaga zonă	Există diferențe între dezvoltarea urbană a municipiului și cea a comunelor din ZUF, unde infrastructura și serviciile pot fi limitate.
Datorită configurației spațiale, există o bună interacțiune între diferitele zone funcționale ale teritoriului, care facilitează dezvoltarea și accesul la servicii.	Analiza tipologiei locuirii și calitatea acesteia indică variații semnificative, ceea ce poate influența negativ calitatea vieții pentru anumite segmente ale populației.
Municipiul și comunele din ZUF au zone dominate de locuire individuală și colectivă, care sunt adaptate nevoilor diverse ale rezidenților	Deși există spații verzi, acestea sunt inegal distribuite și în unele cazuri insuficiente pentru a asigura un mediu urban sănătos.
Oportunități	Amenințări
Creșterea constantă a numărului de locuințe oferă oportunități pentru dezvoltare urbană și economică continuă	Există zone în municipiu și comunele adiacente care se confruntă cu sărăcie, izolare socială și condiții de locuire precare, ceea ce necesită intervenții specifice pentru a reduce disparitățile.
Există potențial pentru creșterea calității locuirii și atractivității zonei prin modernizarea infrastructurii existente și optimizarea utilizării spațiilor publice.	Creșterea populației poate pune presiune suplimentară asupra infrastructurilor și serviciilor publice existente, necesitând investiții și planificare atentă.
Integrarea proiectelor de regenerare urbană axate pe creșterea zonelor verzi și a spațiilor publice ar putea îmbunătăți sustenabilitatea și calitatea vieții.	Expansiunea urbană rapidă și necontrolată ar putea duce la consum excesiv de teren, degradarea mediului și scăderea calității vieții urbane.

3.4 Infrastructura de transport și mobilitate

Infrastructura de transport de la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman se remarcă prin existența unor rețele de transport de importanță națională. La nivelul ZUF Roman se regăsește atât transportul rutier cât și cel feroviar.

3.4.1 Infrastructura rutieră

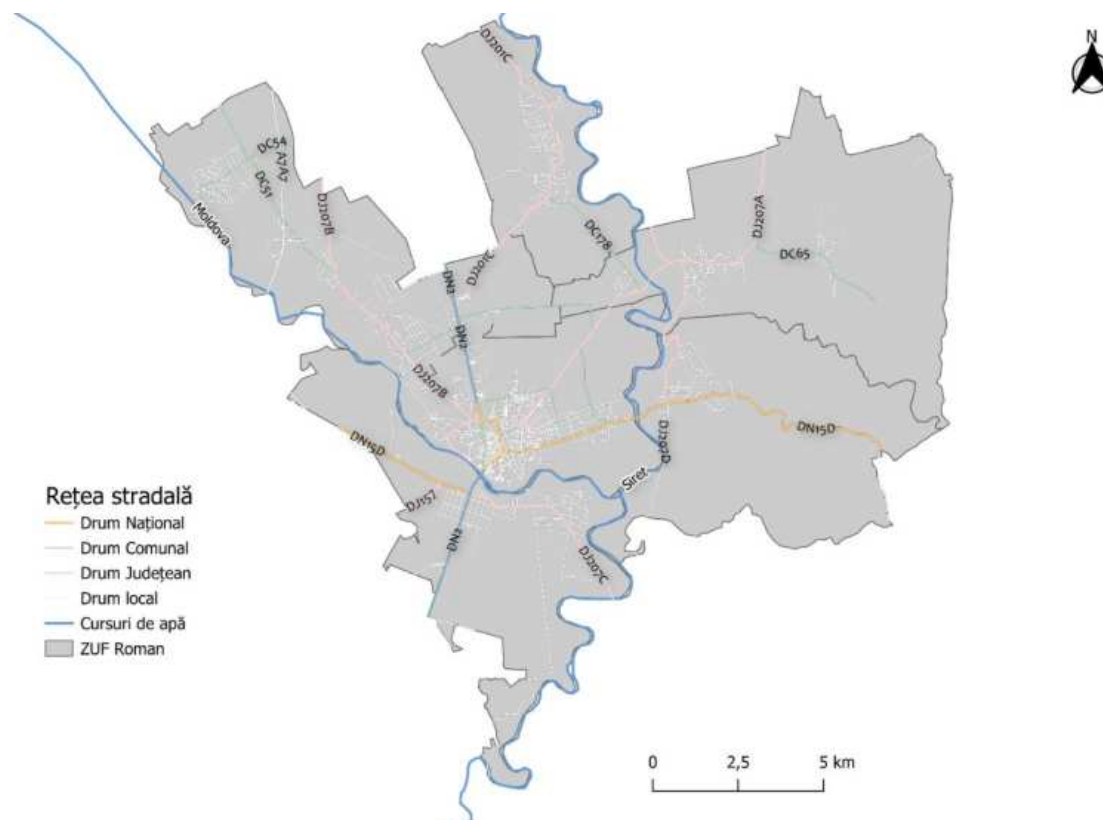
Rețeaua stradală și structura sistemului de transport din Municipiul Roman sunt modelate de caracteristicile reliefului și de elementele cadrului natural. Un factor semnificativ în organizarea infrastructurii este reprezentat de râul Moldova, care trasează limita sudică a municipiului. Numărul redus de puncte de traversare influențează coeziunea teritorială, generând un efect de barieră ce limitează conectivitatea cu localitățile învecinate. În plus, infrastructura feroviară situată în vestul municipiului constituie o altă constrângere fizică, segmentând țesutul urban și afectând mobilitatea internă.

Legătura dintre rețeaua națională și cea locală este realizată prin multiple noduri de acces, ceea ce contribuie la reducerea vulnerabilității sistemului de transport. Astfel, o eventuală disfuncționalitate sau întrerupere a unei conexiuni nu conduce la izolarea municipiului, datorită existenței unor rute alternative care asigură continuitatea fluxurilor de trafic. Configurația principală a rețelei stradale urmează un model radial, structurat pe trei axe esențiale de circulație: drumul național DN 15D, care asigură legătura între Piatra Neamț, Roman și Vaslui, drumul european DN 2/E85, ce conectează București, Bacău, Roman și Siret, precum și DN 28/E583, care facilitează accesul spre Târgu Frumos și Iași.

Expansiunea urbană a Municipiului Roman s-a concentrat de-a lungul principalelor artere de circulație, în special pe traseul drumului național DN2/E85, care include Bulevardul Roman Mușat, Bulevardul Republicii și Strada Ștefan cel Mare, precum și pe axa DN 15D, unde se regăsește Strada Bogdan Dragoș. Rețeaua stradală principală a municipiului este caracterizată printr-o structură radială, fiind alcătuită dintr-o serie de artere esențiale, printre care se numără Bulevardul Republicii, Bulevardul Roman Mușat, Strada Cuza Vodă, Strada Suceava, Strada Oituz, Artera Roman Vest și Artera Ocolitoare Est. De asemenea, infrastructura rutieră include străzi de importanță majoră precum Strada Mihai Eminescu, Strada Islazului, Strada Cucutei, Strada Primăverii, Strada Mihai Viteazu și Strada Prof. Dumitru Mărtinaș, care contribuie la organizarea rețelei de trafic și la facilitarea accesului în diferite zone ale municipiului.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 33 Zona Urbană Funcțională Roman - clasificarea rețelei rutiere



Sursa: Prelucrarea consultantului

Rețeaua stradală din interiorul Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman este caracterizată de o infrastructură de transport ce facilitează conexiunile dintre municipiul Roman și localitățile periurbane Cordun, Gâdinți, Horia, Sagna și Tămășeni. Această rețea integrează drumuri naționale, județene și comunale, asigurând mobilitatea rezidenților și susținând fluxurile economice și sociale din regiune.

Municipiul Roman este un nod de transport regional, iar conectivitatea sa cu comunele limitrofe este asigurată printr-o serie de artere principale și secundare. Drumul Național DN2/E85, ce traversează municipiul de la nord la sud, constituie principala axă de circulație și facilitează legătura cu localitățile Cordun și Tămășeni, situate în partea nordică a ZUF Roman. În această zonă, accesul este susținut și de drumuri județene și comunale, care asigură conectivitatea dintre nucleul urban și zonele rezidențiale, industriale și agricole.

Legătura cu comuna Cordun este realizată prin intermediul DJ 208, care derivă din DN2/E85 și asigură accesibilitatea către satele Cordun și Simionești. Acest traseu sprijină atât transportul de persoane, cât și cel de mărfuri, având o importanță strategică pentru activitățile economice din zonă.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În partea estică, municipiul Roman este conectat cu comuna Horia prin intermediul DJ 207A, care se intersectează cu rețeaua principală de circulație a orașului și facilitează deplasarea către această localitate. Acest drum asigură un flux constant de trafic, având un rol esențial în relația economică și socială dintre Roman și Horia.

În zona sudică, conectivitatea cu Sagna și Gâdinti este susținută de DJ 207A și DJ 207K. Drumul Județean 207A leagă municipiul Roman de comuna Sagna, traversând zona rurală și oferind o rută esențială pentru transportul zilnic al locuitorilor. DJ 207K, la rândul său, facilitează accesul către comuna Gâdinti, permițând o circulație fluentă între aceste localități și nucleul urban.

Rețeaua stradală din ZUF Roman prezintă un grad ridicat de conectivitate, beneficiind de intersecții multiple cu infrastructura rutieră regională și națională. Diversificarea traseelor rutiere reduce vulnerabilitatea sistemului de transport în cazul unor întreruperi, permițând utilizarea unor rute alternative. Totodată, rețeaua este influențată de bariere naturale, precum râul Moldova, care impune limitări privind punctele de traversare.

În anul 2026 este planificată finalizarea Autostrăzii Moldovei A7, parte integrantă a rețelei TEN-T, ce va lega municipiul Ploiești de orașul Siret, la granița cu Ucraina. Traseul acesteia va traversa județul Neamț prin sectorul Bacău–Pașcani, incluzând mai multe localități și având un nod de descărcare în apropierea Municipiului Roman și comunei Horia. Această infrastructură de mare viteză va asigura o conectivitate rutieră modernă și eficientă între localitățile ZUF Roman și marile centre regionale, contribuind semnificativ la mobilitatea populației, atragerea de investiții și dezvoltarea teritorială integrată a zonei.

Dezvoltarea infrastructurii de transport în ZUF Roman este esențială pentru îmbunătățirea mobilității și pentru stimularea cooperării dintre municipiu și comunele învecinate. Extinderea și modernizarea drumurilor județene, crearea unor legături suplimentare între localități și dezvoltarea unor soluții integrate de transport public ar putea contribui semnificativ la consolidarea conectivității și la creșterea atractivității economice a întregii zone.

Lungimea străzilor orășenești din municipiul Roman, la nivelul anului 2023, a fost de 100 km, reprezentând 20,70% din totalul lungimii străzilor orășenești de la nivelul județului Neamț. Din totalul de 100 km construiți, în anul 2023, 99 de km erau modernizați, față de 86 de km în anul 2014.

3.4.2 Infrastructura feroviară

Calea ferată care străbate municipiul Roman este linia magistrală 500 dublu electrificată Vicșani -Suceava – Pașcani – Bacău – Adjud – Ploiești - București (488km), care străbate județul pe direcția nord-sud, pe malul drept al râului Siret și linia simplă neelectrificată Roman - Buhăiești (49km).

Infrastructura feroviară din Zona Urbană Funcțională Roman joacă un rol semnificativ în mobilitatea regională, asigurând transportul de călători și mărfuri atât la nivel local, cât și în relație cu principalele centre economice din țară. Municipiul Roman este un important nod feroviar situat pe magistrala 500, care face legătura între București și Suceava, având conexiuni directe către orașe precum Bacău, Iași, Piatra Neamț și Suceava.

Gara Roman, principalul punct de tranzit feroviar al municipiului, este situată în vestul orașului și deservește atât traficul de pasageri, cât și transportul de marfă. Linia principală București – Suceava traversează municipiul de la sud la nord, oferind multiple legături directe cu orașele mari din Moldova și Muntenia. Pe lângă traficul interregional de călători, calea ferată are și un rol economic semnificativ, deservind platformele industriale și facilitând transportul mărfurilor dinspre și către zonele de producție.

Din perspectiva conectivității în cadrul ZUF Roman, infrastructura feroviară influențează mobilitatea între municipiu și localitățile periurbane, însă prezintă și unele limitări. De exemplu, localitățile Cordun și Tămășeni beneficiază de proximitatea față de infrastructura feroviară, având acces mai facil la transportul pe calea ferată, iar Sagna are acces prin Gara Sagna, în timp ce Gădinti și Horia nu dispun de astfel de legături directe, fiind dependente de rețeaua rutieră pentru transportul de persoane și mărfuri.

Un avantaj major al căii ferate este capacitatea sa de a asigura un transport eficient și sustenabil pe distanțe lungi, cu un impact redus asupra mediului în comparație cu transportul rutier. De asemenea, infrastructura feroviară contribuie la desconggestionarea traficului rutier și poate sprijini dezvoltarea economică prin facilitarea schimburilor comerciale și a logisticii.

Pe de altă parte, existența căii ferate generează și provocări pentru mobilitatea urbană. Situată în vestul municipiului, aceasta reprezintă o barieră fizică care poate fragmenta rețeaua stradală și poate îngreuna circulația în anumite zone. Numărul limitat de puncte de traversare a căii ferate creează blocaje în traficul rutier și poate afecta conectivitatea dintre diferitele sectoare ale orașului. În plus, infrastructura feroviară necesită

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

investiții pentru modernizare, atât în ceea ce privește eficiența transportului de pasageri, cât și a celui de mărfuri.

Oportunitățile de dezvoltare includ modernizarea gării și a liniilor de cale ferată pentru a îmbunătăți frecvența și confortul transportului de călători, dar și integrarea unor soluții intermodale care să faciliteze transferul rapid între transportul feroviar și cel rutier. De asemenea, extinderea sau modernizarea infrastructurii pentru transportul de marfă ar putea sprijini dezvoltarea industrială și creșterea atractivității economice a ZUF Roman.

3.4.3 Transport alternativ

Ciclismul urban este o modalitate nepoluantă de transport care beneficiază de o atenție sporită în contextul protecției mediului, a reducerii zgomotului și cel al gestionării calității aerului.

Conform PMUD, în municipiul Roman, este amenajată o pistă velo în lungime totală de 580 m pe strada Primăverii, între strada I. Nanu și Bulevardul Republicii. Suplimentar, există alei ciclabile în Parcul Municipal, Parcul Zăvoi, Complexul sportiv și de agrement „Moldova”.

Infrastructura care ar sprijini mobilitatea pietonală și velo către zonele cu potențial ale orașului, cu precădere Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, Pietonalul Ștefan cel Mare și Parcul Municipal Roman necesită reconfigurare și dotări care să susțină aceste deplasări. Zonele cu identitate turistică și culturală pot determina un traseu care să sprijine dezvoltarea economică a orașului și identitatea orașului.

În comuna Cordun, dezvoltarea infrastructurii velo reprezintă un obiectiv strategic pentru îmbunătățirea mobilității și promovarea transportului sustenabil. Proiectul prevede amenajarea unor piste de biciclete pe principalele artere rutiere, însumând peste 8 km, alături de modernizarea trotuarelor, implementarea rigolelor pentru drenaj și instalarea unui sistem de iluminat public pe anumite sectoare.

Această investiție, în valoare de aproximativ 13,57 milioane lei fără TVA, va facilita conectivitatea cu municipiul Roman și va contribui la reducerea congestiei rutiere, sprijinind tranziția către un sistem de transport mai sustenabil și sigur pentru toți participanții la trafic.

Din Zona Urbană Funcțională, doar municipiul Roman și Comuna Cordun dispun de infrastructură alternativă.

Stații PlugShare

Stațiile de încărcare a mașinilor electrice sunt un element important al tranziției către mobilitatea electrică. Existența stațiilor de încărcare încurajează tranziția de la mașini poluante ce funcționează pe combustibil fosil, către mașini electrice, prietenoase cu mediul. Avantajele stațiilor de încărcare sunt:

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – aceste gaze fiind principala sursă de poluare dintr-un țesut construit, atât urban, cât și rural;
- Reducerea zgomotului – acestea sunt mai silențioase decât mașinile cu motor termic, ceea ce contribuie la reducerea poluării sonore;
- Reducerea costurilor de întreținere – mașinile electrice au nevoie de mai puțină întreținere decât mașinile cu motor termic;

Conform hărții stațiilor de încărcare mașini electrice, în Zona Urbană Funcțională Roman există 8 astfel de stații.

3.4.4 Transport public și relații de navetism

Municipiul Roman beneficiază de servicii de transport public operate atât de entități private, cât și de un operator local autorizat. Conform PMUD în prezent, mai mulți operatori privați efectuează curse regulate către municipiu, printre care se numără Apetrans, RVG, SAMI Trans, Trans Mass SRL, Piacor, DLS Bus, Sempre Dritto Tour, Fya Trans, NOVUM Travel, Pristyl și Transevren. Aceștia asigură conexiuni esențiale între Roman și alte localități, facilitând mobilitatea populației și contribuind la integrarea transportului județean și regional.

În interiorul municipiului Roman funcționează **două autogări principale**: Autogara Pristyl și Autogara DLS, aflată în proximitatea imediată a gării. Cu toate acestea, infrastructura actuală a acestor autogări prezintă deficiențe semnificative în ceea ce privește confortul, calitatea serviciilor oferite și diversitatea facilităților disponibile. Aceste neajunsuri contribuie la scăderea atractivității transportului public județean, determinând o preferință mai mare pentru transportul individual, ceea ce exercită o presiune suplimentară asupra rețelei rutiere urbane, deja supraaglomerată.

Atât Autogara Pristyl, cât și Autogara DLS dispun de parări destinate atât autobuzelor, cât și automobilelor private, având în același timp conexiuni directe cu transportul public local prin intermediul celor patru linii existente. Oportunitatea de a transforma zona dintre Gara Roman și Autogara DLS într-un nod intermodal este evidentă,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

având potențialul de a facilita integrarea transportului feroviar cu cel rutier și, mai departe, cu transportul public local sau alternative nemotorizate, precum mersul pe jos și ciclismul.

Serviciul de transport public local reprezintă un serviciu comunitar de utilitate publică și cuprinde ansamblul activităților necesare pentru asigurarea mobilității urbane într-un mod sustenabil și accesibil pentru toți cetățenii. Aceste servicii sunt organizate și monitorizate de administrația publică locală, având ca obiectiv principal îmbunătățirea accesibilității și eficienței transportului în municipiu. Începând cu anul 2017, transportul public urban din Roman este gestionat de operatorul autorizat S.C. Pristyl S.R.L., care deține licență pentru transporturi urbane, suburbane și județene de călători, în conformitate cu codul CAEN 4931 – „Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători”. În vederea modernizării serviciilor oferite, societatea a introdus în exploatare minibuze noi, precum modelele Karsan Jest și Temsa Prestij, optimizând astfel calitatea transportului public.

Poziția geografică a municipiului Roman și rolul său în cadrul rețelei naționale de transport generează provocări în ceea ce privește accesibilitatea și fluiditatea traficului urban. Aceste disfuncționalități afectează experiența de mobilitate a locuitorilor, indiferent de modalitatea de transport utilizată. În prezent, transportul public este organizat sub forma unor curse regulate operate cu microbuze, acoperind patru trasee cu o lungime totală de 36 km în interiorul orașului.

Rețeaua de transport public a municipiului cuprinde un total de 87 de stații, amplasate pe ambele sensuri ale traseelor. Organizarea traseelor asigură o acoperire adecvată a zonelor rezidențiale, însă se remarcă o concentrare mai mare a liniilor de transport în zona centrală și în cartierele cu locuințe colective. Eficiența unei rețele de transport public este determinată, în mare măsură, de localizarea strategică a stațiilor, care trebuie să fie poziționate în funcție de importanța zonei, frecvența curselor, capacitatea mijloacelor de transport și timpul necesar pentru a parcurge traseul până la respectiva stație. Acești factori influențează atractivitatea generală a sistemului, deoarece distanța pe care o parcurge un utilizator pentru a ajunge la stație poate determina opțiunea acestuia între transportul public și mijloacele de mobilitate individuală.

Programul județean de transport public de persoane prin curse regulate pentru perioada 2024-2033 în județul Neamț a fost aprobat în conformitate cu legislația națională în vigoare. Programul fost elaborat pe baza prevederilor Legii nr. 92/2007 privind serviciile

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

de transport public local și a Ordinului Ministerului Transporturilor nr. 980/2011, care reglementează organizarea și funcționarea serviciului public de transport persoane la nivel județean.

Perioada de valabilitate a programului este de zece ani, respectiv 2024-2033, ceea ce permite o planificare strategică pe termen lung a serviciilor de transport în județul Neamț, inclusiv în Zona Urbană Funcțională Roman. Acest cadru juridic asigură stabilitatea și predictibilitatea serviciului de transport, permițând totodată ajustări periodice în funcție de dinamica cererii și de necesitățile comunității locale.

Mobilitatea în Zona Urbană Funcțională Roman, formată din municipiul Roman și comunele limitrofe Cordon, Gâdini, Horia, Sagna și Tămășeni, reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea economică și socială a regiunii. Transportul public joacă un rol fundamental în asigurarea conectivității între aceste localități, facilitând accesul la locuri de muncă, servicii educaționale, de sănătate și comerciale din Roman, care acționează ca un pol regional de dezvoltare.

Rețeaua de transport public județean este organizată pe baza unui program regulat de curse ce leagă comunele din ZUF de municipiul Roman. Din analiza programului de circulație, se observă că numărul de curse zilnice variază în funcție de localitate, cu frecvențe mai mari în orele de vârf, adaptate nevoilor de navetism ale populației. De exemplu, localitățile cu un flux ridicat de călători, precum Cordon și Horia, beneficiază de curse cu o frecvență de aproximativ 30-60 de minute în intervalele orare critice. În schimb, pentru comunele mai îndepărtate, cum este Sagna, frecvența curselor este mai redusă, ceea ce poate reprezenta o constrângere pentru navetiștii care depind de transportul public.

Capacitatea vehiculelor utilizate în transportul public variază, fiind adaptată cererii specifice fiecărui traseu. Pe rutele cu un număr mare de pasageri, sunt utilizate autobuze cu capacitate mai mare, în timp ce traseele cu fluxuri mai reduse sunt deservite de microbuze. Această adaptare contribuie la eficiența serviciilor, însă poate genera și dificultăți în orele de vârf, când capacitatea vehiculelor nu este întotdeauna suficientă pentru a acoperi cererea, ceea ce duce la supraaglomerare și timpi de așteptare mai mari.

În ceea ce privește relațiile de navetism, municipiul Roman reprezintă principalul centru de atracție pentru forța de muncă din comunele adiacente. Un număr semnificativ de persoane din Cordon, Horia și Tămășeni depind de transportul public pentru a ajunge la locul de muncă, în special în industriile locale și sectorul serviciilor. De exemplu, cursele spre

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Sagna sunt operate cu vehicule de capacitate medie, cu aproximativ 20-30 de locuri, în timp ce rutele mai solicitate, cum ar fi cele către Cordun sau Tămășeni, utilizează autobuze mai mari, cu până la 50 de locuri. Această organizare permite gestionarea eficientă a fluxurilor de pasageri, dar în orele de vârf pot apărea situații de supraaglomerare, în special pe rutele către zonele industriale și centrele educaționale. De asemenea, platforma industrială ArcelorMittal atrage un volum considerabil de navetiști, ceea ce a determinat includerea unor curse care deservească direct această zonă.

Pe lângă avantajele oferite de transportul public județean, există și provocări. Unele trasee sunt afectate de timpi mari de deplasare din cauza infrastructurii rutiere, iar frecvența redusă a unor curse poate limita accesibilitatea anumitor grupuri de populație. În plus, sincronizarea deficitară a orarelor de transport cu programul de lucru sau de școală poate crea dificultăți suplimentare pentru utilizatori.

Sistemul de transport public județean ce străbate Zona Urbană Funcțională Roman joacă un rol esențial în asigurarea mobilității regionale, facilitând navetismul și integrarea economică a localităților componente. Cu toate acestea, optimizarea frecvenței curselor, creșterea capacității de transport în perioadele aglomerate și îmbunătățirea infrastructurii rutiere ar putea contribui semnificativ la eficiența și atractivitatea acestui sistem.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Infrastructura de transport și mobilitate

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Rețele de transport de importanță națională. Zona beneficiază de prezența rețelelor rutiere și feroviare importante, inclusiv drumuri naționale și o magistrală feroviară dublu electrificată, care conectează majoritatea centrelor economice importante din țară	Bariera naturală a râului Moldova și infrastructura feroviară care limitează conectivitatea, segmentând țesutul urban și afectând mobilitatea internă
Diversitatea traseelor (multiple noduri de acces și rute alternative)	Infrastructura de transport deficitară
Conectivitatea ridicată - Rețeaua stradală principală a municipiului este structurată radial și include artere esențiale care facilitează accesul în diferite zone ale municipiului și legăturile cu comunele limitrofe.	Condiții de trafic și infrastructură rutieră neadaptate nevoilor actuale
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Oportunități de finanțare pentru extinderea și modernizarea drumurilor județene, crearea de legături suplimentare între localități și dezvoltarea soluțiilor integrate de transport public, care ar putea consolida conectivitatea și atracția economică a zonei	Afectarea negativă a accesibilității și fluidității traficului urban ca urmare a impactului infrastructurii feroviare asupra mobilității urbane
Oportunități de finanțare pentru dezvoltarea transportului alternativ (ex. amplificarea infrastructurii pentru ciclismul urban și mobilitatea pietonală în zonele cu potențial turistic și cultural)	Dependența de infrastructura rutieră pentru transportul de persoane și mărfuri
Încurajarea mobilității electrice ar reduce emisiile de gaze cu efect de seră și ar contribui la un mediu urban mai sănătos	Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport existente necesită resurse financiare considerabile, iar obținerea acestora poate fi dificilă în contextul constrângerilor bugetare

3.5 Echiparea tehnico-edilitară

Echiparea tehnico-edilitară reprezintă ansamblul infrastructurilor și serviciilor esențiale care asigură funcționalitatea și sustenabilitatea așezărilor urbane și rurale. Acesta include rețelele de alimentare cu apă și canalizare, sistemele de gestionare a deșeurilor și infrastructura energetică, precum și alte utilități publice necesare pentru dezvoltarea echilibrată a localităților. Obiectivul acestui capitol este de a planifica și implementa măsuri care să îmbunătățească accesul la servicii de calitate, să optimizeze utilizarea resurselor și să reducă impactul asupra mediului, contribuind astfel la creșterea calității vieții și la dezvoltarea durabilă a comunităților.

3.5.1 Alimentarea cu apă și canalizare

Furnizarea apei potabile și gestionarea apelor uzate reprezintă componente fundamentale ale infrastructurii edilitare, având un impact direct asupra calității vieții locuitorilor și dezvoltării sustenabile a unei regiuni. Zona Urbană Funcțională Roman, beneficiază de un sistem complex de captare, tratare și distribuție a apei potabile, precum și de infrastructuri pentru colectarea și epurarea apelor uzate. Aceste sisteme au fost dezvoltate progresiv pentru a răspunde cerințelor de creștere demografică, expansiunii urbane și necesarului de protecție a mediului.

Zona Urbană Funcțională Roman este deservită printr-un sistem integrat de captare, pompare și distribuție a apei potabile, având ca principale surse de alimentare fronturile de captare Pildești-Simionești, captarea Horia și captarea Ruginoasa.

Stația de captare Pildești-Simionești, amplasată la aproximativ 8-10 km nord-vest de Municipiul Roman, este formată din două unități de captare distincte:

- **Captarea Pildești-Simionești (front vechi)**, localizată pe malul stâng al râului Moldova, dispune de un sistem de pompare compus din 32 de pompe și 5 chesoane la Captarea I, respectiv 34 de pompe și 2 chesoane la Captarea II.
- **Captarea Simionești (front nou)**, situată în proximitatea localității Simionești, este echipată cu 28 de pompe și un dren cu o lungime de 1.040 m.

Aceste fronturi de captare, construite succesiv în perioadele 1964-1967, 1975-1979 și 1993-1995, asigură un flux continuu de apă pentru Municipiul Roman și localitățile Săbăoani și Cordon.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Pe lângă aceste surse principale, infrastructura de alimentare cu apă potabilă mai include:

- **Captarea Horia**, dotată cu 5 puțuri forate, echipate cu pompe submersibile, care alimentează localitățile Horia și Cotu Vameș prin intermediul a două rezervoare de acumulare (100 mc și 400 mc).
- **Captarea Ruginoasa**, un sistem local alcătuit din 3 puțuri forate (din care două funcționale), care alimentează localitățile Ruginoasa și Bozieni prin intermediul a două rezervoare de 80 mc fiecare.

Distribuția apei potabile către consumatori este facilitată prin intermediul unor stații de repompare și rezervoare de acumulare, care contribuie la menținerea presiunii și optimizarea consumului energetic. În Municipiul Roman, apa captată de la Pildești este transportată prin trei conducte de aducțiune către stațiile de repompare Autogară și Episcopie, unde este depozitată în cinci rezervoare cu o capacitate totală de 20.000 m³. De aici, apa este tratată și redistribuită către utilizatori printr-o rețea sectorizată în 12 sectoare, pentru a facilita izolarea și gestionarea eficientă a eventualelor avarii.

Zona Urbană Funcțională Roman dispune de un sistem modern de colectare, transport și tratare a apelor uzate, destinat atât gospodăriilor, cât și sectorului economic și instituțiilor publice.

Rețeaua de canalizare este configurată pentru a prelua apele uzate menajere din Municipiul Roman și localitățile adiacente, fiind echipată cu stații de pompare ape uzate (SPAU) și stații de epurare. Sistemul este structurat astfel:

- Municipiul Roman: dispune de 22 de SPAU.
- Comuna Cordun: dotată cu rețea de canalizare și stație de epurare.
- Comuna Horia: dispune de o rețea proprie de canalizare cu sistem de pompare către Roman.
- Comunele Sagna și Tămășeni: beneficiază de infrastructuri locale de colectare și dirijare a apelor uzate către stațiile de epurare regionale.

Stațiile de epurare joacă un rol esențial în menținerea calității mediului înconjurător, contribuind la protecția resurselor de apă prin procese avansate de tratare a apelor uzate. Cele mai importante instalații din ZUF Roman sunt:

- Stația de epurare Roman, care deservește municipiul și localitățile Cordun și Săbăoani.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

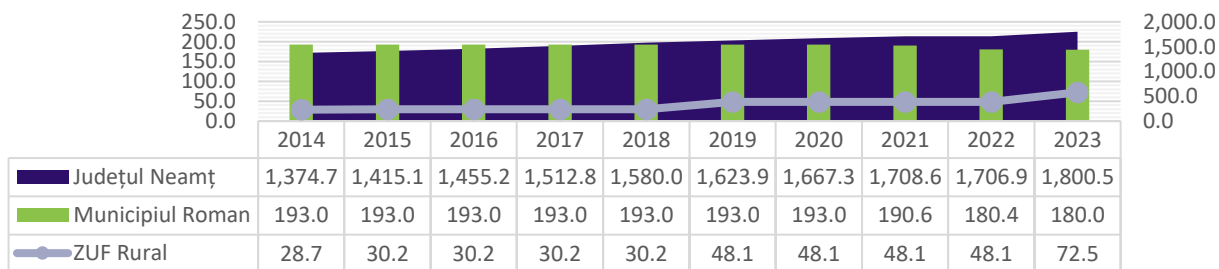
- Stația de epurare Horia, destinată preluării apelor uzate din localitățile Horia și Cotu Vameș.
- Stația de epurare Tămășeni-Sagna, care asigură procesarea eficientă a apelor uzate din aceste comune.

Investițiile realizate în infrastructura de apă potabilă și canalizare în Zona Urbană Funcțională Roman au condus la o creștere semnificativă a calității serviciilor publice, contribuind la dezvoltarea urbană sustenabilă și la protecția mediului. Extinderea și modernizarea rețelelor sunt prioritare.

În anul 2023, **lungimea rețelei de alimentare cu apă** a Zonei Urbane Funcționale Roman a fost de 252,5 kilometri, cu 13,89% mai lungă față de anul 2014. Lungimea rețelei din municipiul Roman a fost cu 6,74% mai mică (din cauza înlăturării rețelelor vechi-neadequate), iar în ZUF – Mediul rural (excepție comuna Gâdintî – comuna ce nu era conectată la un sistem de apă-canal în anul 2023) a fost cu 152,61% mai lungă, ceea ce arată un interes continuu față de dezvoltarea localităților rurale.

Infrastructura de apă din ZUF Roman reprezenta, în anul 2023, 14,02% din infrastructura de la nivel județean.

Figură 34 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei, Județul Neamț, ZUF Roman, 2014-2023



Sursa: INS Tempo Online (GOS106B)

Analiza cantității de apă potabilă distribuită consumatorilor din ZUF Roman, pe perioada 2014-2023, reflectă o serie de tendințe relevante atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Pe ansamblu, se constată o scădere semnificativă a volumului total distribuit în Municipiul Roman, de -27,52%, ceea ce poate indica fie o eficientizare a consumului, fie o reducere a cererii ca urmare a schimbărilor demografice sau economice. Această tendință este în contrast cu creșterea semnificativă a volumului de apă distribuit în localitățile mai mici, precum Cordun și Tămășeni, sugerând o extindere a infrastructurii de alimentare cu apă în mediul rural.

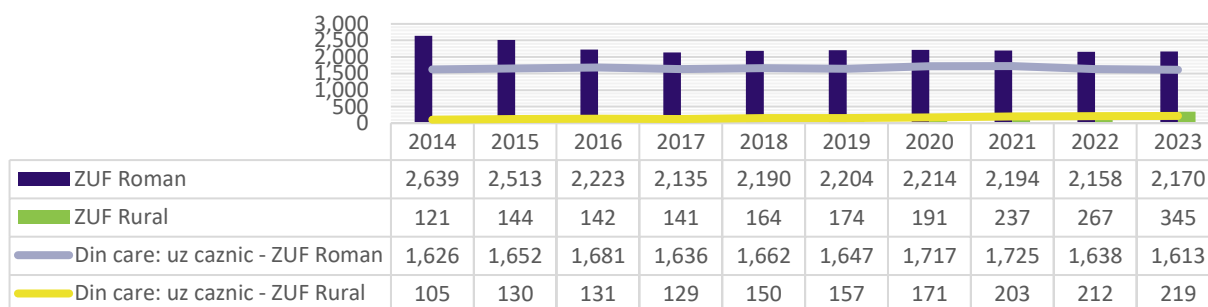
Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Raportul dintre consumul casnic și cantitatea totală distribuită arată o diferență notabilă între mediul urban și cel rural. În ZUF Roman, ponderea consumului casnic în totalul apei distribuite se menține relativ constantă, variind între 61,61% și 78,62%, în timp ce în ZUF rural se observă o scădere accentuată a acestui raport, de la 86,78% în 2014 la doar 63,48% în 2023. Aceasta ar putea fi o consecință a creșterii consumului non-casnic în mediul rural, fie prin dezvoltarea unor activități economice, fie prin extinderea rețelelor către alte tipuri de consumatori.

Un alt aspect remarcabil este creșterea cantității de apă distribuită pentru uz casnic în localitățile rurale (+108,57%), ceea ce indică o îmbunătățire a accesului la apă potabilă și, posibil, a condițiilor de trai. De asemenea, expansiunea rapidă a consumului în Cordun și Sagna, unde până în 2019 nu s-a înregistrat deloc consum, reflectă impactul extinderii infrastructurii de apă și conectarea unui număr tot mai mare de gospodării la rețelele publice.

Datele indică o reconfigurare a distribuției apei potabile în ZUF Roman, cu o tendință de scădere în mediul urban și o creștere accentuată în mediul rural. Aceste schimbări pot fi corelate cu politicile de investiții în infrastructura de apă, modificările demografice și economice, precum și cu optimizarea consumului în mediul urban.

Figură 35 Cantitatea de apă distribuită consumatorilor, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online - GOS108A

Analiza lungimii totale simple a conductelor de canalizare din ZUF Roman pentru perioada 2014-2023 evidențiază două tendințe majore: stagnarea infrastructurii în mediul urban și dezvoltarea progresivă a rețelelor în localitățile rurale.

Municipiul Roman menține o rețea de canalizare constantă, la 147 km, fără extinderi notabile pe parcursul perioadei analizate. O ușoară scădere este observată începând cu anul 2021, când lungimea totală simplă a conductelor este raportată la 145,2 km. Această ajustare poate fi cauzată de reabilitări, modificări în sistemul de măsurare sau retragerea unor tronsoane din uz.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În contrast, localitățile rurale, care inițial nu figurau în statisticile privind infrastructura de canalizare, au înregistrat progrese semnificative. De exemplu, în Horia, rețeaua de canalizare este menționată pentru prima dată în 2018, cu 8,8 km, iar până în 2021 aceasta aproape că se dublează, ajungând la 15,1 km.

Un fenomen similar este observat în Sagna, unde începând cu 2019 apare o rețea de 8,6 km, menținută constantă până în 2023. Cea mai amplă dezvoltare este raportată în Tămășeni, unde începând cu 2019 sunt înregistrați 20,6 km de conducte de canalizare, ceea ce indică un proces de extindere mai accelerat față de celelalte localități rurale analizate.

În cazul localității Cordon, datele dinainte de 2022 arată lipsa unei rețele de canalizare, iar începând cu 2022, este înregistrată o rețea de 1,8 km, care se menține constantă și în 2023, sugerând începutul unui proces de dezvoltare a infrastructurii de canalizare în această localitate.

Se observă o stagnare a investițiilor în infrastructura de canalizare în mediul urban, în timp ce în mediul rural s-au înregistrat progrese, cu extinderea treptată a rețelelor în mai multe localități. Acest fenomen poate fi asociat cu politicile de dezvoltare regională, fondurile de investiții pentru infrastructura de bază și creșterea accesului populației la servicii esențiale de canalizare.

Compania Județeană APA SERV S.A.⁶ este operatorul regional responsabil de serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare în județul Neamț, activând în baza unui contract de delegare semnat în 2009. Principalele sale atribuții includ captarea, tratarea, transportul, înmagazinarea și distribuția apei potabile, precum și colectarea, transportul și epurarea apelor uzate. Sistemele gestionate de companie asigură un circuit tehnologic complet, de la sursa de apă brută până la evacuarea apelor uzate epurate, fiind structurate pe trei zone operaționale: Sud, Nord și Est.

Rețeaua de alimentare cu apă a companiei include stații de pompare, conducte de aducțiune, stații de tratare, rezervoare de înmagazinare și sisteme de distribuție, iar serviciile sunt furnizate în două municipii, trei orașe și multiple comune. Sistemele de canalizare administrate de Apa Serv cuprind racorduri și rețele de canalizare, stații de pompare și epurare, fiind monitorizate prin SCADA.

⁶ Sursa: <https://www.apaserv.eu/>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Compania a implementat un Sistem Informatic Geografic (GIS) pentru gestionarea rețelelor de apă și canalizare, facilitând analiza datelor și optimizarea serviciilor. Acest sistem sprijină luarea deciziilor prin crearea unei baze de date geo-spațiale, integrarea surselor de informații și generarea de rapoarte detaliate, contribuind la îmbunătățirea eficienței operaționale și a serviciilor oferite consumatorilor.

În data de **20 iunie 2024**, Municipiul Roman a finalizat **procesul de delegare a gestiunii serviciilor publice de apă și canalizare către APAVITAL S.A.⁷**, prin aprobarea Actului Adițional nr. 6 la Contractul de delegare. Această decizie marchează încheierea etapelor necesare pentru începerea operării acestor servicii de către noul operator.

Pe 25 iunie 2024, a avut loc o întâlnire între conducerea APAVITAL S.A., CJ Apa Serv Neamț și angajații operatorului anterior, pentru stabilirea procedurilor de închidere a contractelor de muncă și a condițiilor de încheiere a noilor contracte cu APAVITAL S.A..

În aceeași zi, în cadrul unei ședințe de lucru, au fost planificați pașii necesari pentru realizarea predării-primirii patrimoniului sistemului public de apă și canalizare, din administrarea CJ Apa Serv Neamț către UAT Roman, iar ulterior transferul acestuia către APAVITAL S.A.. Acest proces va asigura o tranziție eficientă, fără perturbări în alimentarea cu apă a utilizatorilor.

După preluarea serviciului, APAVITAL S.A. s-a inițiat o evaluare a rețelei de alimentare și canalizare, având ca obiectiv reducerea pierderilor de apă și asigurarea furnizării continue a apei către locuitorii municipiului.

De asemenea, echipele direcției comerciale APAVITAL au demarat procesul de contractare a serviciilor de apă și canalizare cu asociațiile de proprietari, persoanele fizice și juridice titulare de contracte, în vederea integrării complete a utilizatorilor în noul sistem de operare. De asemenea comuna Sagna a făcut trecerea către operatorul de apă APAVITAL S.A.

⁷ Sura: <https://www.apavital.ro/apavital-incepe-activitatea-la-roman>

3.5.2 Alimentare cu energie electrică și gaze

Municipiul Roman beneficiază de furnizarea gazelor naturale, având în apropiere două magistrale de gaz, cu E-ON ENERGIE ROMANIA SA ca principal furnizor.

În județul Neamț, în perioada 2014-2023, lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor a înregistrat o creștere semnificativă, de la 510 km în 2014 la 1.222,6 km în 2023, ceea ce reprezintă o expansiune de 139,73%. Această creștere este un semn al unui efort susținut pentru modernizarea infrastructurii energetice și al unei strategii regionale de furnizare a gazelor naturale către un număr tot mai mare de localități și consumatori. Extinderea rețelei este esențială pentru sprijinirea dezvoltării economice și îmbunătățirea calității vieții, contribuind la asigurarea unui acces mai larg și mai eficient la o sursă de energie esențială.

Municipiul Roman a înregistrat o creștere moderată, de la 95,4 km în 2014 la 115,8 km în 2023, ceea ce indică o extindere treptată a rețelei de gaze pentru a acoperi cerințele populației în creștere și ale activităților economice. În ciuda creșterii constante, procentul de expansiune (21,38%) este mai mic comparativ cu alte localități, ceea ce ar putea sugera că infrastructura de distribuție a gazelor în municipiul Roman a ajuns la un grad mai mare de completare, iar dezvoltările recente sunt axate pe îmbunătățirea eficienței și înlocuirea infrastructurii mai vechi.

În localitatea Horia, s-a înregistrat o expansiune majoră, de la 17 km în 2014 la 48,2 km în 2023, ceea ce reprezintă o creștere de 183,53%. Această expansiune este esențială pentru îmbunătățirea accesului la energie și pentru sprijinirea creșterii economice și a bunăstării locuitorilor din această localitate.

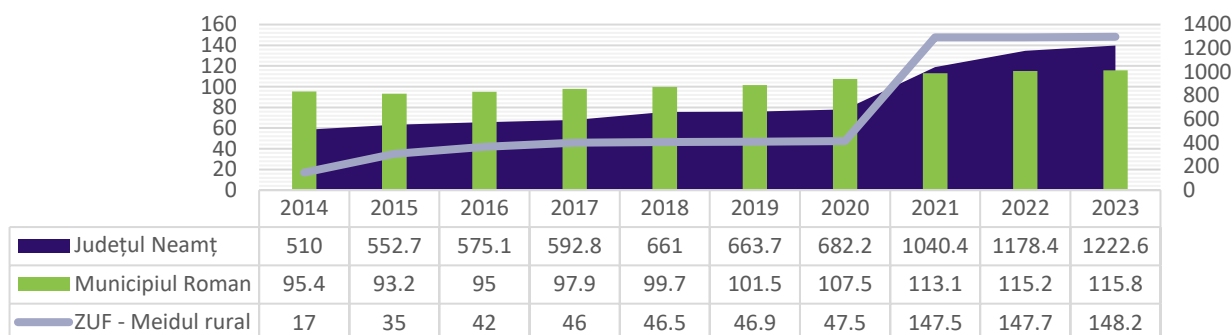
Localitățile Sagna și Tămășeni, care nu au înregistrat date până în 2021, au raportat o lungime constantă de 50 km de conducte de gaz începând din 2021. Acest lucru sugerează că aceste localități au finalizat proiectele de gazificare la un nivel de infrastructură standardizat, fără modificări semnificative în perioada ulterioară.

În mediul rural ZUF Roman a înregistrat o creștere semnificativă, de la 17 km în 2014 la 148,2 km în 2023, ceea ce reprezintă o creștere de 771,76%. Aceasta este o dovadă a unei investiții susținute în extinderea rețelei de distribuție a gazelor către localitățile rurale, reflectând un angajament de a sprijini dezvoltarea regională și de a reduce diferențele de acces la infrastructura de bază între zonele urbane și cele rurale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Această expansiune are un impact pozitiv semnificativ asupra calității vieții și dezvoltării economice, facilitând accesul la energie mai curată și mai eficientă.

Figură 36 Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, județul Neamț și ZUF Roman, 2014-2023



Sursa: INS Tempo Online - GOS116A

În ceea ce privește totalul gazelor naturale distribuite, municipiul Roman a înregistrat o scădere a volumului de gaze distribuite în perioada 2014-2023, de la 47.532 mii mc în 2014 la 35.778 mii m³ în 2023, ceea ce reprezintă o scădere semnificativă de aproximativ 24,73%. Aceasta poate fi rezultatul unor factori diverși, inclusiv eficiența sporită a utilizării gazelor, trecerea la surse alternative de energie, ori modificarea comportamentului consumatorilor din cauza fluctuațiilor economice sau a politicilor de mediu mai stricte.

Pentru uzul casnic, municipiul Roman a avut o fluctuație constantă, cu o scădere graduală a consumului din 2014 până în 2023, de la 14.823 mii mc la 13.785 mii mc, adică o reducere de aproximativ 7%. Această tendință reflectă o optimizare a consumului de gaze, datorită unor măsuri de eficiență energetică implementate la nivelul locuințelor, cum ar fi izolarea termică sau utilizarea de aparate mai eficiente din punct de vedere energetic. De asemenea, scăderea poate fi atribuită și scăderii populației sau schimbării obiceiurilor de consum în rândul locuitorilor municipiului.

În contrast, zona rurală ZUF a înregistrat o creștere semnificativă a consumului de gaze pentru uz casnic, cu un avans impresionant de 507,93% între 2014 și 2023. În 2014, consumul era de doar 328 mii mc, iar în 2023 a ajuns la 1.994 mii m³. Această creștere indică o expansiune semnificativă a rețelei de distribuție a gazelor naturale în mediul rural, ceea ce sugerează un interes crescut pentru conectarea gospodăriilor la rețeaua de gaz, în paralel cu îmbunătățirea accesului la această sursă de energie mai curată și mai eficientă.

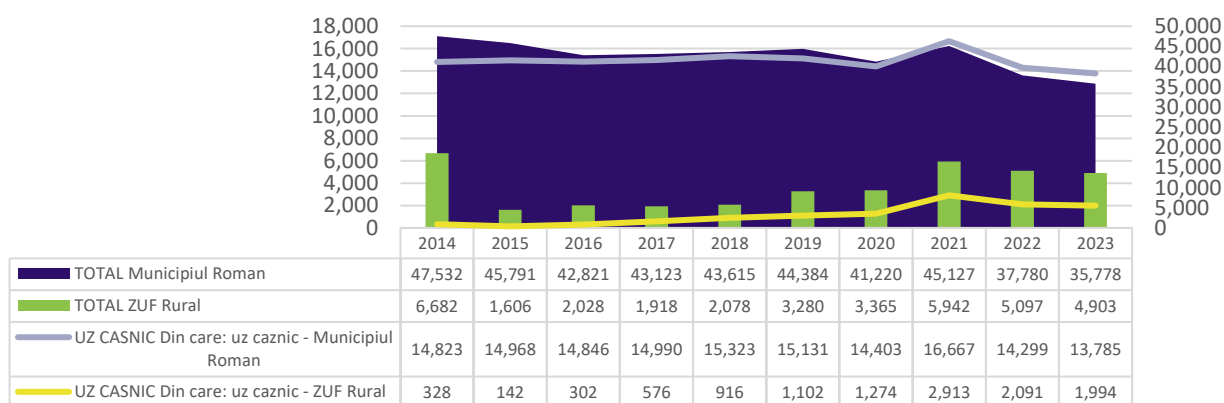
De asemenea, expansiunea infrastructurii de gaze naturale în zonele rurale poate fi un factor cheie în sprijinul dezvoltării economice locale și în îmbunătățirea condițiilor de trai, prin asigurarea unui acces mai bun la energie.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Un alt aspect demn de menționat este ponderea gazelor distribuite pentru uzul casnic în raport cu consumul total de gaze. În municipiul Roman, ponderea gazelor destinate uzului casnic a crescut treptat, de la 31,19% în 2014 la 38,53% în 2023. Aceasta indică o concentrare mai mare pe consumul casnic, poate ca urmare a unei scăderi a consumului industrial sau al altor utilizări comerciale ale gazelor naturale.

În schimb, în zona rurală a ZUF, ponderea gazelor distribuite pentru uz casnic în totalul consumului a crescut semnificativ, de la 4,91% în 2014 la 40,67% în 2023. Aceasta reflectă o integrare din ce în ce mai mare a gazului natural în viața de zi cu zi a locuitorilor din zonele rurale, subliniind o tranziție spre un consum mai sustenabil și modern al energiei.

Figură 37 Cantitatea de gaze distribuită către consumatori, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online - GOS118A

Zona Urbană Funcțională Roman este integrată în rețeaua națională de energie electrică, beneficiind de un grad de conectivitate de aproximativ 99%, care asigură alimentarea continuă a populației și agenților economici din zonă. Începând cu anul 2014, iluminatul public al municipiului Roman este alimentat cu energie electrică generată local, prin intermediul Microhidrocentralei amplasate pe râul Moldova. Această microhidrocentrală are o capacitate de producție de aproximativ 3 GWh pe an și o putere instalată de 580 kW, contribuind semnificativ la producția de energie regenerabilă în regiune.

Pe de altă parte, din perspectiva potențialului solar, ZUF Roman se află într-o zonă favorabilă din punct de vedere al radiației solare, fiind situat în zona IV, care beneficiază de o intensitate solară semnificativă, deși nu la nivelul zonei V, care reprezintă cea mai înaltă clasă de radiație solară din țară. Datorită acestui fapt, implementarea de sisteme fotovoltaice în Roman ar putea permite generarea unui interval estimativ de 1200–1250 kWh pe metru pătrat pe an, ceea ce subliniază oportunitățile considerabile de valorificare a energiei solare în acest oraș.

3.5.3 Iluminat public

Sistemul de iluminat public⁸ reprezintă o componentă esențială a infrastructurii urbane, având un impact semnificativ asupra diverselor aspecte ale vieții urbane. Un sistem eficient de iluminat public contribuie la dezvoltarea economică prin facilitarea activităților comerciale și administrative, indiferent de condițiile de iluminare naturală, și joacă un rol crucial în reducerea infracționalității și a accidentelor rutiere.

La nivelul **municipiului Roman**, gestionarea serviciului de iluminat public a fost administrată inițial de S.C. LUXTEN LIGHTING COMPANY S.A., până în iulie 2014, când, prin Hotărârea Consiliului Local nr. 116/2014, serviciul a fost preluat de administrația locală, consolidând controlul asupra funcționării și dezvoltării acestuia.

Un pas important în modernizarea infrastructurii a fost făcut în martie 2022, prin începerea unui proiect de înlocuire a lămpilor tradiționale cu tehnologie LED de ultimă generație, finalizat la sfârșitul anului 2023. Acest proiect a avut un impact pozitiv asupra eficienței energetice, reducând costurile de întreținere și contribuind la scăderea emisiilor de carbon, consolidând obiectivul unui oraș sustenabil.

În prezent, sistemul de iluminat public al municipiului Roman acoperă 98% din intravilan, fiind deservit de 496 de stâlpi și o rețea de aproximativ 22 km. Procesul de modernizare a iluminatului public este în desfășurare, fiind finanțat prin programe accesate de autoritatea locală de la Ministerul Mediului - AFM, completate de contribuția proprie a municipalității.

În ZUF rural, există zone care necesită extinderi ale rețelei de iluminat, precum:

- Zona DN15D (Strada Principală) – între Podul Rutier peste Râul Siret și moara din Gâdinți (aproximativ 400 ml);
- Zona DJ 207D (Strada Conacului) – spre biserică (400-500 ml);
- Zona dintre DN15D și drenul de captare a apei.

În comuna Gâdinți, sistemul de iluminat public acoperă 98% din intravilan, având o rețea de 22 km și fiind deservit de 496 de stâlpi. În prezent, se află în proces de modernizare prin înlocuirea corpurilor de iluminat cu lămpi LED eficiente energetic, în cadrul unui proiect finanțat de Ministerul Mediului - AFM și prin contribuția locală. De asemenea, sunt planificate extinderi ale rețelei în aceleași zone critice menționate anterior.

⁸ Sursa: *Piee Program De Îmbunătățire A Eficienței Energetice Municipiul Roman Județul Neamț*

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În comuna Sagna, sistemul de iluminat public acoperă complet intravilanul, având o rețea de 50 km, iluminată integral cu tehnologie LED.

În comuna Tămășeni, 95% din rețeaua stradală este echipată cu iluminat LED, reflectând eforturile administrației locale de a reduce consumul energetic și de a îmbunătăți calitatea iluminatului public.

Investițiile în modernizarea iluminatului public în aceste localități contribuie la:

- Reducerea consumului de energie electrică și a costurilor asociate;
- Creșterea eficienței sistemului de iluminat prin tehnologia LED, care asigură o durată de viață mai mare și un consum redus;
- Îmbunătățirea siguranței publice printr-o mai bună vizibilitate în zonele urbane și rurale;
- Scăderea emisiilor de carbon și promovarea unui model sustenabil de dezvoltare urbană.

Concluzii profilul spațial și funcțional, infrastructura de transport și mobilitate și echiparea tehnico-edilitară

Structura spațială și funcțională a Zonei Urbane Funcționale Roman reflectă un peisaj urban caracterizat de o dezvoltare inegală, cu o concentrare excesivă a activităților economice și a serviciilor în municipiul Roman, în timp ce localitățile adiacente rămân în mare parte dependente de acesta. Această polarizare accentuează dezechilibrele teritoriale, determinând o presiune sporită asupra infrastructurii urbane și asupra serviciilor publice.

Expansiunea urbană s-a realizat într-un mod relativ necontrolat, cu zone rezidențiale extinse în mod fragmentat, ceea ce a condus la o utilizare suboptimală a terenurilor și la dificultăți în asigurarea unei rețele eficiente de infrastructură și servicii. De asemenea, planificarea urbană nu a reușit să mențină un echilibru coerent între dezvoltarea economică, zonele de locuire și spațiile verzi, ceea ce afectează calitatea vieții și atractivitatea urbană.

Un alt aspect important îl constituie insuficiența spațiilor publice și a celor destinate activităților comunitare. Integrarea unor principii moderne de planificare urbană și dezvoltarea unor zone multifuncționale ar putea reduce discrepanțele dintre localitățile din ZUF Roman și ar contribui la o dezvoltare mai echilibrată și sustenabilă.

Infrastructura de transport și mobilitate din Zona Urbană Funcțională Roman joacă un rol esențial în coeziunea teritorială și în conectivitatea dintre localitățile componente. Municipiul Roman se află într-o poziție strategică, având conexiuni rutiere și feroviare

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

relevante la nivel regional. Analiza situației actuale evidențiază faptul că transportul public și infrastructura rutieră asigură o mobilitate relativ funcțională, dar cu potențial de optimizare pentru creșterea eficienței și sustenabilității.

Zona Urbană Funcțională Roman dispune de o rețea de transport funcțională, însă pentru a susține o dezvoltare durabilă este necesară o viziune integrată asupra mobilității urbane. Investițiile în infrastructura de transport public, implementarea soluțiilor smart și promovarea mobilității alternative sunt direcții strategice care pot asigura o mobilitate mai eficientă și sustenabilă pe termen lung.

Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare acoperă o parte semnificativă a teritoriului, dar există încă zone unde aceste servicii sunt deficitare sau insuficient dezvoltate. În contextul schimbărilor climatice și al creșterii cererii de apă potabilă, investițiile în infrastructura de distribuție, reducerea pierderilor și îmbunătățirea tratării apei devin imperative pentru sustenabilitatea pe termen lung.

Alimentarea cu energie electrică și gaze naturale este relativ stabilă, dar creșterea cererii impune necesitatea unor soluții de eficiență energetică și promovarea surselor de energie regenerabilă. Integrarea unor soluții smart pentru optimizarea consumului și reducerea pierderilor ar putea aduce beneficii semnificative atât pentru populație, cât și pentru mediul de afaceri.

În ceea ce privește gestionarea deșeurilor, infrastructura actuală necesită îmbunătățiri, în special în ceea ce privește colectarea selectivă și reciclarea. Sistemele existente nu reușesc să atingă țintele europene privind economia circulară, iar implementarea unor centre de reciclare moderne și extinderea colectării selective sunt esențiale pentru un management sustenabil al deșeurilor.

Analiza SWOT – Echipare tehnico – edilitară

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Municipiul Roman funcționează ca un centru polarizator pentru localitățile adiacente, oferind servicii publice, infrastructură de bază și oportunități economice, consolidându-și astfel rolul de hub regional.	Dezvoltarea urbană fragmentată și lipsa unei planificări integrate determină discrepanțe în dezvoltarea zonelor rezidențiale, industriale și comerciale.
Existența unor terenuri disponibile pentru extinderea infrastructurii urbane și dezvoltarea proiectelor de regenerare urbană, favorizând creșterea economică și modernizarea orașului.	Presiunea ridicată asupra infrastructurii urbane datorată concentrării activităților economice și serviciilor publice generează congestie și limitează capacitatea de dezvoltare echilibrată.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Municipiul dispune de un nucleu urban bine definit, cu zone funcționale clare pentru activități economice, rezidențiale și comerciale, asigurând o organizare coerentă a spațiului urban.	Lipsa unor spații publice adecvate pentru interacțiune socială și recreere în anumite zone ale municipiului afectează calitatea vieții urbane.
Municipiul Roman este un nod de conectivitate regională, având acces la rețele de transport naționale, facilitând astfel fluxurile economice și mobilitatea forței de muncă.	Transportul public necesară optimizare pentru a crește frecvența și acoperirea zonelor periferice, reducând astfel dependența de transportul privat.
Rețeaua rutieră principală este bine dezvoltată, asigurând o conectivitate eficientă la nivel județean și regional, contribuind la atragerea de investiții.	Infrastructura pentru mobilitate alternativă (piste pentru biciclete, transport ecologic) este insuficient dezvoltată, limitând opțiunile de transport sustenabil.
Rețelele de utilități sunt dezvoltate în majoritatea zonelor urbane, asigurând acces la servicii edilitare esențiale pentru populație și mediul de afaceri.	Infrastructura tehnico-edilitară necesită investiții pentru modernizare și extindere, mai ales în zonele periurbane.
Există capacitate de extindere și modernizare a infrastructurii de apă, canalizare, energie și gestionare a deșeurilor, facilitând tranziția către un mediu urban mai sustenabil.	Lipsa unor sisteme avansate de gestionare a deșeurilor și reciclare afectează conformitatea cu standardele europene de mediu.
Dezvoltarea de soluții smart pentru eficientizarea consumului de resurse este susținută de inițiative locale și acces la tehnologii moderne.	Creșterea cererii de resurse (apă, energie) generează presiune asupra infrastructurii existente, necesitând strategii sustenabile de gestionare.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Implementarea unor politici urbanistice care să reducă discrepanțele dintre municipiu și localitățile limitrofe, asigurând o dezvoltare echilibrată.	Expansiunea urbană necontrolată poate afecta coerența spațială și calitatea vieții urbane, generând probleme de gestionare a infrastructurii.
Accesarea fondurilor europene pentru modernizarea infrastructurii și dezvoltarea de proiecte de regenerare urbană permite creșterea calității vieții.	Riscul de polarizare economică și socială poate accentua discrepanțele dintre municipiu și zonele limitrofe, afectând incluziunea socială.
Aplicarea principiilor de dezvoltare urbană sustenabilă și inteligentă sprijină creșterea eficienței resurselor și atragerea de investitori.	Deficiențele în planificarea urbană pot afecta sustenabilitatea investițiilor pe termen lung, reducând eficiența economică.
Implementarea soluțiilor de transport inteligent contribuie la reducerea congestiei și optimizarea mobilității urbane.	Creșterea dependenței de transportul privat accentuează problemele de poluare și congestie urbană.
Acces la finanțare europeană pentru dezvoltarea transportului public și a mobilității alternative, facilitând tranziția către un sistem de transport sustenabil.	Întârzierile în implementarea proiectelor de infrastructură pot afecta competitivitatea orașului și atractivitatea sa pentru investitori.
Creșterea gradului de conștientizare privind utilizarea transportului sustenabil contribuie la reducerea emisiilor și la un mediu urban mai prietenos.	Necesitatea unor investiții majore pentru digitalizarea și optimizarea sistemului de transport public reprezintă o provocare financiară.
Dezvoltarea unor soluții inovatoare pentru gestionarea resurselor urbane sprijină eficiența energetică și reducerea pierderilor.	Creșterea presiunii asupra resurselor naturale și infrastructurii edilitare poate limita sustenabilitatea urbană.
Extinderea rețelelor inteligente de distribuție a energiei și digitalizarea serviciilor publice poate crește eficiența administrației locale.	Conformarea la reglementările europene privind eficiența energetică și economia circulară implică investiții semnificative.

3.6 Servicii publice

3.6.1 Educație

Dezvoltarea durabilă are la bază educația, ca factor esențial, pentru a asigura funcționarea adecvată a societății. Educația trebuie privită atât sub aspectul relevanței pe care o are în pregătirea forței de muncă, dar mai ales ca un proces continuu care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitoare.

În primul rând, educația în vederea pregătirii forței de muncă este indispensabilă într-o lume în continuă schimbare și evoluție. Noile tehnologii, inovațiile și schimbările economice impun o adaptabilitate și o actualizare a cunoștințelor continuă, în piața muncii. Prin furnizarea unei educații relevante și actualizate, se asigură că tinerii vor fi echipați cu competențele necesare pentru a se integra cu succes în piața muncii actuală și viitoare. Aceasta implică abilități tehnice, gândire critică, rezolvare de probleme, comunicare eficientă și colaborare.

În al doilea rând, educația trebuie privită ca un proces continuu, care nu se limitează doar la perioada școlară formală. Este esențial să se promoveze o cultură a învățării pe tot parcursul vieții, încurajând dezvoltarea continuă a cunoștințelor, abilităților și aptitudinilor individuale. Prin pregătirea generațiilor tinere într-un mod holistic și cuprinzător, educația îi ajută să se adapteze la schimbările și provocările viitoare, să își dezvolte capacitatea de a gândi critic, de a rezolva probleme și de a se angaja în mod activ în societate.

Dezvoltarea durabilă nu poate fi realizată în absența unei educații solide și de calitate. Prin intermediul educației, se promovează valori și comportamente durabile, se învață despre protejarea mediului înconjurător, se cultivă responsabilitatea socială și se stimulează gândirea creativă și inovatoare. Educația joacă un rol vital în formarea unei societăți informate, conștiente și angajate în construirea unui viitor sustenabil.

Unități de învățământ

Analiza unităților de învățământ din Zona Urbană Funcțională (ZUF) Roman, bazată pe datele disponibile pentru perioada 2014-2023, evidențiază evoluții specifice atât în ceea ce privește numărul total al unităților școlare, cât și dinamica acestora pe niveluri educaționale. Municipiul Roman, ca pol urban al acestei zone, a înregistrat o creștere moderată a numărului de unități educaționale, de la 17 în 2014 la 19 în 2023, ceea ce indică fie o consolidare a infrastructurii educaționale, fie o redistribuire a unităților existente în raport cu cerințele demografice și educaționale locale. În contrast, comunele adiacente,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

precum Cordun și Horia, au cunoscut o scădere semnificativă a numărului de unități de învățământ, ceea ce poate sugera o diminuare a populației școlare în aceste zone și o concentrare a serviciilor educaționale în nucleul urban.

O tendință relevantă este reprezentată de evoluția numărului de unități de învățământ la nivel primar și gimnazial, unde municipiul Roman a cunoscut o creștere de 16,67%, în contrast cu scăderea de 50% înregistrată în comunele Cordun și Horia. Această situație poate fi explicată prin migrarea elevilor către unități școlare mai bine dotate și cu o ofertă educațională mai variată în municipiu, ceea ce indică o polarizare funcțională a sistemului educațional în jurul centrului urban. În mod similar, învățământul liceal a rămas stabil în municipiul Roman, în timp ce în comunele adiacente nu au existat variații semnificative, menținându-se un număr redus de unități.

Un aspect demn de menționat este creșterea infrastructurii preșcolare (2 unități în municipiul Roman și 1 în comuna Cordun). Acest fenomen poate fi corelat cu politici educaționale locale orientate către extinderea accesului la educația timpurie, precum și cu schimbări demografice care au generat o cerere crescută pentru acest segment educațional. În același timp, datele indică o stagnare a numărului de unități de învățământ superior, ceea ce confirmă faptul că municipiul Roman nu joacă un rol de centru universitar, oferind doar opțiuni limitate pentru continuarea studiilor la acest nivel.

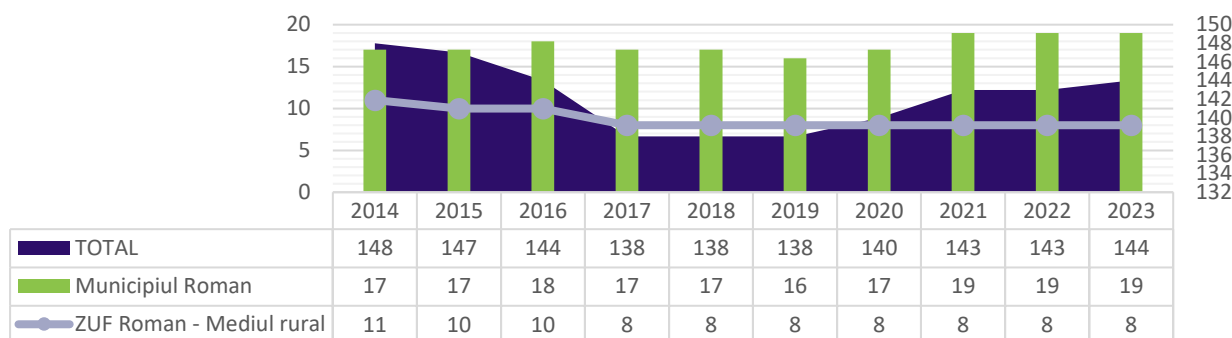
Reducerea numărului de unități postliceale și profesionale în municipiul Roman și în comunele adiacente poate semnaliza o scădere a interesului pentru aceste forme de educație sau o reconfigurare a ofertei educaționale, adaptată la cerințele pieței muncii. În același timp, absența unor date privind învățământul antepreșcolar și profesional în unele perioade ridică întrebări privind coerența raportărilor statistice și continuitatea ofertei educaționale în aceste segmente.

În ansamblu, analiza datelor relevă o tendință de consolidare a sistemului educațional în municipiul Roman, în detrimentul localităților adiacente, ceea ce reflectă o polarizare funcțională a rețelei de unități de învățământ în ZUF Roman.

În anul 2023, numărul unităților de învățământ din Zona Urbană Funcțională Roman, reprezenta 13,19% din totalul unităților de la nivel județean.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 38 Evoluția numărului de unități școlare, Județul Neamț, ZUF Roman, 2014-2023



Sursa: INS Tempo Online (SCL101C)

Infrastructura școlară este alcătuită dintr-o serie de elemente esențiale, printre care se numără săli de clasă, laboratoare școlare, săli de gimnastică, ateliere școlare, terenuri de sport, bazine de înot și PC-uri/echipamente IT.

În anul 2023, la nivelul municipiului Roman existau 558 de **săli de clasă**, înregistrând o creștere de 0,18% față de anul 2014. Aceste săli de clasă reprezintă spațiile dedicate desfășurării activităților educaționale la toate nivelurile de învățământ. Distribuția acestora în comunele din apropierea municipiului Roman este următoarea: 50 de săli în comuna Cordon, 10 în comuna Gâdiniți, 46 în comuna Horia, 23 în comuna Sagna și 39 în comuna Tămășeni.

Această distribuție reflectă structura rețelei educaționale din zonă, cu o concentrare semnificativă a infrastructurii educaționale în municipiul Roman, urmat de comunele adiacente, care dispun de un număr mai redus de săli de clasă. Evoluția numărului de săli de clasă indică o relativă stabilitate în ceea ce privește infrastructura educațională, cu variații minore în unele localități, în funcție de dinamica populației școlare și de eventualele investiții în modernizarea unităților de învățământ.

În anul 2023, la nivelul ZUF Roman, existau în total **96 de laboratoare școlare**. Municipiul Roman concentra majoritatea acestora, reprezentând un procent de 62,5% (60 de laboratoare), în timp ce în celelalte localități din Zona Urbană Funcțională analizată distribuția era următoarea: Cordon – 6 laboratoare, Horia – 16 laboratoare, Gâdiniți – 1 laborator, iar Tămășeni – 6 laboratoare.

În ceea ce privește nivelurile de educație, laboratoarele sunt distribuite astfel:

- În învățământul primar și gimnazial, în municipiul Roman existau 28 de laboratoare, ceea ce reprezintă 29,2% din totalul laboratoarelor la nivelul municipiului. În Cordon funcționau 4 laboratoare, în Horia – 6, iar în Gâdiniți – 1.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- La nivel liceal, în municipiul Roman funcționau 60 de laboratoare, ceea ce reprezintă 62,5% din totalul laboratoarelor din ZUF Roman. În Cordun și Horia numărul acestora a rămas constant la 2, respectiv 10 laboratoare.
- În învățământul universitar, în municipiul Roman funcționau 5 laboratoare.

În mediul rural, în cadrul ZUF Roman, existau 29 de laboratoare în 2023, ceea ce reprezintă o scădere de 9,38% față de anul 2014. Distribuția acestora arată că laboratoarele pentru învățământul primar și gimnazial au scăzut cu 15%, în timp ce numărul laboratoarelor din învățământul liceal a rămas constant.

Existența și dotarea laboratoarelor școlare cu echipamente și instrumente specifice contribuie semnificativ la îmbunătățirea procesului educațional, oferind elevilor oportunitatea de a înțelege mai bine conceptele teoretice și de a-și dezvolta competențele practice.

În ceea ce privește **numărul sălilor de gimnastică**, la nivelul județului Neamț, în anul 2023 existau 123 de săli de gimnastică, înregistrând o scădere de 3,91% față de anul 2014, când erau disponibile 128 de săli. Dintre acestea, un procent de 15,45% (19 săli) sunt localizate în municipiul Roman, valoare care s-a menținut constantă față de anul precedent.

În ceea ce privește distribuția sălilor de gimnastică la nivelul localităților din ZUF Roman, situația este următoarea: în comuna Cordun numărul sălilor de gimnastică a scăzut cu 50% față de anul 2014, ajungând la 2 săli în anul 2023, iar în comuna Horia a fost înregistrată o scădere de 25%, menținându-se la 3 săli. În comunele Sagna și Tămășeni, numărul sălilor de gimnastică a rămas constant pe parcursul ultimilor ani.

Pe niveluri de educație, în anul 2023, în învățământul primar și gimnazial existau 84 de săli de gimnastică, reprezentând 68,29% din totalul județean, iar în învățământul liceal existau 37 de săli, ceea ce reprezintă 30,08% din total. De menționat este faptul că, la nivelul municipiului Roman, numărul sălilor de gimnastică din învățământul primar și gimnazial a rămas constant la 8 unități, iar în învățământul liceal au fost disponibile 10 săli, fără modificări față de anul precedent.

Existența și dotarea sălilor de gimnastică contribuie semnificativ la dezvoltarea fizică armonioasă a elevilor, oferindu-le posibilitatea de a desfășura activități sportive într-un mediu adecvat.

La nivelul județului Neamț, în anul 2023, existau 112 **ateliere școlare**, înregistrând o scădere de 8,20% față de anul 2014, când numărul acestora era de 122. Dintre acestea,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

un procent de 23,21% (26 de ateliere) se regăsesc în municipiul Roman, valoare care s-a menținut constantă față de anul precedent.

La nivelul ZUF Roman, comuna Cordun dispune de 2 ateliere școlare, menținându-și numărul din ultimii 10 ani, în timp ce comuna Horia are un singur atelier, fără modificări. În comuna Tămășeni, numărul atelierelor a scăzut cu 50% față de 2014, stabilizându-se la 2 unități începând cu anul 2015.

Pe niveluri de educație, în anul 2023, în învățământul primar și gimnazial erau disponibile 21 de ateliere școlare, ceea ce reprezintă 18,75% din totalul județean, în timp ce în învățământul liceal existau 84 de ateliere, corespunzând unui procent de 75%. La nivelul municipiului Roman, în învățământul primar și gimnazial funcționau 2 ateliere școlare, înregistrând o scădere de 50% față de anul 2014, iar în învățământul liceal existau 22 de ateliere, fără modificări față de anii anteriori.

În plus, începând cu anul 2021, în județul Neamț au fost înregistrate și 2 ateliere școlare în învățământul universitar, situate în municipiul Roman, contribuind astfel la diversificarea oportunităților de formare practică pentru studenți.

Atelierele școlare reprezintă un element esențial al procesului educațional, oferind elevilor și studenților un cadru adecvat pentru desfășurarea activităților practice și creative, cum ar fi lucrul manual, desenul, pictura și sculptura.

Terenurile de sport în județul Neamț

În județul Neamț, în anul 2023, existau **156 de terenuri de sport**, reprezentând o creștere de 14,71% față de anul 2014. Municipiul Roman, una dintre cele mai mare centre urbane principale ale județului, deținea 26 de terenuri de sport în anul 2023, ceea ce reprezintă 13,04% din totalul terenurilor sportive din județ.

Dintre acestea, învățământul primar și gimnazial dispunea de 106 terenuri în anul 2023, în creștere cu 8,16% față de 2014. În același timp, învățământul liceal a înregistrat o evoluție semnificativă, având 47 de terenuri în 2023, cu 23,68% mai multe decât în 2014. Aceste infrastructuri sportive sunt esențiale pentru promovarea unui stil de viață activ și pentru desfășurarea activităților sportive precum fotbal, baschet sau tenis în unitățile de învățământ.

În ceea ce privește distribuția la nivelul ZUF Roman, în Cordun, numărul terenurilor de sport a scăzut cu 25% în 2023 comparativ cu 2014, iar în Horia s-a menținut constant la

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

3 terenuri. În alte localități precum Sagna și Tămășeni, infrastructura sportivă a rămas neschimbată în ultimii ani.

Evoluția numărului de PC-uri în mai multe localități, cum ar fi municipiul Roman, Cordun sau Gâdinti, între 2014 și 2023. Spre exemplu:

- Municipiul Roman a înregistrat o creștere de 46,87% a numărului de PC-uri în perioada analizată, ajungând la 1.476 unități în 2023.
- Localitatea Gâdinti a avut o creștere spectaculoasă, de 467,86%, datorită unei creșteri bruște între 2020 și 2021.
- La nivel liceal, municipiul Roman a înregistrat o creștere de 21,60% între 2014 și 2023.

Datele pentru Municipiul Roman indică o creștere semnificativă a numărului de **echipamente IT** utilizate în educație, de la 1.005 unități în 2014 la 1.476 unități în 2023, reprezentând o creștere totală de **46,87%**. Această tendință ascendentă reflectă investițiile în digitalizare, modernizarea infrastructurii școlare și adaptarea la noile cerințe educaționale.

La nivelul ZUF Roman, situația este variată:

- **Cordun** a înregistrat o scădere de **13,85%**, de la 130 unități în 2014 la 112 în 2023, sugerând o stagnare sau lipsă de investiții.
- **Gâdinti** a înregistrat o creștere spectaculoasă de **467,86%**, de la 28 unități la 159, indicând o investiție majoră în echipamente IT.
- **Horia** a scăzut cu **10,38%**, ceea ce poate semnaliza o lipsă de reînnoire a echipamentelor.
- **Sagna** și **Tămășeni** au avut creșteri moderate de **13,64%** și **63,46%**, ceea ce arată un progres în digitalizarea educației.

În învățământ preșcolar în Municipiul Roman, numărul de echipamente IT a crescut de la 23 în 2014 la 63 în 2023, o creștere de 173,91%, indicând o atenție sporită pentru introducerea tehnologiei în educația timpurie. În ZUF Roman, cele mai mari creșteri s-au înregistrat în Horia (+150%) și Tămășeni (+300%), în timp ce în Cordun a avut loc o scădere de 27,27%, ceea ce sugerează o lipsă de investiții în acest segment.

În învățământ primar și gimnazial, în Municipiul Roman, creșterea numărului de echipamente IT a fost una dintre cele mai semnificative, de 123,36% (de la 214 unități în 2014 la 478 în 2023).

În ZUF Roman, cea mai spectaculoasă creștere s-a înregistrat în Gâdinti (+569,57%), unde echipamentele IT au crescut de la 23 la 154, indicând un salt major în digitalizarea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

școlilor. În schimb, Cordun a înregistrat un declin de 26,32%, ceea ce poate afecta calitatea procesului educațional.

În învățământ liceal, în Municipiul Roman, creșterea echipamentelor IT a fost de 21,60% (de la 727 unități în 2014 la 884 în 2023). Acest progres este mai moderat comparativ cu învățământul primar și gimnazial, sugerând fie o bază inițială mai solidă, fie un ritm mai lent de investiții.

În ZUF Roman, Cordun a avut o creștere de 11,63%, iar Horia a înregistrat un declin abrupt de 39,34%, ceea ce ridică întrebări asupra alocării resurselor în acest sector.

În învățământ universitar, deși Municipiul Roman nu este un centru universitar major, în 2014 era raportat un singur echipament IT, iar în 2023 numărul acestora a ajuns la 25, marcând o creștere de 24 unități. Această evoluție poate fi explicată fie prin dezvoltarea unor programe educaționale locale, fie prin extinderea unor filiale universitare.

Domenii de formare specializată

În municipiul Roman funcționează două instituții de învățământ superior, fiecare cu o ofertă educațională distinctă: **Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan** și o **filială a Universității „Danubius” din Galați**. Aceste instituții contribuie la menținerea statutului orașului ca centru universitar regional, deși dinamica numărului de studenți înscriși a suferit modificări semnificative în ultimele decenii.

Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan reprezintă prima instituție de învățământ superior înființată la Roman, în anul 1991, având un profil teologic și filosofic. Structurat pe două facultăți – **Filosofie** (ciclu de trei ani) și **Teologie** (ciclu de patru ani) – institutul oferă o formare specifică pentru studenți de confesiune catolică, pregătiți pentru preoție.

Universitatea „Danubius” din Galați, prezentă la Roman din anul 2005, a oferit inițial trei facultăți cu mai multe specializări: **Drept**, **Științe Economice** (Contabilitate și Informatică de Gestiune, Finanțe-Bănci, Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor) și **Științe ale Comunicării și Relații Publice** (Comunicare și Relații Publice, Relații Internaționale și Studii Europene). De asemenea, instituția a dezvoltat și un program de masterat în domenii precum Științe Penale, Drept Comunitar, Management Financiar sau Audit Public și Privat.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Populația școlară

La începutul anului 2023, în ZUF Roman, numărul elevilor înregistra un număr de 14.125, reprezentând 20,99% din totalul populației școlare de la nivelul județului Neamț. Comparativ cu populația școlară din ZUF Roman înregistrată în anul 2014, în anul 2023, acesta a scăzut cu 12,85%.

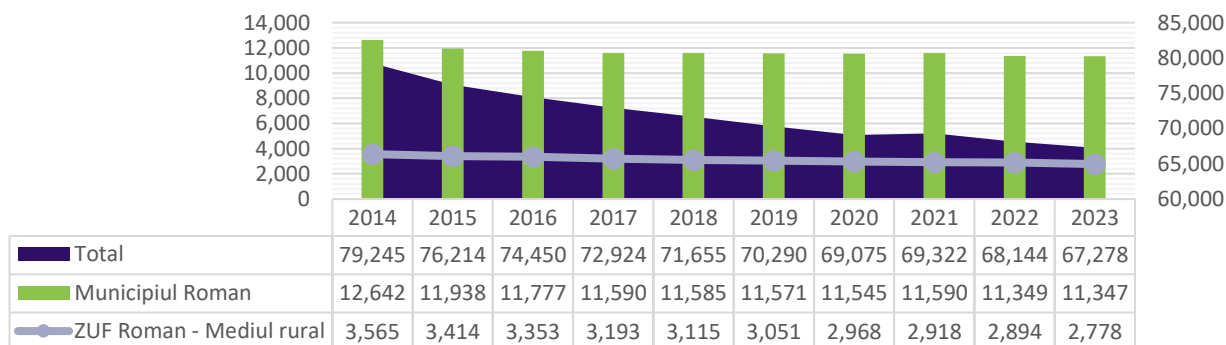
În anul 2023, din numărul total de elevi, 15,07% erau înregistrați în învățământul preșcolar, 45,05% în învățământul primar și gimnazial, 29,05% în cel liceal, 6,63% în învățământul profesional, 4,11% în cel postliceal și 0,09% în cel universitar.

În perioada 2014-2023, populația școlară din municipiul Roman, a înregistrat o scădere de 10,24%, de la 12.642 de elevi în 2014 la 11.347 în 2023. Scăderi semnificative au avut loc și în localitățile rurale din apropiere, cum ar fi Cordon, cu o scădere de 8,19%, de la 879 de elevi în 2014 la 807 în 2023, și Gâdinti, care a înregistrat o scădere de 34,22%, ajungând de la 225 de elevi în 2014 la doar 148 în 2023.

În alte localități, cum ar fi Horia și Sagna, scăderile au fost și ele notabile. Horia a înregistrat o scădere de 16,90%, de la 846 elevi în 2014 la 703 în 2023, iar Sagna a înregistrat o scădere de 27,04%, ajungând de la 466 elevi în 2014 la 340 în 2023.

De asemenea, Tămășeni a înregistrat una dintre cele mai mari scăderi, de 32,11%, de la 1.149 elevi în 2014 la 780 în 2023. Aceste scăderi sunt în concordanță cu un fenomen demografic mai amplu, care afectează nu doar județul Neamț, ci și alte regiuni ale țării, reflectând o tendință generală de scădere a numărului de elevi, în principal din cauza migrației populației și schimbărilor demografice.

Figură 39 Evoluția populației școlare, Județul Neamț, ZUF Roman , 2014-2023



Sursa: INS Tempo Online (SCL103D)

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

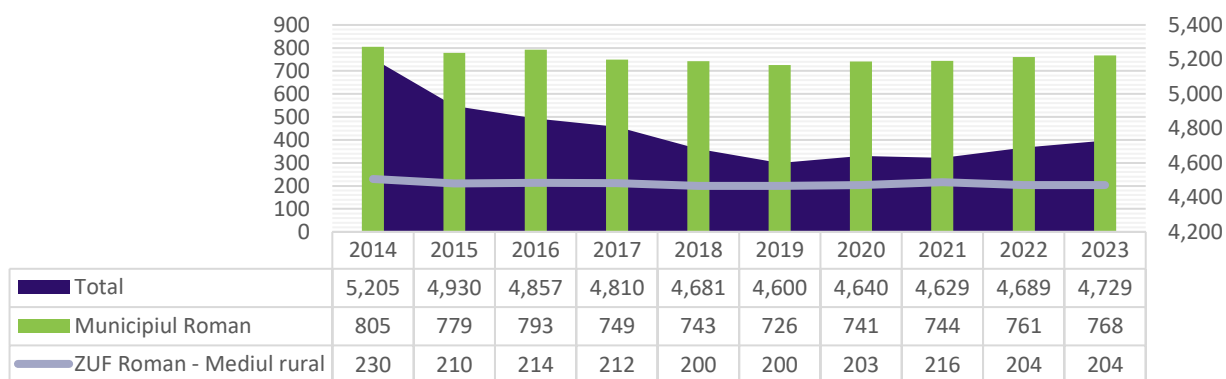
Personalul didactic

Conform datelor statistice, în anul 2023, la nivel județean existau 4.729 de cadre didactice, în scădere cu 9-15% față de anul 2024. La nivelul ZUF Roman activau 972 de cadre didactice (din cadre 204 cadre în ZUF rural), cu 6,09% mai puține față de anul 2014.

În anul 2023 datele arată că există o distribuție diferită a cadrelor didactice în funcție de forma de învățământ în care își desfășoară activitatea. Astfel, conform datelor analizate, s-a evidențiat faptul că cele mai multe cadre didactice (47,22%) își desfășoară activitatea în învățământ primar și gimnazial), 35,91% în învățământul liceal, 15,43% în cel preșcolar, 1,03% în cel universitar și 0,41% în cel postliceal.

În localitățile din mediul rural ZUF a existat o scădere de 11,30%. Comunele **Cordon** și **Sagna** au avut scăderi moderate de personal didactic, cu 3,28% și respectiv 29,73%, iar comunele **Gădiniți** și **Tămășeni** au înregistrat scăderi semnificative de personal didactic, cu 15,38% și respectiv 24,32%. Aceste scăderi se aliniază cu tendințele demografice din zonele rurale, unde numărul elevilor scade din cauza migrației și a evoluției demografice. Comuna Horia a avut o creștere de 15,56%.

Figură 40 Evoluția personalului didactic, Județul Neamț, ZUF Roman



Sursa: INS Tempo Online - SCL104D

Asistență educațională

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) Neamț⁹ joacă un rol esențial în coordonarea și gestionarea serviciilor educaționale specializate destinate copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale, dar și în sprijinul cadrelor didactice, părinților și altor actori din domeniul educațional. Atribuțiile sale includ coordonarea și monitorizarea activității centrului județean de asistență psihopedagogică

⁹ Sursa: <https://www.cjrae-neamt.ro/structura/cjrae.html>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

(CJAP), cabinetele de asistență psihopedagogică și logopedică, centrele de educație incluzivă, precum și furnizarea de servicii de mediere școlară și consiliere educațională.

Obiectivele Centrului de Resurse și Asistență Educațională se concentrează pe asigurarea unui acces echitabil la educație pentru toți copiii și tinerii, indiferent de particularitățile psihoindividuale și sociale ale acestora. Printre principalele direcții de acțiune se numără menținerea copiilor și tinerilor în sistemul de învățământ obligatoriu, adaptarea activităților educaționale la nevoile lor biopsihosociale, formarea continuă a cadrelor didactice și implicarea părinților în procesul educațional. De asemenea, se acordă o importanță deosebită colaborării cu factorii educaționali pentru integrarea socială și profesională a elevilor, organizarea de programe de prevenire a abandonului școlar și promovarea unui mediu educațional fără violență.

Beneficiarii direcți ai CJRAE sunt copiii, elevii și tinerii care beneficiază de serviciile de asistență educațională, alături de părinții și tutorii lor, cadrele didactice, personalul educațional din diverse instituții și membrii comunității locale. Serviciile oferite includ asistență psihopedagogică, orientare școlară și profesională, terapii logopedice, evaluare și mediere școlară, precum și programe de formare continuă pentru cadrele didactice.

În ceea ce privește funcțiile și responsabilitățile sale, CJRAE este implicat într-o activitate complexă de coordonare, monitorizare și evaluare a serviciilor educaționale, colaborând cu diverse instituții și organizații la nivel local, național și internațional. Printre responsabilitățile specifice se numără organizarea echipelor multidisciplinare pentru intervenția timpurie, realizarea de studii și cercetări pe baza analizei de nevoi, gestionarea unui registru de evidență a serviciilor educaționale oferite și facilitarea relaționării între instituțiile de învățământ și comunitate.

Centrul de Resurse și Asistență Educațională contribuie astfel la dezvoltarea unui sistem educațional incluziv, adaptat nevoilor fiecărui copil și tânăr, în vederea asigurării unui parcurs educativ de calitate și integrării lor optime în societate.

Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică oferă servicii de consiliere și sprijin psihopedagogic pentru preșcolari, elevi, părinți și cadre didactice, cu scopul de a preveni și gestiona dificultățile educaționale și comportamentale. Acesta se implică în investigarea psihopedagogică a elevilor, orientarea profesională, prevenirea abandonului școlar și sprijinirea cadrelor didactice prin formare continuă. De asemenea, coordonează activitățile din cabinetele de asistență psihopedagogică, colaborează cu alte instituții și

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

sprijină elevii cu cerințe educaționale speciale. CJAP joacă un rol important în crearea unui mediu educațional incluziv și adaptat nevoilor fiecărui elev.

Serviciul de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională se ocupă cu evaluarea psihoeducațională și orientarea școlară și profesională a copiilor, elevilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Scopul principal al acestuia este integrarea socială și profesională a acestora, oferindu-le șanse egale și dezvoltându-le potențialul. Serviciul propune planuri de intervenție personalizate, consultând cadrele didactice, părinții și specialiștii implicați. În plus, unitățile de învățământ sunt responsabilizate să numească un responsabil de caz pentru fiecare elev cu CES și să elaboreze un plan individualizat de servicii, avizat de Comisia de Orientare Școlară.

Învățământul profesional

Învățământul profesional reprezintă o formă de educație care se adresează absolvenților clasei a VIII a și are o durată de cel puțin trei ani. Una dintre caracteristicile sale distincte este ponderea semnificativă a pregătirii practice, care are loc în colaborare cu operatorul economic asociat. Scopul acestui tip de învățământ este de a oferi calificări de nivel trei în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor din Registrul Național al Calificărilor.

Învățământul profesional are o abordare orientată către piața muncii și nevoile acesteia. Documentele strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale joacă un rol esențial în identificarea cerințelor pieței muncii și a competențelor necesare. Aceste documente servesc ca ghiduri pentru dezvoltarea programelor de învățământ profesional, asigurându-se astfel că acestea răspund cerințelor actuale și viitoare ale economiei și locurilor de muncă.

Învățământul profesional combină teoria cu practica într-un mod integrat și coerent, oferind elevilor oportunități de învățare experiențelor și de aplicare directă a cunoștințelor în contextul real al activităților profesionale. Aceasta se realizează prin intermediul stagiilor și practicii profesionale desfășurate în cadrul operatorului economic asociat, unde elevii au posibilitatea să-și dezvolte abilitățile și competențele practice specifice domeniului lor de studiu. La nivelul ZUF Roman există 6 instituții cu profil tehnic/ servicii¹⁰:

¹⁰ Sursa: <https://www.isjneamt.ro/site/wp-content/uploads/2021/07/anexa-nr.-3-invatamant-profesional.pdf>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

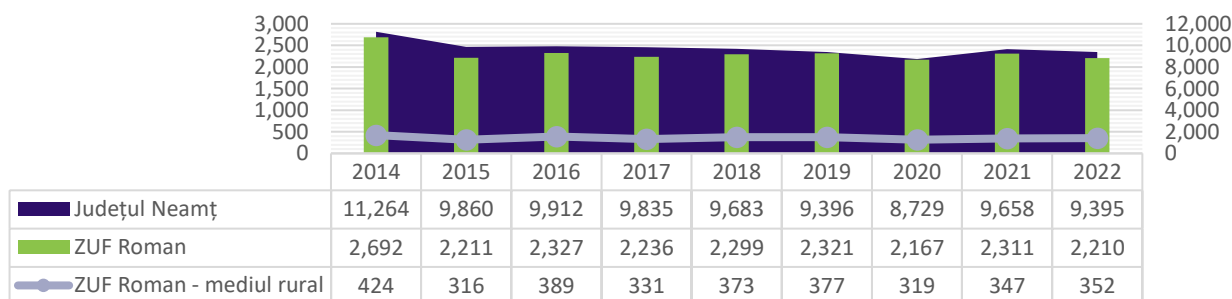
Tabel 10 Unități de învățământ profesionale, ZUF Roman

Nr. crt.	Unități de învățământ	Calificare profesională
1	Colegiul Tehnic "DANUBIANA", Municipiul Roman	Comerciant-vânzător Bucătar Mecanic utilaje și instalații în industrie Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Confectioner produse textile Cofetar-patiser Brutar-patiser-preparator produse făinoase
2	Colegiul Tehnic „Miron Costin” Municipiul Roman	Zidar -pietrar - tencuitor Mecanic auto Comerciant-vânzător Lucrător hotelier
3	Colegiul Tehnic „Petru Poni”, Municipiul Roman	Electromecanic utilaje și instalații industriale Mecanic utilaje și instalații în industrie Fierar betonist - montator prefabricate Electrician constructor Operator ceramică fină
4	Liceul Tehnic „Vasile Sav”, Municipiul Roman	Electrician exploatare joasă tensiune
5	Liceul Tehnologic „Ion Ionescu de la Brad” Comuna Horia	Mecanic agricol
6	Școala profesională ADJUDENI, Comuna Tămășeni	Lăcătuș mecanic prestări servicii Confectionar produse textile

Sursa: <https://www.isjneamt.ro>

În ceea ce privește numărul absolvenți înregistrați în ZUF Roman pentru perioada 2014-2022, evoluția acestuia a fost în scădere (tendință ce se observă și la nivelul județului Neamț), astfel că, față de anul 2014, totalul absolvenților a scăzut cu 17,90%. În anul 2022, totalul absolvenților din ZUF Roman reprezentau 23,52% din totalul absolvenților de la nivelul județului Neamț.

Figură 41 Evoluția numărului de absolvenți, județul Neamț și ZUF Roman, 2014-2022



Sursa: INS Tempo Online - SCL109D

Navetismul școlar

Conform chestionarelor completate de instituțiile de învățământ din Zona Urbană Funcțională Roman, în aproape toate unitățile există un procent semnificativ al populației școlare de elevi navetiști. Datele indică faptul că elevii din comunele Cordun, Gâdinti, Horia,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Sagna și Tămășeni – toate parte a ZUF Roman – sunt în mod constant reprezentați în rândul navetiștilor în majoritatea unităților de învățământ din municipiu. Această tendință sugerează că municipiul Roman funcționează ca un centru educațional dominant, oferind oportunități de învățământ care nu sunt disponibile sau sunt mai limitate în comunele învecinate.

Elevii provin preponderent din comunele ZUF, dar și din localități aflate în proximitate, unele chiar din județele învecinate (Iași, Bacău, Vaslui). Acest fenomen indică o arie de influență extinsă a municipiului Roman, care depășește limitele administrative ale ZUF. Totuși, în cadrul acestei analize, ne concentrăm pe relațiile din interiorul ZUF.

- **Horia, Cordun, Sagna, Gâdinti și Tămășeni** apar frecvent în listele de navetiști ale școlilor gimnaziale și liceelor din Roman, confirmând existența unor fluxuri stabile de elevi care călătoresc zilnic către municipiu.
- **Comunele Cordun și Sagna** sunt printre cele mai reprezentate în mai multe instituții de învățământ, ceea ce sugerează o dependență educațională puternică față de municipiul Roman.
- **Liceele tehnice și vocaționale** (Colegiul Tehnic „Danubiana”, Colegiul Tehnic „Miron Costin”, Liceul Teologic Romano-Catolic etc.) atrag un număr mare de elevi din întreaga zonă, inclusiv din comunele ZUF, ceea ce demonstrează că Roman oferă oportunități educaționale specializate, inaccesibile la nivel local în comune.

Navetismul școlar din ZUF Roman poate fi explicat prin mai mulți factori, precum **lipsa unor unități de învățământ specializate în comune** – Școlile din Roman oferă programe educaționale diverse, inclusiv profiluri vocaționale și tehnice, care nu sunt disponibile în satele din jur și **continuitatea educațională** – Elevii din comunele ZUF încep adesea ciclul preșcolar sau gimnazial în Roman și, odată integrați în sistemul educațional al municipiului, își continuă studiile acolo.

Datele demonstrează în mod clar că municipiul Roman îndeplinește un **rol de centru educațional regional** pentru comunele din ZUF. Relațiile de navetism școlar sunt puternice și constante, indicând o **dependență funcțională** între localități și justificând integrarea acestora într-o Zonă Urbană Funcțională. Această interdependență are implicații asupra dezvoltării infrastructurii educaționale, a transportului public și a politicilor urbane și regionale, consolidând necesitatea unor sinergii de durată și a unor proiecte comune între municipiul Roman și UAT-urile din mediul rural.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

3.6.2 Sănătate

Calitatea vieții locuitorilor este influențată în mod semnificativ de mai multe criterii, iar unul dintre cele mai importante aspecte este accesul la serviciile de sănătate publică și calitatea actului medical. În plus, dotarea infrastructurii medicale cu aparatură și echipamente adecvate reprezintă un factor esențial în asigurarea unei îngrijiri medicale de înaltă calitate.

Disponibilitatea serviciilor medicale, inclusiv consultările, tratamentele și intervențiile necesare, poate avea un impact semnificativ asupra sănătății și bunăstării indivizilor. O rețea bine dezvoltată de unități de sănătate publică, spitale și clinici este esențială pentru a asigura accesul adecvat la servicii medicale de calitate.

Asigurarea unui sistem de sănătate publică bine dezvoltat, care să ofere acces la servicii medicale de calitate și să fie dotat corespunzător cu echipamente și aparatură adecvată, este esențial pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

Infrastructura de sănătate

La nivelul ZUF Roman, în anul 2023, erau 471 de unități medicale, 429 de unități erau concentrate în municipiul Roman, 11 unități în comuna Cordun, 2 unități în comuna Gădiniți, 7 unități în comuna Horia, 6 unități în comuna Sagna și 16 în comuna Tămășeni.

Municipiul Roman avea 35 de unități sanitare cu formă de proprietate publică și 333 private, iar localitățile din Zona urbană funcțională Roman – mediul rural avea doar unități sanitare cu formă de proprietate privată.

Tabel 11 Rețeaua unităților sanitare pe categorii de unități și forme de proprietate, ZUF Roman, anul 2023

Categorii de unități sanitare	Proprietate publică	Proprietate privată	Municipiul Roman	ZUF Roman – mediul rural
Spitale	2	0	2	0
Unități sanitare cu internare de zi	0	1	1	0
Ambulatorii integrate spitalului	1	0	1	0
Dispensare medicale	1	0	1	0
Centre de sănătate mintală	1	0	1	0
Puncte de lucru ale centrelor de dializă	0	1	1	0
Cabinete medicale de medicină generală	0	8	8	0
Cabinete medicale școlare	22	0	22	0
Cabinete medicale de familie	0	43	31	12
Cabinete stomatologice	0	105	92	13
Cabinete medicale de specialitate	0	170	166	4
Farmacii	2	44	35	9
Puncte farmaceutice	0	4	3	1

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Categorii de unități sanitare	Proprietate publică	Proprietate privată	Municipiul Roman	ZUF Roman – mediul rural
Laboratoare medicale	6	10	16	0
Laboratoare de tehnică dentară	0	23	22	1
Alte tipuri de cabinete medicale	0	29	27	2

Sursa: INS Tempo Online - SAM101B

Spitalul Municipal de Urgență Roman reprezintă o instituție medicală complexă, structurată pe diverse secții și compartimente, fiecare având roluri și specializări specifice în acordarea serviciilor de sănătate. Aceste unități sunt organizate pentru a răspunde necesităților de diagnosticare, tratament și recuperare ale pacienților, inclusiv în situații de urgență. Structura secțiilor spitalului este:

Secțiile medicale includ specializări fundamentale precum *Medicina Internă, Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie, Cardiologie, Pneumologie și Boli Infecțioase*, fiecare având rolul de a diagnostica și trata diverse afecțiuni medicale. În mod particular, secțiile de *Neonatologie, Obstetrică-Ginecologie, și Pediatrie* sunt dedicate asigurării unui cadru adecvat pentru tratamentele specifice pacienților tineri, incluzând nașterea, îngrijirea nou-născuților și tratamentele pediatrice.

Secțiile chirurgicale includ *Chirurgie Generală, Chirurgie și Ortopedie Infantilă, Ortopedie și Traumatologie, și Blocul Operator Unic*. Acestea se ocupă cu intervențiile chirurgicale majore și minore, oferind soluții pentru afecțiuni acute și cronice ce necesită intervenție directă.

Secțiile de îngrijire intensivă și de specialitate sunt reprezentate de *Secția ATI* (Anestezie și Terapie Intensivă), care oferă suport vital pentru pacienții aflați în stare critică. *Compartimentul de Endocrinologie, Diabet Zaharat, Nutriție și Boli Metabolice* furnizează tratamente pentru afecțiuni cronice de natură hormonală și metabolică.

Secțiile de suport și îngrijiri paliative asigură o gamă variată de servicii pentru pacienții cu afecțiuni incurabile, incluzând *Îngrijiri Paliative și Secția Psihiatrie*, care sunt destinate îmbunătățirii calității vieții și suportului psihologic.

Servicii de diagnostic și intervenție de înaltă performanță sunt oferite prin compartimentele de *Radiologie și Imagistică Medicală, Laborator de Analize Medicale, Endoscopie, și Serviciul de Anatomie Patologică și Prosectură*, esențiale pentru identificarea rapidă și precisă a patologiilor complexe.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Serviciile paraclinice includ analize medicale și investigații imagistice, precum *tomografii* (CT), *ecografii*, *radiografii*, *EKG*, și *analize de laborator* diversificate. Acestea sunt necesare pentru evaluarea detaliată a stării de sănătate a pacienților și pentru stabilirea unui diagnostic corect.

Serviciile medicale oferite:

Consultații ambulatorii sunt esențiale pentru diagnosticarea și tratarea afecțiunilor care nu necesită internare. Acestea sunt realizate de medici specialiști în diferite domenii medicale și sunt necesare pentru pacienții cu boli cronice sau pentru cei care necesită tratamente de rutină.

Spitalizare de zi și internare continuă sunt necesare pentru pacienții cu afecțiuni acute sau cronice care necesită monitorizare medicală constantă. Internarea se poate face prin compartimentul de *Primire Urgențe (CPU)* sau pe bază de bilet de trimitere.

Serviciile de urgență includ tratarea urgențelor medico-chirurgicale, tromboliza, intervențiile de urgență, precum și investigațiile necesare pentru stabilirea unui diagnostic rapid, inclusiv explorări radiologice, ecografii și analize de laborator.

Medicamente și dispozitive medicale sunt acordate în cadrul tratamentelor, iar persoanele asigurate beneficiază de medicamente cu și fără contribuție personală, în funcție de tipul afecțiunii. Dispozitivele medicale, cum ar fi protezele și ortezele, sunt oferite pe baza recomandărilor medicale pentru recuperarea diferitelor deficiențe organice.

Servicii profilactice includ examene periodice pentru angajați, evaluarea stării de sănătate pentru comisiile de expertiză a capacității de muncă, servicii de educație sanitară și monitorizarea sarcinii și a lăuziei.

Spitalul Municipal de Urgență Roman oferă astfel o gamă completă de servicii care acoperă atât urgențele medicale, cât și tratamentele curative, paraclinice și profilactice, asigurând un cadru adecvat pentru diagnosticarea, tratamentul și recuperarea pacienților, indiferent de natura afecțiunilor acestora. Această structură multidisciplinară reprezintă o unitate de sănătate esențială în comunitatea locală.

Spitalul de Psihiatrie „Sf. Nicolae” din Roman, cunoscut anterior sub denumirea de Spitalul de Bolnavi Psihici Cronici Gâdinți, a fost înființat în anul 1982, în urma unei hotărâri a Consiliului Local al Municipiului Roman. Situat pe raza comunei Gâdinți, în județul Neamț, la aproximativ 10 km de municipiul Roman, instituția a fost amplasată într-un conac

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

boieresc, pe o suprafață de teren de 17.423 mp. Scopul principal al înființării acestui spital a fost acoperirea unei nevoi stringente în județul Neamț, care nu dispunea de un astfel de lăcaș destinat bolnavilor psihici cronici. De-a lungul anilor, spitalul a suferit schimbări semnificative, începând cu mutarea sa în municipiul Roman în anul 2009, printr-un ordin emis de Ministerul Sănătății, care a aprobat și schimbarea denumirii în „Spitalul de Psihiatrie Sf. Nicolae Roman”. Ulterior, în 2015, spitalul a trecut în subordinea Consiliului Județean Neamț, consolidându-și statutul de instituție de sănătate publică sub autoritatea județeană.

În ceea ce privește dotările materiale, spitalul oferă un mediu adecvat tratamentului pacienților, cu saloane dotate cu TV LCD, precum și rezerve individuale cu facilități moderne, cum ar fi frigider și TV. Capacitatea totală de internare este de 130 de paturi. De asemenea, spitalul beneficiază de o gamă variată de facilități destinate îngrijirii pacienților, inclusiv cabinete medicale psihiatrice, cabinet de psihologie și psihoterapie, club de recreere, sală de sport și ergoterapie, și sală de mese cu aer condiționat, asigurând astfel o abordare completă și complexă a sănătății mintale.

Spitalul este echipat cu tehnologii medicale moderne, inclusiv electroencefalograf, electrocardiograf, defibrilatoare, aparate de resuscitare cardiorespiratorie, concentratoare de oxigen, monitoare pentru funcții vitale și diverse truse de urgență, garantând astfel intervenții rapide și eficiente în caz de necesitate. Aceste echipamente sunt esențiale în asigurarea unui tratament medical de calitate în cazul pacienților cu tulburări psihice și neurologice.

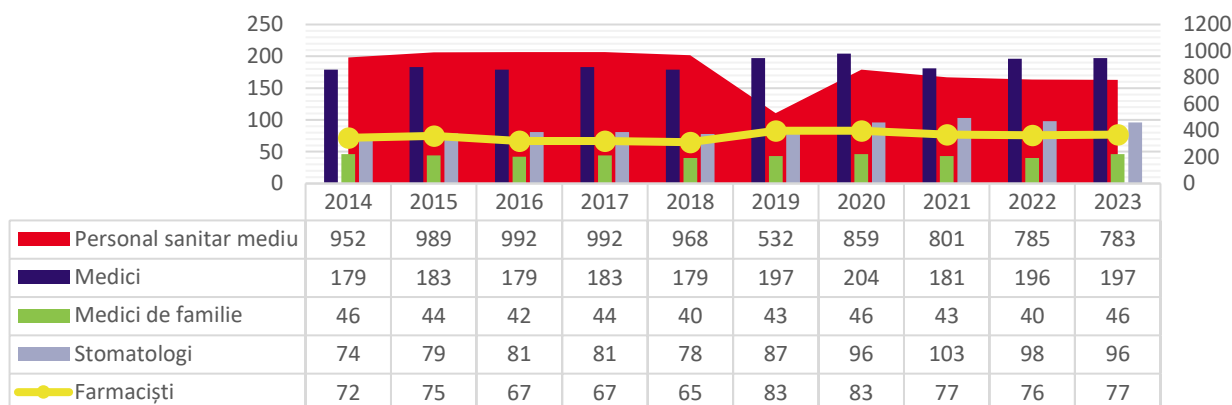
Printre serviciile oferite, spitalul se remarcă printr-o gamă largă de tratamente și îngrijiri, incluzând tratamente psihiatrice (medicamentoase și psihoterapice) pentru psihoze, nevroze, tulburări de personalitate, alcoolism și demență. De asemenea, pacienții beneficiază de servicii psihologice, psihoterapie, consultații neurologice, dar și de asistență socială. În plus, spitalul se implică activ în educația și sprijinul aparținătorilor pacienților, informându-i despre opțiunile de investigații paraclinice disponibile, cum ar fi analizele de laborator, radiologiile, ecografiile, CT-urile și EEG-urile. În final, spitalul pune la dispoziție și consiliere pastorală, completând astfel spectrul de îngrijire oferit pacienților și familiilor acestora. În interiorul spitalului sunt 4 medici psihiatri, 5 cabinete medicale, 130 de paturi și 30 de angajați ce formează o echipă terapeutică.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Resurse umane

În perioada 2014-2023 numărul personalului medico-sanitar din Zona Urbană funcțională Roman a crescut cu 10,06%, ajungând la un număr de 197 de medici.

Figură 42 Evoluția personalului sanitar (proprietate publică și privată), ZUF Roman, 2014-2023



Sursa: INS Tempo Online - SAN104B

Analizând repartitia cadrelor medicale la nivelul ZUF Roman se constată faptul că 94,33% din totalul numărului total de cadre din ZUF Roman, se află pe teritoriul municipiului Roman.

Tabel 12 Personalul medico-sanitar, ZUF Roman, 2023

Categorii de cadre medico-sanitare	Municipiul Roman	Zuf Roman - Mediu rural
Medici	185	12
Medici de familie	34	12
Stomatologi	85	11
Farmacисти	70	7
Personal sanitar mediu	757	26

Sursa: INS Tempo Online - INS104B

3.6.3 Asistență socială

Infrastructura socială

În România, sistemul național de asistență socială este compus din instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, împreună cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare sau permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor sau comunităților. Asistența socială în România se concentrează pe patru piloni principali: prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excludere socială, susținerea copilului și a familiei, sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale și sprijinirea în cazul situațiilor deosebite.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Serviciile sociale reprezintă activitățile sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții. Acestea sunt de interes general și se organizează în forme și structuri diverse, în funcție de specificul activității derulate și de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari.

Conform Legii asistenței sociale nr. 292/2011, serviciile sociale sunt clasificate în funcție de scopul serviciului, în servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, cum ar fi servicii de îngrijire personală, servicii de recuperare/reabilitare și servicii de inserție/reinserție socială.

Serviciile sociale sunt adresate unui spectru larg de categorii de beneficiari, incluzând copiii și familiile lor, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice, victimele violenței în familie, persoanele fără adăpost, persoanele cu diverse adicții (cum ar fi consumul de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc.), victimele traficului de persoane, persoanele private de libertate, persoanele sancționate cu măsuri educative sau pedepse neprivative de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanele cu afecțiuni psihice, persoanele din comunități izolate, șomerii de lungă durată și aparținătorii beneficiarilor.

Furnizori de servicii sociale

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț (DGASPC Neamț) a fost instituită prin Hotărârea nr. 99/2004 a Consiliului Județean Neamț, având ca obiectiv principal coordonarea și implementarea politicilor de asistență socială la nivel județean. Aceasta a rezultat din comasarea Serviciului Public de Asistență Socială a județului Neamț și a Direcției Județene pentru Protecția Drepturilor Copilului Neamț, preluând atribuțiile și funcțiile acestora în mod corespunzător.

Structura organizatorică a DGASPC Neamț este stabilită prin hotărâri ale Consiliului Județean Neamț, astfel încât să asigure funcționalitatea instituției în conformitate cu prevederile legislative. Direcția generală dispune de un cadru instituțional bine definit, având ca prioritate furnizarea de servicii sociale pentru protecția copilului, asistența persoanelor adulte vulnerabile și administrarea serviciilor comune necesare bunei desfășurări a activității.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Protecția copilului

Pentru a asigura protecția și bunăstarea copiilor aflați în situații de risc, DGASPC Neamț dispune de mai multe compartimente specializate, incluzând:

- Compartimentul Adopție și Post-Adopție;
- Compartimentul Prevenire Instituționalizare Copii și Coordonare a Serviciilor Publice de Asistență Socială;
- Compartimentul Management de Caz pentru Copilul aflat în Plasament Rezidențial;
- Compartimentul de Evaluare și Asistență Psihologică;
- Serviciul de Management de Caz pentru Copilul aflat în Plasament Familiar;
- Serviciul de Evaluare Complexă a Copilului;
- Secretariatul Comisiei de Protecție a Copilului.

Instituția administrează, de asemenea, mai multe centre de servicii sociale dedicate copiilor, cum ar fi Complexul de Servicii "Ozana" din Târgu Neamț, Complexul de Servicii "Elena Doamna" din Piatra Neamț, precum și diverse complexe rezidențiale pentru copii și tineri cu dizabilități.

Asistența persoanelor adulte

Pentru persoanele adulte cu dizabilități și vârstnicii aflați în dificultate, DGASPC Neamț oferă servicii prin:

- Compartimentul Management de Caz pentru Persoane Adulte cu Dizabilități și Persoane Vârstnice;
- Compartimentul Asistenți Personali Profesioniști;
- Serviciul de Evidență și Stabilire Beneficii de Asistență Socială;
- Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanei Adulte cu Handicap;
- Secretariatul Comisiei de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap.

Totodată, direcția administrează centre dedicate persoanelor adulte vulnerabile, precum Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități (CIAPAD) Bozieni și Complexul de Servicii Sociale Târgu Neamț.

Servicii comune

Pentru eficiența administrativă și organizatorică, DGASPC Neamț include mai multe compartimente de suport, precum:

- Compartimentul Juridic Contencios;
- Compartimentul Audit;
- Compartimentul Achiziții Publice și Contractare Servicii Sociale;
- Compartimentul Managementul Calității Serviciilor Sociale;

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- Serviciul Management, Resurse Umane, Formare Profesională, Salarizare și Comunicare;
- Serviciul Financiar-Contabil și Buget.

Aceste compartimente contribuie la implementarea și monitorizarea strategiilor și proiectelor de asistență socială, asigurând transparența și eficiența gestionării resurselor publice. Furnizorii de servicii sociale din ZUF Roman sunt:

Tabel 13 Furnizorii de servicii sociale, ZUF Roman

Denumire Furnizor	Localitate	Data acreditării inițiale
Direcția de Asistență Socială Roman	Roman	15.07.2016
Primăria Comunei Gâdinți - Compartiment de Asistență Socială	Gâdinți	07.02.2023
Primăria Comunei Horia - Compartiment Asistență Socială	Horia	14.03.2023
U.A.T. Comuna Sagna - Compartiment Asistență Socială	Sagna	25.09.2024
Arhiepiscopia Romanului și Bacăului	Roman	31.01.2024
Asociația Bella Vita - Roman	Roman	02.10.2023
Asociația Cultural Socială Economică Christiana	Horia	01.09.2023
Asociația Poienița Crucii - Poienari	Roman	07.06.2022
Asociația Roman 2000	Roman	30.07.2014
Fundația Episcop Melchisedec	Roman	25.06.2014
Fundația Teodora Campostrini	Tămășeni	03.06.2014
Fundația Umanitară Pacea	Roman	18.09.2017
Fundație Pentru Moralitate, Asistență, Religie, Temperanță și Ajutor Marta	Roman	12.10.2017
Protopopiatul Roman	Roman	09.05.2022

Sursa: mmuncii.ro

Cele mai multe servicii de asistență socială sunt centrele rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special.

Tabel 14 Servicii sociale licențiate, ZUF Roman, anul 2024

Nr. crt.	Denumire furnizor	Denumire serviciu social	Tip serviciu social	Localitate
1	Fundația Sfântul Ioan Calabria	Centrul de zi pentru copii Don Calabria	16.Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	Roman
2	Asociația Centrul Diecezan Caritas Iași	Centrul de îngrijire la domiciliu Roman	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	Roman
3	Direcția de Asistență Socială Roman	Centrul de îngrijire de zi pentru copiii aflați în situații de risc " Casa Copiilor"	16.Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	Roman
4	Direcția de Asistență Socială Roman	Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice - Casa Bunicilor	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice	Roman

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Denumire furnizor	Denumire serviciu social	Tip serviciu social	Localitate
5	Direcția de Asistență Socială Roman	Centrul pentru servicii sociale Casa pâinii	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	Roman
6	Direcția de Asistență Socială Roman	Adăpost de noapte Casa Speranței	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele fără adăpost	Roman
7	Direcția de Asistență Socială Roman	Serviciul de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	Roman
8	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Centrul maternal din cadrul Complexului de servicii Romanița	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru mamă și copil	Roman
9	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Centrul de protecție a copilului cu dizabilități din cadrul Complexului de servicii Romanița	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
10	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Centrul de primire a copilului în regim de urgență din cadrul Complexului de servicii Romanița	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
11	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 8 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
12	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 44 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
13	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 26 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
14	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 34 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
15	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 3 din cadrul Complexului de servicii Familia Mea Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
16	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 24 din cadrul Complexului de servicii Familia Mea Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
17	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 43 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
18	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 53 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Denumire furnizor	Denumire serviciu social	Tip serviciu social	Localitate
19	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 66 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
20	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartament de tip familial nr. 35 din cadrul Complexului de servicii "Familia Mea" Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
21	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Apartamentul de tip familial nr. 38 din cadrul Complexului de Servicii Familia Mea Roman	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Roman
22	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Centrul de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități din cadrul Complexului de Servicii Rezidențiale și de zi pentru copii Roman	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	Roman
23	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Echipa Mobilă din cadrul Complexului de Servicii pentru Comunitate pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Roman	-	Roman
24	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț	Centrul de zi pentru evaluare inițială și de recuperare pentru persoane adulte cu dizabilități	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	Roman
25	Fundația Episcop Melchisedec	Centrul de zi pentru copii aflați în situație de risc "Episcop Melchisedec"	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	Roman
26	Fundația Episcop Melchisedec	Cantina socială Episcop Melchisedec	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	Roman
27	Fundația Episcop Melchisedec	Centrul socializare Episcop Melchisedec	Centre de zi pentru persoane vârstnice	Roman
28	Fundația Teodora Campostrini	Casa de tip familial Buna Vestire	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție special	Tămășeni
29	Fundația Umanitară Pacea	Centrul de zi pentru copii aflați în risc de separare de părinți	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	Roman

Sursa: mmuncii.ro

Infrastructura de furnizare a serviciilor sociale a Zonei Urbane Funcționale Roman este în proces de dezvoltare, la nivel local evidențiindu-se nevoia înființării mai multor tipuri de servicii sociale destinate persoanelor vulnerabile, respectiv:

Tabel 15 Servicii sociale necesare a fi înființate la nivelul Zonei Urbane Funcționale Roman

Localitate	Tip serviciu social necesar	Capacitatea serviciului social
Roman	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice	100
Roman	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	500
Roman	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	700

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Localitate	Tip serviciu social necesar	Capacitatea serviciului social
Roman	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	300
Roman	Centre de zi pentru familie și copil	250
Roman	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	250
Roman	Servicii de asistență comunitară	600
Cordun	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală	15
Cordun	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	100
Cordun	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	100
Cordun	Servicii de asistență comunitară	300
Gădintî	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice	10
Gădintî	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	20
Gădintî	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	30
Gădintî	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	20
Horia	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	100
Horia	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	40
Horia	Centre de zi pentru familie și copil	100
Horia	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie	80
Sagna	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	40
Sagna	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	50
Sagna	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	30
Sagna	Servicii de asistență comunitară	200
Tămășeni	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală	15
Tămășeni	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	100
Tămășeni	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	100
Tămășeni	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	40

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale (gov.ro)

Creșe

Misiunea creșelor este de a furniza servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație pentru copii, înainte de vârsta școlară, prin dezvoltarea unor programe de educație timpurie adaptate nevoilor, potențialului de dezvoltare cât și ținând cont de particularitățile fiecărui copil. Aceste programe sunt concepute pentru a sprijini dezvoltarea cognitivă, lingvistică, motorie și socio-emoțională a copiilor, oferindu-le o bază solidă pentru succesul lor viitor în educație și în viață. De asemenea oferă oportunități de învățare și dezvoltare, pregătindu-i pe copii pentru tranziția către învățământul preșcolar și ulterior învățământul obligatoriu.

Prin intermediul serviciilor lor integrate, creșele se asigură că toate nevoile copiilor sunt îndeplinite. Aceste nevoi includ aspecte legate de sănătate, nutriție, igienă, siguranță și dezvoltare emoțională și socială.

În Zona Urbană Funcțională Roman, în anul 2024, municipiul Roman a început demararea proiectului „**Construire creșă, Strada Renașterii, Municipiul Roman**”¹¹.

¹¹ Sursa: <https://primariaroman.ro/construire-cresa-strada-renasterii-municipiul-roman/>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Proiectul face parte din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Componenta C15 – Educație, și vizează investiția în infrastructura educațională timpurie. Prin această inițiativă, Municipiul Roman urmărește îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunității locale și dezvoltarea capitalului uman prin facilitarea accesului la educație preșcolară de calitate.

Obiectivul principal al proiectului este combaterea limitărilor în accesul la educație timpurie și asigurarea unui mediu educațional modern, echitabil și eficient. Prin construirea unei creșe moderne pe Strada Renașterii, administrația locală sprijină integrarea timpurie a copiilor în sistemul educațional, contribuind astfel la dezvoltarea lor armonioasă și la sprijinirea familiilor tinere.

Proiectul prevede construirea unei creșe cu o capacitate de **110 locuri**, dotată cu echipamente moderne și adaptată cerințelor actuale de educație timpurie. Clădirea va fi proiectată astfel încât să respecte standardele de eficiență energetică, având un consum de energie primară cu **cel puțin 20% mai mic** decât cerința pentru clădirile aproape zero-energie (nZEB), conform normelor naționale.

Această investiție contribuie la **extinderea și modernizarea infrastructurii educaționale** din municipiu și Zona urbană funcțională Roman, oferind un spațiu sigur, accesibil și prietenos pentru copii, educatori și personal auxiliar.

Proiectul urmează să fie finalizat în data de 31 decembrie 2025 și are o valoare de 21.667.344,35 lei.

3.6.4 Infrastructura de petrecere a timpului liber, culturală și de sport

Principalele obiective turistice din Zona urbană funcțională Roman includ:

Muzeul de Istorie Roman – a fost înființat oficial la 1 septembrie 1957, marcând un moment important în conservarea și promovarea patrimoniului istoric al regiunii. Inițial, colecția sa era formată din doar opt piese de bronz descoperite la Doljești, însă, de-a lungul timpului, muzeul și-a îmbogățit substanțial colecțiile, ajungând astăzi la peste 150.000 de artefacte, acoperind toate epocile istorice.

Preocupările pentru constituirea unui muzeu local datează însă din prima jumătate a secolului al XX-lea. În perioada interbelică, profesorul și arheologul Constantin Dascălu a inițiat primele demersuri, iar ulterior, în anii 1950, ideea s-a concretizat odată cu sprijinul

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

profesorului Ionel Teștiban și al specialiștilor din domeniu, precum acad. Mircea Petrescu-Dâmbovița. Decizia Comitetului Executiv al Sfatului Popular Regional Bacău din 9 septembrie 1957 a oficializat înființarea instituției, deși începuturile au fost dificile, implicând găsirea unui sediu adecvat, obținerea resurselor financiare și organizarea patrimoniului.

În prezent, muzeul funcționează în Palatul Negruzzi, un monument arhitectural deosebit, reprezentativ pentru stilul baroc, decorat cu picturi murale realizate de Ludwig Branner (1884). Structurat pe 15 săli, muzeul oferă o expunere cronologică, de la preistorie până în epoca modernă, cuprinzând artefacte semnificative din perioada geto-dacică, medievală și modernă. Printre cele mai valoroase expozate se numără descoperirile de la Cetatea Mușatină și din cimitirul medieval de la Săbăoani.

Astăzi, Muzeul de Istorie din Roman este o instituție de referință în peisajul muzeistic național, contribuind la cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului istoric, fiind un punct de atracție culturală și educațională pentru specialiști și publicul larg.

Muzeul de Artă Roman – constituie un reper cultural semnificativ atât la nivel local, cât și național, prin promovarea și conservarea patrimoniului artistic. Înființat în 1957, muzeul a avut inițial rolul de a suplini absența unei colecții de artă sau a unei filiale a artiștilor plastici în oraș. Prima expoziție de bază a fost deschisă în 1960, ca secție a Muzeului de Istorie din Roman.

De-a lungul timpului, dezvoltarea colecției a impus necesitatea unui spațiu propriu, astfel că, în 1968, muzeul a fost mutat într-o clădire istorică de la sfârșitul secolului al XIX-lea, cunoscută sub numele de „Casa Roiu”. Aceasta a fost adaptată noii sale destinații și inaugurată oficial ca Muzeu de Artă în 1970, odată cu expoziția retrospectivă dedicată artistului Emanoil Bardasare.

Colecția muzeului s-a îmbogățit în principal prin donațiile artiștilor și colecționarilor, contribuții notabile venind din partea profesorului Marcel Locar și a familiei Moțatu Steurer. Astfel, patrimoniul său cuprinde lucrări de pictură, grafică și sculptură aparținând unor artiști de prestigiu ai artei românești contemporane. Printre aceștia se numără Apostolescu Emilia, Victor Mihăilescu-Craiu, Ion Sălișteanu, Ligia Macovei și Georgeta Năpăruș.

Prin valoarea sa artistică și istorică, Muzeul de Artă Roman rămâne un pilon esențial al identității culturale locale, contribuind la promovarea și conservarea tradițiilor plastice românești.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Muzeul de Științele Naturii din Roman – fondat în 1962 prin eforturile muzeografului Constantin Tărăbuță, reprezintă o instituție de referință în peisajul cultural local. Inițial situat pe strada Alexandru cel Bun, nr. 5, muzeul dispunea de un spațiu generos, incluzând opt camere și o grădină zoologică și botanică de aproximativ cinci hectare. Clădirea, construită în secolul al XIX-lea de doctorul Alexandru Theodori, a fost ulterior preluată de episcopul Melchisedec Ștefănescu, devenind casă parohială înainte de a fi naționalizată.

În 1997, muzeul a fost relocat pe strada Ștefan cel Mare, nr. 244A, într-o clădire aparținând inițial familiei Morțun, cu o istorie complexă și utilizări diverse. Procesul de adaptare a spațiului la funcția muzeală a implicat eforturi considerabile. După mai multe schimbări de locație, în 2011 muzeul a fost mutat într-o clădire nouă, oferind condiții moderne pentru conservarea și expunerea patrimoniului său.

Casa Hogaș din Roman – Casa în care a locuit Calistrat Hogaș între 1891 și 1899, proiectată de arhitectul Constantin Băicoianu, a fost transformată în muzeu în mai 2011. Clădirea adăpostește trei instituții muzeale distincte: la parter, Muzeul Colegiului Național „Roman-Vodă” expune documente și manuscrise rare semnate de personalități literare precum Garabet Ibrăileanu și Cezar Petrescu. Subsolul găzduiește Muzeul de Etnografie și Folclor „Roman Metropolitan”, care reconstituie viața tradițională rurală prin obiecte autentice. Mansarda este dedicată Muzeului Ecumenic al Spiritualității Românești, evidențiind dimensiunea religioasă a culturii naționale.

Biserica Albă „Sfinții Voievozi” din Roman – edificată în anul 1615 de domnitorul Ștefan II Tomșa și refăcută în 1695 de spătarul Vasile Cantacuzino, reprezintă un important monument arhitectural și istoric. Situată în centrul municipiului Roman, biserica impresionează prin dimensiunile sale impunătoare și prin planul treflat, cu abside laterale semicirculare sprijinite de contraforturi. Construită din piatră, cu ziduri de 1,5 metri grosime și o înălțime de 14 metri, depășește ca masivitate toate celelalte lăcașuri de cult din oraș.

Un element deosebit al bisericii este catapeteasma sculptată din lemn masiv de stejar, cu o lungime de 8,2 metri și o înălțime de 9 metri, realizată în 1922. Bogat ornamentată cu motive vegetale, aceasta păstrează picturi semnate de Ludvig Branner, remarcabile prin expresivitatea cromatică. Deși a fost supusă mai multor lucrări de restaurare, biserica și-a păstrat structura inițială, rămânând un reper esențial al patrimoniului arhitectural moldovenesc.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Biserica de lemn „Sfântul Nicolae” din Sagna, construită în anul 1530 și refăcută în 1809, reprezintă unul dintre cele mai vechi lăcașuri de cult din această parte a județului Neamț. Situată pe Dealul Dafinoaiei, biserica domină împrejurimile, având un rol spiritual și identitar pentru comunitatea locală.

Deși tradiția locală atestă edificarea sa în prima jumătate a secolului al XVI-lea, intervențiile ulterioare fac ca elementele constructive actuale să fie databile în secolul al XVIII-lea. Importanța sa istorică și arhitecturală a determinat includerea bisericii pe lista monumentelor istorice din județul Neamț. Pe lângă structura sa din lemn, biserica păstrează elemente decorative rare, precum cei doi pești sculptați la baza iconostasului și cuierile de lemn pictat din pridvor, elemente unice în arhitectura eparhiei Romanului. Aceste influențe pot fi corelate cu legăturile istorice dintre satul Sagna și Mănăstirea Galata, sub a cărei influență s-a aflat.

Bibliotecile reprezintă unele dintre cele mai importante instituții culturale ale orașului, fiind surse de informare și documentare. Misiunea acestora este de a fi centre informative, formative, de cultură și educație permanentă, având ca obiectiv principal atragerea cât mai multor locuitori ai localităților în sfera lecturii și promovarea culturii și a educației permanente în comunitate. Serviciile bibliotecilor, atât cele tradiționale cât și cele noi și moderne, sunt plicate pe cerințele și necesitățile comunității, servind interesele de informare, studiu, educație, lectură și recreere ale locuitorilor.

Potrivit datelor statistice din anul 2023, în cadrul ZUF Roman se înregistrau 37 de biblioteci (cu 3 mai puține față de anul 2014). Dintre acestea, 22 erau localizate în municipiul Roman, 5 în comuna Cordun, 2 în comuna Gâdintîi, 4 în comuna Horia, 2 în comuna Sagna și 2 în comuna Tămășeni.

Toate bibliotecile pun la dispoziție o gamă variată de cărți și publicații, inclusiv cărți pentru copii, romane, volume de poezie, lucrări de non-ficțiune și materiale informative, precum și publicații electronice.

Biblioteca Municipală George Radu Melidon își are originea în generozitatea profesorului și publicistului George Radu Melidon, un fiu al orașului, născut la 31 mai 1831. Contribuția sa esențială la dezvoltarea învățământului românesc și activitatea sa în domeniul educației au culminat cu donarea, în 1885, a unui fond inițial de 228 de volume către Primăria Roman, punând astfel bazele primei biblioteci publice a orașului.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Secția de Împrumut Carte pentru Adulți pune la dispoziție un fond de peste 40.000 de volume din toate domeniile cunoașterii, incluzând și un fond de referință. Utilizatorii beneficiază de împrumut la domiciliu, servicii de rezervare, acces la rafturi tematice și organizarea unor activități culturale. De asemenea, biblioteca oferă suport persoanelor cu deficiențe de vedere prin cărți audio DAISY și playere speciale.

Secția de Împrumut Carte pentru Copii deține un fond de peste 33.000 de volume adaptate diferitelor categorii de vârstă, incluzând bibliografia școlară și colecții populare. Activitățile educative, expozițiile și parteneriatele cu instituțiile de învățământ contribuie la stimularea interesului pentru lectură.

Sala de Lectură oferă acces la peste 77.000 de volume, lucrări de referință, enciclopedii și colecții de presă, facilitând studiul și documentarea. Biblioteca dispune, de asemenea, de un Punct de Informare Turistică, care pune la dispoziție ghiduri și hărți, precum și un Punct de Informare Comunitară, destinat documentării privind Uniunea Europeană și legislația aferentă.

Prin programul Biblionet, biblioteca oferă acces gratuit la internet, cursuri de inițiere în utilizarea computerului și informații legislative actualizate prin programul LEX EXPERT. De asemenea, desfășoară activități educative prin softuri interactive și cluburi tematice.

Monumente istorice și arhitecturale

Conform listei monumentelor istorice, în ZUF Roman existau 74 de monumente, din care 70 în municipiul Roman.

Orașul Roman, un important centru urban încă din perioada medievală, păstrează numeroase edificii istorice care subliniază rolul său administrativ, religios și cultural. Printre cele mai reprezentative se numără:

- **Cetatea Mușatină a Romanului**, un simbol al epocii medievale moldovenești, având un rol esențial în apărarea regiunii.
- **Ansamblul Fundației „Melchisedec”**, care include capela episcopală și alte structuri de importanță religioasă și educațională.
- **Seminarul teologic „Sf. Gheorghe”**, o instituție de învățământ cu tradiție în formarea clerului ortodox.
- **Palatul și Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Parascheva”**, parte a unui ansamblu arhitectural ce reflectă stilul neo-clasic și baroc în arhitectura religioasă moldovenească.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- **Ansamblul bisericii negustorilor brașoveni**, incluzând Biserica „Sf. Nicolae” și turnul clopotniță, care atestă relațiile comerciale dintre Roman și negustorii transilvăneni.

În ceea ce privește arhitectura civilă, municipiul include numeroase case și vile aparținând unor personalități marcante ale istoriei locale, multe dintre acestea fiind transformate în instituții publice, muzee sau centre culturale:

- **Casa Prisecaru, Casa dr. Alexandru Teodoru, Casa Veniamin Costachi** – reședințe istorice ce reflectă stilurile arhitecturale dominante din secolele XIX-XX.
- **Casa Fălcoianu și Casa Negruzzi**, integrate astăzi în Muzeul de Istorie al orașului Roman.
- **Casa agronomului Ion Ionescu de la Brad și bustul acestuia**, marcând contribuția sa la dezvoltarea agriculturii în România.
- **Gara Roman**, un exemplu al arhitecturii feroviare din secolul al XIX-lea, cu valoare de patrimoniu industrial.

Siturile arheologice și patrimoniul istoric din Tămășeni

Comuna Tămășeni este cunoscută pentru vestigiile arheologice care atestă locuirea continuă a zonei din cele mai vechi timpuri. Printre cele mai importante descoperiri se numără:

- **Situl arheologic de la Tămășeni, punct „La Siliște”**, care oferă informații despre așezările preistorice și medievale din regiune.
- **Așezările arheologice din Tămășeni**, ce reflectă evoluția comunităților umane în diferite epoci istorice.

Elementele de patrimoniu din ZUF Roman constituie repere istorice și culturale fundamentale, contribuind la păstrarea identității locale și la promovarea turismului cultural. Conservarea și restaurarea acestor obiective reprezintă o prioritate pentru autoritățile locale, având în vedere impactul pozitiv asupra dezvoltării economice și culturale a regiunii.

Sport

Clubul Sportiv Municipal (CSM) Roman

este o instituție dedicată promovării și dezvoltării sportului în municipiul Roman, județul Neamț.

Echipa de fotbal a CSM Roman, cunoscută anterior sub numele de Laminorul Roman, a fost înființată în 1954. De-a lungul timpului, echipa a activat preponderent în ligile inferioare ale fotbalului românesc, precum Liga a III-a și Liga a II-a.

În vara anului 2016, clubul și-a schimbat denumirea din Petrotub Roman în CSM Roman. Din păcate, în sezonul 2018-2019, din cauza rezultatelor nesatisfăcătoare și a problemelor financiare, activitatea secției

de fotbal a fost suspendată. Cu toate acestea, în sezonul 2024-2025, echipa a fost reînființată și evoluează în Liga a IV-a a județului Neamț, având șanse reale de a participa la barajul de promovare în Liga a III-a.

Secția de handbal feminin a fost înființată în 2001 sub denumirea de HCM Roman. Echipa a cunoscut o ascensiune rapidă, reușind să promoveze în prima divizie și să atingă semifinalele Challenge Cup în 2007. În 2016, odată cu înființarea clubului sportiv municipal, echipa și-a schimbat denumirea în CSM Roman. Din păcate, în octombrie 2018, din cauza dificultăților financiare, activitatea echipei a fost suspendată. Totuși, în vara anului 2019, echipa a fost reînființată și înscrisă în Divizia A, al doilea eșalon al handbalului feminin românesc.

Pe lângă fotbal și handbal, CSM Roman susține și alte discipline sportive, precum înotul, tenisul, powerlifting, box, culturism și fitness, tenis de masă și șah,. Clubul organizează cursuri de inițiere în înot și participă la competiții naționale dedicate copiilor și juniorilor. De asemenea, sportivii clubului sunt activi în competițiile de tenis, contribuind la promovarea acestui sport în rândul tinerilor din comunitate.



Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

CSM Roman dispune de diverse facilități sportive, inclusiv Sala Sporturilor, un bazin de înot și terenuri de antrenament. Acestea sunt disponibile atât pentru sportivii legitimați, cât și pentru publicul larg, în conformitate cu tarifele și programările stabilite de club.

Prin diversitatea disciplinelor sportive și a programelor oferite, CSM Roman continuă să joace un rol esențial în promovarea activităților fizice și a unui stil de viață sănătos în rândul locuitorilor municipiului Roman și al comunităților învecinate.

Evenimente culturale, festivaluri și manifestări tradiționale în municipiul Roman

Evenimentele culturale, festivalurile și manifestările tradiționale reprezintă un element esențial al identității comunităților locale, reflectând diversitatea și bogăția patrimoniului cultural al municipiului Roman și al localităților învecinate. Organizate pe parcursul întregului an, aceste evenimente aduc un aport semnificativ la viața socială, economică și turistică a regiunii, stimulând coeziunea comunitară și promovând valorile locale.

Municipiul Roman se remarcă printr-un calendar cultural complex, care include manifestări cu tradiție, festivaluri muzicale, expoziții, simpozioane și evenimente cu tematică educațională și istorică.

În luna ianuarie, evenimentul marcant este Ziua Principatelor Unite (24 ianuarie), celebrată prin manifestări cultural-artistice organizate la Stejarul Unirii, simbol al unității naționale.

Luna martie aduce o diversitate de evenimente, incluzând Festivalul Internațional de Muzică Ușoară pentru Copii și Adolescenți „Lucky Kids”, desfășurat la Sala „Nicolae-Manolescu-Strunga” cu sprijinul Primăriei Roman. Tot în această perioadă, municipiul participă la Ora Pământului – #CONNECT2EARTH, eveniment global care promovează conștientizarea problemelor de mediu prin stingerea simbolică a luminilor.

Pe 30 martie, Romanul celebrează Ziua orașului, marcând prima atestare documentară printr-un simpozion științific organizat în parteneriat cu Muzeul de Istorie Roman și Societatea Culturală „Roman Mușat”, găzduit în incinta Palatului Negruzzi.

În aprilie, se desfășoară o serie de evenimente culturale și educaționale, precum Simpozionul și expoziția „Orașul Roman și farmaciile sale”, organizate cu ocazia Zilei Mondiale a Sănătății, și Concursul Regional Interdisciplinar de Matematică „ α și Ω ”, desfășurat la Colegiul Tehnic „Petru Poni” în colaborare cu autoritățile locale. Printre evenimentele artistice se numără Festivalul de Teatru „Gong” și spectacolul-concurs „De la Dragobete la Sărbătoarea Rusaliilor”, dedicat tradițiilor populare.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Un alt moment important este Ziua Veteranilor de Război (29 aprilie), marcată printr-un ceremonial militar-religios la Monumentul Eroilor din Cimitirul Eternitatea, în prezența oficialităților locale și a reprezentanților armatei.

În perioada 15–21 mai, municipiul organizează Zilele municipiului Roman, incluzând o serie de evenimente de amploare, precum Gala excelenței romășcane, Festivalul de teatru „Dan Alecsandrescu” și Festivalul Tradițional al Meșteșugarilor. De asemenea, evenimentele sportive și culturale dedicate tinerilor sunt integrate în această săptămână, consolidând statutul municipiului ca centru al vieții culturale și sociale din regiune.

Lunile de vară sunt marcate de Zilele Ștefaniene (1-3 iulie), comemorarea eroinei Viorica Agarici (3 iulie) și organizarea tradiționalului Bâlci al Romanului, un eveniment cu o lungă istorie, desfășurat în Complexul de agrement Moldova.

În lunile septembrie și octombrie, evenimentele promovează educația, sustenabilitatea și tradițiile locale. Săptămâna Europeană a Mobilității (16-22 septembrie) încurajează utilizarea transportului ecologic, iar Festivalul „Zilele Toamnei” reunește producători locali și artiști populari într-o atmosferă festivă. De asemenea, Ziua Armatei Române (25 octombrie) este marcată printr-un ceremonial militar-religios.

Ultimele luni ale anului sunt dedicate sărbătorilor de iarnă, cu evenimente precum Festivalul „Tradiții Mușatine”, Festivalul Minorităților Romășcane, Festivalul de Datini și Obiceiuri „Roman Metropolitan” și spectacolul de Revelion organizat în Piața Roman-Vodă.

Evenimente culturale în comunele limitrofe

Comuna Gâdinți sărbătorește anual **Ziua Comunei** pe **26 octombrie**, eveniment care coincide cu **hramul Bisericii „Sfântul Dumitru”**, un monument istoric cu o semnificație deosebită, construit în 1806. Tot aici, se desfășoară un **concurs de ciclism MTB**, parte a unui traseu regional ce leagă municipiul Roman de localitățile limitrofe.

În **comuna Sagna**, evenimentele culturale sunt strâns legate de tradițiile religioase și agricole, incluzând **hramurile bisericilor din satele Sagna, Luțca și Vulpășești, Ziua Recoltei și Recunoștinței și Festivalul de Datini și Obiceiuri**.

Evenimentele culturale și festivalurile desfășurate în municipiul Roman și în localitățile învecinate contribuie la păstrarea identității culturale, la consolidarea coeziunii comunitare și la promovarea turismului local. Prin diversitatea lor tematică, aceste manifestări acoperă multiple domenii – de la educație și istorie la arte spectacolului și sport – oferind o platformă de interacțiune între generații și categorii sociale diverse.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

De asemenea, festivalurile și manifestările tradiționale stimulează economia locală prin atragerea turiștilor și promovarea producătorilor locali, consolidând municipiul Roman ca un centru de referință pentru evenimentele culturale din regiunea Moldovei.

Concluzii Servicii publice

Serviciile publice reprezintă un pilon esențial în dezvoltarea echilibrată și sustenabilă a Zonei urbane funcționale Roman, având un impact direct asupra calității vieții și a coeziunii sociale. Analiza acestui domeniu evidențiază progrese notabile în modernizarea infrastructurii educaționale, medicale și sociale, însă persistă provocări semnificative care necesită soluții integrate și strategii coerente de intervenție.

Sistemul educațional din ZUF Roman se află într-un proces de adaptare la nevoile pieței muncii și la cerințele unei societăți în continuă schimbare. Investițiile în modernizarea infrastructurii școlare și în digitalizarea procesului didactic sunt esențiale pentru creșterea calității actului educațional și pentru reducerea disparităților dintre mediul urban și cel rural. Totodată, dezvoltarea unor programe de formare continuă și integrarea competențelor transversale în curriculumul școlar vor contribui la crearea unei forțe de muncă mai bine pregătite și mai adaptabile.

Sectorul sanitar, deși a beneficiat de extinderea infrastructurii și de îmbunătățirea accesului la servicii medicale, se confruntă cu o distribuție inegală a unităților sanitare, majoritatea fiind concentrate în municipiul Roman. Această realitate generează dificultăți pentru locuitorii din localitățile învecinate, care întâmpină obstacole în accesarea serviciilor de specialitate. Creșterea capacității rețelei medicale din zonele rurale, dezvoltarea unor centre de sănătate comunitare și consolidarea programelor de prevenție sunt măsuri necesare pentru a asigura un sistem de sănătate echitabil și eficient.

Asistența socială constituie un domeniu în care se resimte nevoia unei extinderi a serviciilor destinate grupurilor vulnerabile. Crearea unor centre comunitare multifuncționale, dezvoltarea unor programe de sprijin personalizat și îmbunătățirea accesului la servicii de consiliere și integrare socială sunt măsuri care ar putea contribui la reducerea riscului de marginalizare și excluziune socială. Într-un context marcat de provocări economice și demografice, consolidarea rețelei de servicii sociale trebuie să devină o prioritate pentru administrația locală.

Infrastructura destinată petrecerii timpului liber, activităților culturale și sportului joacă un rol esențial în crearea unui mediu urban atractiv și în consolidarea identității comunitare.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În acest sens, investițiile în modernizarea spațiilor recreative, în revitalizarea instituțiilor culturale și în organizarea de evenimente tematice pot contribui la stimularea vieții sociale și la dezvoltarea turismului local.

Un alt aspect esențial în procesul de modernizare a serviciilor publice îl reprezintă digitalizarea administrației locale. Implementarea unor soluții digitale care să faciliteze interacțiunea dintre cetățeni și autorități contribuie la creșterea eficienței, la reducerea birocrăției și la îmbunătățirea transparenței actului administrativ. Extinderea platformelor online pentru plăți, solicitări și comunicare directă cu administrația publică trebuie să fie o direcție strategică în vederea creșterii accesibilității și eficienței serviciilor oferite populației.

În concluzie, serviciile publice din Zona Urbană funcțională Roman se află într-un proces de dezvoltare, însă pentru a răspunde în mod optim nevoilor comunității este necesară o abordare integrată, bazată pe eficientizarea resurselor, digitalizare și creșterea accesibilității. Prioritizarea investițiilor în educație, sănătate, asistență socială și infrastructura culturală va contribui la îmbunătățirea condițiilor de trai și la crearea unui mediu urban mai atractiv, incluziv și competitiv. O administrație modernă, capabilă să răspundă provocărilor actuale, trebuie să adopte măsuri sustenabile și să promoveze un parteneriat activ cu cetățenii pentru a asigura dezvoltarea echilibrată și sustenabilă a regiunii.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Servicii publice – Educație. Sănătate. Asistență socială. Timp liber

Puncte Forte	Puncte Slabe
Rețea educațională diversificată, incluzând învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional și superior;	Scădere a populației școlare în perioada 2014-2023, în special în comunele adiacente;
Creștere moderată a numărului de unități de învățământ în municipiul Roman;	Infrastructură educațională polarizată, cu dotări mai bune în municipiul Roman, în timp ce comunele suferă din lipsa facilităților moderne;
Investiții recente în infrastructura școlară și digitalizare, inclusiv creșterea numărului de laboratoare și echipamente IT;	Număr redus de unități de învățământ postliceal și universitar;
Programe de învățământ profesional adaptate pieței muncii, oferind calificări variate.	Scădere a interesului pentru învățământul profesional și tehnic;
Infrastructură spitalicească: Spitalului Municipal de Urgență Roman, Spitalul de Psihiatrie „Sf. Nicolae”	Concentrarea majorității unităților medicale în municipiul Roman, acces limitat la servicii de specialitate în mediul rural;
Creștere cu 10,06% a numărului de personal medico-sanitar între 2014 și 2023;	Disparități în dotarea unităților medicale, cu lipsa unor echipamente moderne în anumite structuri;
Există o rețea de servicii sociale în municipiul Roman, inclusiv centre rezidențiale pentru copii, vârstnici și persoane cu dizabilități;	Număr insuficient de medici de familie și specialiști în localitățile rurale din ZUF Roman;
Colaborare activă între DGASPC Neamț și ONG-uri pentru furnizarea de servicii sociale;	Lipsa unor centre rezidențiale și de zi în comunele ZUF Roman, ceea ce limitează accesul grupurilor vulnerabile la asistență socială;
Prezența unor instituții culturale și muzee importante, cum ar fi Muzeul de Istorie Roman, Muzeul de Artă și Muzeul de Științe Naturii;	Fonduri limitate pentru dezvoltarea infrastructurii sociale;
Organizarea unor festivaluri culturale și evenimente tradiționale care contribuie la promovarea identității locale;	Infrastructură sportivă insuficientă în unele comune din ZUF Roman;
Existența unor facilități sportive, inclusiv bazin de înot, săli de gimnastică și terenuri de sport.	Număr redus de spectacole în municipiul Roman, ceea ce limitează accesul la activități culturale diverse;
	Scădere a numărului de biblioteci, în special în mediul rural;
Oportunități	Amenințări
Acces la fonduri europene pentru modernizarea infrastructurii educaționale și digitalizarea învățământului;	Fenomenul de migrație a forței de muncă care afectează rețeaua familială de sprijin pentru vârstnici și copii.
Posibilitatea dezvoltării unor parteneriate public-private pentru îmbunătățirea ofertei educaționale;	Lipsa unei strategii coerente de dezvoltare culturală și sportivă la nivel regional;
Creșterea cererii pentru învățământul profesional și tehnic în domenii specifice economiei locale;	Posibilitatea reducerii finanțării pentru proiecte culturale și sportive în favoarea altor priorități administrative;
Dezvoltarea programelor de formare continuă și recalificare profesională.	Scăderea interesului tinerilor pentru activitățile culturale și sportive tradiționale.
Finanțare disponibilă pentru modernizarea infrastructurii medicale și dotarea cu echipamente moderne;	Deficit de personal medical, în special în zonele rurale, din cauza migrației cadrelor medicale către orașe mari sau în străinătate;
Posibilitatea dezvoltării unor centre de sănătate comunitare pentru a îmbunătăți accesul la servicii medicale în zonele rurale;	Creșterea incidenței bolilor cronice și a cererii de servicii medicale, care poate suprasolicita sistemul de sănătate;
Creșterea interesului pentru telemedicină și digitalizarea serviciilor de sănătate.	Inegalități în accesul la servicii medicale între mediul urban și rural.
Creșterea sprijinului guvernamental și european pentru extinderea serviciilor sociale destinate grupurilor vulnerabile;	Creșterea numărului de persoane vulnerabile, inclusiv vârstnici și persoane cu dizabilități, fără resurse suficiente pentru îngrijire;
Posibilitatea de a implementa proiecte comunitare pentru integrarea socială a persoanelor marginalizate;	Instabilitatea finanțării programelor sociale, cu posibile întârzieri în alocarea resurselor necesare;
Dezvoltarea parteneriatelor între administrația publică și ONG-uri pentru diversificarea serviciilor sociale.	
Acces la fonduri europene și guvernamentale pentru modernizarea infrastructurii culturale și sportive;	
Posibilitatea dezvoltării turismului cultural și sportiv prin valorificarea patrimoniului istoric și natural;	
Creșterea interesului comunității pentru evenimente culturale și activități recreative.	

3.7 Mediu și schimbări climatice

Mediul reprezintă ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului.

Activitatea umană și, implicit, existența individului, este de neconceput în afara mediului. Relația dintre om și natură, precum și interdependența lor, influențează echilibrul ecologic, determină condițiile de viață și muncă pentru om, precum și perspectivele dezvoltării societății în ansamblu. Astfel, protecția mediului înconjurător reprezintă o preocupare și totodată o obligație de interes național și internațional.

3.7.1 Factori și probleme de mediu

Aerul reprezintă factorul de mediu transportator al poluanților în mediu, astfel poluanții ajunși în atmosferă se răspândesc rapid și nu mai pot fi captați pentru a fi epurați – tratați. Poluarea aerului are numeroase și majore efecte adverse asupra sănătății populației, florei și faunei, manifestându-se sub diferite forme precum ploii acide, degradarea stratului de ozon stratosferic și efectul de încălzire globală cunoscut drept „efect de seră”.

Poluarea aerului generează numeroase provocări referitoare la gestionarea și atenuarea efectelor pe care le are asupra mediului. Activitățile antropice cât și sursele naturale reprezintă factori generatori ai emisiilor de substanțe poluante ce sunt transmise în atmosferă sau care se formează direct în atmosferă, având un impact negativ asupra mediului înconjurător și asupra sănătății umane. Poluanții atmosferici se pot alcătui sau pot fi transportați pe distanțe mari, având efecte negative asupra suprafețelor străbătute.

Problemele cele mai semnificative referitoare la poluarea aerului sunt generate de emisii poluante. Acestea duc la acidifierea atmosferei, afectarea producției de ozon troposferic, creșterea concentrației particulelor în suspensie, a pulberilor cu metale grele și a gazelor cu efect de seră, fiind epuizat stratul de ozon, rezultând astfel schimbările climatice.

În municipiul Roman funcționează stația NT2, o stație automată de monitorizare a calității aerului, de tip industrial, amplasată în curtea Liceului Industrial 1. Aceasta face parte

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului și este dotată cu analizoare automate care monitorizează calitatea aerului în timp real, calculând medii orare și zilnice. Datele sunt transmise către server-ul APM, panoul instalat în Piața Roman Vodă nr. 1 din Roman și Centrul de evaluare al calității aerului din cadrul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului București.

În Zona Urbană Funcțională Roman nu au fost depistate depășiri de calitate a aerului.

Figură 43 Statii de calitate a aerului, ZUF Roman, 2024



Sursa: *calitateaer.ro*

La nivelul județului Neamț există „Planul de menținere a calității aerului în județul Neamț 2019-2022”, ce prevede următoarele măsuri: „Reabilitare și modernizare Axa de transport Piatra Neamț - Mărgineni - Horia - Ion Creangă - Icușești - limita jud. Bacău”, „Modernizare drumuri de interes local în comuna Cordun, județul Neamț”, „Modernizare de drumuri de interes local în comuna Gâdiniți, județul Neamț”, „Modernizare drumuri comunale și satești, comuna Sagna, județul Neamț”, „Modernizare drumuri de interes local în comuna Cordun, județul Neamț”.

Calitatea apei

Apa este un element indispensabil pentru viață și societate, fiind materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinat în menținerea echilibrului ecologic. Astfel, protecția, punerea în valoare și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă sunt acțiuni de interes general. Resursele naturale de apă ale teritoriului sunt formate din rezervele de apă de suprafață și cele subterane care pot fi folosite pentru diverse scopuri.

Calitatea apei subterane reprezintă un aspect critic pentru siguranța aprovizionării cu apă potabilă, iar poluarea acesteia este un fenomen aproape ireversibil, având efecte semnificative asupra utilizării resurselor subterane. Procesul de remediere a surselor de apă freatică este extrem de complex și costisitor. Printre principalii factori de poluare se numără substanțele chimice periculoase, cum ar fi îngrășămintele chimice, pesticidele și metalele grele, deșeurile provenite din activități zootehnice, precum și cele municipale și industriale.

Degradarea calității apei subterane este accentuată de necorelarea dezvoltării agriculturii și a expansiunii urbane cu modernizarea infrastructurii de canalizare și construcția de stații de epurare eficiente. De asemenea, exploatarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente și lipsa unor sisteme bine organizate pentru colectarea și gestionarea deșeurilor și a nămolurilor rezultate din tratarea apelor uzate contribuie la deteriorarea resurselor de apă. Evacuarea apei uzate neepurate sau insuficient epurate, provenite din surse punctiforme industriale și agricole, afectează atât apele de suprafață, cât și pe cele subterane, impactul fiind direct influențat de debitul receptorilor naturali și de concentrația poluanților descărcați.

Pe teritoriul municipiului Roman și al unităților administrativ-teritoriale din Zona urbană funcțională Roman există o serie de bălți naturale și iazuri artificiale care contribuie la menținerea microclimatului local și la echilibrul ecosistemelor acvatice. Din punct de vedere ecologic, se observă prezența unor formațiuni stabile de macrofite acvatice fixate, care joacă un rol important în procesul de autoepurare biologică a apei prin asimilarea poluanților și îmbunătățirea nivelului de oxigen dizolvat. De asemenea, aceste habitate susțin populații de nevertebrate bentonice, esențiale pentru lanțul trofic acvatic, și favorizează prezența unor specii de păsări acvatice, precum pescăruși, rațe sălbatice, lebede și berze. Prezența vidrei europene (*Lutra lutra*), specie protejată la nivel european, indică un ecosistem relativ sănătos în anumite zone umede.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Sistemul local de alimentare cu apă potabilă, gestionat de APAVITAL Iași și APA SERV SA Neamț, asigură furnizarea apei conform standardelor impuse de Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile. Cu toate acestea, rețeaua de distribuție din municipiul Roman și localitățile învecinate este, pe multe sectoare, învechită, ceea ce poate afecta calitatea apei livrate către populație. Modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și extinderea rețelelor de canalizare și epurare reprezintă o prioritate pentru reducerea riscurilor de contaminare a resurselor de apă subterană și pentru asigurarea unei aprovizionări sigure și sustenabile cu apă potabilă.

Calitatea solurilor

Solul reprezintă mediul de viață pentru plante, animale și om, iar pentru agricultură este principalul mijloc de producție. Calitatea solului este dată de fertilitatea acestuia, dar și de modul de manifestare a celorlalți factori care influențează plantele.

Calitatea solurilor este influențată de factori naturali (roca parentală, climă, forme de relief, factor biotic, apă) și factori antropici (activități agricole sau industriale) care duc la scăderea calității solurilor. Acești factori deteriorează calitățile și funcțiile solurilor, inclusiv capacitatea productivă a acestora, care afectează calitatea produselor agricole și a securității alimentare, ceea ce generează urmări negative asupra calității vieții umane

Calitatea solurilor din municipiul Roman și din unitățile administrativ-teritoriale componente ale Zonei Urbane Funcționale Roman este influențată de factori naturali și antropici, având implicații semnificative asupra utilizării terenurilor în agricultură, dezvoltării urbane și protecției mediului.

Unul dintre cele mai importante aspecte care afectează calitatea solurilor în această zonă este eroziunea, determinată atât de acțiunea factorilor climatici, cât și de practicile agricole inadecvate. Procesele de eroziune hidrică și eoliană contribuie la pierderea stratului fertil al solului, ceea ce duce la o scădere progresivă a productivității terenurilor. De asemenea, compactarea solului reprezintă o problemă frecvent întâlnită, cauzată în principal de utilizarea echipamentelor agricole grele și de dezvoltarea infrastructurii rutiere, având ca efect reducerea permeabilității solului și afectarea regimului de apă și aer necesar susținerii vegetației.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Poluarea solului constituie un alt factor determinant al degradării acestuia, fiind rezultatul utilizării excesive a îngrășămintelor chimice și pesticidelor în agricultură, precum și al depozitării necontrolate a deșeurilor menajere și industriale. În unele zone, acumularea de nitrați în sol și în apele subterane indică o poluare semnificativă generată de practicile agricole intensive, ceea ce impune măsuri de remediere pentru protejarea resurselor naturale. De asemenea, prezența metalelor grele și a compușilor organici persistenți în solurile din apropierea zonelor industriale sau în perimetrele afectate de traficul intens reprezintă un risc pentru ecosistemele locale și pentru sănătatea populației.

În ceea ce privește caracteristicile pedologice ale regiunii, solurile predominante sunt cernoziomurile și solurile aluviale, recunoscute pentru fertilitatea lor ridicată și capacitatea de susținere a activităților agricole. Cu toate acestea, utilizarea intensivă a terenurilor fără măsuri adecvate de conservare contribuie la deteriorarea proprietăților fizico-chimice ale solurilor, ceea ce impune o gestionare atentă pentru menținerea echilibrului ecologic și a potențialului agricol. Cu toate acestea, în ZUF Roman nu au fost semnalate evenimente cu referire la poluările accidentale și accidentele majore de mediu.

Pentru protejarea calității solurilor și prevenirea degradării acestora, se impune adoptarea unor măsuri de management durabil, care să includă promovarea practicilor agricole conservatoare, reducerea utilizării substanțelor chimice dăunătoare, implementarea unor sisteme eficiente de drenaj și combaterea fenomenului de salinizare. De asemenea, este necesară monitorizarea zonelor afectate de poluare industrială și urbană, alături de aplicarea unor soluții de remediere ecologică pentru reducerea impactului negativ asupra mediului.

Poluarea fonică

Poluarea fonică este definită ca expunere la sunete ce ating nivele deranjate, stresante, sau dăunătoare. Poluarea fonică provoacă o serie de efecte negative la nivelul organismului uman, de la ușoare oboseli auditive până la stări nevrotice grave și chiar traumatisme ale organului auditiv. Sunetele cu o frecvență ridicată sunt mai periculoase decât cele cu o frecvență joasă.

Omul percepe sunete cu o frecvență între 16 și 20.000 vibrații pe secundă și cu o intensitate între 0 și 120 db. Zgomotul produs de o convorbire se situează între limitele de

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

30 și 60 db. Nivelul de 20- 30 db este inofensiv pentru organismul uman, aceasta fiind fondul sonic normal. Sunetele de 130 db provoacă senzația de durere, iar la 150 db zgomotul este insuportabil.

În Zona Urbană Funcțională Roman cea mai mare sursă de poluare rămâne sectorul transporturilor, respectiv emisiile generale de autovehicule, în condițiile în care parcul auto din România s-a extins continuu.

Adaptarea la schimbările climatice

Schimbările climatice afectează biodiversitatea declanșându-se efecte negative pentru viața omului. Pentru a combate efectele negative ale schimbărilor climatice, au fost prevăzute în HG nr. 739/2016 pentru aprobarea „Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii scăzute de carbon” o serie de obiective generale, printre care:

- ✎ Examinarea vulnerabilităților habitatelor naturale și ale speciilor protejate de floră și faună;
- ✎ Menținerea și dezvoltarea durabilității ecosistemelor;
- ✎ Introducerea efectelor schimbărilor climatice în evaluările de impact asupra mediului, a planurilor/ proiectelor ce ar putea pune în pericol protecția strictă a speciilor protejate de lege și aflate pe cale de dispariție;
- ✎ Examinarea serviciilor oferite de ecosisteme în implementarea abordării ecosistemelor în organizarea resurselor naturale.

Pentru a combate schimbările climatice la nivelul municipiului Roman, a fost realizat Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice, ce are ca obiective utilizarea rațională a energiei, utilizarea surselor de energie regenerabilă și reducerea emisiilor de CO₂.

Riscuri naturale și antropice

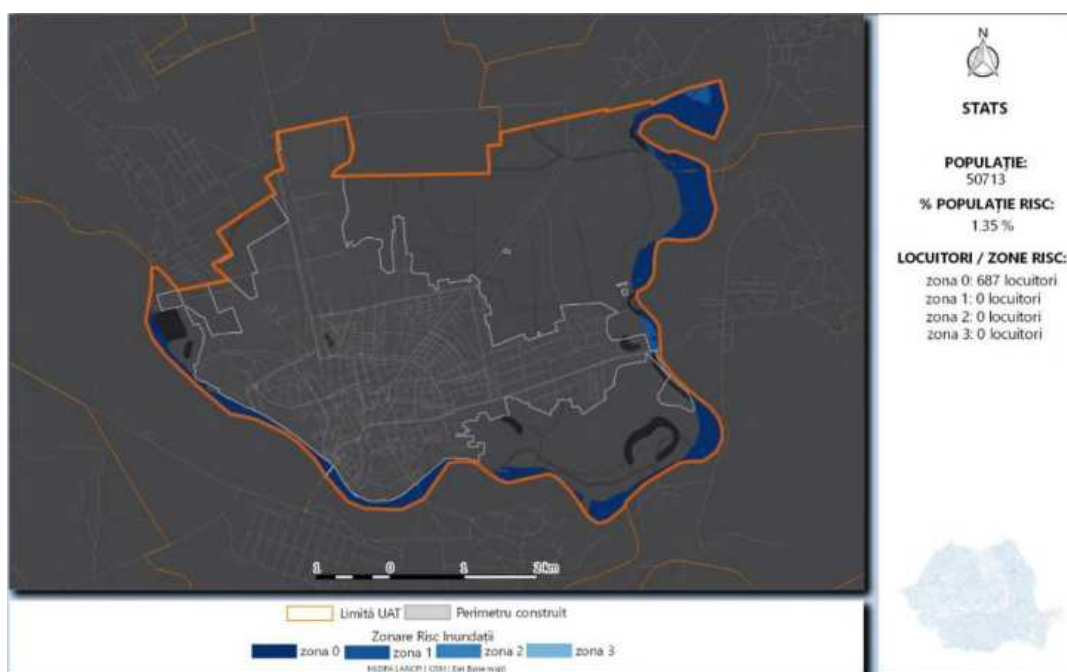
Planul județean de apărare împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase, accidentelor la construcțiile hidrotehnice și poluărilor accidentale pe cursurilor de apă elaborat de ISU Neamț arată că Zona Urbană Funcțională Roman este o zonă îndiguită și că nu este expusă la riscuri de inundații.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Harta inundațiilor preluată din baza de date urbane de pe citadini.ro reflectă riscul de inundații și evidențiază distribuția teritorială a zonelor expuse acestui fenomen. Datele analizate indică faptul că aproximativ 687 de locuitori sunt expuși unui risc direct de inundații, reprezentând 1,35% din populația municipiului. Suprafața afectată este concentrată în principal de-a lungul cursurilor de apă, în special în partea sudică și vestică a orașului, unde vulnerabilitatea este accentuată de factori precum relieful, structura solului și intervențiile anterioare asupra rețelei hidrografice.

Având în vedere aceste aspecte, se impune adoptarea unor măsuri specifice de protecție, precum amenajarea infrastructurii de apărare împotriva inundațiilor prin diguri și canale de drenaj, crearea unor spații tampon și a unor zone verzi absorbante pentru atenuarea impactului viiturilor, precum și implementarea unor sisteme eficiente de monitorizare a debitelor râurilor, corelate cu mecanisme de avertizare timpurie.

Figură 44 Harta risc inundații



Sursa: Citadini.ro

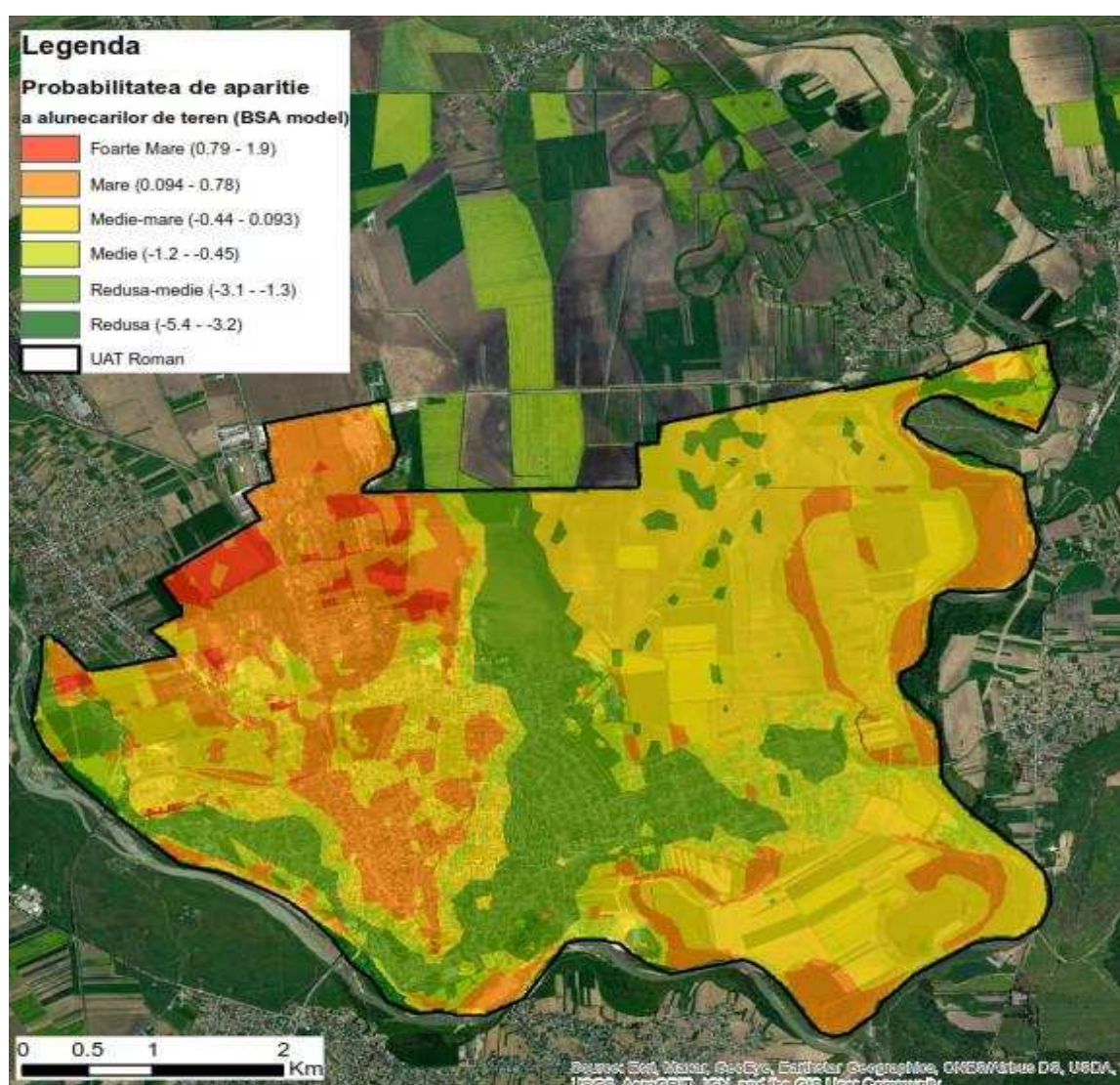
Harta alunecărilor de terenuri oferă o reprezentare detaliată a riscului de alunecări de teren, utilizând modelul BSA, și evidențiază existența unor zone cu susceptibilitate ridicată la acest fenomen, în special în partea de vest și sud a municipiului. Regiunile clasificate cu risc „foarte mare” și „mare” necesită măsuri urgente de consolidare a terenului, având în vedere că stabilitatea solului poate influența în mod direct siguranța infrastructurii și a construcțiilor din aceste areale. În același timp, zonele cu risc „mediu” și „mediu-mare”,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

identificate în apropierea terenurilor agricole și a unor perimetre periurbane, pot deveni vulnerabile în cazul unor modificări climatice sau intervenții antropice necontrolate.

Pentru a preveni efectele negative ale alunecărilor de teren, este necesară implementarea unor măsuri adecvate, printre care monitorizarea geotehnică periodică a zonelor afectate, interzicerea dezvoltării unor construcții fără măsuri prealabile de stabilizare, promovarea unor lucrări de reîmpădurire și de consolidare a versanților prin soluții ecologice, precum și utilizarea unor tehnici ingineresti avansate, precum pereții de sprijin și sistemele de drenaj, pentru protecția infrastructurii esențiale.

Figură 45 Harta alunecărilor de teren



Sursa: Citadini.ro

Analiza acestor date subliniază importanța integrării unui plan coerent și multidimensional de reducere a riscurilor naturale în strategia de dezvoltare a municipiului Roman. O planificare urbanistică bazată pe principiile rezilienței trebuie să vizeze

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

restricționarea construcțiilor în zonele expuse riscurilor naturale și adaptarea infrastructurii existente la noile condiții climatice și geologice. Investițiile în infrastructură trebuie să fie orientate spre protejarea zonelor vulnerabile prin implementarea unor soluții tehnice moderne, iar măsurile ecologice, precum conservarea pădurilor, reîmpădurirea și dezvoltarea unor spații verzi absorbante, trebuie să fie complementare intervențiilor ingineresti.

De asemenea, pentru a asigura o gestionare eficientă a acestor riscuri, se impune dezvoltarea unor sisteme performante de monitorizare și avertizare timpurie, care să permită reacții rapide în cazul producerii unor fenomene hidrometeorologice extreme. Nu în ultimul rând, educarea și conștientizarea populației cu privire la riscurile naturale și la măsurile de autoprotecție constituie un element fundamental al unei politici locale eficiente, contribuind la reducerea vulnerabilității comunității și la creșterea rezilienței municipiului Roman în fața provocărilor climatice și geologice actuale.

Rezervații naturale și areale protejate

Protecția mediului și conservarea biodiversității reprezintă aspecte fundamentale ale dezvoltării durabile, având un rol esențial în menținerea echilibrului ecologic și în asigurarea unui mediu sănătos pentru generațiile viitoare. Rezervațiile naturale și arealele protejate sunt teritorii desemnate special pentru conservarea habitatelor naturale, speciilor de floră și faună, precum și a peisajelor de o valoare ecologică, științifică și culturală deosebită.

Protejarea ecosistemelor acvatice și a habitatelor asociate acestora reprezintă un obiectiv esențial în strategiile de conservare a biodiversității la nivel național și european. În acest context, ariile protejate desemnate de-a lungul râurilor Moldova și Siret joacă un rol esențial în menținerea echilibrului ecologic al regiunii, oferind un habitat valoros pentru numeroase specii protejate. Prezentul capitol analizează trei astfel de arii protejate, incluse în rețeaua Natura 2000: **ROSCI0364 Râul Moldova între Tupilați și Roman, ROSCI0378 Râul Siret între Pașcani și Roman și ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu**, fiecare având caracteristici specifice din punct de vedere al biodiversității, suprafeței și localizării.

ROSCI0364 Râul Moldova între Tupilați și Roman

Situl de importanță comunitară **ROSCI0364** se află în județul Neamț și acoperă o suprafață de **4.718,8 hectare**, fiind desemnat ca arie protejată datorită diversității

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

habitatelor ripariene și acvatice de-a lungul râului Moldova. Acesta traversează teritoriile administrative ale mai multor unități locale, incluzând **municipiul Roman** și comunele Botești, **Cordun**, Dulcești, Gherăești, **Horia**, Tupilați și Văleni.

Importanța acestui sit derivă din prezența unor habitate acvatice deosebit de valoroase, care asigură condiții optime pentru specii protejate de pești, amfibieni și păsări, contribuind astfel la menținerea unui echilibru ecologic stabil. Pe lângă valoarea sa conservativă, zona are și un rol hidrologic fundamental, participând la reglarea nivelului apei freactice, prevenirea eroziunii și menținerea calității apei în aval.

ROSCI0378 Râul Siret între Pașcani și Roman

Aria protejată **ROSCI0378** se află de-a lungul râului Siret, între localitățile Pașcani și **Roman**, traversând județele Iași și Neamț. Deși suprafața exactă a acestui sit nu este menționată în sursele disponibile, importanța sa ecologică este recunoscută prin rolul pe care îl joacă în protejarea speciilor acvatice și semi-acvatice.

Această zonă se caracterizează prin prezența unor habitate de pajiști umede, lunci și păduri ripariene, care oferă condiții de reproducere, hrană și adăpost pentru numeroase specii protejate. Totodată, râul Siret funcționează ca un **coridor ecologic de migrație**, permițând schimbul genetic între populațiile de pești și mamifere semi-acvatice.

ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu

Aria de protecție specială avifaunistică **ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu** face parte din rețeaua Natura 2000 datorită importanței sale pentru conservarea păsărilor de apă. Aceasta include o diversitate de habitate umede, precum lunci, mlaștini, lacuri temporare și păduri ripariene, oferind condiții optime pentru specii dependente de zonele umede.

Această zonă găzduiește **populații semnificative de păsări protejate la nivel european**, cum ar fi stârcii, rațele sălbatice și păsările limicole, dar și specii de răpitoare care utilizează zona pentru hrănire și reproducere. Pe lângă rolul său ecologic, Lunca Siretului Mijlociu contribuie la **echilibrul hidrologic al regiunii**, reducând riscul de inundații și asigurând un mediu stabil pentru flora și fauna specifice zonelor umede.

Figură 46 Situri Natura 2000



Sursa: Natura 2000.eea.europa.eu

Ariile protejate analizate joacă un rol esențial în conservarea biodiversității și menținerea funcționalității ecosistemelor acvatice din regiunea de nord-est a României. Pe lângă **importanța ecologică** și **rolul de coridoare ecologice**, aceste zone contribuie la **reglarea hidrologică**, la **prevenirea degradării solului** și la **protecția resurselor de apă**.

Integrarea acestor situri în strategii mai largi de **dezvoltare durabilă și ecoturism** poate contribui la creșterea gradului de conștientizare privind importanța conservării naturii și la dezvoltarea unor activități economice sustenabile în zonă. În acest sens, protecția acestor areale nu este doar o obligație legală, ci și o necesitate pentru menținerea unui mediu sănătos și funcțional pentru generațiile viitoare.

3.7.2 Energie și resurse naturale

Investiții în utilizarea energiei regenerabile și eficiența energetică la nivel local

În perioada 2015-2024, în unitățile administrativ-teritoriale din zonă, au fost implementate mai multe inițiative legate de utilizarea energiei regenerabile, precum și de reabilitarea energetică a clădirilor publice.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

În comuna Gâdinți, s-au realizat investiții pentru utilizarea energiei regenerabile, incluzând:

- ❖ Iluminatul public aferent parcului din fața școlii, alimentat cu energie solară;
- ❖ Proiectul de construire a unui parc fotovoltaic, aflat în faza de planificare.

În ceea ce privește reabilitarea energetică, în comuna Gâdinți, a fost modernizat sediul primăriei, iar în viitor se urmărește eficientizarea energetică a celor două corpuri de clădire aparținând Școlii Gimnaziale, prin accesarea unor finanțări prin Programul Operațional Regional (ADR Nord-Est).

În comuna Tămășeni, nu există în prezent surse de utilizare a energiei regenerabile.

În comuna Sagna, nu există investiții realizate până în prezent în utilizarea energiei regenerabile. Cu toate acestea, sunt în curs de reabilitare energetică Grădinița Sagna și Școala Sagna.

Compania Genesis Biopartner a inaugurat în septembrie 2024, în comuna Cordun, județul Neamț, cea mai mare și modernă stație de producție a biogazului din România, în urma unei investiții de aproximativ 17 milioane de euro. Stația procesează zilnic până la 220 de tone de deșeuri organice, transformându-le în biogaz, care este ulterior convertit în energie electrică și termică printr-o centrală de cogenerare de 3 MW. Această energie verde este injectată în rețeaua națională, contribuind la reducerea poluării și la valorificarea deșeurilor care altfel ar fi ajuns la gropile de gunoi. Aceste investiții nu doar că sprijină tranziția către o economie verde, dar contribuie și la dezvoltarea economică a comunităților locale prin crearea de noi locuri de muncă și atragerea de investiții.

În municipiul Roman, utilizarea energiei regenerabile este susținută prin mai multe proiecte semnificative:

- **Micro-hidrocentrala de pe râul Moldova**, care are capacitatea de a acoperi consumul sistemului de iluminat public (SIP). Din motive economice și tehnice, energia produsă este livrată în rețeaua publică, obținându-se astfel un preț mai avantajos decât în cazul utilizării directe.
- **Centrala de cogenerare de la Stația de Epurare a municipiului**, care utilizează biogaz rezultat din fermentarea nămolurilor de epurare. În prezent, aceasta necesită lucrări de mentenanță pentru asigurarea eficienței operaționale.
- **Modernizarea transportului public prin achiziția de autobuze electrice** – au fost deja contractate 6 autobuze electrice, cu stațiile de încărcare aferente, iar o a

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

doua etapă de achiziție este în curs de finanțare. Aceasta va include și modernizarea stațiilor de călători, precum și construcția unei autobaze dotate cu panouri fotovoltaice (360 kW) și un sistem de acumulare a energiei (1 MWh), asigurând astfel alimentarea autobuzelor cu energie regenerabilă.

- **Construirea unei centrale fotovoltaice de 1 MW**, pe locația fostei gropi de gunoi a municipiului, acum ecologizată. Finanțarea pentru acest proiect a fost aprobată.
- **Introducerea de surse regenerabile pentru instituțiile publice**, inclusiv la Spitalul Municipal de Urgență Roman, unde au fost montate 20 de panouri solare și 8 pompe de căldură care utilizează schimbul de energie termică între apă și sol. De asemenea, Liceul cu Program Sportiv și Sala Polivalentă beneficiază de sisteme similare.

În ceea ce privește reabilitarea energetică a clădirilor publice în municipiul Roman, în perioada 2014-2024 s-au realizat următoarele lucrări:

- **Reabilitarea moderată** a unor unități de învățământ, precum Grădinița cu Program Normal nr. 2, Școala de Artă Sergiu Celibidache și Liceul Tehnologic Vasile Sav;
- **Lucrări în desfășurare** pentru reabilitarea Școlii Carol I, Grădiniței Muguri de Lumină și Școlii Gimnaziale Mihai Eminescu;
- **Planificarea lucrărilor** pentru Grădinițele situate pe strada Cuza Vodă, nr. 1, nr. 5 și nr. 6;
- **Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe**, unde s-au finalizat lucrări la 8 blocuri și sunt în curs de execuție încă 3.

Astfel, investițiile în utilizarea surselor regenerabile și în eficiența energetică la nivel local contribuie semnificativ la reducerea consumului de energie convențională și a emisiilor de CO₂, sprijinind obiectivele de sustenabilitate energetică.

3.7.3 Sistemul de management al deșeurilor

Deșeurile municipale sunt deșeurilor menajere și alte deșeuri, care prin natură sau compoziție, sunt similare deșeurilor menajere.

Responsabilitatea colectării acestor tipuri de deșeuri revine municipalităților, ce pot realiza atribuțiile, fie direct (prin serviciile de specialitate din cadrul Consiliilor locale), fie indirect (prin delegarea responsabilității, pe bază contract, către firme specializate și autorizate pentru desfășurarea acestor servicii).

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECONEAMȚ”

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ECONEAMȚ a fost constituită prin acordul unanim al tuturor unităților administrativ-teritoriale din județul Neamț, având ca scop principal implementarea proiectelor de management integrat al deșeurilor și asigurarea furnizării eficiente a serviciilor de salubritate prin delegarea gestiunii acestora către operatori specializați. Procesul de selecție a operatorilor este realizat prin licitație publică, organizată de Asociație în numele și pe seama membrilor săi, respectând reglementările legale și cadrul statutar al organizației.

În vederea implementării proiectului Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor (S.M.I.D.), Consiliul Județean Neamț acționează ca solicitant al finanțării și beneficiar al proiectului, în timp ce unitățile administrativ-teritoriale sunt destinatarii direcți ai investițiilor realizate. Gestionarea colectării deșeurilor se realizează printr-un sistem de delegare a serviciilor, organizat pe zone, conform poziționării stațiilor de transfer, sortare și a depozitului de deșeuri.

Asociația are un rol esențial în elaborarea și aprobarea strategiilor de dezvoltare a serviciilor de salubritate, monitorizarea derulării proiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, stabilirea condițiilor de atribuire a contractelor de delegare și supravegherea îndeplinirii obligațiilor contractuale ale operatorilor. De asemenea, Asociația acționează ca interfață între administrațiile locale și operatori, având atribuții de reglementare, planificare și control pentru asigurarea competitivității și eficienței economice în furnizarea serviciilor.

În exercitarea atribuțiilor sale, Asociația coordonează implementarea lucrărilor tehnico-edilitare, monitorizează performanțele operatorilor și aplică metodologia de comparare a indicatorilor de performanță. Totodată, aceasta joacă un rol activ în restrângerea monopolului în sectorul utilităților publice, în promovarea investițiilor și în protecția mediului. Un alt aspect relevant este implicarea în consultarea utilizatorilor serviciilor și în medierea conflictelor dintre aceștia și operatori.

Prin activitatea sa, Asociația urmărește atingerea unor standarde ridicate în gestionarea serviciilor de salubritate, protejarea interesului public și asigurarea unei administrații eficiente a infrastructurii de mediu, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă a județului Neamț.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Județul Neamț este împărțit în patru zone de operare, fiecare având un contract distinct de concesiune și un operator desemnat, după cum urmează:

Zona 1: UAT-uri componente: municipiul Piatra Neamț, orașul Roznov, comunele Alexandru cel Bun, Bârgăoani, Bodești, Borlești, Cândești, Costișa, Dobreni, Dochia, Dragomirești, Dumbrava Roșie, Făurei, Girov, Gârcina, Mărgineni, Negrești, Piatra Șoimului, Pângărați, Podoleni, Reditu, Români, Ruginoasa, Săvinești, Ștefan cel Mare, Tazlău, Zănești.

Zona 2: UAT-uri componente: municipiul **Roman**, comunele Bahna, Bâra, Boghicea, Botești, Bozieni, **Cordun**, Doljești, Dulcești, Gherăești, **Gâdinti**, **Horia**, Icușești, Ion Creangă, Moldoveni, Oniceni, Pâncești, Poienari, **Sagna**, Săbăoani, Secuieni, Stănița, **Tămășeni**, Trifești, Valea Ursului, Văleni.

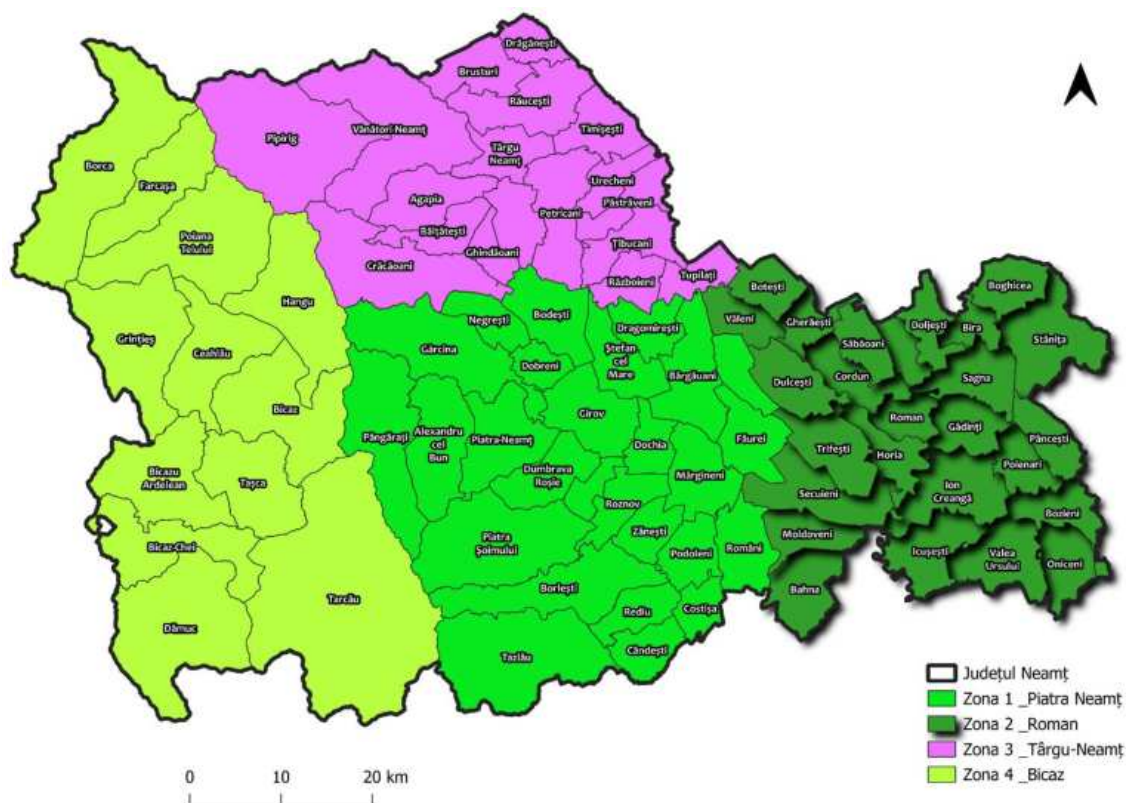
Zona 3: UAT-uri componente: orașul Târgu Neamț, comunele Agapia, Bălțătești, Brusturi, Crăcăoani, Drăgănești, Ghindăoani, Grumăzești, Păstrăveni, Petricani, Pipirig, Răucești, Războieni, Timișești, Tupilați, Țibucani, Urecheni, Vânători Neamț.

Zona 4: UAT-uri componente: orașul Bicăz, comunele Bicăz Chei, Bicăzu Ardelean, Borca, Ceahlău, Dămuc, Farcașa, Grințieș, Hangu, Poiana Teiului, Tarcău, Tașca.

Pe lângă serviciile de colectare și transport al deșeurilor, județul Neamț dispune de un depozit de deșeuri nepericuloase situat în Girov, operat de S.C. ECO SUD S.A. Acest depozit funcționează conform reglementărilor legale privind eliminarea deșeurilor și aplică tarife corespunzătoare fiecărui tip de deșeu eliminat, la care se adaugă contribuția pentru economia circulară.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 47 Zone de colectare a deșeurilor din județul Neamț



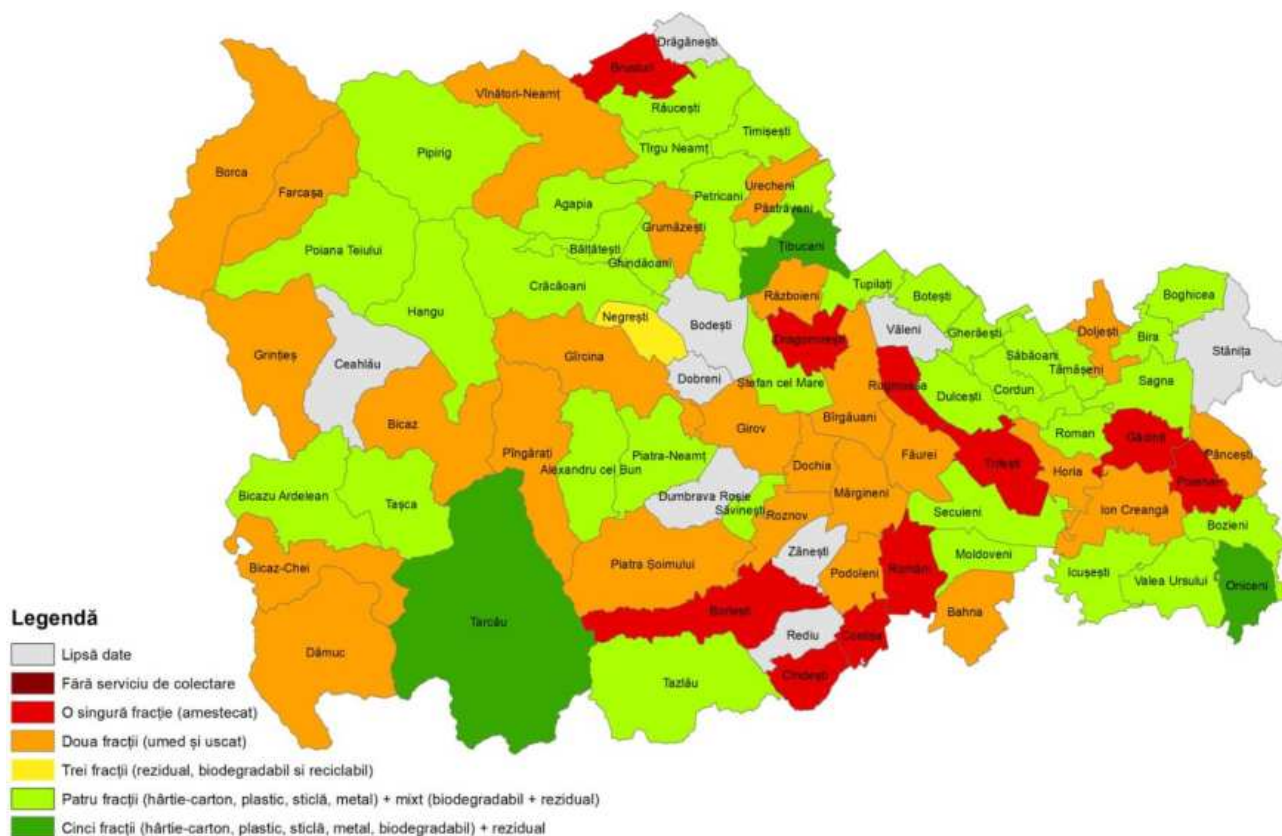
Sursa: ADI Managementul Deșeurilor Neamț

Operatorii de salubritate care și-au desfășurat activitatea pe teritoriul județului Neamț, conform informațiilor prezentate în SMID Neamț, sunt: ROSSAL S.R.L. Roman, DIASIL SERVICE S.R.L., EDIL INDUSTRY S.R.L și ECO SUD S.A.

Analizând situația de la nivelul județului Neamț, în iunie 2021 (anul în care s-a realizat chestionarul), se observă că cele mai multe UAT-uri colectează pe 4 fracții (hârtie-carton, plastic, sticlă, metal) + mixt (biodegradabil + rezidual) și pe două fracții (umed și uscat). În ZUF Roman, UAT-urile Roman, Cordun, Sagna și Tămășeni colectau în 4 fracții, comuna Horia în 2 fracții, iar comuna Gădiniți colecta într-o singură fracție.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Figură 48 Situația colectării pe fracții a deșeurilor în fiecare localitate - județul Neamț, iunie 2021



Sursa: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Harta colectării separate a deșeurilor pe județe

Poluarea Auto

Analiza datelor furnizate de unitățile administrativ-teritoriale Sagna, Roman, Gădiniți și Tămășeni cu privire la evoluția parcului auto în perioada 2020-2024 reflectă tendințe distincte în ceea ce privește creșterea numărului total de autovehicule și modificările structurii acestora în funcție de tipul de combustibil utilizat. Aceste evoluții generează implicații semnificative atât asupra calității aerului, cât și asupra nivelului de poluare fonică, factori esențiali în contextul dezvoltării sustenabile a localităților analizate.

Evoluția numerică a parcului auto la nivel local

În perioada 2020-2024, numărul total de autovehicule înregistrate a crescut semnificativ, fenomen observat cel mai clar la nivelul Municipiului Roman. Astfel, în Roman, numărul autovehiculelor a crescut de la 19.443 în 2020 la 21.495 în 2024, marcând o creștere de **10,55%** în cinci ani. O tendință ascendentă se observă și în cazul localităților mai mici, precum Sagna (creștere de aproximativ **20,41%**), Gădiniți (**22,86%**) și Tămășeni (81,65%, +1.175 autoturisme).

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Această creștere indică o intensificare a mobilității individuale, determinată de accesibilitatea mai mare a autovehiculelor, dar și de dezvoltarea economică a zonei. Pe de altă parte, expansiunea rapidă a parcului auto ridică probleme legate de creșterea emisiilor poluante și de intensificarea poluării fonice, în special în zonele urbane dens populate.

Structura parcului auto în funcție de tipul de combustibil

Dinamica tipurilor de combustibili utilizați în parcul auto evidențiază atât tendințe pozitive, în ceea ce privește tranziția către soluții mai sustenabile, cât și menținerea unei dependențe semnificative de motoarele diesel și pe benzină.

- **Vehicule electrice și hibride** – Municipiul Roman este singura localitate care înregistrează o creștere notabilă a numărului de vehicule electrice, de la 23 de unități în 2020 la 141 în 2024, ceea ce indică o evoluție pozitivă a adopției mobilității verzi. De asemenea, numărul vehiculelor hibride a crescut de aproape **patru ori** în același interval, ceea ce subliniază o tranziție progresivă spre mijloace de transport mai puțin poluante. În contrast, în celelalte UAT-uri, adoptarea autovehiculelor electrice și hibride este inexistentă sau extrem de redusă, semnalând o lipsă de infrastructură corespunzătoare sau o reticență a populației în adoptarea noilor tehnologii.
- **Vehicule diesel** – Deși în scădere procentuală, motorina continuă să fie combustibilul dominant, mai ales în zonele periurbane și rurale. În municipiul Roman, numărul vehiculelor diesel a crescut constant, de la 6.797 în 2020 la 9.378 în 2024. Această tendință este problematică din perspectiva impactului asupra calității aerului, deoarece vehiculele diesel sunt principalii generatori de **particule fine (PM₁₀, PM_{2,5})** și **oxizi de azot (NO_x)**, responsabile pentru deteriorarea sănătății publice și creșterea riscurilor asociate afecțiunilor respiratorii și cardiovasculare.
- **Vehicule pe benzină** – Numărul acestora a crescut, dar într-un ritm mai lent comparativ cu cel al vehiculelor diesel și hibride. Spre exemplu, în Roman, vehiculele pe benzină au înregistrat o creștere de **36,48%** în perioada analizată, ceea ce indică o menținere a preferinței pentru acest tip de combustibil, în special pentru autovehicule de dimensiuni mici și medii.
- **Vehicule pe GPL** – La nivel general, acest segment rămâne nesemnificativ, fiind aproape inexistent în majoritatea localităților. Această tendință poate fi explicată prin lipsa infrastructurii adecvate și prin preferința utilizatorilor pentru alte tipuri de combustibil, mai ales în contextul ofertei tot mai diversificate de vehicule hibride și electrice.

Impactul asupra mediului și poluării fonice

Creșterea numărului de autovehicule are efecte directe asupra calității mediului, în special prin intensificarea emisiilor de gaze cu efect de seră și poluanți atmosferici.

- ❖ **Poluarea aerului** – Dominanța vehiculelor diesel și pe benzină în UAT-urile analizate contribuie la creșterea concentrațiilor de dioxid de azot (NO₂), monoxid de carbon (CO) și particule fine (PM), poluanți care afectează direct sănătatea populației și calitatea aerului în zonele urbane. Deși numărul vehiculelor electrice și hibride este în creștere în Municipiul Roman, această tendință nu este suficient de accelerată pentru a compensa efectele negative ale expansiunii generale a parcului auto.
- ❖ **Poluarea fonică** – Creșterea numărului de autovehicule generează un impact semnificativ asupra nivelului de zgomot ambiental, în special în zonele cu trafic intens. Motorul diesel este unul dintre principalii contribuitori la poluarea fonică urbană, având un nivel mai ridicat de zgomot față de motoarele pe benzină sau electrice. În acest context, deși adoptarea autovehiculelor electrice are un efect benefic prin reducerea zgomotului la viteze reduse, creșterea generală a traficului contrabalansează acest avantaj.

Analiza evoluției parcului auto în UAT-urile Sagna, Roman, Gădinți și Tămășeni evidențiază o creștere continuă a numărului total de autovehicule, cu o pondere semnificativă a celor diesel și pe benzină, ceea ce ridică probleme legate de poluarea aerului și fonică. Municipiul Roman se remarcă printr-o tranziție mai pronunțată către vehicule electrice și hibride, dar fenomenul nu este prezent în mod similar și în celelalte UAT-uri, unde infrastructura și politicile de stimulare a mobilității sustenabile sunt limitate.

Pentru reducerea impactului negativ asupra mediului, sunt necesare măsuri care să încurajeze accelerarea tranziției către transportul electric, inclusiv dezvoltarea infrastructurii de încărcare, stimulente financiare pentru achiziția de vehicule nepoluante și restricții progresive asupra circulației autovehiculelor diesel în zonele urbane. În paralel, îmbunătățirea transportului public și promovarea mobilității alternative ar trebui să devină obiective prioritare în strategiile locale de dezvoltare durabilă.

Concluzii

Calitatea aerului în ZUF Roman este influențată în principal de traficul rutier, activitățile industriale și utilizarea combustibililor fosili pentru încălzire. Deși monitorizarea aerului prin stația NT2 Roman indică valori ale poluanților în limite acceptabile, există o nevoie de implementare a unor măsuri menite să reducă emisiile nocive. Printre cele mai eficiente soluții se numără extinderea coridoarelor verzi în zonele urbane, promovarea mobilității alternative prin dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și trotinete electrice, precum și eficientizarea transportului public prin introducerea vehiculelor electrice. Plantarea perdelelor forestiere în jurul zonelor industriale și rezidențiale ar contribui, de asemenea, la diminuarea poluării și la îmbunătățirea calității aerului.

În prezent, sistemul de gestionare a deșeurilor este administrat de ADI ECONEAMȚ, iar depozitarea deșeurilor se realizează în cadrul Depozitului Ecologic Girov. Cu toate acestea, rata de reciclare rămâne redusă, iar colectarea selectivă nu este implementată în mod eficient la nivelul întregii populații. Este esențială dezvoltarea unei infrastructuri moderne de reciclare, prin crearea unor centre locale de colectare și prelucrare a materialelor refolosibile.

Spațiile verzi din municipiul Roman ocupă o suprafață totală de 249,90 hectare, incluzând atât spațiile verzi amenajate, cât și cele aferente cimitirelor și zonele neamenajate. Cu toate acestea, distribuția acestora este inegală, iar dezvoltarea urbană intensă limitează posibilitățile de extindere. Zonele verzi joacă un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții și atenuarea efectelor schimbărilor climatice, motiv pentru care este necesară o strategie de regenerare urbană care să includă reabilitarea și modernizarea parcurilor existente, crearea unor grădini urbane și integrarea spațiilor verzi în noile dezvoltări imobiliare.

O componentă esențială în reducerea impactului asupra mediului este eficientizarea consumului de energie și tranziția către surse regenerabile. În acest sens, administrația locală a început implementarea unor proiecte de eficiență energetică pentru clădirile publice și infrastructura urbană, însă este necesară extinderea acestor inițiative și în sectorul privat. Utilizarea panourilor fotovoltaice pe clădirile rezidențiale și publice, dezvoltarea unor sisteme de iluminat public inteligent și promovarea măsurilor de eficiență energetică sunt pași necesari pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la schimbările climatice.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Având în vedere toate aceste aspecte, viitorul ZUF Roman trebuie să fie orientat către un model de dezvoltare durabilă, care să îmbine protecția mediului cu progresul economic și creșterea calității vieții. Pentru a atinge acest obiectiv, este necesară adoptarea unor măsuri clare pentru reducerea emisiilor de CO₂, gestionarea eficientă a deșeurilor și extinderea infrastructurii verzi. Dezvoltarea unor parteneriate între administrația locală, mediul privat și organizațiile non-guvernamentale poate facilita implementarea unor soluții inovatoare și creșterea gradului de responsabilizare a comunității. Totodată, modernizarea infrastructurii urbane trebuie realizată prin proiecte integrate, care să includă soluții ecologice și tehnologii inteligente pentru optimizarea consumului de resurse.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Mediu și schimbări climatice

Puncte Forte	Puncte Slabe
Existența stației NT2 Roman, parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, care oferă date în timp real despre poluarea aerului;	Emisiile poluante provenite din transport și activități industriale contribuie la acumularea de particule fine (PM10, PM2.5) și gaze cu efect de seră;
Valorile înregistrate pentru majoritatea poluanților sunt sub pragurile critice, indicând o calitate acceptabilă a aerului;	Lipsa unui prelevator de particule PM10 în stația NT2 afectează măsurătorile privind calitatea aerului;
Planuri și măsuri locale pentru menținerea calității aerului, incluzând modernizarea infrastructurii rutiere pentru reducerea emisiilor;	
Creșterea numărului de vehicule electrice și hibride, reducând treptat emisiile de poluanți.	Concentrarea măsurătorilor doar în municipiul Roman, fără o rețea extinsă care să acopere comunele adiacente.
Rețea publică de alimentare cu apă asigurând standarde conforme cu legislația națională;	Lipsa unor stimulente pentru cetățeni în vederea tranziției către soluții de energie verde.
Existența resurselor naturale de apă (bălți, iazuri) care contribuie la echilibrul ecosistemului local;	Rata de reciclare rămâne medie spre scăzută în ZUF rural, iar colectarea selectivă nu este implementată eficient în toate localitățile;
Implementarea unor sisteme de epurare a apei uzate la nivel municipal.	Evacuarea apei uzate neepurate în anumite zone afectează calitatea apelor de suprafață și subterane.
Soluri fertile, predominând cernoziomurile și solurile aluviale, favorabile agriculturii;	Eroziunea solului cauzată de factori climatici și practici agricole nesustenabile;
Existența unor habitate naturale ce susțin biodiversitatea și contribuie la procesele de autoepurare biologică a solului.	Infrastructura pentru energie regenerabilă este încă insuficient dezvoltată în comunele din ZUF Roman;
Concentrarea zonelor rezidențiale în afara principalelor artere de trafic reduce expunerea directă la zgomot;	Dependenta ridicată de combustibilii fosili pentru încălzire și transport;
Existența unor măsuri de limitare a traficului greu în zonele centrale și rezidențiale.	Transportul rutier rămâne principala sursă de poluare fonică, datorită numărului ridicat de autovehicule;
Investiții în utilizarea surselor regenerabile de energie, inclusiv panouri fotovoltaice și cogenerare cu biogaz la Stația de Epurare;	Lipsa unor bariere fonice în zonele intens circulate;
Implementarea unor măsuri de eficiență energetică pentru clădirile publice și infrastructura de transport public.	Nivel ridicat de zgomot în anumite zone industriale și comerciale.
Sistem de management al deșeurilor organizat prin ADI „ECONEAMT”, cu servicii de colectare și transport pe patru zone de operare;	
Există un depozit ecologic de deșeuri în Girov, operat conform normelor europene;	
Oportunități	Amenințări
Acces la fonduri europene pentru modernizarea echipamentelor de monitorizare a calității aerului;	Creșterea numărului de autovehicule diesel menține nivelul ridicat al poluanților atmosferici;
Extinderea transportului public electric și dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate alternativă;	Încălzirea globală poate amplifica efectele poluării asupra sănătății publice;
Posibilitatea implementării unor perdele forestiere pentru reducerea poluării industriale și a traficului rutier.	Lipsa unor politici stricte de control asupra emisiilor industriale.
Programe guvernamentale și europene pentru modernizarea infrastructurii de apă și canalizare;	Degradarea resurselor de apă subterană din cauza poluării agricole și industriale;
Posibilitatea implementării unor sisteme avansate de epurare și reciclare a apei uzate.	Efectele schimbărilor climatice asupra regimului hidrologic, crescând riscul de secetă sau inundații.
Promovarea agriculturii ecologice și utilizarea de îngrășăminte sustenabile;	Creșterea suprafețelor agricole afectate de eroziune și desertificare;
Fonduri disponibile pentru eficiența energetică și tranziția către energie verde;	Creșterea prețului energiei electrice și a combustibililor poate afecta implementarea soluțiilor sustenabile;
Posibilitatea dezvoltării unui parc fotovoltaic pentru alimentarea orașului Roman;	Lipsa unei strategii coerente la nivel național privind energia regenerabilă.
Programe naționale de subvenționare a energiei regenerabile pentru gospodării și instituții.	Creșterea volumului deșeurilor generate de populație și sectorul industrial;
Extinderea programelor de educație ecologică și conștientizare a populației;	Lipsa unor reglementări eficiente pentru reducerea utilizării plasticului de unică folosință.
Acces la finanțare europeană pentru modernizarea infrastructurii de reciclare.	

3.8 Profil și capacitate administrativă

Capacitatea administrativă reprezintă ansamblul resurselor materiale, instituționale și umane de care dispune o unitate administrativ-teritorială, precum și acțiunile pe care le desfășoară aceasta pentru exercitarea competențelor stabilite prin lege.

Primarul, Viceprimarul, Secretarul Municipiului și Aparatul de Specialitate al Primarului constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită **Primăria Municipiului**, care are rolul de a implementa hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, asigurând soluționarea problemelor curente ale colectivității locale.

Primarul este reprezentantul administrației publice locale și conducătorul aparatului de specialitate. El asigură respectarea legislației, implementarea actelor normative naționale și locale și exercită atribuții de coordonare și control asupra întregului aparat administrativ. În exercitarea funcției sale, Primarul are în subordine **Viceprimarul, Administratorul Public și Secretarul General al Municipiului**.

Viceprimarul sprijină activitatea Primarului, având responsabilități delegate în diverse domenii de activitate administrativă. Acesta coordonează direcțiile și serviciile din subordine, asigurând implementarea programelor și proiectelor specifice.

Secretarul General al Municipiului îndeplinește atribuții de legalitate și avizare a actelor administrative, asigurând conformitatea acestora cu legislația în vigoare. De asemenea, acesta are rolul de a coordona activitatea compartimentelor juridice și administrative.

Aparatul de specialitate al Primarului este structurat în compartimente funcționale, organizate conform prevederilor legale, cuprinzând direcții, servicii și compartimente de specialitate. Aceste structuri sunt încadrate cu funcționari publici și personal contractual, având responsabilități în domenii precum urbanism, dezvoltare locală, finanțe, educație, mediu și alte servicii de interes public.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, **Primăria** colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și altor instituții centrale organizate la nivel județean, asigurând astfel integrarea politicilor naționale în strategia locală de dezvoltare.

În privința organizării administrative la nivelul comunelor din Zona Urbană Funcțională Roman, primarul îndeplinește funcția de autoritate publică, fiind liderul administrației publice locale și al aparatului propriu de specialitate al autorităților administrative publice locale, pe

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

care îl conduce și îl controlează. Primarul răspunde de bună funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii, reprezintă unitatea administrativ teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

3.8.1 Mediu asociativ

Mediul asociativ joacă un rol important, deoarece dacă anumite entități de aceeași natură, care urmăresc același scop, se unesc și reprezintă un domeniu în care își desfășoară activitatea, pot negocia și exprima direcția în care doresc să se îndrepte pe orice orizont de timp (scurt, mediu sau lung).

Societatea civilă

Organizația non-guvernamentală (ONG) reprezintă o instituție ce funcționează independent de activitatea Guvernului, deși există cazuri în care anumite ONG-uri sunt integral sau parțial finanțate de acesta. Orientările pe care se axează activitatea ONG-urile sunt: dezvoltarea muncii, protecția mediului, drepturile omului, îmbunătățirea sănătății etc.

În Zona Urbană Funcțională Roman figurează 257 de asociații (219 în municipiul Roman, 16 în comuna Cordon, 3 în comuna Gădint, 11 în comuna Horia, 3 în comuna Sagna și 5 în Comuna Tămășeni), 62 de fundații (58 în municipiul Roman, 2 în comuna Cordon, 1 în comuna Horia și 1 în comuna Tămășeni), 1 federație în municipiul Roman și 1 uniune în municipiul Roman.

Organizațiile sociale civile au un rol valoros în mediul social al localităților membre ZUF Roman, prin proiectele pe care le derulează în vederea susținerii comunităților locale.

Asocieri regionale

Asocierile regionale au ca scop dezvoltarea unitară a tuturor membrilor componenți, de regulă aceste tipuri de alianțe pot fi clasificate pe două categorii, respectiv Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și Grupuri de Acțiune Locală (GAL).

Atragerea de investiții urmărește și deservește un obiectiv comun de dezvoltare care este ales de comun acord în cadrul organizației de către toate UAT-urile componente. Astfel, Zonele Urbane Funcționale conferă un avantaj în sensul că disfuncționalitățile comune la nivelul mai multor UAT-uri pot fi abordate integrat, asigurându-se în acest fel o dezvoltare coerentă la nivelul unui teritoriu care depășește granițele administrativ teritoriale ale unei localități.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființate în condițiile legii de unitățile administrativ teritoriale pentru realizarea în comun a unor proiecte pentru dezvoltare de interes zonal sau regional, ori furnizarea în comun a unor servicii publice.

La nivelul ZUF Roman funcționează următoarele asociații:

- ❖ **Asocierea privind participarea la Zona Urbană Funcțională Roman**, în vederea elaborării, implementării și monitorizării Strategiei Integrate de Dezvoltare pentru Zona Urbană Funcțională Roman, încheiat între Unitatea Administrativ Teritorială – Municipiul Roman, în calitate de lider de asociere și UAT-urile Cordun, Tămășeni, Sagna, Horia și Gădintși;
- ❖ **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Roman Metropolitan”**, a fost înființată în anul 2009, având la bază legislația care reglementează constituirea organizațiilor asociative de dezvoltare comunitară ale unităților administrativ-teritoriale din România. Asociația își asumă un rol activ în procesul de implementare a strategiilor de dezvoltare, în consolidarea capacității instituționale și în atragerea resurselor necesare pentru modernizarea și optimizarea serviciilor publice. Membrii fondatori ai asociației sunt reprezentanți ai municipiului Roman și ai unui număr considerabil de comune din județul Neamț, demonstrând astfel un angajament colectiv pentru dezvoltarea integrată a regiunii. Obiectivele strategice ale ADI Roman Metropolitan includ consolidarea coeziunii economico-sociale în cadrul zonei metropolitane, reducerea discrepanțelor dintre centru și zonele periferice, îmbunătățirea calității mediului și sporirea atractivității regiunii pentru investitori. De asemenea, asociația urmărește modernizarea infrastructurii serviciilor publice esențiale, inclusiv sănătatea, educația, siguranța publică și asistența socială, precum și restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural și turistic în perspectiva unei dezvoltări durabile.
- ❖ **Asociația GAL „Podișul de Nord al Bârladului”**, este situat în vestul Podișului Central Moldovenesc, între Siret și Prut, având ca principal centru urban municipiul Roman. Include UAT-urile Bâra, Boghicea, Doljești, Făurei, Gherăești, Gădintși, Ion Creangă, Sagna și Tămășeni, cu o populație de 31.917 locuitori. Asociația urmărește dezvoltarea sustenabilă a teritoriului prin modernizarea infrastructurii, sprijinirea economiei locale și îmbunătățirea calității vieții.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Colaborarea între instituții constituie un aspect esențial în administrația publică. Studiarea experiențelor altor comunități, alături de identificarea și adaptarea soluțiilor implementate de acestea la realitățile locale, reprezintă factori importanți în procesul de dezvoltare sustenabilă.

Municipiul Roman a stabilit relații de înfrățire cu mai multe orașe din diferite țări, consolidând legături culturale, economice și educaționale:

- **Cortona, Italia (2009)** – A fost semnat un Pact de Amiciție, care a stat la baza unei viitoare Înțelegeri de Cooperare.
- **Grugliasco, Italia (2010)** – S-a parafat un Pact de Amiciție, marcând un angajament solemn de înfrățire între cele două localități.
- **Tielt, Belgia (2010)** – Pe 16 februarie 2010, a fost oficializat un Protocol de Înfrățire, menit să creeze o legătură durabilă și productivă între cele două orașe.
- **Gedera, Israel (2010)** – Este încheiat un Pact de Amiciție între comunitățile din Roman și Gedera.
- **Edineț, Republica Moldova (2011)** – Este semnat un parteneriat cu administrația locală din Edineț, vizând domeniile educațional și economic.
- **Kamenet-Podilskiy, Ucraina (2011)** – Cele două orașe au convenit asupra unui Preambul al unui Protocol de Înțelegere și Cooperare.
- **Dilijan, Armenia (2012)** – Este semnat un Pact de Amiciție.
- **Ștefan Vodă, Republica Moldova (2013)** – Este parafat un Pact de Amiciție, ca preambul al unui viitor Acord de Cooperare.
- **Sunchang, Republica Coreea (2013)** – Este încheiat o Înțelegere de Cooperare.

Aceste parteneriate reflectă angajamentul Municipiului Roman de a consolida relațiile internaționale, facilitând schimbul de bune practici și promovând dezvoltarea comună în diverse domenii.

3.8.2 Bugetare participativă

Angajamentul civic este o parte cheie a evoluției urbane, dat fiind faptul că orice tip de contribuție poate ajuta la definirea dinamicii unui oraș. Potrivit statisticilor de la nivel mondial, ratele de participare a cetățenilor la evenimentele publice orășenești au devenit tot mai scăzute.

Participarea cetățenilor la procesele decizionale este un proces important, rezultatul implicării fiind interacțiunea bidirecțională între membrii publicului și administrația locală, ce oferă cetățenilor oportunitatea de a își face auzită vocea, permițând exprimarea opiniilor în procesul de luare a deciziilor cu privire la problemele zonei și soluționarea acestora.

Într-un oraș inteligent, administrația publică ce se bucură de un nivel ridicat de participarea cetățenească are, în general, o comunitate mai puternică, servicii mai potrivite pentru cetățeni și o abordare diferită pentru fiecare zonă a orașului, în funcție de necesitățile specifice.

Bugetarea Participativă „Pentru Roman!”

Administrația locală a Municipiului Roman oferă cetățenilor oportunitatea de a se implica activ în stabilirea modalității optime de utilizare a unei sume din bugetul local. Prin intermediul campaniei **„Pentru Roman!”**, locuitorii pot propune proiecte menite să îmbunătățească orașul, iar cele validate de administrație vor fi supuse votului public, urmând să fie implementate.

Bugetarea participativă este un proces centrat pe cetățean, având ca principale obiective:

- Creșterea dialogului și colaborării între administrația locală și comunitate;
- Implicarea activă a locuitorilor în dezvoltarea urbană;
- Ajustarea politicilor publice în funcție de nevoile cetățenilor;
- Creșterea transparenței decizionale;
- Stimularea democrației participative.

Participanți

Orice cetățean cu domiciliul sau reședința în Municipiul Roman, care a împlinit 18 ani, poate participa, fie prin propunerea unui proiect, fie prin votarea inițiativelor.

Etapele Procesului

1. Propunerea Proiectelor

- Proiectele pot fi transmise online sau depuse în format tipărit la Biroul Unic din cadrul Primăriei;
- Acestea trebuie să se încadreze într-unul dintre domeniile stabilite (ex: infrastructură stradală, spații verzi, Smart City etc.);
- Primăria analizează fiecare propunere și le publică pe platforma online, cu posibilitatea de a le adapta sau integra.

2. Votarea Proiectelor

- Cetățenii votează online pentru proiectele eligibile, într-o perioadă prestabilită;
- Implementarea se va face în funcție de numărul de voturi, până la atingerea bugetului alocat.

3. Implementarea Proiectelor Câștigătoare

- Primăria se angajează să implementeze proiectele votate de cetățeni, asigurând transparența procesului.

Pentru a fi eligibile, proiectele trebuie să fie în competența administrației locale, să vizeze investiții publice și să nu implice activități comerciale, politice sau publicitare.

Bugetarea participativă reprezintă un mecanism eficient prin care româșcanii pot contribui direct la dezvoltarea orașului, având un rol activ în deciziile privind investițiile locale. Prin implicare, transparență și colaborare, comunitatea poate contura un Roman mai modern și funcțional, adaptat nevoilor actuale.

3.9 Intervenții Smart City

Conceptul de Smart City se referă la un oraș inteligent și sustenabil, care utilizează tehnologia informației și comunicațiilor și alte metode moderne pentru a îmbunătăți calitatea vieții, eficiența serviciilor urbane și competitivitatea. Acest concept vizează îmbunătățiri în diverse domenii, cum ar fi educația, mediul, transportul public, infrastructura, siguranța publică, sănătatea, energia și administrația. În România, dezvoltarea orașelor inteligente a progresat semnificativ, deși țara se situează pe unul dintre ultimele locuri în Uniunea Europeană în ceea ce privește dezvoltarea digitală, conform indicelui economiei și societății digitale (DESI). Acest indice include cinci dimensiuni principale: servicii publice digitale,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

integrarea tehnologiei digitale, utilizarea internetului, conectivitatea și capitalul uman, și este folosit pentru a evalua progresul statelor membre UE către o societate și economie digitală.

Conceptul de „Smart Village” se referă la o abordare inovatoare și tehnologică pentru dezvoltarea satelor și comunităților rurale. Acest concept propune utilizarea tehnologiei și soluțiilor digitale pentru a îmbunătăți calitatea vieții și a stimula dezvoltarea durabilă în mediul rural. Smart Village integrează diferite tehnologii și infrastructuri digitale în viața de zi cu zi a comunității, având ca scop principal de a spori calitatea vieții locuitorilor din mediul rural, facilitând accesul la servicii și infrastructură de înaltă calitate și promovând o dezvoltare sustenabilă.

În cadrul proiectului „Planificare strategică și digitalizare urbană pentru Municipiul Roman”, administrația locală a implementat o platformă electronică pentru a îmbunătăți gestionarea activităților administrative. Aceasta include module software pentru administrarea eficientă a finanțelor, investițiilor și patrimoniului public, precum și sisteme pentru gestionarea veniturilor din taxe și impozite.

Un alt proiect, „Administrație electronică la nivelul municipiului Roman pentru reducerea birocrăției”, a transformat relația dintre administrație și cetățeni prin digitalizarea serviciilor publice. Acesta a optimizat procesele interne și a extins serviciile online disponibile pentru cetățeni și afaceri, permitând accesul la sesizări, plăți electronice și alte documente administrative.

Proiectele au inclus și soluții inovatoare care îmbunătățesc calitatea vieții urbane și participarea cetățenilor la deciziile locale, precum aplicația mobilă „Pentru Roman” pentru semnalarea problemelor și un sistem de bugetare participativă online. Administrația a investit și în soluții pentru optimizarea funcționării interne și siguranța urbană, inclusiv un sistem informatic pentru programarea online a serviciilor civile și un sistem integrat de monitorizare video pentru securitatea urbană.

Prin aceste măsuri, Municipiul Roman își afirmă angajamentul ferm față de modernizarea administrației publice, promovând o abordare integrată a digitalizării ca instrument esențial pentru creșterea eficienței instituționale, reducerea birocrăției și îmbunătățirea calității serviciilor oferite comunității.

În cazul primăriilor din ZUF Roman – mediul rural, autoritățile publice locale au implementat mai multe soluții care facilitează accesul cetățenilor la servicii esențiale,

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

educând astfel interacțiunea directă și optimizând fluxurile administrative. Printre serviciile digitalizate se numără site-ul primăriei, care a fost extins cu funcționalități suplimentare care permit cetățenilor să depună sugestii, propuneri și recomandări direct online. Această platformă facilitează dialogul între administrația locală și comunitate, contribuind la transparența proceselor decizionale și la îmbunătățirea serviciilor publice. Serviciul de Plăți Online pentru Impozite și Taxe Locale - acesta a fost implementat pentru a permite cetățenilor să efectueze plăți electronice pentru impozitele și taxele locale, oferind astfel o metodă rapidă și sigură de achitare a obligațiilor fiscale, fără a fi necesară deplasarea la ghișee. Serviciul Stare Civilă Online - digitalizarea acestui serviciu include posibilitatea de a solicita acte de stare civilă, cum ar fi certificatele de naștere, căsătorie sau deces, prin intermediul platformelor online, economisind timp și resurse atât pentru cetățeni, cât și pentru autoritățile locale.

Aceste măsuri reflectă un angajament continuu în direcția modernizării administrației publice locale, orientându-se către eficiență, accesibilitate și transparență, și constituie pași importanți pentru crearea unui mediu urban mai conectat și mai responsabil.

Concluzii

Capacitatea administrativă a Zonei urbane funcționale Roman reprezintă un factor determinant în implementarea politicilor publice și a proiectelor de dezvoltare durabilă. Analiza acestui domeniu scoate în evidență atât progrese în digitalizarea administrației și în dezvoltarea parteneriatelor locale, cât și provocări legate de resursa umană și eficiența procesului decizional. Adoptarea unor soluții digitale pentru managementul documentelor și pentru interacțiunea cu cetățenii poate îmbunătăți considerabil eficiența administrației locale.

Intervențiile de tip Smart City reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. În ZUF Roman, implementarea unor soluții tehnologice în domeniul iluminatului public, al transportului și al siguranței urbane a început să producă efecte vizibile. Extinderea rețelelor de iluminat stradal cu tehnologie LED a condus la o reducere a consumului de energie și la creșterea siguranței în spațiile publice. Totodată, utilizarea senzorilor de monitorizare a traficului și a calității aerului contribuie la optimizarea mobilității și la identificarea în timp real a problemelor legate de poluare. Aceste inițiative pot fi extinse prin dezvoltarea unor platforme

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

digitale integrate care să permită cetățenilor acces rapid la informații despre transport, infrastructură și servicii publice.

În ceea ce privește securitatea urbană, utilizarea camerelor de supraveghere și a sistemelor de alertă inteligentă poate contribui la prevenirea infracționalității și la creșterea nivelului de siguranță în spațiile publice. Dezvoltarea unor centre de comandă care să permită monitorizarea și intervenția rapidă în situații de urgență ar putea îmbunătăți considerabil capacitatea administrației de a gestiona evenimente neprevăzute.

Prin urmare, dezvoltarea ZUF Roman trebuie să se axeze pe o abordare integrată, care să combine modernizarea administrației publice cu implementarea tehnologiilor Smart City. Consolidarea capacității administrative prin digitalizare și formare profesională, alături de extinderea soluțiilor inteligente în infrastructură și transport, poate contribui la crearea unui mediu urban eficient, sigur și sustenabil. În acest context, investițiile în soluții inovatoare și stimularea parteneriatelor public-private vor juca un rol esențial în transformarea ZUF Roman într-un model de dezvoltare urbană adaptat cerințelor viitorului.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Analiza SWOT – Capacitate administrativă

Puncte Forte	Puncte Slabe
Structură administrativă clar definită, cu atribuții bine stabilite pentru Primar, Viceprimar, Secretar și Aparatul de Specialitate	Resurse umane insuficiente pentru anumite compartimente, ceea ce poate afecta eficiența administrativă
Existența unor compartimente funcționale specializate, acoperind domenii esențiale (urbanism, educație, mediu, asistență socială, finanțe etc.)	Posibile întârzieri în procesul decizional din cauza procedurilor birocratice
Colaborare eficientă cu instituțiile deconcentrate și administrația județeană pentru implementarea politicilor locale	Lipsa unei strategii coerente de formare și atragere a personalului tânăr în administrația publică
Existența unui mediu asociativ activ, cu peste 300 de asociații, fundații și federații în ZUF Roman	Grad de implicare variabil al organizațiilor non-guvernamentale și civice în procesele decizionale locale
Colaborare interinstituțională și inițiative de dezvoltare prin Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și Grupuri de Acțiune Locală (GAL)	Lipsa unor mecanisme clare de sprijin financiar și logistic pentru dezvoltarea mediului asociativ la nivel local
Implementarea unui mecanism de bugetare participativă care permite implicarea cetățenilor în deciziile privind investițiile publice	Rata de participare a cetățenilor la procesul de bugetare participativă rămâne relativ scăzută
Organizarea anuală a campaniei „Pentru Roman!” pentru propunerea și votarea proiectelor locale	Lipsa unor proiecte majore implementate efectiv în parteneriat cu orașele înfrățite
Implementarea unui sistem integrat de administrare electronică, reducând birocrăția și optimizând serviciile publice	Lipsa unor investiții masive în infrastructura Smart City în zonele periurbane și rurale din ZUF Roman
Dezvoltarea unei platforme digitale pentru gestionarea taxelor, impozitelor și serviciilor urbanistice	Necesitatea unei strategii coerente pentru extinderea digitalizării în toate domeniile administrației publice
Aplicația mobilă „Pentru Roman” permite interacțiunea rapidă între cetățeni și administrație	
Municipiul Roman are relații de înfrățire cu mai multe orașe europene și din afara Europei	
Promovarea schimburilor de bune practici și a proiectelor comune în domeniile economic, educațional și cultural	
Oportunități	Amenințări
Acces la fonduri europene pentru modernizarea administrației publice și formarea profesională a funcționarilor publici	Posibile schimbări legislative care pot afecta organizarea și competențele administrației locale
Extinderea colaborării cu instituțiile guvernamentale și mediul privat pentru optimizarea serviciilor publice	Birocrația excesivă la nivel național poate întârzia implementarea unor reforme administrative
Creșterea autonomiei administrative prin reforme descentralizate	Lipsa de finanțare suficientă pentru proiectele asociațiilor și fundațiilor
Extinderea colaborării cu ONG-urile pentru dezvoltarea de programe educaționale, sociale și de mediu	Grad de implicare scăzut al unor categorii sociale în inițiativele locale
Creșterea implicării sectorului privat în susținerea inițiativelor civice și sociale	Securitatea cibernetică reprezintă o provocare în contextul digitalizării administrației publice
Crearea unor platforme de consultare publică pentru participarea activă a cetățenilor	Lipsa infrastructurii necesare în unele comune și localități periurbane poate întârzia implementarea soluțiilor Smart City
Acces la fonduri europene pentru dezvoltarea infrastructurii digitale și extinderea serviciilor electronice în toate localitățile ZUF Roman	Concurența cu alte orașe și regiuni în atragerea investitorilor și fondurilor de dezvoltare
Posibilitatea de a dezvolta platforme integrate pentru digitalizarea completă a administrației publice	Posibilitatea unor crize economice care pot afecta bugetele locale și capacitatea de investiție a administrației
Creșterea cererii pentru servicii publice digitale și soluții inteligente de mobilitate urbană	Lipsa infrastructurii necesare pentru susținerea unei digitalizări complete în anumite zone
Posibilitatea de a atrage investitori privați prin politici locale de sprijin pentru afaceri și inițiative economice	Creșterea nevoilor bugetare pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii digitale și administrative
Dezvoltarea infrastructurii publice prin parteneriate public-private	Riscul ca anumite investiții în digitalizare să nu fie utilizate eficient din lipsă de pregătire sau rezistență la schimbare în rândul administrației și al cetățenilor
Implementarea unor politici de urbanism bazate pe dezvoltare sustenabilă și integrarea soluțiilor Smart City	Posibile limitări legislative sau birocratice care pot îngreuna dezvoltarea unor proiecte strategice

4. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

4.1 Fundamentarea formulării viziunii și direcțiilor de dezvoltare

Rezultatele obținute în urma consultărilor publice și din concluziile analizei situației existente a Zonei Urbane Funcționale Roman au conturat o imagine complexă a nevoilor fiecărui sector de activitate din ZUF Roman.

În cadrul consultărilor, au fost luate în considerare patru categorii principale de grupuri țintă:

- **Autoritatea publică locală** (primăriile, consiliile locale, instituțiile de utilitate publică);
- **Sectorul privat și societatea civilă** (angajați, antreprenori, navetiști, organizații non-guvernamentale, investitori);
- **Instituțiile publice** (școli, spitale, instituții culturale, structuri de asistență socială);
- **Locuitorii Zonei Urbane Funcționale Roman** (atât din municipiul Roman, cât și din comunele limitrofe Cordon, Gâdini, Horia, Sagna și Tămășeni).

Fundamentarea viziunii și a direcțiilor de dezvoltare s-a realizat în baza **celor patru piloni strategici** ai **Politicii Urbane a României**, destinați să sprijine **obiectivele strategice** stabilite pentru dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Roman:

◆ **Pilonul I – „ZUF verde și rezilient”** - vizează măsuri concrete pentru atenuarea impactului schimbărilor climatice și consolidarea rezilienței locale la riscuri naturale. Principalele direcții de acțiune includ:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de transport;
- ✓ Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și private;
- ✓ Extinderea utilizării surselor regenerabile de energie, creșterea suprafețelor verzi și protejarea biodiversității;
- ✓ Îmbunătățirea gestionării deșeurilor și creșterea gradului de colectare selectivă.

◆ **Pilonul II – „ZUF competitivă și productivă”** – are ca obiectiv consolidarea municipiului Roman și a localităților limitrofe ca **pol economic regional**, prin politici care susțin investițiile, inovația și dezvoltarea forței de muncă. Direcțiile de acțiune includ:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii pentru IMM-uri și parcuri industriale;
- ✓ Stimularea agriculturii și procesării produselor locale;
- ✓ Creșterea atractivității Romanului ca centru logistic și comercial;
- ✓ Dezvoltarea turismului cultural, religios și ecoturismului.

◆ **Pilonul III – „ZUF echitabilă și incluzivă”** - urmărește **reducerea disparităților sociale și creșterea calității vieții**, prin investiții în infrastructură și servicii publice:

- ✓ Modernizarea infrastructurii educaționale și crearea unor campusuri școlare integrate;
- ✓ Îmbunătățirea accesului la servicii medicale și dezvoltarea unităților sanitare;
- ✓ Construirea de locuințe sociale și îmbunătățirea condițiilor de trai în zonele vulnerabile.

◆ **Pilonul IV – „ZUF bine guvernată”** – pilon esențial pentru implementarea eficientă a politicilor și programelor de dezvoltare. Principalele măsuri sunt:

- ✓ Digitalizarea serviciilor publice și implementarea soluțiilor de e-guvernare;
- ✓ Creșterea transparenței decizionale și facilitarea participării cetățenilor;
- ✓ Dezvoltarea unui sistem de management urban inteligent (smart city);
- ✓ Consolidarea capacității administrative a autorităților locale.

4.2 Principii de planificare integrată

Planificarea integrată reprezintă un proces complex de luare a deciziilor, care ia în considerare toate dimensiunile unui proiect sau program, inclusiv impactul asupra mediului, societății și economiei. Procesul acesta este esențial pentru a asigura că proiectele sunt dezvoltate și implementate într-un mod sustenabil, maximizând beneficiile pentru toate părțile implicate.

Scopul principal al planificării integrate este de a depăși abordările fragmentate sau sectoriale, care tratează fiecare aspect al dezvoltării în mod izolat, fără a lua în considerare interacțiunile dintre diferitele domenii și efectele acestora pe termen lung. Spre deosebire de această abordare limitată, planificarea integrată recunoaște că deciziile luate într-un domeniu pot influența direct alte sectoare și că soluțiile eficiente necesită o viziune holistică, colaborare și coordonare între toți actorii implicați.

Pentru a fi eficientă, planificarea integrată este ghidată de următoarele principii fundamentale:

↳ **Participare activă:** Toate părțile relevante trebuie implicate în procesul de planificare, incluzând comunitatea locală, mediul de afaceri, administrația publică și experți din diverse domenii. Implicarea acestora asigură o mai bună înțelegere a nevoilor și o mai mare susținere în faza de implementare a proiectelor.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ↪ **Expertiză multidisciplinară:** Procesul de planificare trebuie susținut de o echipă de specialiști cu competențe variate – economie, protecția mediului, planificare teritorială, dezvoltare socială – pentru a asigura o analiză completă a impactului fiecărei decizii.
- ↪ **Viziune pe termen lung:** Planificarea trebuie să se bazeze pe obiective durabile, integrate în strategiile locale și naționale de dezvoltare, astfel încât proiectele să răspundă nevoilor prezente fără a compromite resursele generațiilor viitoare.
- ↪ **Gestionarea riscurilor:** Este esențial să fie identificate și evaluate riscurile potențiale asociate proiectelor, astfel încât acestea să fie gestionate eficient. O strategie bine fundamentată de reducere a riscurilor contribuie la succesul și sustenabilitatea investițiilor.
- ↪ **Monitorizare și evaluare continuă:** Planificarea trebuie să fie un proces dinamic, evaluat periodic de o comisie desemnată încă din faza inițială a proiectului. Aceasta are rolul de a analiza progresele realizate, de a identifica eventuale probleme și de a propune ajustări pentru îmbunătățirea implementării.

Planificarea integrată este un instrument esențial pentru asigurarea unei dezvoltări coerente și sustenabile. Prin aplicarea acestor principii, comunitățile pot garanta că proiectele inițiate sunt relevante, eficiente și benefice pentru întreaga populație. Astfel, integrarea tuturor dimensiunilor unui proiect într-o strategie unitară nu doar că optimizează utilizarea resurselor, ci contribuie și la creșterea calității vieții și la o mai bună adaptare la schimbările economice, sociale și de mediu.

4.3 Conceptul de dezvoltare strategică

Elaborarea unui concept de dezvoltare strategică pentru Zona Urbană Funcțională Roman este un demers strategic care analizează situația actuală și urmărește integrarea cu strategiile sectoriale, regionale, naționale și europene. Procesul analizează aspectele socio-economice, de mediu și infrastructura tehnică, ținând cont de nevoile și așteptările comunității locale. Obiectivul este să definească direcții de dezvoltare coerente pentru transformarea zonei într-un centru regional de dezvoltare echilibrată și sustenabilă.

Strategia include un set de măsuri și intervenții bazate pe consultarea comunității și analiza datelor, care vizează utilizarea eficientă a resurselor și prioritizarea investițiilor. Documentul oferă un cadru strategic general și subliniază necesitatea unui parteneriat între

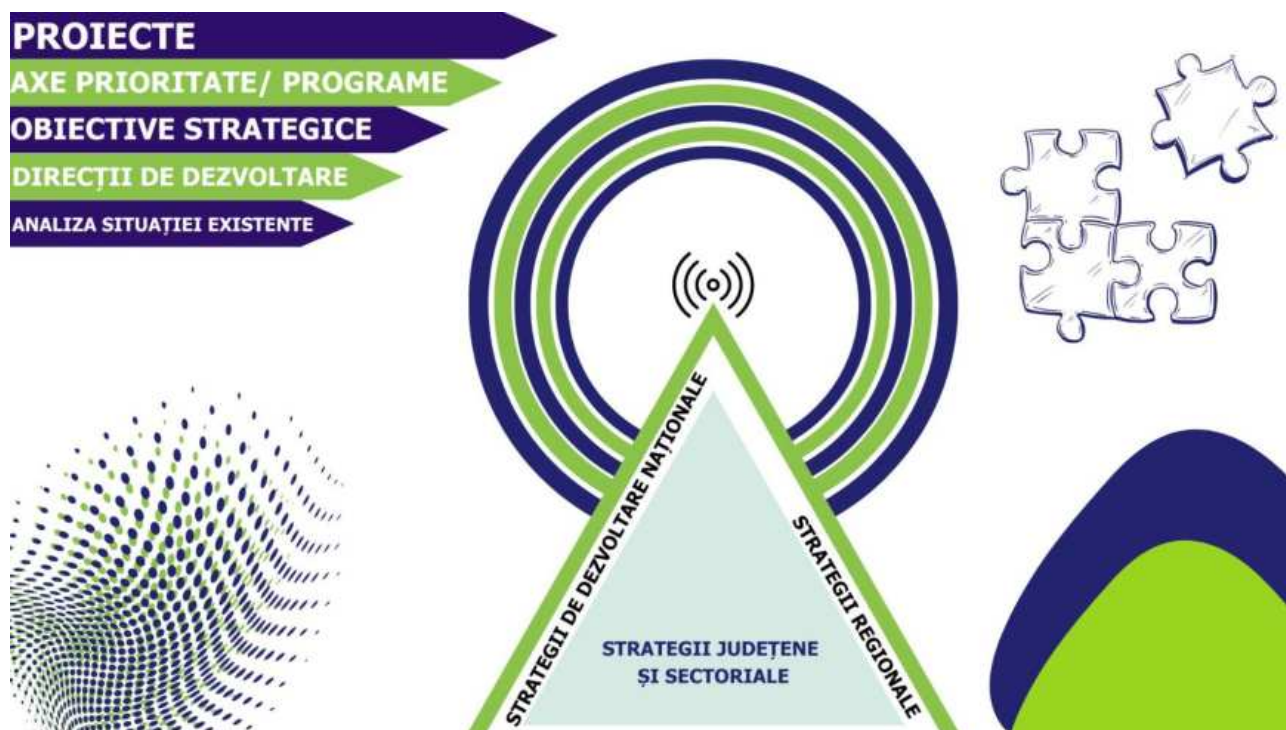
Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

administrația publică, sectorul economic, societatea civilă și cetățeni pentru o dezvoltare durabilă.

Analiza actuală evidențiază aspecte pozitive și provocări, iar trecerea la starea dorită necesită stabilirea unor direcții clare de dezvoltare și implementarea eficientă a intervențiilor prin proiecte de investiții și măsuri administrative. Procesul trebuie să respecte principiile dezvoltării convergente, abordării integrate, sustenabilității și egalității de șanse, asigurându-se că toate sectoarele și categoriile sociale beneficiază de oportunitățile de dezvoltare. Implementarea acestor principii poate transforma Zona Urbană Funcțională Roman într-un model de creștere economică și socială echilibrat și sustenabil.

Pentru ca viziunea strategică de dezvoltare a **Zonei Urbane Funcționale (ZUF) Roman** să fie transpusă în realitate, este esențială definirea unor **axe prioritare** sau a unor **programe integrate**, care să permită atingerea **obiectivelor strategice** aferente **direcțiilor de dezvoltare** și să răspundă nevoilor specifice ale municipiului și comunelor componente.

Figură 49 Schema logică de elaborare a conceptului de dezvoltare spațială



Sursa: Prelucrarea consultantului

4.4 Viziunea 2030

Viziunea conturează direcția de evoluție a zonei prin consolidarea municipiului Roman ca centru urban de referință și crearea unor sinergii între municipiu și localitățile învecinate. Dezvoltarea trebuie să fie sustenabilă, echilibrată și orientată spre creșterea calității vieții, integrând aspecte economice, sociale și de mediu într-o strategie coerentă și coordonată.

Misiunea propusă este de a construi o comunitate dinamică și prosperă, care valorifică tehnologia și inovația pentru a crea oportunități pentru toți locuitorii, în timp ce păstrează și îmbunătățește mediul natural și calitatea vieții urbane.

În acest context, viziunea propusă pentru 2030 este:

Zona Urbană Funcțională Roman o comunitate în care progresul economic și bunăstarea socială sunt interconectate și se susțin reciproc

Această viziune pune accent pe interdependența dintre dezvoltarea economică și calitatea vieții, subliniind importanța unei abordări integrate care să beneficieze întreaga comunitate, asigurând sustenabilitatea pe termen lung și adaptabilitatea în fața provocărilor viitoare.

Existența unei viziuni strategice clare este esențială pentru menținerea direcției de dezvoltare a ZUF Roman, oferind stabilitate și continuitate procesului de modernizare, chiar și în contextul unor posibile ajustări ale planificării.

Această viziune este rezultatul unui proces participativ, aliniindu-se la nevoile și așteptările comunității locale, ale mediului de afaceri, ale instituțiilor publice și ale partenerilor regionali. Prin asumarea unei abordări integrate, Roman și localitățile componente pot dezvolta un ecosistem urban funcțional, sustenabil și competitiv.

Elementele cheie ale dezvoltării strategice a Zonei Urbane Funcționale Roman includ:

- ❖ **Consolidarea municipiului Roman ca centru urban zonal**, capabil să ofere locuri de muncă și servicii de calitate pentru întreaga zonă.
- ❖ **Dezvoltarea infrastructurii de transport și mobilitate**, pentru a facilita accesul locuitorilor din localitățile limitrofe către municipiu și pentru a reduce disparitățile de conectivitate.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ❖ **Valorificarea potențialului economic local**, prin sprijinirea antreprenoriatului, atragerea de investiții și dezvoltarea unor sectoare economice strategice.
- ❖ **Îmbunătățirea infrastructurii edilitare și sociale**, pentru a crește atractivitatea zonei și pentru a asigura servicii publice de calitate în toate localitățile componente.
- ❖ **Creșterea calității mediului urban și protejarea resurselor naturale**, prin proiecte de regenerare urbană, extinderea spațiilor verzi și utilizarea surselor regenerabile de energie.

Strategia de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman urmărește crearea unui teritoriu modern, bine conectat și atractiv pentru locuire, muncă și investiții. Aceasta se bazează pe patru piloni esențiali: **sustenabilitate și reziliență urbană, competitivitate economică, incluziune socială și o guvernare eficientă.**

Obiectivul principal este **dezvoltarea unui sistem coerent și eficient**, în care Municipiul Roman să funcționeze ca un motor economic și social, iar localitățile învecinate să fie integrate într-o rețea funcțională care sprijină atât activitățile economice, cât și nevoile locative ale populației. În acest sens, dezvoltarea infrastructurii de transport și mobilitate, creșterea accesibilității serviciilor publice și consolidarea mediului economic local sunt priorități-cheie pentru viitorul ZUF Roman.

Zona Urbană Funcțională Roman are potențialul de a deveni un centru de dezvoltare regională, capabil să atragă investiții, să ofere o calitate ridicată a vieții și să stimuleze inovarea și creșterea economică. Strategia de dezvoltare propusă se bazează pe o abordare integrată, în care toate aspectele fundamentale – economie, infrastructură, mediu și coeziune socială – sunt corelate într-un mod sustenabil.

Implementarea viziunii propuse necesită o colaborare strânsă între administrația publică, mediul privat și societatea civilă, alături de accesarea fondurilor europene și atragerea de investiții strategice. Prin aplicarea unei planificări eficiente și a unei guvernări solide, ZUF Roman poate deveni un exemplu de dezvoltare durabilă și inteligentă în regiunea Nord-Est a României.

4.5 Direcții și obiective strategice de dezvoltare

Pentru ca viziunea strategică de dezvoltare a Zonei Urbane Funcționale Roman să fie transpusă în realitate, este esențială stabilirea unor **direcții de dezvoltare** clar definite, aliniate cu cei patru piloni ai **Politicii Urbane a României**. Aceste direcții de dezvoltare sunt gândite pentru a răspunde nevoilor specifice ale municipiului Roman și ale comunelor componente, asigurând un echilibru între dezvoltarea economică, socială și protecția mediului.

Direcții strategice propuse pentru dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Roman

Prezentarea direcțiilor de dezvoltare pentru Zona Urbană Funcțională Roman este structurată astfel încât să reflecte fundamentul unei viziuni integrate de dezvoltare pe termen lung, ținând cont de importanța direcțiilor strategice pe plan zonal.

Astfel, consolidarea capacității economice a regiunii este esențială pentru a atrage și susține investițiile, ceea ce va pune bazele pentru creșterea calității vieții locuitorilor săi. Dar consolidarea capacității economice are nevoie să fie susținută de o administrație locală eficientă, care să asigure o guvernare efecace și responsabilă. Esențial pentru coeziunea socială și pentru a crea un mediu atractiv pentru locuire este accesul egal la servicii și infrastructură de calitate pentru toți locuitorii. Însă dezvoltarea zonală trebuie să răspundă nevoii de sustenabilitate și adaptare la schimbările climatice, consolidând toate eforturile anterioare prin creșterea eficienței energetice și protejarea mediului.

Această ordine de abordare a direcțiilor strategice subliniază pe de o parte interdependența direcțiilor strategice, dar asigură și o abordare logică și comprehensivă a dezvoltării Zonei Urbane Funcționale Roman.

✓ **Direcție strategică 1: Zona Urbană Funcțională Roman competitivă și productivă** Consolidarea Romanului și a localităților limitrofe ca pol economic zonal prin stimularea investițiilor, dezvoltarea infrastructurii de afaceri și valorificarea resurselor locale.

✓ **Direcție strategică 2: Zona Urbană Funcțională Roman bine guvernată** Creșterea eficienței administrației publice locale prin digitalizare, transparentizare și dezvoltarea parteneriatelor locale și regionale.

✓ **Direcție strategică 3: Zona Urbană Funcțională Roman echitabilă și incluzivă** Asigurarea accesului echitabil la servicii publice și îmbunătățirea condițiilor de viață prin investiții în infrastructură educațională, sanitară și socială.

✓ Direcție strategică 4: Zona Urbană Funcțională Roman verde și rezilientă

Dezvoltarea unui mediu urban sustenabil prin creșterea eficienței energetice, promovarea surselor regenerabile, extinderea zonelor verzi și îmbunătățirea gestionării deșeurilor.

Obiective de dezvoltare corelate cu direcțiile strategice propuse

Direcție strategică 1: Zona Urbană Funcțională Roman competitivă și productivă

Această direcție vizează transformarea Romanului într-un centru economic de importanță zonală, prin sprijinirea afacerilor locale și prin atragerea de investiții. Crearea unei infrastructuri de sprijinire a afacerilor, precum dezvoltarea unui parc industrial modern și suportul pentru fermieri prin centre de colectare și procesare sunt inițiative cheie. Aceste proiecte stimulează economia locală, crează locuri de muncă și valorifică resursele regionale, contribuind la creșterea productivității și la consolidarea sectorului agricol local.

Obiective strategice propuse:

OS1.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri

Se vor dezvolta parcuri industriale moderne și incubatoare de afaceri pentru a susține antreprenoriatul și a stimula inovația. Se va pune un accent deosebit pe crearea de centre de colectare și procesare pentru produse agricole, facilitând astfel accesul fermierilor la piețe mai largi și la tehnologii avansate. Inițiativele propuse reflectă o viziune coerentă asupra dezvoltării teritoriale integrate, bazate pe colaborare între localități, valorificarea resurselor proprii și adaptarea la nevoile actuale ale pieței muncii și ale mediului economic.

Prin construirea unui parc industrial modern, se dorește crearea unui cadru atractiv pentru investitori, care să contribuie la diversificarea activităților economice și la crearea de locuri de muncă stabile și bine plătite. Parcul industrial va oferi infrastructura necesară pentru desfășurarea activităților de producție, logistică și servicii, atrăgând atât companii naționale, cât și internaționale. Astfel, se urmărește reducerea disparităților economice din zonă și valorificarea potențialului local.

Prin înființarea unei structuri de sprijinire a afacerilor, sub forma unui incubator de afaceri, ZUF își propune să încurajeze spiritul antreprenorial și să susțină inițiativele locale, în special pe cele ale tinerilor și ale categoriilor defavorizate. Incubatorul va oferi servicii de

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

consiliere, formare profesională, mentorat, acces la infrastructură și rețele de sprijin pentru startup-uri și afaceri aflate la început de drum. Scopul este de a stimula inovarea, de a crește rata de supraviețuire a noilor afaceri și de a contribui la dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial local dinamic.

În ceea ce privește centrele de colectare și procesare pentru fructe, legume și produse lactate, inițiativa vizează sprijinirea fermierilor și a producătorilor locali prin asigurarea unei infrastructuri moderne pentru depozitare, procesare și distribuție. Astfel de centre vor reduce pierderile post-recoltare, vor crește valoarea adăugată a produselor locale și vor facilita accesul acestora pe piețele regionale și naționale. Proiectul contribuie și la consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare și la promovarea agriculturii locale, sustenabile și competitive.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS1.1:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS1.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Număr de infrastructuri de susținere a afacerilor create	2025	nr.	0	2	Primării ZUF; site mdlpa.ro
	Valoarea totală a investițiilor atrase în ZUF	2025	mil euro	0	3	Monitorizarea investițiilor de către autoritățile locale

OS1.2. Stimularea creșterii economice locale

Se vor sprijini inițiativele antreprenoriale, în special cele care valorifică produsele locale și măresc atractivitatea zonei pentru rezidenți și vizitatori, dar urmăresc și dezvoltarea competențelor profesionale pentru forța de muncă de la nivel de Zonă Urbană Funcțională.

În cadrul Zonei Urbane Funcționale, se vor promova programe de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor forței de muncă. Aceste inițiative vor fi implementate în colaborare cu entități cheie, precum Camera de Comerț și Industrie Neamț și Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț (AJOFM), care gestionează aceste programe. Scopul este de a asigura o mai bună aliniere a abilităților profesionale cu cerințele pieței de muncă locale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Sunt vizate în mod special inițiativele care urmăresc sectorul industriei de prelucrare, precum și dezvoltarea de activități de timp liber, turism, restaurante și alte servicii care îmbunătățesc calitatea vieții și atractivitatea urbană.

Scopul este de a reduce șomajul, de a sprijini integrarea socio-profesională a persoanelor vulnerabile și de a răspunde nevoilor reale ale angajatorilor din regiune. Totodată, formarea profesională continuă contribuie la crearea unei economii locale reziliente și competitive, capabile să atragă investiții și să asigure dezvoltarea sustenabilă a întregii zone.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS1.2:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS1.2. Stimularea creșterii economice locale	Număr de IMM-uri active	2023	nr	1.995	2.200	www.listafirme.ro
	Creșterea cifrei de afaceri a IMM-urilor	2023	mld lei	4,7	5,5	www.listafirme.ro
	Număr de angajați în ZUF	2023	nr.	11.398	12.000	www.listafirme.ro

Direcție strategică 2: Zona urbană funcțională Roman bine guvernată

Eficiența guvernării locale este crucială pentru implementarea reușită a proiectelor și pentru satisfacerea nevoilor cetățenilor. Digitalizarea serviciilor publice, creșterea transparenței deciziilor administrative și dezvoltarea parteneriatelor strânse la nivel local și regional sunt esențiale.

Proiectele de infrastructură tehnologică, cum ar fi platformele integrate de informare și centrele de informare multilingvistice, facilitează accesul la informații și îmbunătățesc interacțiunea cetățenilor cu autoritățile.

Obiective strategice propuse:

OS2.1 Optimizarea proceselor administrative

Acest obiectiv vizează modernizarea administrației prin crearea și implementarea de platforme digitale integrate. Aceste platforme vor facilita accesul locuitorilor la informații și servicii publice, oferind interfețe ușor de utilizat și procese automate care să reducă timpul de așteptare și să îmbunătățească eficiența interacțiunilor cu administrația publică.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Digitalizarea contribuie la reducerea birocrăției, la îmbunătățirea comunicării dintre autorități și comunitate și la creșterea gradului de participare publică în procesul decizional.

Totodată, se dorește valorificarea patrimoniului natural și cultural al zonei prin intermediul unei platforme integrate care să promoveze și să informeze asupra ofertei culturale, educaționale și turistice disponibile. Această inițiativă va facilita accesul locuitorilor și turiștilor la informații esențiale, contribuind la consolidarea identității locale, la dezvoltarea turismului și la o mai bună conectare între actorii locali implicați în domeniul educației, culturii și ospitalității.

Un alt obiectiv important este crearea unor sisteme moderne și eficiente pentru gestionarea problemelor comunitare, precum controlul populației de animale fără stăpân. Se urmărește implementarea unui sistem funcțional, bazat pe principii de protecție a animalelor și siguranță pentru cetățeni, care să asigure o abordare sustenabilă și responsabilă a acestui fenomen.

De asemenea, siguranța comunității este vizată prin dezvoltarea unui sistem integrat de prevenire a situațiilor de urgență, care să permită o reacție rapidă și coordonată în fața riscurilor majore. Prin dotări adecvate, tehnologii moderne și instruirea personalului, acest sistem va întări capacitatea localităților din zonă de a răspunde eficient în situații critice, protejând viețile și bunurile locuitorilor.

Nu în ultimul rând, se are în vedere modernizarea mobilității urbane prin implementarea unei soluții inteligente de management al parcarilor. Aceasta va permite o utilizare mai eficientă a spațiilor disponibile, reducerea timpilor de căutare a unui loc de parcare și îmbunătățirea fluxului rutier, contribuind la un oraș mai bine conectat, mai accesibil și mai prietenos cu mediul..

Prin implementarea acestor proiecte, la nivelul Zonei Urbane Funcționale se urmărește modernizarea și digitalizarea administrației publice, astfel încât procesele decizionale și serviciile oferite să devină mai eficiente, mai transparente și mai orientate către nevoile reale ale cetățenilor, ale mediului de afaceri și ale partenerilor sociali.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS2.1:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Platforme digitale create la nivel de ZUF	2025	nr.	/	1	Primării ZUF
	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind liniștea și siguranța publică	2025	%	41,62%	60%	Anchetă sociologică

OS2.2 Întărirea parteneriatelor zonale și regionale

Consolidarea și extinderea parteneriatelor între administrația locală și entitățile regionale este esențială pentru o guvernare eficientă și transparentă. Acest obiectiv include colaborarea strânsă cu alte unități administrativ-teritoriale, instituții de învățământ, organizații non-guvernamentale și sectorul privat pentru a asigura alinierea la obiectivele de dezvoltare comună și pentru a facilita schimbul de bune practici. Se urmărește, de asemenea, reducerea disparităților în accesul la resurse educaționale de calitate și crearea unor oportunități egale pentru elevii din toate localitățile din zonă.

Prin aceste parteneriate, se urmărește creșterea capacității de implementare a proiectelor majore de dezvoltare, optimizarea utilizării resurselor și consolidarea unui sistem de guvernare care să răspundă prompt și eficient nevoilor cetățenilor.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS2.2:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS2.2. Întărirea parteneriatelor zonale și regionale	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor	2025	%	27,91%	45%	Anchetă sociologică
	Nr. de parteneriate regionale realizate	2025	nr.	/	2	Primării ZUF

Direcție strategică 3: Zona Urbană Funcțională Roman echitabilă și incluzivă

În cadrul acestei direcții direcție, scopul principal este de a asigura accesul echitabil la servicii de calitate pentru toți cetățenii. Investițiile în infrastructura educațională, sanitară și în servicii sociale, cum ar fi crearea centrelor de sănătate și a locuințelor accesibile, îmbunătățesc condițiile de viață și sprijină dezvoltarea comunităților vulnerabile. Programele educaționale extinse și accesul la servicii sociale adecvate promovează inclusivitatea și egalitatea de șanse.

Obiective strategice propuse:

OS3.1 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională

Acest obiectiv se concentrează pe dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale pentru a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale forței de muncă din regiune. Crearea de centre educaționale și de formare profesională comune va permite o colaborare eficientă între școli, colegii, universități și instituții de formare, asigurând o ofertă educațională diversificată și accesibilă.

Aceste centre vor funcționa ca hub-uri de învățare și dezvoltare profesională, echipate cu tehnologie de ultimă generație și resurse didactice moderne, pentru a pregăti studenții și profesioniștii pentru cerințele pieței de muncă. De asemenea, se va pune un accent deosebit pe modernizarea școlilor existente, asigurând că acestea sunt dotate corespunzător pentru a oferi un mediu de învățare stimulat și inclusiv.

Prin implementarea acestor proiecte, se urmărește crearea unui ecosistem educațional modern și integrat, care să răspundă nevoilor actuale ale tinerilor din zona Roman și a comunelor învecinate. Se dorește dezvoltarea unui spațiu educațional inovator, capabil să îmbine formarea profesională cu sprijinirea inițiativei antreprenoriale și a creativității. Astfel, tinerii vor avea acces la infrastructură modernă, resurse educaționale diverse și oportunități de învățare aplicată, încurajându-se spiritul de inițiativă și adaptabilitatea la cerințele unei economii dinamice.

Totodată, aceste inițiative vizează completarea educației formale prin activități extracurriculare care sprijină dezvoltarea de competențe-cheie, atât personale cât și profesionale. Proiectele propun metode alternative de învățare, centrate pe experiență, colaborare și implicare activă a elevilor, contribuind la dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a abilităților de comunicare și lucru în echipă.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Un alt obiectiv important este promovarea dezvoltării personale a tinerilor prin activități educaționale informale, tabere, schimburi interculturale și parteneriate cu școli și organizații. Aceste activități au rolul de a stimula toleranța, deschiderea către diversitate, responsabilitatea socială și implicarea civică, consolidând coeziunea socială și formând o generație activă și bine pregătită pentru viitor.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS3.1:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS3.1 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind sistemul de învățământ	2025	%	34,75%	50%	Anchetă sociologică
	Pondere școlilor modernizate în raport cu totalul școlilor din ZUF	2025	%	/	80%	Date școli; Primăriei ZUF
	Număr de parteneriate agenți economici - unități educaționale la nivel de ZUF	2025	nr.	0	2	Date școli; Primăriei ZUF

OS3.2 Promovarea bunăstării sociale

Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate de calitate și extinderea programelor de asistență socială sunt esențiale pentru a asigura o viață demnă pentru toți membrii comunității, în special pentru vârstnici și persoanele vulnerabile.

Acest obiectiv include modernizarea infrastructurii medicale existente sau construirea de noi facilități sanitare dotate cu echipamente moderne, pentru a răspunde mai eficient nevoilor de sănătate ale populației. În plus, se vor implementa și extinde programe de asistență socială care să ofere suport pentru persoanele în vârstă și cele aflate în situații de vulnerabilitate, cum ar fi servicii de îngrijire la domiciliu, centre de zi și alte inițiative care contribuie la îmbunătățirea calității vieții acestora. Aceste măsuri vor asigura nu doar accesul la servicii de bază, ci și o integrare socială mai bună și o reducere a inegalităților.

Prin implementarea acestor proiecte se urmărește consolidarea unei rețele de servicii sociale și educaționale care să răspundă nevoilor diverse ale comunității la nivel regional. Se dorește crearea unui mediu incluziv, echitabil și sănătos, în care toți cetățenii – indiferent

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

de vârstă, condiție socială sau stare de sănătate – să aibă acces la sprijin adecvat pentru o viață demnă și activă.

Pentru persoanele vârstnice, inițiativele propuse au în vedere îmbunătățirea calității vieții prin asigurarea de servicii de îngrijire la domiciliu și prin organizarea de activități sociale și recreative care să combată izolarea și singurătatea. În același timp, se dorește sprijinirea copiilor și adolescenților prin crearea unor spații sigure și prietenoase unde aceștia să poată beneficia de activități educative, consiliere și sprijin emoțional, contribuind la prevenirea abandonului școlar și la dezvoltarea armonioasă a tinerilor.

O altă direcție importantă vizează îmbunătățirea accesului la servicii medicale prin crearea unor centre de sănătate moderne și atragerea specialiștilor medicali în zonă. Prin asigurarea de locuințe de serviciu și condiții atractive pentru cadrele medicale, se urmărește stabilizarea acestora în comunitate și creșterea calității actului medical pentru întreaga populație.

În sprijinul persoanelor cu dizabilități, se propune dezvoltarea unor centre specializate care să le ofere asistență, integrare socială și oportunități de participare activă în comunitate. Totodată, se dorește promovarea unui stil de viață sănătos în rândul tuturor categoriilor de vârstă prin organizarea de activități sportive, campanii de educație pentru sănătate și programe de educație sanitară în școli.

Un alt pilon al dezvoltării comunitare este susținerea tinerilor și a persoanelor aflate în dificultate prin crearea de locuințe accesibile și dezvoltarea unor cartiere sustenabile, în parteneriat cu investitori. Acest lucru contribuie la reducerea riscului de excluziune socială și la sprijinirea incluziunii pe termen lung.

Nu în ultimul rând, sunt încurajate inițiativele de voluntariat și solidaritate intergenerațională, care creează punți între generații și implică comunitatea în sprijinirea celor mai vulnerabili. Proiectele dedicate formării profesionale și dezvoltării competențelor urmăresc integrarea eficientă a tinerilor și adulților pe piața muncii, oferindu-le instrumentele necesare pentru a-și construi un viitor stabil și activ în propria comunitate.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS3.2:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind calitatea serviciilor medicale	2025	%	35,82%	55%	Anchetă sociologică
	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind serviciile sociale	2025	%	16,50%	50%	Anchetă sociologică
	Numărul de facilități medicale noi sau modernizate	2025	nr	/	1	Primării ZUF
	Numărul de programe de asistență socială implementate sau extinse la nivel de ZUF	2025	nr	/	2	Primării ZUF

OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber

Acest obiectiv strategic vizează îmbunătățirea calității vieții prin promovarea și susținerea activităților culturale, sportive și de recreere. Prin crearea de spații dedicate și organizarea de evenimente se urmărește să se ofere locuitorilor oportunități variate pentru educație, sănătate fizică și mentală, și integrare socială.

Prin implementarea acestor proiecte, se urmărește revitalizarea vieții culturale, recreative și turistice la nivelul Zonei Urbane Funcționale, prin valorificarea patrimoniului natural și cultural și prin crearea unor oportunități diverse de petrecere a timpului liber pentru toate categoriile de vârstă. Se dorește dezvoltarea unei oferte variate de activități care să încurajeze participarea activă a comunității și să atragă vizitatori în zonă.

O direcție importantă vizează promovarea tradițiilor locale și a identității culturale prin organizarea de festivaluri tematice, târguri tradiționale, expoziții interactive și ateliere dedicate meșteșugurilor populare. Aceste inițiative contribuie la păstrarea patrimoniului imaterial și la implicarea generațiilor tinere în valorificarea acestuia. În același timp, sunt sprijinite activitățile culturale moderne prin crearea de rețele de centre intercomunale care oferă cursuri, ateliere și spații dedicate lecturii, dezbaterilor și exprimării artistice.

Zona beneficiază de o varietate de resurse naturale, iar proiectele propuse urmăresc amenajarea acestora în scop recreativ și turistic: trasee de drumeție cu zone de odihnă, activități nautice, rafting, pescuit sportiv, observații de faună și floră, precum și organizarea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

de tabere în natură pentru orientare turistică și activități de tip cercetășesc. Aceste inițiative contribuie la promovarea unui stil de viață activ, la educația ecologică și la stimularea turismului de aventură și ecoturismului..

Un proiect reprezentativ este amenajarea unei infrastructuri moderne de agrement – Roman Aqua Park, care va constitui un pol regional de recreere și socializare. Investiția propusă vizează crearea unui complex all-season, ce va include facilități pentru toate categoriile de vârstă: tobogane acvatice, cameră de cromoterapie, zonă spa, zone pentru activități sportive și de relaxare (skateboard, perete de escaladă), un Aqua Youth Center pentru activități cultural-științifice și creative, dar și spații exterioare amenajate cu terase, piste de biciclete și alergare, alei pietonale și carosabile dotate cu mobilier urban, o parcare semi-îngropată inteligentă, precum și reamenajarea străzilor și a căilor de acces din jurul parcului.

Prin funcțiunile sale diverse, acest proiect contribuie la revitalizarea urbană, înfrumusețarea peisajului, promovarea unui stil de viață activ și consolidarea spiritului comunitar în rândul locuitorilor din ZUF Roman.

În paralel, se dorește modernizarea infrastructurii culturale prin dezvoltarea unor biblioteci interactive, dotate cu tehnologie digitală și spații colaborative de învățare, care să devină hub-uri educaționale și culturale pentru întreaga comunitate. Alte proiecte vizează dezvoltarea circuitelor tematice – culturale, gastronomice sau religioase – care pun în valoare specificul local și creează noi oportunități economice pentru micii producători și antreprenori.

Prin organizarea de evenimente sportive și de divertisment, precum competiții locale, activități de tir sportiv sau raliuri, se urmărește promovarea regiunii la nivel național și atragerea de public variat, întărind coeziunea regională și creând un cadru propice dezvoltării unei economii locale dinamice, bazate pe turism, cultură și recreere.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS3.3:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS3.3 Cultură, sport și petrecerea timpului liber	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind accesul la parcuri, spații verzi, locuri de joacă pentru copii	2025	%	28,23%	50%	Anchetă sociologică
	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind accesul la terenuri și facilități pentru sport	2025	%	21,26%	50%	Anchetă sociologică

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
	Numărul de evenimente culturale și sportive organizate anual prin colaborare la nivel de ZUF	2025	nr	0	2	Primărie ZUF

Direcție strategică 4: Zona Urbană Funcțională Roman verde și rezilientă

Obiectivele de dezvoltare în această direcție se concentrează pe promovarea unui mediu urban adaptat nevoilor locuitorilor și sustenabil, eficient din punct de vedere energetic și adaptabil la schimbările climatice.

Proiectele propuse, cum ar fi modernizarea și extinderea infrastructurii fizice de bază, îmbunătățirea conectivității la nivelul Zonei Urbane Funcționale, dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și trotuare moderne și implementarea sistemelor de gestionare eficiente a deșeurilor, contribuie la reducerea emisiilor de carbon și la creșterea calității vieții urbane. De asemenea, proiectele de împădurire și protecție împotriva inundațiilor îmbunătățesc reziliența ecologică a zonei.

Obiective strategice propuse:

OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale

Consolidarea infrastructurii de bază, cum ar fi drumurile și utilitățile (apă, canalizare, electricitate), îmbunătățirea conectivității între Roman și comunele limitrofe sunt aspecte esențiale pentru asigurarea unui nivel de trai adecvat și pentru susținerea dezvoltării economice.

Acest obiectiv presupune reabilitarea și modernizarea rețelelor existente, precum și extinderea acestora în zonele deficitare, pentru a garanta accesul egal și neîntrerupt la servicii esențiale pentru toți locuitorii. Aceste îmbunătățiri vor facilita, de asemenea, aplicarea altor inițiative ecologice, cum ar fi sistemele de alimentare cu apă reciclată sau soluțiile de energie regenerabilă, contribuind la o dezvoltare urbană sustenabilă și la îmbunătățirea calității vieții în regiune.

Prin implementarea acestor proiecte se urmărește îmbunătățirea infrastructurii de bază și creșterea calității vieții în întreaga zonă funcțională, prin asigurarea unor servicii publice moderne și sustenabile. Unul dintre obiectivele majore este extinderea și modernizarea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, astfel încât toate localitățile să beneficieze de acces la resurse esențiale în condiții de siguranță și eficiență. În același timp, se are în vedere dezvoltarea rețelelor comune, pentru o gestionare eficientă a resurselor și costuri optimizate pe termen lung.

Pentru a sprijini mobilitatea și conectivitatea între localități, se propune reabilitarea și asfaltarea drumurilor intercomunale, contribuind astfel la fluidizarea transportului, creșterea accesibilității și sprijinirea activităților economice. Aceste intervenții sunt completate de amenajarea unor stații moderne pentru călători, care oferă condiții adecvate de așteptare, informare și siguranță, adaptate cerințelor actuale ale mobilității publice.

În paralel, este vizată organizarea unui sistem eficient de transport școlar între localitățile din zonă, pentru a asigura accesul echitabil la educație al elevilor, reducând astfel absenteismul și timpul pierdut pe drumuri. Acest demers susține o educație de calitate și o mobilitate echilibrată pentru comunitățile rurale.

Pe plan ecologic, proiectele urmăresc reducerea riscurilor naturale și îmbunătățirea mediului înconjurător. Inițiativele de împădurire și de protecție împotriva inundațiilor în zonele vulnerabile contribuie la reducerea riscurilor climatice, la protejarea gospodăriilor și a terenurilor agricole și la refacerea ecosistemelor locale. În completare, se propune amenajarea de parcuri și spații verzi în zonele afectate de poluare sau degradare, plantarea de arbori și crearea unor locuri de recreere care contribuie la îmbunătățirea calității aerului, a biodiversității și a stării generale de sănătate a populației.

Totodată, se propune dezvoltarea unor spații verzi moderne, dotate cu tehnologii inteligente precum senzori de monitorizare a calității aerului, iluminat eficient energetic și mobilier urban conectat. Aceste proiecte creează un cadru urban prietenos, care încurajează activitățile în aer liber, stimulează interacțiunea comunitară și susțin tranziția către un model de dezvoltare durabilă și smart..

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS4.1:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Număr de localități ZUF conectate la infrastructură de apă - canalizare și gaze	2025	nr.	5	6	Primării ZUF
	Numărul de kilometri de piste	2025	nr.	0	30	Primării ZUF

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
	de biciclete și trotuare moderne construite					
	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind rețeaua de utilități	2025	%	26%	50%	Anchetă sociologică

OS4.2 Reducerea amprenteii de carbon

Acest obiectiv se axează pe promovarea unor modalități de transport sustenabile, care să contribuie la diminuarea emisiilor de CO₂. Se vor construi și îmbunătăți infrastructurile pentru mobilitate, inclusiv mobilitate alternativă, cum ar fi piste de biciclete și trotuarele moderne, se va încuraja utilizarea mijloacelor de transport nepoluante și pentru a oferi cetățenilor opțiuni sănătoase și ecologice de deplasare.

Prin implementarea intervențiilor propuse în cadrul acestui obiectiv, se urmărește transformarea mobilității urbane și periurbane într-un sistem sustenabil, eficient și accesibil, care să răspundă nevoilor actuale ale cetățenilor și să reducă impactul asupra mediului. Se dorește reducerea dependenței de transportul auto personal prin dezvoltarea unei rețele moderne de transport public care să lege municipiul Roman de comunele învecinate. Aceasta va fi realizată prin introducerea de mijloace de transport ecologice și prin crearea unor stații interconectate care să asigure accesibilitate sporită, confort și predictibilitate în deplasare.

În paralel, proiectele vizează încurajarea mobilității active prin dezvoltarea unei rețele extinse de piste de biciclete care să conecteze localitățile din zonă. Acest demers contribuie atât la reducerea emisiilor de carbon, cât și la promovarea unui stil de viață sănătos și la îmbunătățirea conectivității între comunități, în special pentru naveta zilnică sau activitățile recreative.

Pe dimensiunea eficienței energetice, se propune renovarea aprofundată a clădirilor publice din întreaga zonă funcțională, cu scopul de a reduce consumul de energie, de a valorifica sursele regenerabile și de a implementa soluții inteligente de gestionare a energiei. Astfel, instituțiile publice vor deveni modele de bune practici în tranziția către un viitor verde și sustenabil, contribuind în același timp la reducerea cheltuielilor cu utilitățile și la creșterea confortului utilizatorilor.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Accesul pietonal între diferite zone ale orașului și ale regiunii este, de asemenea, vizat prin modernizarea infrastructurii pietonale, în special în zonele strategice precum traversările peste râuri. Prin aceste intervenții se urmărește îmbunătățirea siguranței, creșterea atractivității pentru deplasările nemotorizate și conectarea mai eficientă a comunităților.

În completare, proiectele propun instalarea de puncte de încărcare pentru vehicule electrice în toate localitățile componente ale zonei funcționale. Această măsură susține tranziția către o mobilitate verde, încurajează adoptarea transportului nepoluant și contribuie la crearea unei infrastructuri moderne, adaptate cerințelor viitorului..

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS4.2:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS4.2 Reducerea amprentei de carbon	Număr de proiecte ecologice & sustenabile implementate la nivel de ZUF	2025	nr.	0	2	Primării ZUF
	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind infrastructura ciclistică	2025	%	6,46%	15%	Anchetă sociologică

OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor

Obiectivul de îmbunătățire a managementului deșeurilor vizează crearea unui sistem integrat, eficient și sustenabil care să acopere întregul ciclu de gestionare – de la colectarea selectivă și sortare, până la reciclare, compostare și valorificare energetică.

Prin implementarea intervențiilor propuse, se urmărește crearea unui sistem unitar, modern și eficient de gestionare a deșeurilor, care să răspundă provocărilor actuale de mediu și să contribuie la protejarea resurselor naturale. Se dorește trecerea de la un model de consum liniar la unul sustenabil, bazat pe principiile economiei circulare, în care deșeurile devin resurse reutilizabile și valorificabile.

Un prim obiectiv este creșterea gradului de colectare selectivă prin implementarea unor soluții integrate care să permită sortarea eficientă a deșeurilor la sursă, transportul diferențiat și procesarea corespunzătoare. Astfel, reciclarea devine o componentă centrală în procesul de gestionare a deșeurilor, contribuind la reducerea cantităților depozitate și la recuperarea materialelor utile.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Pentru a susține această tranziție, se propune dezvoltarea unei infrastructuri regionale de reciclare, care să permită tratarea eficientă a mai multor tipuri de deșeuri, de la plastic și textile, până la hârtie, metale, sticlă, mobilier sau aparatură electrică. Acest sistem va sprijini comunitățile în atingerea Țintelor de reciclare impuse la nivel național și european, generând totodată locuri de muncă și oportunități economice locale.

Un alt pilon important este tratarea deșeurilor organice prin compostare, cu scopul de a reduce presiunea asupra depozitelor de deșeuri și de a transforma materia organică într-un fertilizator natural util pentru agricultură și spațiile verzi. Acest proces contribuie și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la îmbunătățirea calității solului.

În completare, se propune crearea unor parteneriate funcționale pentru gestionarea deșeurilor speciale și voluminoase, precum cele rezultate din construcții și demolări, deșeurile nereciclabile sau cele periculoase. Aceste soluții vor asigura un cadru organizat pentru depozitarea temporară și tratarea în condiții de siguranță a acestor tipuri de deșeuri, prevenind poluarea solului și a apelor.

Nu în ultimul rând, proiectele vizează valorificarea energetică a deșeurilor prin tehnologii inovatoare, cum ar fi producerea de biogaz din fracțiile biodegradabile. Această abordare contribuie la producerea de energie verde, la reducerea dependenței de sursele convenționale și la închiderea ciclului de utilizare a resurselor într-un mod responsabil și ecologic.

Indicatori de rezultat pentru atingerea OS4.3:

Obiectiv de dezvoltare	Indicator	An de referință	U.M.	Valoare de bază	Țintă	Sursă
OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Gradul de satisfacție a locuitorilor privind salubritatea zonei	2025	%	38%	100%	Anchetă sociologică
	Reducerea cantității de deșeuri generate per capital	2025	%	/	↓ 10%	Primării ZUF; date INS

Prin obiectivele strategice propuse, Strategia de dezvoltare a ZUF Roman reflectă realitățile și nevoile identificate la nivelul fiecărei localități componente:

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- ↳ **Comuna Cordun:** Investiții în infrastructură, educație și dezvoltare durabilă;
- ↳ **Comuna Gâdinți:** Modernizarea serviciilor educaționale și sprijinirea agriculturii locale;
- ↳ **Comuna Horia:** Stimularea inițiativelor economice și îmbunătățirea infrastructurii;
- ↳ **Comuna Sagna:** Dezvoltarea turismului rural și valorificarea resurselor naturale;
- ↳ **Comuna Tămășeni:** Extinderea serviciilor publice și promovarea unui mediu curat;
- ↳ **Municipiul Roman:** Modernizarea urbană, creșterea competitivității economice și îmbunătățirea calității vieții.

Prin integrarea acestor priorități și corelarea lor cu direcțiile strategice naționale și europene, Zona Urbană Funcțională Roman poate deveni un exemplu de dezvoltare echilibrată și sustenabilă, cu beneficii atât pentru municipiu, cât și pentru localitățile din jur.

5. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

5.1 Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

Lista completă a proiectelor sintetizează intervențiile propuse la nivelul UAT-urilor din Zona urbană funcțională, intervenții care se actualizează pe măsură ce se evaluează stadiul implementării strategiilor de dezvoltare locală. Această listă cuprinde intervențiile care răspund nevoilor de dezvoltare pe baza rezultatelor analizei diagnostic la nivel local și confirmate de analiza efectuată la nivel zonal, fiind coroborate cu obiectivele strategice și regionale.

Pe baza priorităților de dezvoltare identificate, a fost propusă și o **listă a intervențiilor pentru teritoriul ZUF ROMAN**, cu identificarea acelor intervenții care vizează rezolvarea unor nevoi comune la nivelul mai multor UAT-uri din ZUF Roman.

Astfel, portofoliul de proiecte prezentat în **Anexa 1**, cuprinde:

- Lista intervențiilor propuse pentru teritoriul ZUF Roman.

Lista lungă a intervențiilor, cuprinzând intervențiile propuse la nivel de UAT din ZUF Roman se regăsesc detaliate la nivelul fiecărei strategii de dezvoltare locală.

Proiectele ce urmează a fi implementate în perioada 2021-2027 sunt prioritizate pe baza unui mecanism descris în capitolul următor.

5.2 Mecanismul de prioritzare

Mecanismul de prioritzare a proiectelor reprezintă un proces esențial pentru stabilirea criteriilor obiective de evaluare și selecție a inițiativelor care urmează să fie implementate la nivelul Zonei urbane funcționale Roman. Acest proces este fundamental pentru asigurarea unei dezvoltări sustenabile și echilibrate, având rolul de a alocă eficient resursele limitate—buget, timp și capacitate administrativă—către proiectele cu cel mai mare impact pozitiv asupra comunității și care contribuie în mod direct la atingerea obiectivelor strategice ale zonei.

Implementarea unui mecanism de prioritzare este necesară deoarece permite:

- **Eficiența utilizării resurselor** – Administrațiile publice locale dispun de resurse limitate, iar selecția riguroasă a proiectelor asigură că acestea sunt direcționate către

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

inițiative cu cel mai ridicat randament. Astfel, investițiile vor genera îmbunătățiri semnificative în infrastructură, servicii publice și calitatea vieții locuitorilor.

- **O abordare strategică integrată** – Prin stabilirea unor criterii clare de selecție, proiectele sunt aliniate cu obiectivele strategice și direcțiile de dezvoltare stabilite pentru întreaga Zonă Urbană Funcțională Roman. Acest lucru permite o dezvoltare coerentă, adaptată nevoilor reale ale comunității și corelată cu alte documente strategice relevante.
- **Promovarea dezvoltării durabile** – Prioritizarea proiectelor poate favoriza inițiativele care contribuie la protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, dezvoltarea infrastructurii verzi, promovarea mobilității sustenabile și consolidarea economiei locale într-un mod echitabil.
- **Creșterea transparenței și implicarea comunității** – Procesul de selecție trebuie să implice cetățenii, mediul economic, organizațiile non-guvernamentale și alte părți interesate, asigurând astfel o mai mare responsabilitate în alocarea fondurilor și o mai bună acceptare socială a proiectelor implementate.

Mecanismul de prioritzare a proiectelor reprezintă un element-cheie al succesului strategiei integrate de dezvoltare urbană, contribuind la o alocare eficientă a resurselor, la promovarea dezvoltării sustenabile și la creșterea coeziunii sociale în rândul comunității. Prin adoptarea unei abordări transparente și orientate pe rezultate, ZUF Roman poate deveni mai rezilientă, incluzivă și competitivă, creând un cadru favorabil pentru locuire, investiții și dezvoltare economică.

Criterii de Prioritzare a Proiectelor

Prioritizarea proiectelor se realizează pe baza impactului acestora asupra unor factori esențiali care influențează dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale. Aceste criterii permit o selecție echilibrată și fundamentată a inițiativelor, având în vedere nevoile comunității și direcțiile de dezvoltare stabilite.

◆ Criteriul 1: Importanța domeniului de intervenție în opinia comunității

Proiectele sunt evaluate pe baza relevanței pe care domeniul de intervenție o are pentru locuitori. În acest sens, proiectele primesc un punctaj cuprins între **1 și 10**, în funcție de gradul de importanță atribuit în cadrul întâlnirilor consultative.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

◆ Criteriul 2: Gradul de maturitate al proiectului

Acest criteriu evaluează stadiul de pregătire al proiectului, având în vedere existența documentațiilor tehnico-economice necesare implementării. Se acordă punctaj astfel:

- **0 puncte** – proiectul este la nivel de idee, fără documentații elaborate;
- **10 puncte** – proiectul are achiziții demarate cel puțin o documentație tehnică finalizată (ex. Studiu de Fezabilitate/DALI, Proiect Tehnic, documentație de achiziție etc.).

◆ Criteriul 3: Disponibilitatea surselor de finanțare nerambursabile

Un proiect cu potențial de atragere a fondurilor nerambursabile are o prioritate mai mare, deoarece reduce presiunea asupra bugetului local și permite accesarea de resurse externe pentru dezvoltare. Punctajul se acordă astfel:

- **0 puncte** – nu a fost identificată o sursă de finanțare nerambursabilă;
- **10 puncte** – proiectul are identificată o sursă de finanțare nerambursabilă eligibilă.

◆ Criteriul 4: Relevanța proiectului față de documentele strategice relevante

Pentru a asigura coerența și continuitatea strategiilor de dezvoltare, proiectele sunt evaluate în funcție de alinierea la documentele strategice locale, județene, regionale, naționale sau sectoriale. Se acordă punctaj astfel:

- **0 puncte** – proiectul nu este relevant pentru nicio strategie județeană, regională, națională sau sectorială;
- **10 puncte** – proiectul este susținut de unul sau mai multe documente strategice de referință.

◆ Criteriul 5: Prioritate acordată de comisia de prioritizare

Acest criteriu reflectă gradul de importanță pe care îl acordă comisia de prioritizare, în funcție de obiectivele și nevoile strategice ale comunității. Comisia de prioritizare care va evalua acest criteriu va fi formată din reprezentanți ai autorităților publice locale, instituții publice, ONG-uri, mediul de afaceri, comunitatea locală.

Punctajul acordat va fi cuprins între **1 și 10 puncte** fiind acordat în funcție de importanța pentru comunitate din perspectiva actorilor implicați în derularea intervențiilor iar în cadrul

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

fiecarui domeniu de intervenție se face o prioritizare internă a intervențiilor propuse după gradul de importanță perceput de membrii comisiei:

- **10–9 puncte:** Proiecte percepute ca fiind de maximă importanță de către comunitate și actori instituționali, cu impact direct asupra calității vieții sau dezvoltării economice locale, integrate în planificarea strategică pe termen lung;
- **8–7 puncte:** Proiecte relevante, cu sprijin moderat din partea actorilor și contribuție clară la obiectivele ZUF, dar cu o prioritate secundară sau cu o arie de impact mai restrânsă;
- **6–4 puncte:** Proiecte cu relevanță parțială, percepute ca fiind utile, dar care nu adresează o nevoie urgentă sau nu sunt susținute puternic de actorii locali.
- **3–1 puncte:** Proiecte cu prioritate scăzută, sprijin limitat și un impact redus asupra comunității sau direcțiilor strategice ale zonei.

Tipologia intervențiilor care vor fi considerate prioritare, urmând a primi punctaj diferențiat în funcție de prioritatea în cadrul celui alt domeniu de intervenție, este următoarea:

- Proiecte care aduc beneficii semnificative comunității, cum ar fi creșterea atractivității turistice, dezvoltarea mediului de afaceri îmbunătățirea infrastructurii de transport, modernizarea și extinderea infrastructurii esențiale, vor fi prioritizate ca fiind esențiale pentru dezvoltarea sustenabilă și creșterea calității vieții.
- Proiecte care stimulează economia locală prin construirea de parcuri industriale, incubatoare de afaceri și hub-uri educaționale și de afaceri sunt considerate prioritare, deoarece aduc creștere economică și oportunități de angajare
- Inițiativele care promovează utilizarea energiei regenerabile, eficiența energetică în clădiri, managementul eficient al deșeurilor și dezvoltarea transportului ecologic sunt prioritare, acestea contribuind la reducerea amprentei ecologice și promovarea unui mediu sănătos
- Proiectele care îmbunătățesc accesibilitatea și mobilitatea, inclusiv dezvoltarea transportului public și a infrastructurii pentru biciclete, sunt esențiale pentru a asigura conectivitatea între diverse zone și pentru a reduce dependența de transportul auto personal
- Proiectele care construiesc și modernizează facilități de educație și sănătate sunt prioritare, asigurând accesul la servicii esențiale care sprijină dezvoltarea personală și comunitară

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

- Inițiativele care valorifică și promovează patrimoniul cultural și natural, inclusiv amenajarea de parcuri, trasee turistice și muzeul tradițiilor locale, importante pentru conservarea identității locale și atragerea de vizitatori;
- Proiecte care promovează colaborarea între diferitele localități din zona de influență urbană (ZUF) și care vizează îmbunătățirea legăturilor comunitare, precum rețelele de centre culturale, valorizate pentru impactul lor asupra coeziunii sociale.

Calculul punctajului final și implementarea mecanismului de prioritzare

Punctajul final al fiecărui proiect se va determina ca media ponderată a punctajelor obținute pentru fiecare dintre cele cinci criterii, cu posibilitatea de a acorda ponderi diferite fiecărui criteriu în funcție de importanța strategică estimată. Această metodă asigură nu doar o selecție obiectivă a proiectelor prioritare, ci și o adaptare flexibilă la nevoile și direcțiile de dezvoltare ale comunității, garantând utilizarea eficientă a resurselor.

$$\text{Punctaj acordat unui proiect} = (S_1 \times P_1) + (S_2 \times P_2) + (S_3 \times P_3) + (S_4 \times P_4) + (S_5 \times P_5)$$

Unde:

- S_i reprezintă scorurile atribuite pentru fiecare criteriu.
- P_i reprezintă ponderile fiecărui criteriu, în procente:

Pondere CS 1	Pondere CS 2	Pondere CS 3	Pondere CS 4	Pondere CS 5	Total
30%	5%	15%	5%	45%	100%

Proiectele aflate în implementare nu vor fi supuse acestui proces de prioritzare, însă vor rămâne în lista de monitorizare, fiind incluse în rapoartele de evaluare a progresului Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman.

Acest mecanism asigură un cadru de referință clar și eficient pentru deciziile de investiții, contribuind la dezvoltarea echilibrată și sustenabilă a întregii regiuni.

5.3 Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

La nivelul zonei urbane funcționale, lista lungă a intervențiilor a fost prioritarizată conform mecanismului de prioritarizare descris anterior, rezultând astfel o listă de proiecte de intervenție menite să abordeze principalele probleme identificate la nivel zonal, în ordinea priorităților identificate pe plan zonal transpuse în mecanismul de prioritarizare.

La nivelul fiecărei UAT, proiectele prioritare sunt cele care sunt ierarhizate conform punctajului obținut și care se încadrează în bugetul de investiții aferent fiecărei unități administrativ – teritoriale membră ZUF Roman.

Proiectele zonale, prezentate în funcție de direcțiile strategice, inclusiv cu indicarea punctajului acordat în urma aplicării mecanismului de prioritarizare, însoțite de sursele de finanțare aferente, se regăsește în **Anexa 1**.

6. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

6.1 Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Strategia de dezvoltare a Zonei Urbane Funcționale Roman este un instrument flexibil și orientativ, destinat să ghideze procesul de dezvoltare pe termen mediu și lung. Pentru ca această strategie să producă efecte concrete și măsurabile, este esențială implementarea sa într-un cadru funcțional, bazat pe **monitorizare continuă, evaluare periodică și adaptare strategică**.

Lista de proiecte prioritare elaborată în cadrul strategiei facilitează planificarea și implementarea eficientă a inițiativelor de dezvoltare, asigurând alocarea optimă a resurselor și corelarea investițiilor cu nevoile reale ale comunității. Monitorizarea implementării strategiei va fi orientată pe rezultate, utilizând metode de evaluare standardizate și surse obiective de date.

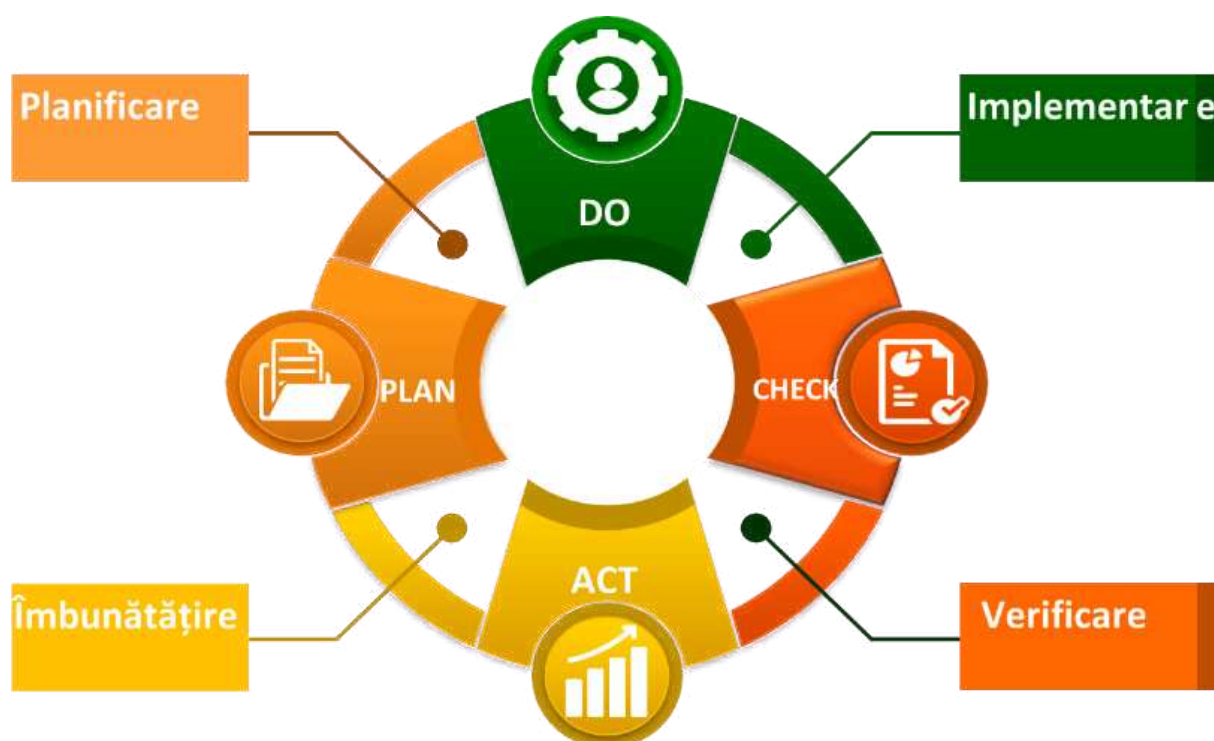
Evaluarea sistematică a strategiei va acoperi toate etapele implementării sale – de la concepție la rezultate finale – și va permite îmbunătățirea constantă a procesului de dezvoltare urbană. Obiectivul principal al acestui cadru de monitorizare este de a îmbunătăți performanța implementării strategiei în curs și de a valorifica lecțiile învățate pentru viitoarele documente strategice.

Abordarea PDCA în Monitorizarea și Evaluarea Strategiei

Pentru asigurarea unei îmbunătățiri continue în ceea ce privește dezvoltarea Municipiului Roman și a Zonei Urbane Funcționale, se recomandă utilizarea **metodei PDCA (Plan – Do – Check – Act)**. Această metodă presupune:

- **Planificare (Plan)** – elaborarea strategiei integrate de dezvoltare urbană, stabilirea viziunii, obiectivelor, direcțiilor strategice și listei de proiecte prioritare.
- **Implementare (Do)** – punerea în practică a măsurilor stabilite în strategie, derularea proiectelor și intervențiilor propuse.
- **Verificare (Check)** – monitorizarea și analiza periodică a stadiului implementării strategiei, măsurarea efectelor și verificarea progresului în raport cu obiectivele stabilite.
- **Îmbunătățire (Act)** – ajustarea și optimizarea strategiei în funcție de rezultatele obținute, pentru a crește eficiența și impactul acțiunilor implementate.

Figură 50 Abordarea PDCA



Sursa: Prelucrarea Consultantului

6.2 Sistemul de monitorizare și evaluare

Sistemul de monitorizare și evaluare presupune definirea încă din faza de planificare a strategiei a unui **set de indicatori** care să permită verificarea, în mod obiectiv, a atingerii **obiectivelor propuse**. Scopul procesului de monitorizare și evaluare vizează utilizarea datelor și informațiilor relevante pentru a îmbunătăți procesul de implementare a strategiei sau, acolo unde este cazul, de a îmbunătăți strategia propriu-zisă.

Au fost stabilite următoarele categorii de indicatori, aferenți obiectivelor strategice propuse:

- **Indicatorii de realizare** reflectă ceea ce s-a produs prin implementarea intervențiilor propuse în strategie. Realizările imediate țin de răspunderea exclusivă a structurilor responsabile cu managementul proiectelor respective, care trebuie să raporteze pe marginea lor prin intermediul sistemului de monitorizare. Indicatorii de realizare permit monitorizarea strategiei prin centralizarea impactului produs de implementarea proiectelor propuse.
- **Indicatorii de rezultat** măsoară impactul implementării intervențiilor în direcția vizată de obiectivele strategice. Indicatorii de rezultat arată practic dacă s-a îndeplinit scopul pentru care au fost implementate aceste proiecte.

Un indicator este o informație identificabilă, măsurabilă și ușor de înțeles. Este preferabil ca un indicator să fie măsurat în mod sistematic, iar colectarea datelor să fie realizată din surse independente, neimplicate direct în implementarea strategiei, precum:

- Documentele proiectului, care stau la baza cererii de finanțare (pentru indicatorii de realizare);
- Surse primare: observații, anchete sociologice;
- Surse secundare: statistici oficiale (ex. INS), rapoarte, informații puse la dispoziție de instituții publice (ex. UAT, ITM, ORC), baze de date (ex. www.listafirme.ro).

Monitorizarea implementării strategiei

Pentru o monitorizare eficientă a strategiei, se propune **înființarea unei structuri de implementare, monitorizare și evaluare a strategiei**, care să includă reprezentanți ai UAT-urilor din Zona Urbană Funcțională Roman.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Această structură va avea rolul de a asigura **coordonarea implementării strategiei, organizarea întâlnirilor periodice pentru analiza progresului și propunerea de ajustări strategice în funcție de nevoile comunității.**

Prin aplicarea unui proces riguros de monitorizare și evaluare, Strategia de Dezvoltare Teritorială pentru Zona Urbană Funcțională Roman va deveni un instrument real și eficient de transformare a teritoriului, asigurând o dezvoltare echilibrată, durabilă și adaptată nevoilor comunității.

Evaluarea implementării strategiei teritoriale de dezvoltare

Evaluarea implementării strategiei se realizează în mai multe etape, fiecare având un rol specific în optimizarea procesului de dezvoltare urbană:

- **Evaluare ex-ante** – desfășurată în etapa de prioritizare a proiectelor, pentru a asigura alocarea eficientă a resurselor către inițiative care contribuie direct la atingerea obiectivelor strategice.
- **Evaluare intermediară** – realizată la mijlocul perioadei de implementare (2025), cu scopul de a verifica progresul în raport cu obiectivele propuse și de a permite ajustări în funcție de realitățile locale.
- **Evaluare finală** – desfășurată la finalul perioadei de implementare a strategiei (2030), pentru a măsura gradul de atingere a obiectivelor și impactul măsurilor implementate.
- **Evaluare ex-post** – realizată după încheierea perioadei strategice, pentru a analiza impactul pe termen lung al strategiei asupra dezvoltării ZUF Roman și pentru a identifica lecțiile care pot fi integrate în viitoarele politici de dezvoltare.

6.3 Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

Comunicarea eficientă cu beneficiarii proiectelor și promovarea **Strategiei de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman** sunt esențiale pentru succesul implementării acesteia. Printr-un proces de comunicare clar și bine structurat, cetățenii, mediul de afaceri și organizațiile locale sunt informați despre **obiectivele, activitățile și beneficiile** proiectelor propuse, ceea ce contribuie la creșterea gradului de conștientizare și la susținerea activă a implementării strategiei.

Promovarea strategiei joacă un rol esențial în creșterea vizibilității acesteia, facilitând **implicarea comunității** și generând sprijin pentru inițiativele de dezvoltare. Comunicarea eficientă contribuie la întărirea încrederii cetățenilor și la consolidarea colaborării dintre autoritățile publice și părțile interesate, asigurând o implementare coerentă și adaptată nevoilor locale.

Mecanisme de consultare și informare

Pentru a asigura transparența procesului decizional și implicarea activă a comunității, se vor utiliza următoarele instrumente de consultare și informare:

Mecanisme de Consultare

- **Evaluare ad-hoc**, bazată pe analiza impactului măsurilor implementate.
- **Consultarea opiniei cetățenilor și a părților interesate**, prin sondaje și întâlniri publice, organizate în etape esențiale ale implementării strategiei.
- **Sondaje adresate instituțiilor publice**, pentru a identifica nevoile și prioritățile acestora în raport cu implementarea strategiei.
- **Studii și analize privind impactul măsurilor implementate**, realizate de administrațiile publice sau de instituțiile subordonate.

Canale și instrumente de comunicare

Pentru a asigura o comunicare și o promovare eficientă a strategiei vor fi utilizate **canale de comunicare diverse și adaptate diferitelor categorii de public**, cu scopul de a permite transmiterea informațiilor relevante, de a facilita dialogul între autoritățile locale, organizațiile civice, sectorul privat și comunitatea locală, precum:

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

1. Comunicare directă și consultări publice – presupune implicarea cetățenilor și a părților interesate în procesul decizional, ca etapă esențială pentru implementarea cu succes a strategiei. În acest sens, se vor organiza:

- Întâlniri publice, dezbateri și consultări tematice cu cetățenii și actorii locali;
- Ședințe de lucru cu reprezentanți ai administrației publice și ai mediului privat;
- Grupuri de discuții pe teme specifice, pentru colectarea de sugestii și feedback.

2. Platforme online și rețele sociale – canal al cărui utilizare permite o diseminare rapidă și accesibilă a informațiilor despre strategie. În această categorie pot fi utilizate următoarele instrumente:

- **Website** pentru publicarea de documente, rapoarte și actualizări;
- **Rețele sociale** (Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube) pentru promovarea proiectelor și interacțiunea cu cetățenii;
- **Platforme interactive și aplicații mobile**, care să permită cetățenilor să se implice activ în procesul de dezvoltare urbană.

3. Mijloace tradiționale de comunicare - asigură o informare accesibilă pentru toți locuitorii și vizează metode tradiționale, precum:

- Pliante, broșuri și afișe informative distribuite în puncte cheie ale comunității;
- Comunicate de presă și articole publicate în media locală;
- Panouri de informare în zonele cu trafic intens.

4. Parteneriate și colaborări – precum colaborarea cu **organizații locale, instituții publice și sectorul privat**. Aceste parteneriate pot viza:

- Organizarea de **evenimente comune**, conferințe și forumuri tematice;
- Campanii de informare desfășurate în colaborare cu instituțiile educaționale și ONG-uri;
- Inițiative de voluntariat și implicare comunitară.

Un element esențial al promovării strategiei îl reprezintă principiul transparenței, care poate fi respectat prin furnizarea **periodică de rapoarte** privind stadiul implementării proiectelor și utilizarea resurselor.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman pentru perioada 2025-2030

Mecanisme de informare

- **Publicarea documentului strategic** pe site-urile web ale tuturor unităților administrativ-teritoriale din ZUF Roman.
- **Publicarea unui raport anual de progres**, care să prezinte stadiul implementării strategiei și măsurile adoptate pentru îmbunătățirea performanței acesteia.

Pentru a asigura eficiența comunicării, informațiile transmise trebuie să fie **clare, accesibile și adaptate diverselor categorii de beneficiari**. Materialele de informare vor conține detalii despre:

- ↳ Obiectivele strategiei și proiectele prioritare;
- ↳ Beneficiile așteptate pentru comunitate;
- ↳ Modalități de implicare activă a cetățenilor în procesul de dezvoltare urbană.

Prin aplicarea unei strategii de comunicare bine definite și utilizarea diversificată a canalelor de promovare, **Strategia de dezvoltare teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman** va beneficia de un **suport crescut din partea comunității**, consolidând astfel succesul implementării proiectelor propuse.



STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ZONEI URBANE FUNCȚIONALE ROMAN

ANEXA 1 LISTA INTERVENȚIILOR PROPUSE PENTRU ZONA URBANĂ FUNCȚIONALĂ ROMAN



**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Lista intervențiilor propuse pentru ZUF Roman

1. Direcția strategică 1: Zona urbană funcțională Roman competitivă și productivă

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
1	OS1.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Construire parc industrial modern	Nr. infrastructuri suport pentru afaceri	2	Buget local, CJ Neamț, PNRR	10.000.000	Idee proiect de	SDTR	UAT uri ZUF	8,75
2	OS1.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Înființarea unei structuri de sprijinire a afacerilor (incubator de afaceri) în vederea dezvoltării mediului de afaceri zonal	Nr. infrastructuri suport pentru afaceri	1	Buget local, CJ Neamț	5.000.000	Idee proiect de	SDTR	UAT uri ZUF	8,75
3	OS1.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Centre de colectare și procesare pentru fructe, legume și produse lactate	Nr. infrastructuri suport pentru afaceri	1	Buget local, PNRR, CNI	12.000.000	Idee proiect de	SDTR	UAT uri ZUF	6,5
4	OS1.2. Stimularea creșterii economice locale	Promovarea programelor de formare profesională la nivel de ZUF	Nr. evenimente de promovare	5	Buget local	200.000	Idee proiect de		UAT uri ZUF	5,85

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

2. Direcția strategică 2: Zona Urbană Funcțională Roman bine guvernată

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
5	OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Crearea unei platforme integrate de promovare, informare a serviciilor culturale, educaționale, turistice la nivelul ZUF Roman (inclusiv aplicație mobilă) și a unui centru de informare multilingvistic, în vederea valorificării și promovării patrimoniului natural și cultural	Nr. platforme integrate	1	Buget local, PR P2, PR P7	1.000.000	Idee de proiect	SDTR, SIDU Roman, SDL	UAT uri ZUF	6,5
6	OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Platformă digitalizată pentru administrația publică locală în vederea optimizării proceselor decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri, ONG-uri și parteneri sociali	Platformă digitalizată	1	Buget local; PR P2	3.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	6,5
7	OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Sistem de gestionare a câinilor fără stăpân	Un adăpost înființat	1	Buget local	3.500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	6,3
8	OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Sistem integrat de prevenire a situațiilor de urgență în Municipiul Roman și comunele din ZUF	Sistem de prevenire	1	Buget local, CJ Neamț	200.000	Idee de proiect	SDTR, SIDU Roman, SDL		6,05
9	OS2.1 Optimizarea proceselor administrative	Dezvoltarea unui SM@RT CITY P@RKING – soluție inteligentă de management al parcărilor urbane prin dezvoltarea unei platforme tehnologice și de conectivitate	Nr. parcări realizate	1	Buget local	1.000.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,85
10	OS2.2 Întărirea parteneriatelor zonale și regionale	Parteneriat între școlile și liceele din Roman și comunele învecinate pentru a colabora în proiecte educaționale comune, schimburi de experiență și resurse	Nr. parteneriate realizate	1	Buget local; PR P6, PIDS	200.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

3. Direcția strategică 3: Zona urbană funcțională Roman echitabilă și incluzivă

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
11	OS3.1 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	Roman Edu Business Hub (realizarea unui centru educational, de inovare și de afaceri)	Nr. construcții reabilite, modernizate, înființate	1	Buget local, PR P6, CNI, PNRR	4.400.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	7,7
12	OS3.1 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	Proiect integrat de educație extracurriculară și dezvoltarea competențelor	Nr. programe implementate	1	Buget local; PR P6, PIDS	200.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	4,1
13	OS3.1 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	Program de activități educative și de dezvoltare personală (ex. Tabere și schimburi culturale pentru tineri; Parteneriate cu școli și asociații pentru promovarea multiculturalismului)	Nr. programe implementate	1	Buget local; PR P6, PIDS	200.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	3,65
14	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Centre de zi pentru copii și adolescenți (programe de prevenire a abandonului școlar și consiliere vocațională; activități educative și recreative după școală)	Nr. programe implementate	1	Buget local, CNI	1.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5,9
15	OS3.2 Promovarea	Program regional de asistență pentru vârstnici (servicii de îngrijire la	Nr. programe implementate	1	Buget local, CNI	1.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman,	UAT uri ZUF	5,9

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
	bunăstării sociale	domiciliu; cluburi de socializare și activități recreative pentru seniori)						SDL UAT-uri ZUF		
16	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Crearea unui centru de sănătate cu medici specialiști care să deservească întreaga zonă	Nr. centre înființate	1	Buget local, PR P5, PNRR	10.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5,6
17	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Centru social pentru persoane cu dizabilități	Nr. centre înființate	1	Buget local, CNI	1.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5,45
18	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Organizarea de programe comune de sport și educație pentru sănătate, inclusiv competiții sportive intercomunale și campanii de conștientizare	Nr. programe implementate	1	Buget local; PR P6, PIDS	200.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5
19	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Inițiative pentru atragerea și menținerea specialiștilor medicali (oferirea de locuințe de serviciu, facilități recreative și suport profesional continuu)	Nr. programe implementate	1	Buget local, PR P5, PNRR	500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	4,65
20	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Locuințe sociale și pentru tineri (parteneriate cu investitori pentru dezvoltarea unor cartiere sustenabile; construirea de locuințe accesibile	Nr. parteneriate realizate	1	Buget local, CNI	2.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	4,55

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
		pentru tineri și persoane aflate în dificultate)								
21	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Program de educație sanitară în școli	Nr. programe implementate	1	Buget local	200.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	1,8
22	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Campanii comune de voluntariat și solidaritate (proiecte intergeneraționale între tineri și vârstnici; implicarea comunității în sprijinirea celor defavorizați)	Nr. programe implementate	1	Buget local	200.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	1,2
23	OS3.2 Promovarea bunăstării sociale	Crearea unor centre comune pentru educație și formare profesională, pentru a sprijini tinerii și adulții în dezvoltarea competențelor necesare pe piața muncii	Nr. centre înființate	1	Buget local; PR P6, PIDS; CNI	200.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5
24	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Extinderea și modernizarea Complexului de Agrement Ștrand „Moldova” prin amenajarea unei structuri integrate de agrement AQUA - ROMAN PARK și reamenajarea zonei pentru sporirea atractivității	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7, PNRR, CNI	16.200.000	Studiu de fezabilitate	SDTR	Roman, Horia	9,7

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
25	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Crearea, amenajarea și introducerea în circuitul turistic a „Cetății Noi a Romanului”	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7	7.000.000	Idee de proiect	SDTR	UAT uri ZUF	6,2
26	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Crearea unui parc de aventură care să includă trasee de escaladă, tiroliană - Gâdinti	Nr. parcuri înființate	1	Buget local, PR P7, CNI	1.000.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	6,15
27	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Prelungirea traseelor aparținând transportului local al Municipiului Roman fie în mod regulat fie la sfârșit de săptămână până la Dealul Marului	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PNRR, PR P3, P4	1.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT uri ZUF	5,75
28	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și	Amenajarea pârtie pentru săniuș (Gâdinti)	Nr. pârtii amenajate	1	Buget local, PR P7	100.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,7

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
	petrecerii timpului liber									
29	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Înființarea poligon de tir sportiv	Nr. centre înființate	1	Buget local, PR P7, CNI	500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,7
30	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Traseu turistic și cultural „Descoperă Romanul și împrejurimile” (valorificarea obiectivelor istorice și naturale din zonă, ghiduri digitale interactive pentru vizitatori)	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7	1.500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,7
31	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Organizarea de evenimente tematice - festivaluri locale și târguri tradiționale	Nr. evenimente realizate	2/an	Buget local	50.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,55
32	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților	Organizarea Raliului Municipiului Roman, destinat promovării ZUF	Nr. evenimente realizate	2/an	Buget local	500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,55

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
	dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber									
33	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Rafting pe râul Moldova, amenajări pentru observarea faunei și a florei – Sagna, malul Siretului	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7, CNI	500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,25
34	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Rețea de centre culturale intercomunale (organizarea de cursuri și ateliere de dans, pictură, teatru, muzică, fotografie, spații pentru lectură și dezbateri culturale)	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7	2.000.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,25
35	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Construirea unui centru recreativ cu activități nautice, terenuri de sport și locuri de joacă, situat în proximitatea comunelor Sagna și Gâdinți	Nr. centre înființate	1	Buget local, PR P7, CNI	3.000.000	Idee de proiect		Roman, Gâdinți / Sagna	4,35
36	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea	Muzeu al tradițiilor locale și meșteșugurilor (expoziții interactive	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PR P7	4.500.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	4,35

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
	infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	despre istoria și cultura regiunii; ateliere de meșteșugărit pentru copii și adulți)								
37	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Amenajarea unor trasee care să conecteze Roman cu Gâdiniți, Sagna și Horia, incluzând marcaje și zone de odihnă	Nr. acțiuni realizate	NA	Buget local, PNRR, PR P3, P4	2.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	Roman, Gâdiniți, Sagna, Horia	4,1
38	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Dezvoltarea unor biblioteci interactive, dotate cu tehnologie digitală și spații pentru învățare colaborativă	Nr. centre înființate	1	Buget local	2.000.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	3,75
39	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Dezvoltarea unor circuite tematice (culturale, gastronomice, religioase) pentru atragerea turiștilor în zonă	Nr. evenimente realizate	2/an	Buget local	50.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	3,3

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar:	Punctaj acordat
40	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Organizarea de evenimente pentru pescuit sportiv pe râul Siret	Nr. evenimente realizate	2/an	Buget local	50.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	3,3
41	OS3.3 Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și activităților dedicate culturii, sportului și petrecerii timpului liber	Realizare club de orientare turistică/ cercetași, cu tabără de campare și trasee turistice în pădurile din împrejurimi	Nr. centre înființate	1	Buget local	25.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	3,3

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

4. Direcția strategică 4: Zona Urbană Funcțională Roman verde și rezilientă

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar	Punctaj acordat
42	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Dezvoltare și modernizare infrastructură de apă și apă uzată	Nr. km reabilitați/ dezvoltăți	NA	Buget local, PNRR, Anghel Saligny, CNI, AFM	10.000.000	Studiu de fezabilitate	SDTR, SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	9,55
43	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Înființarea de rețele comune de alimentare cu apă și canalizare	Nr. km reabilitați/ dezvoltăți	NA	Buget local, PNRR, Anghel Saligny, CNI, AFM	10.000.000	Idee de proiect	SDTR, SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	9,5
44	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Asfaltarea și reabilitarea drumurilor intercomunale pentru a facilita accesul între localități și pentru a sprijini dezvoltarea economică	Nr. km reabilitați/ dezvoltăți	NA	Buget local, PNRR, PR P3, P4	2.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT uri ZUF	6,8
45	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Amenajare stații de călători în vederea asigurării condițiilor optime de informare și așteptare	Nr. stații modernizate	15	Buget local, PR P3, P4	300.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	6,75
46	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Proiect integrat de asigurare a transportului școlar între localitățile din ZUF	Nr. programe implementate	NA	Buget local, PNRR, PR P6	2.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT uri ZUF	6,5
47	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Proiecte de împădurire și protecție împotriva inundațiilor în zonele cu risc ridicat (Gâdinti)	Nr. acțiuni realizate	NA	Buget local, AFM, PR P7	500.000	Idee de proiect	SDL UAT-uri ZUF	Roman, Gâdinti	6,5

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar	Punctaj acordat
48	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Realizare parc în zona Balta Varnița (puncte de observație, punte pietonală peste râul Siret)	Nr. parcuri amenajate	1	Buget local, PR P7, AFM	3.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman, SDL UAT-uri ZUF	UAT uri ZUF	5,75
49	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Plantarea de arbori și crearea de parcuri în zonele afectate de poluare sau degradare pentru îmbunătățirea calității aerului și a biodiversității	Nr. acțiuni realizate	NA	Buget local, AFM	200.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,7
50	OS4.1 Modernizarea și extinderea infrastructurii fizice esențiale	Amenajarea de parcuri cu senzori pentru monitorizarea calității aerului, iluminat inteligent și mobilier urban conectat la rețele Wi-Fi	Nr. acțiuni realizate	NA	Buget local, AFM, CNI	5.000.000	Idee de proiect		UAT uri ZUF	5,55
51	OS4.2 Reducerea amprentei de carbon	Crearea unei rețele de transport public între municipiul Roman și comunele învecinate, cu autobuze electrice și stații interconectate pentru reducerea dependenței de transportul auto personal	Nr. acțiuni realizate	1	Buget local, PNRR, PR P3, P4	6.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT uri ZUF	7,25
52	OS4.2 Reducerea amprentei de carbon	Dezvoltarea rețelei de piste de biciclete pentru legătura Municipiului Roman cu comunele ZUF - Gâdinți, Horia, Tămășeni, Sagna, Cordun	Nr. km reabilitați/dezvoltați	NA	Buget local, PNRR, AFM, PR P3	3.000.000	Idee de proiect	PMUD Roman	Roman, Gâdinți, Sagna, Tămășeni	7,25
53	OS4.2 Reducerea amprentei de carbon	Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a	Nr. clădiri reabilite	6	Buget local, PNRR,	10.000.000	Idee de proiect	SIDU Roman,	UAT uri ZUF	6,95

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar	Punctaj acordat
		utilizării energiei din surse regenerabile - renovare aprofundată a clădirilor publice în ZUF Roman			AFM, PR P3			SDL UAT-uri ZUF		
54	OS4.2 Reducerea amprente de carbon	Modernizare punte pietonală peste râul Moldova	Nr. km reabilitați/dezvoltați	NA	Buget local, PR P3, PR P4	1.500.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT-uri ZUF	5,9
55	OS4.2 Reducerea amprente de carbon	Instalarea unor puncte de încărcare în fiecare localitate pentru a încuraja utilizarea mijloacelor de transport nepoluante	Nr. puncte de încărcare instalate	NA	Buget local, PR P3, PR P4, AFM	500.000	Idee de proiect	PMUD Roman	UAT-uri ZUF	5,15
56	OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Implementarea unei stații regionale de compostare a deșeurilor organice din toate localitățile ZUF	Nr. centre înființate	1	Buget local, AFM	2.000.000	Idee de proiect	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Neamț	UAT-uri ZUF	6,5
57	OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Implementarea unui sistem eficient și integrat de gestionare a deșeurilor, inclusiv colectare selectivă, reciclare și compostare	Nr. sisteme de management deșuri implementate la nivel de ZUF	1	Buget local, AFM	6.000.000	Idee de proiect	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Neamț	UAT-uri ZUF	6,5
58	OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Stație regională pentru reciclarea plasticului, textilelor, hârtiei, sticlei, metalelor, mobilier, electrocasnice, baterii și alte deșeuri speciale	Nr. centre înființate	1	Buget local, AFM	2.000.000	Idee de proiect	Planul Județean de Gestionare a	UAT-uri ZUF	6,5

**Strategia de Dezvoltare Teritorială a Zonei Urbane Funcționale Roman
pentru perioada 2025-2030**

Nr. crt.	Obiectiv strategic	Titlu proiect	Indicator de realizare	Valoare țintă	Sursă de finanțare	Buget estimativ (EURO)	Stadiu proiect	Strategii sectoriale	Beneficiar	Punctaj acordat
								Deșeurilor Neamț		
59	OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Parteneriat pe partea de depozitare voluntară pentru deșeurile rezultate din construcții, demolări, deșeuri nereciclabile, deșeuri periculoase etc.	Nr. parteneriate realizate	1	Buget local, AFM	50.000	Idee de proiect	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Neamț	UAT ZUF uri	5,15
60	OS4.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	Proiect de economie circulară pentru valorificarea deșeurilor în biogaz	Nr. parteneriate realizate	2	Buget local, AFM	200.000	Idee de proiect		UAT ZUF uri	4,65